МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Факультет іноземних мов
Науково-дослідна Лабораторія лінгвокультурології
та зіставної лінгвістики
Житомирський державний університет імені Івана Франка
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»
Національний авіаційний університет
Уманський національний університет садівництва
Хмельницький національний університет
Центральноукраїнський державний університет
імені Володимира Винниченка
Черкаський державний технологічний університет

МОВА ЯК ЕВРИСТИЧНЕ ЗНАРЯДДЯ РЕКОНСТРУКЦІЇ І КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЇ СВІТУ НА ТЛІ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ТА ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ВИКЛИКІВ ДІАЛОГУ КУЛЬТУР

Матеріали
І Всеукраїнської науково-практичної
Інтернет-конференції
(м. Умань, 18 квітня 2024 року)

Умань
2024

УДК 37.016:81]:[303.446.2:316.77](06)
І-66

Редакційна колегія:

Безлюдний О. І. (головний редактор), ректор Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, доктор педагогічних наук, професор, Заслужений працівник освіти України;

Годованюк Т. Л., проректор із наукової роботи Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, доктор педагогічних наук, професор;

Казак Ю. Ю., в. о. декана факультету іноземних мов, доктор філософії, доцент;

Білецька І. О., керівник науково-дослідної Лабораторії лінгвокультурології та зіставної лінгвістики Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, завідувач кафедри теорії та практики іноземних мов, доктор педагогічних наук, професор;

Щербань І. Ю., заступник декана факультету іноземних мов із наукової роботи, кандидат педагогічних наук, доцент;

Котлова Л. О., кандидат психологічних наук, доцент; завідувач кафедри психології, логопедії та інклюзивної освіти Житомирського державного університету імені Івана Франка;

Мельник Н. І., в. о. декана факультету лінгвістики та соціальних комунікацій Національного авіаційного університету, доктор педагогічних наук, доцент;

Марценюк О. Г., декан філологічного факультету КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», кандидат педагогічних наук, доцент;

Войцехівська Н. К., заступник директора КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж» із наукової роботи, доктор філологічних наук; викладач-методист кафедри германської та слов'янської філології.

Відповідальний за випуск:

Гурський І. Ю., викладач кафедри теорії та практики іноземних мов Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

І-66 **Мова** як евристичне знаряддя реконструкції і концептуалізації світу на тлі глобалізаційних та євроінтеграційних викликів діалогу культур : матеріали І Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конф. (Умань, 18 квіт. 2024 р.) / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини, Ф-т інозем. мов [та ін.] ; [голов. ред. О. І. Безлюдний ; редкол. : Т. Л. Годованюк, Ю. Ю. Казак [та ін.] ; [відпов. за вип. І. Ю. Гурський]. Умань : Візаві, 2024. 231 с.

Матеріали збірника присвячено висвітленню кола актуальних проблем, які обговорювалися під час роботи І Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції «Мова як евристичне знаряддя реконструкції і концептуалізації світу на тлі глобалізаційних та євроінтеграційних викликів діалогу культур», зокрема: германські та романські мови, порівняльне мовознавство, концептуалізація та мистецька рецепція реалій доби війни, євроінтеграційні тенденції підготовки вчителя іноземних мов та філолога, академічна доброчесність як квінтесенція розбудови демократичного українського суспільства, чат-бот "ChatGPT" – пошук «я» у сюрреалістичному світі «швидкої» творчості.

Видання призначене для науковців, викладачів, здобувачів вищої освіти та всіх, хто цікавиться здобутками у галузі іншомовної освіти.

Автори несуть відповідальність за наукову вірогідність і коректність вміщених у збірнику матеріалів.

УДК 37.016:81]:[303.446.2:316.77](06)

© Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, 2024

ЗМІСТ

Передмова 3

СЕКЦІЯ 1
ГЕРМАНСЬКІ МОВИ

Софія Андрусенко
ПІДХОДИ ДО ПРОБЛЕМИ МОДИФІКАЦІЇ ЗВУКІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ 10

Світлана Бабій
ПРИЧИНИ ТА ІСТОРІЯ ВЖИВАННЯ МОЛОДІЖНОЇ ЛЕКСИКИ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ 12

Ірина Білецька
РАННІ МОДЕЛІ МОВНОГО ВАРІЮВАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ 15

Olena Halai
THE PHONETICS OF THE ENGLISH LANGUAGE: UNDERSTANDING THE MELODY OF SPEECH 18

Дар'я Глобчак
АНТРОПОНІМИ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЯК ЕЛЕМЕНТИ КУЛЬТУРИ 20

Михайло Григораш
АНГЛІЙСЬКА ТЕРМІНОСИСТЕМА ДІЛОВОГО ТУРИЗМУ: СТРУКТУРНІ ТА СЕМАНТИЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ 23

Артем Гудзовський
МОВНІ ЗАСОБИ МАНІПУЛЯТИВНОГО ВПЛИВУ В СУЧАСНОМУ АНГЛОМОВНОМУ МЕДІЙНОМУ ДИСКУРСІ 26

Ігор Гурський
ПОЛІТИЧНА КОМУНІКАЦІЯ ТА ПОЛІТИЧНИЙ ДИСКУРС ЯК ОБ'ЄКТИ АНАЛІЗУ В КОНТЕКСТІ ПАРАДИГМИ ЛІНГВОПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ 28

Анастасія Дука
СУТНІСТЬ ТА ЗМІСТ БАЗОВИХ ПОНЯТЬ МОВНОЇ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ КОНЦЕПТУ ПАТРІОТИЗМ В АНГЛОМОВНИХ ГАЗЕТНИХ ТЕКСТАХ 46

Сніжана Зінченко
48

ВЕРБАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТУ HOME/HOUSE В РОМАНІ «ГОРДІСТЬ І УПЕРЕДЖЕННЯ» ДЖЕЙН ОСТІН
Вікторія Колісник 51
РЕМАРКА У РОМАНІ ДЖЕЙН ОСТІН «ГОРДІСТЬ ТА УПЕРЕДЖЕННЯ»
Anhelina Kolisnichenko
THE CATEGORY OF HUMOR IN THE DIFFERENT TYPES OF DISCOURSES 53
Наталія Комісаренко, Яна Бечко
КОНЦЕПЦІЯ ІЗОГЛОС У МОДЕЛЮВАННІ МОВНОЇ ВАРІАТИВНОСТІ НА СИНХРОННОМУ РІВНІ 55
Aliona Mukosieieva 59
THE MANIFESTATION OF GENERAL AMERICAN IN THE FILM “THE SOCIAL NETWORK”
Дар’я Олійник
МОДЕЛІ ФРАЗЕОЛОГІЧНОЇ ДЕРИВАЦІЇ СУЧАСНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ 61
Леся Павлишина
АНГЛОМОВНИЙ ДИГІТАЛЬНИЙ ДИСКУРС СЕРЕД ІНШИХ ДИСКУРСІВ 65
Алла Паладьєва
КОМПОНЕНТНИЙ АНАЛІЗ ЗНАЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОГО ДІЄСЛОВА “TO NEGOTIATE” 68
Ольга Паращук
КОНЦЕПТ FLOWER У ЛІНГВІСТИЧНОМУ ТА КУЛЬТУРНОМУ ВИМІРАХ 70
Сніжанна Рекун
ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ, ЩО РЕПРЕЗЕНТУЮТЬ КАТЕГОРІЮ ЧАСУ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ 73
Марина Саміленко
ЛЕКСИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕРНЕТ-БЛОГУ ЯК МОВЛЕННЄВО-КОМУНІКАТИВНОГО ЖАНРУ 75
Anastasiia Storchak
TERMS AS LEXICAL UNITS IN ENGLISH-LANGUAGE DISCOURSE 77
Софія Стружко
ВПЛИВ ПАНДЕМІЇ COVID-19 НА ЛІНГВІСТИЧНИЙ ЛАНДШАФТ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ: ДИНАМІКА ТА ОСОБЛИВОСТІ НЕОЛОГІЗМІВ 79
Микита Струков
АНГЛІЙСЬКА ЮРИДИЧНА ТЕРМІНОЛОГІЯ КРІЗЬ ПРИЗМУ ЛІНГВІСТИКИ 81
Ірина Таран
ВЖИВАННЯ МОВНИХ КЛІШЕ ТА ШТАМПІВ В АНГЛОМОВНОМУ МЕДІЙНОМУ ІНТЕРВ’Ю 84

Viktoriia Khmeliuk
THE CONCEPT AS A CENTRAL LINGUOCOGNITIVE TERM 87

СЕКЦІЯ 2
РОМАНСЬКІ МОВИ

Діана Кульбіда
ДВОМОВНІСТЬ НА АМЕРИКАНСЬКОМУ ТЕЛЕБАЧЕННІ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XX – НА ПОЧАТКУ XXI СТ. 91

Інна Лаухіна
ФРАНЦУЗЬКІ СУБСТАНДАРТНІ МОРФОЛОГІЧНІ МОДЕЛІ УТВОРЕННЯ АВТОРСЬКИХ НЕОЛОГІЗМІВ У РОМАНАХ САН-АНТОНІО 94

Таміла Філіппович 99
КАТАЛОНСЬКА МОВА У СИСТЕМІ ОСВІТИ ІСПАНІЇ

СЕКЦІЯ 3
ПОРІВНЯЛЬНЕ МОВОЗНАВСТВО
В ЛІНГВОКУЛЬТУРНІЙ ОПТИЦІ

Людмила Асаржи
ОСНОВНІ ВІДМІННОСТІ АМЕРИКАНСЬКОЇ ТА БРИТАНСЬКОЇ ВАРІАНТІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ 103

Наталя Гут 106
ЛІНГВІСТИЧНІ ЗАСОБИ ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ НАУКОВОГО ТЕКСТУ

Ігор Ніколіч
СИНОНІМІЯ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ КІБЕРБЕЗПЕКИ 108

Валерія Пилипчак, Наталія Шляхтун
УКРАЇНСЬКО-АНГЛІЙСЬКІ МОВНІ ПАРАЛЕЛІ. АНГЛІЦИЗМИ. МОЛОДІЖНИЙ СЛЕНГ, ЗАПОЗИЧЕНИЙ ІЗ-ЗА КОРДОНУ 112

Олександр Черевченко
РЕКОНСТРУКЦІЯ ЛІНГВОКУЛЬТУРЕМИ «МІСТО» У ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ПОЕТИЧНОМУ МОВЛЕННІ ПОЧАТКУ XX СТ. 117

СЕКЦІЯ 4
ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВО

Євген Долинський
НЕОЛОГІЗМИ, ЩО ВИНИКЛИ ВНАСЛІДОК ПАНДЕМІЇ COVID-19: ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ АСПЕКТ 120

Дар'я Левицька, Євген Долинський
СПОСОБИ ПЕРЕКЛАДУ НЕОЛОГІЗМІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ, ЩО ВИНИКЛИ ВНАСЛІДОК СВІТОВОЇ ПАНДЕМІЇ COVID-19 УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ 123

Артем Мікаєлян
ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНЕ ВІДТВОРЕННЯ ІРОНІЇ В ПЕРЕКЛАДАХ 125

Оксана Олійник
АНГЛІЙСЬКА ЛЕКСИКА НА ПОЗНАЧЕННЯ КІБЕРЗЛОЧИНІВ: МОВНИЙ І ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ АСПЕКТИ 128

Наталія Цимбал
ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ НАУКОВО-ТЕХНІЧНИХ ТЕКСТІВ 131
Ольга Яловенко
ПРИНЦИП «ПРИХОВАНОГО ПЕРЕКЛАДУ» (FOREIGNIZATION) У ТЕКСТАХ СУЧАСНОГО АНГЛОМОВНОГО ДИСКУРСУ 134

СЕКЦІЯ 5
ВЗАЄМОДІЯ КУЛЬТУР В ЕПОХУ РУЙНАЦІЙ ТА КУЛЬТУРНИХ ПОТРЯСІНЬ, СПРИЧИНЕНИХ ВІЙНОЮ, У ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІЙ ПРОЄКЦІЇ

Світлана Тіхоненко
ХУДОЖНІЙ СВІТ РОМАНУ МАРКУСА ЗУЗАКА «КРАДІЙКА КНИЖОК» 138

СЕКЦІЯ 6
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНА ПАРАДИГМА ПІДГОТОВКИ ФІЛОЛОГА ТА ВЧИТЕЛЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ НУШ В ДОБУ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ: ОРІЄНТИРИ, ВИКЛИКИ, СТРАТЕГІЇ

Ганна Апалат
КОМУНІКАТИВНИЙ ПІДХІД У РОЗВИТКУ ІНШОМОВНОЇ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ 142
Віта Безлюдна
ДО ПИТАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ В ДОБУ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ 144
Yevheniia Bezrozhenko
THE ROLE OF INFORMATION AND COMMUNICATION ECHNOLOGIES IN TEACHING ENGLISH 147
Daria Bilopolska
MOTIVATING SECONDARY SCHOOL STUDENTS TO ENHANCE THEIR SPEAKING SKILLS 150
Людмила Веремюк
ВПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ ПРИ ФАХОВІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ НУШ ПІД ЧАС ВІЙНИ 153
Mariia Halai, Aliona Solodchuk
EFFECTIVENESS OF TEACHING ENGLISH TO KIDS USING INTERCULTURAL APPROACHES 156
Anna Holovchenko, Yuliia Kazak
FOUNDATIONS OF ENGLISH VOCABULARY ACQUISITION: A THEORY OVERVIEW 158
Bohdan Hontar
THE USE OF MOBILE PHONES TO ENHANCE SPEAKING SKILLS IN ENGLISH LESSONS 160
Yaroslava Dykun

INTEGRATING MOVIES FOR AUTHENTIC LEARNING AND SPEAKING PRACTICE IN THE MIDDLE SCHOOL EFL CLASSROOM 162
Yevheniia Zbarzhyvetska, Olha Sushkevych
BOOSTING VOCABULARY ACQUISITION: THE POWER OF GRAPHIC ORGANIZERS 165
Олександр Коваленко
МОДЕРНІЗАЦІЯ ЕЛЕКТРОННОГО КУРСУ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ (НА ПРИКЛАДІ КУРСУ «ТЕОРЕТИЧНА ФОНЕТИКА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ») 168
Tetiana Kolisnyk, Yuliia Kazak
GAME-BASED LEARNING FOR ENGLISH: ENGAGING ACTIVITIES THAT BOOST COGNITIVE SKILLS 171
Denys Komar
TECHNIQUES FOR IMPROVING WRITING SKILLS OF SCHOOLCHILDREN 173
Roman Krochak, Iryna Postolenko
METHODS OF TEACHING ENGLISH TO THE 7 TH GRADE LEARNERS 175
Anastasiia Leshchenko
THE USE OF VISUAL AIDS AND MULTIMEDIA MATERIALS TO ENHANCE ENGLISH LANGUAGE ACQUISITION 177
Віктор Литвиненко 180
СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ЗНАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ
Vladyslav Mazur, Iryna Postolenko
GRAPHIC ORGANIZERS FOR LEARNIN ENGLISH 184
Віта Неізвестна
ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ОСВІТИ 186
Вікторія Павлюк
ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ НУШ ДО РОБОТИ З ДІТЬМИ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ 188
Valentyna Parashchuk
CHECKING FOR UNDERSTANDING TALK MOVES IN EFL TEACHER CLASSROOM COMMUNICATION 191
Tetiana Pelyno, Iryna Postolenko
WORKING ON ERRORS WHEN LEARNING ENGLISH 193
Veronika Petlovana
CREATING A DYNAMIC LEARNING ENVIRONMENT: MEDIA, GAMES, AND ACTIVITIES FOR EFFECTIVE L2 SPEAKING 196
Ольга Побережник
МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ПРИ РЕАЛІЗАЦІЇ СУЧАСНОЇ ТЕОРІЇ ПЛЮРАЛІНГВІЗМУ 198
Iryna Postolenko
THE WAYS OF IMPROVING VOCABULARY LEARNING 203
Mykyta Pukh

THE IMPORTANCE OF ENHANCING SCHOOL STUDENTS READING SKILLS 206
Veronika Rozghon, Oksana Levchuk
THE WAYS TO INCREASE STUDENTS' MOTIVATION TO LEARN ENGLISH THROUGH GOAL SETTING 208
Yuliia Skichko, Yuliia Kazak
STRATEGIES FOR EFFECTIVE VOCABULARY ACQUISITION FOR YOUNG LEARNERS 211
Ariadna Smahlo, Oksana Levchuk
ERROR CORRECTION STRATEGIES IN THE ENGLISH LANGUAGE CLASSROOM 213
Альона Солодчук 216
ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ АКТИВІЗАЦІЇ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ УЧНЯМИ МОЛОДШОЇ ШКОЛИ
Anna Solovei
NEW TENDENCIES IN TRAINING FOREIGN LANGUAGE TEACHERS IN TERMS OF EUROINTEGRATION OF UKRAINIAN EDUCATION 219
Hryhorii Tereshchuk
THE EFFECT OF SONGS AND CHANTS ON DEVELOPING STUDENTS' ENGLISH SPEAKING SKILLS 221
Kateryna Yaremchuk, Alla Hembaruk
STRATEGIES TO REMOTIVATE STUDENTS IN THE ELT CLASSROOM AFTER DISTANCE LEARNING 223

СЕКЦІЯ 7
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ЯК КВІНТЕСЕНЦІЯ РОЗБУДОВИ ДЕМОКРАТИЧНОГО УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА. ЧАТ-БОТ "CHATGPT" – ПОШУК «Я» У СЮРРЕАЛІСТИЧНОМУ СВІТІ «ШВИДКОЇ» ТВОРЧОСТІ

Галина Авчіннікова
ІНСТРУМЕНТИ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ДЛЯ ПЕРСОНАЛІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ 226
Tetiana Kapeliushna
THE USE OF CHATGPT IN THE EFL CLASSROOM 229

ПЕРЕДМОВА

У ПОШУКАХ ПРИХОВАНИХ СМИСЛІВ ...

Болісні події війни, які переживає країна і кожен із нас, спонукають до осмислення свого призначення. Під снігом часу видніється дорога до власного коріння, яку проклали наші предки та оберігали від вогню загарбників на зламі століть. Мова постає цілющим джерелом, яке наповнює силою для подальшої боротьби задля збереження ідентичності, оскільки майбутні покоління мають заглибитися у світ кожної лексеми, яка приховує глибину значень, довершеність форми та таємниці минулого.

Усвідомлення неповторності кожної мови як коду певної лінгвокультури, який потрібно зберегти та передати наступним поколінням, є завданням кожного. Повага до різноманітності та полікультурної парадигми світобудови є квінтесенцією діалогу культур, учасником якого є мовна особистість, яка в період появи друга-ворога ШІ та геополітичних потрясінь, продовжує відбудовувати національне «я», сутність якого в тисячолітній мовній глибині, наблизитися до осмислення якої ми зможемо разом. Запрошуємо до спільного пошуку «ключа» до «дверей» розуміння мовної картини світу.

З повагою,

члени організаційного комітету

СЕКЦІЯ 1
ГЕРМАНСЬКІ МОВИ

Софія Андрусенко,
здобувач ОС «Бакалавр» IV курсу,
філологічний факультет,
Комунальний заклад вищої освіти
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

ПІДХОДИ ДО ПРОБЛЕМИ МОДИФІКАЦІЇ ЗВУКІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Вивчення звуків мови, невід'ємного компонента лінгвістики, заглиблюється в заплутану мережу фонетики та фонології, щоб розшифрувати фундаментальні елементи, що формують усну мову. Як глобальний засіб спілкування, англійська мова представляє захоплюючий гобелен звуків, що відображає як історичні нюанси, так і сучасні варіації.

Дослідження звукових модифікацій в англійській мові виходить за межі традиційних лінгвістичних кордонів, залучаючи вчених до пошуку тонкощів того, як звуки мови трансформуються в різних мовних контекстах. Від історичної фонетики до сучасної соціолінгвістики вчені досліджували динамічні процеси, що лежать в основі трансформації звуків, висвітлюючи мовний гобелен, який формує розмовну англійську мову. Багато дослідників, серед яких В. Ванг, Д. Мінетт, В. Лейбов, Д. Уеллс, В Крецшмар, Д. Охала, П. Екерт, П. Фоулкс намагалися критично оцінити ключові теоретичні рамки в

розумінні звукових модифікацій. Вони прагнули розкрити головні принципи, які керують адаптаціями, змінами та варіаціями у вимові, які спостерігаються в різноманітних англомовних спільнотах і в різних часових і соціальних вимірах [1, с. 251].

Вільям Ванг і Джеймс Мінетт досліджували вплив соціальних факторів на звукові модифікації в області соціолінгвістики та зміни звуків. Їх робота полягала в кореляції між соціальними змінними, такими як вік, стать і соціально-економічний статус та специфічними фонетичними змінами в англійській мові [8].

Новаторське дослідження Вільяма Лейбова в Нью-Йорку базувалось на зв'язку між соціальними факторами та звуковими модифікаціями. В його дослідженні висвітлена кореляція між лінгвістичними змінними та соціальними категоріями [6].

Джон Уеллс відомий своєю роботою над прийнятою вимовою (RP) та її варіаціями в області фонетики та вимови. Він досліджував звукові модифікації в британській англійській мові, зосереджуючись на фонетичних особливостях, які відрізняють регіональні акценти та сприяють еволюції норм вимови [7, с. 802].

В роботі Вільяма Крецшмара з діалектології американської англійської мови досліджувались регіональні варіації звукових модифікацій. Він досліджував фонетичні зміни в різних діалектах Сполучених Штатів, роблячи акцент на вплив географії на звуках мовлення [5].

Внесок Джона Охали в практичну фонетику включає дослідження зміни звуків і фонетичної варіації. Його робота включала експериментальні дослідження фізіологічних та акустичних аспектів звуків мови, що сприяло ширшому розумінню механізмів звукових модифікацій [4, с. 181].

Дослідження Пенелопи Екерт заглиблюється в соціальні виміри звукових змін, зокрема в мові підлітків. Вчена досліджує, як групи однолітків і соціальні мережі впливають на фонетичну варіацію та зміну звуків в англійській мові [2].

Пол Фоулкс провів дослідження на стику практичної фонетики та соціофонетики, досліджуючи акустичні властивості звуків мови у зв'язку з

соціальними факторами. Його роботи сприяють розумінню артикуляційних і соціальних аспектів звукових модифікацій [3, с. 1626].

Отже, висвітлюючи різноманітні підходи, що застосовуються вченими, ми прагнемо зробити власний внесок у розуміння того, як англійська мова зазнає трансформаційних процесів під впливом різних факторів, що забезпечує її постійну фонетичну еволюцію як динамічного та адаптованого засобу спілкування. Описані підходи до проблеми модифікації звуків виявили як соціальна динаміка, регіональні впливи та пульс технологічного прогресу сприяють симфонії мовних варіацій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Татаровська О. В. Lectures in theoretical phonetics of the English language and method-guides for seminars : навчально-методичний посібник. Львів : Національний університет Івана Франка, 2020. 251 с.
2. Eckert P. Personal and Professional Networks. In Alice Davison and Penelope Eckert Eds., The Cornell Lectures : Women in Linguistics. Washington, DC : Linguistic Society of America, 1990.
3. Foulkes P., Docherty G., Watt D. Tracking the Emergence of Sociophonetic Variation. Proceedings of the 14th International Congress of Phonetic Sciences (ICPhS). San Francisco, CA, 1999. P. 1625–1628.
4. Ohala J. The listener as a source of sound change. In Papers from the Parasession on Language and Behavior (eds. C. S. Masek, R. A. Hendrick, and M. F. Miller). Linguistic Society, Chicago, 1981. P. 178–203.
5. Regional Dialects by William Kretzschmar URL: http://seas3.elte.hu/coursematerial/KovecsesZoltan/Kretzschmar,_Jr._(2009)_-_Regional_Dialects.pdf (last accessed: 25.01.2024).
6. The sociolinguistics of William Labov. URL: https://www.jstor.org/stable/25743604 (last accessed: 03.01.2024).
7. Wells J. Longman Pronunciation Dictionary. Longman Group UK Limited, 1995. 802 p.
8. Which finds more early citations. URL: https://www.researchgate.net/publication/316217277_ResearchGate_vs_Google_Scholar_Which_finds_more_early_citations (last accessed: 03.01.2024).

Світлана Бабій,
здобувач ОС «Магістр» І курсу,
факультет іноземних мов,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

ПРИЧИНИ ТА ІСТОРІЯ ВЖИВАННЯ МОЛОДІЖНОЇ ЛЕКСИКИ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Інтерес до молодіжної лексики в англійській мові не знижується з роками,

а навпаки – зростає через такі фактори як актуальність, креативність, застосування в медіа, зростання популярності соціальних мереж та інші, які роблять її важливим об'єктом вивчення для лінгвістів, вчителів та дослідників мови. У нашому дослідженні ми спробували зробити короткий огляд причин та історії вживання молодіжної лексики в англійській мові.

Вживання молодіжної лексики в англійській мові має свої корені й причини, які можна відстежити у її історії. Часто поява нових слів, виразів та фраз відображають зміни в суспільстві та культурі. Розглянемо основні з цих причин.

1. **Експресія особистості**. Молодіжна лексика дозволяє молодим людям виражати свою індивідуальність, стиль та почуття належності до певної групи або субкультури.

2. **Соціальна ідентифікація**. Вживання молодіжної лексики допомагає молодим людям відчувати себе частиною своєї соціальної групи та підтримувати спільні цінності та норми.

3. **Творчість та інновації**. Молодь завжди була джерелом нових слів та виразів, які можуть відображати їхні унікальні досвід і відчуття, та іноді можуть стати популярними серед інших груп. Вона вигадує нові способи вираження, щоб відповідати вимогам часу.

4. **Медіа та культурні впливи**. Поширення молодіжної лексики може бути спричинене впливом медіа, такого як музика, фільми, телевізійні шоу та Інтернет. Багато нових слів та виразів увійшли в молодіжну лексику завдяки популярним пісням, фільмам, серіалам та іншим медійним продуктам і тенденціям. Музика, культурні події та інші аспекти поп-культури можуть впливати на те, як молодь сприймає та використовує мову.

5. **Соціокультурні та технологічні зміни.** Суспільні зміни, такі як технологічний прогрес, глобалізація та культурна революція, можуть впливати на зміни в мовленні та вживанні слів серед молоді. Розвиток соціальних мереж, мультимедійних платформ і технологій сприяє поширенню нових слів та

виразів серед молоді. Швидка комунікація через Інтернет змушує мову адаптуватися до нових реалій.

6. **Ідентифікація з групою ровесників**. Молодь часто використовує мовні засоби для створення свого власного ідентичного середовища. Вона використовує мову, щоб відокремитися від старших та підкреслити свою приналежність до певної соціальної групи або субкультури.

Варто зауважити, що ми охарактеризували лише основні причини вживання молодіжної лексики в англійській мові, що окреслює певні тенденції й частково пояснює їх. Далі переходимо до аналізу історії.

Насправді історія використання молодіжної лексики в англійській мові є досить цікавою та різноманітною, вона сягає далеко в минуле й постійно еволюціонує разом зі змінами у суспільстві та культурі. Ця мовна особливість присутня в усному та писемному мовленні молоді та відображає її унікальний спосіб бачити світ і спілкуватися. Історія вживання молодіжної лексики характеризує не лише еволюцію самої мови, а й соціокультурні та технологічні зміни у суспільстві. Пропонуємо виокремити 4 етапи вживання молодіжної лексики в історії англійській мови:

1. **1950–1960-ті роки**. Під впливом рок-н-ролу та кіноіндустрії виникли нові вирази та модні фрази, які стали популярними серед молоді. Це був час великих культурних змін, коли молодь шукала своє місце в суспільстві та виражала свою індивідуальність через мову. Такі слова та вирази, як "*cool*", "*hip*", "*rock and roll*", "*beatnik*", "*groovy*" та інші, стали символами цього періоду та залишаються популярними й сьогодні.

2. **1970–1980-ті роки**. Поширення телебачення та поява музичних жанрів, таких як хіп-хоп та панк-рок, призвели до збільшення кількості нових слів та виразів, пов'язаних з цими культурними явищами. Зокрема, хіп-хоп приніс із собою багато нових слів та виразів, таких як *"breakdancing", "MC" (master of ceremonies), "DJ" (disc jockey), "rap"* та інші, які стали невід'ємною частиною мовленнєвого арсеналу молоді. А панк-рокери використовували енергійну та інколи провокаційну мову, що відобразилося у вживанні такої

лексики як *“anarchy” (безлад), “mosh pit” (місце для запального танцю), “punked out” (виглядати як панк)* та інші.

3. **1990–2000-ті роки**. З появою Інтернету та мобільних телефонів з’явилися нові способи спілкування – електронна пошта, месенджери та соціальні мережі, що відобразилося у вживанні молодіжної лексики. Це призвело до виникнення такої лексики як *“email”, “text message”, “tweet”* та інші. Швидке та коротке спілкування через текстові повідомлення й соціальні мережі сприяло поширенню абревіацій та скорочень, таких як *“LOL” (laugh out loud), “BRB” (be right back), “OMG” (oh my god)* та інших. Інтернет-меми, інтернет-сленг та інші культурні явища стали важливою частиною мовлення молоді у цей період.

4. **2000–2023-ті роки**. З поширенням соціальних мереж та стрімінгових платформ вживання молодіжної лексики стало ще більш активним та різноманітним. Соціальні мережі, такі як Facebook, Twitter, Instagram, стали важливим майданчиком для спілкування й обміну інформацією, що призвело до появи нових слів, які відображають сучасні тенденції та культурні явища. Наприклад, *“selfie”, “hashtag”, “retweet”* та інші слова стали популярними завдяки соціальним мережам. Стрімінгові платформи, такі як YouTube, Netflix та Spotify, стали основним джерелом розваг та інформації для молоді, і їх мова збагатилася такими словами як *“binge-watch”* (дивитися серіал безперервно), *“stream”* (перегляд або прослуховування в мережі) та інші.

Усі ці фактори сприяли формуванню та розвитку молодіжної лексики в англійській мові. Вона постійно змінюється та вдосконалюється разом із суспільством та культурою, що робить її надзвичайно живою та цікавою для вивчення.

Ірина Білецька,
доктор педагогічних наук, професор;
професор кафедри теорії та практики іноземних мов,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

РАННІ МОДЕЛІ МОВНОГО ВАРІЮВАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Спроби моделювати процеси мовного варіювання англійської мови (АМ) починалися з обґрунтування тієї чи іншої класифікації у всьому різноманітті та взаємодії форм мови, що було виключно серйозним науковим завданням, складність якого зросла у зв'язку з процесами глобалізації, що набирають силу. З прикладної точки зору це завдання було винятково важливим, оскільки його вирішення могло б сприяти виробленню ефективної мовної політики, по-новому подати багато питань викладання англійської мови як мови міжнаціонального спілкування.

Проте багато дослідників були готові до теоретичного осмислення безпрецедентного в історії глобального поширення АМ [5, с. 477]. До останньої чверті XX ст. наукові інтереси більшості вчених були фактично повністю зосереджені на англійській мові її носіїв, яка розглядалася як єдина мовна система з традиційною ієрархією норм та стандартів, з певними регіональними особливостями. Відповідно, у цій мовній системі не було місця АМ неносіїв [4, с. 38].

Одну з ранніх моделей такого роду створив П. Стревенс, який представив систему глобальної АМ, побудовану за схемою таксономії генеалогічно споріднених мов, прийнятої у мовознавстві XIX ст. Таксономічна модель П. Стревенса, накладена на карту світу, дає спрощену схему генетично зумовлених відносин «розгалужень» АМ [1, с. 79], що використовуються в різних географічних регіонах.

Модель П. Стревенса є спробою об'єднати в одній традиційній структурі генеалогічного дерева різні принципи угрупування: національні варіанти АМ у межах державних утворень (Велика Британія, США, Австралія та ін.), регіональні варіанти АМ як додаткової щодо національних мов (Індія, Малайзія, Пакистан та ін.), територіальні варіанти АМ (Нова Гвінея, Фіджі, Фолькленди та ін.).

Поширення та диверсифікація АМ знайшли відображення в інших популярних моделях, які використовували принцип кола. Так, велике коло у

моделі Т. МакАртура нагадує колесо, у центрі якого – світова стандартна АМ – World Standard English [3, с. 11].

Від центру колеса радіально розходиться вісім шпиць, що розділяють 8 секторів: п’ять генетично зумовлених регіональних варіантів сформованих стандартів АМ (British, American, Canadian, Australian-New Zealand-South Pacific, Caribbean) і три регіональні варіанти складаються зі стандартів (East Asian, South Asian, West-East-South African). До п’яти секторів стандартів, що склалися, долучаються відповідні нестандартні функціонально-територіальні різновиди АМ, до трьох секторів стандартів, що складаються – відповідні нестандартні національні різновиди. З урахуванням того, всі стандартні варіанти у схемі Т. МакАртура, а через них і нестандартні варіанти, що безпосередньо виходять до центру – до світової стандартної АМ, ця модель більш демократична і точніша, ніж модель П. Стревенса. Діаграма Т. Макартура включає такі повністю нестандартні, але що мають англійську основу, креольські мови, як західноафриканська кріо, північноамериканська гул, ток-пісин Нової Гвінеї. Тобто вона має певною мірою гібридний характер.

Аналогічну кругову модель створив М. Герлах, який розмістив у центрі міжнародної АМ – International English. Науковець називає міжнародну АМ найпоширенішим варіантом АМ. Від ядра розходяться три концентричні кола, розділені на вісім радіальних секторів. Ключ до моделі М. Герлаха розкриває її зміст: у першому колі розташовані національні стандарти (British, American, Canadian) та регіональні стандарти (Antepodian, тобто Australian/New Zealand/Pacific, Caribbean, South Asian та African). У друге коло включені відповідні субрегіональні, напівстандартні варіанти носіїв АМ (у Великій Британії, США, австралійському регіоні та країнах Карибського басейну) та користувачі англійської як другої мови в Азії та Африці. У третьому колі розміщені найрізноманітніші, нестандартні або напівстандартні діалекти та варіанти: від йоркширського діалекту в Англії до АМ у Ліберії чи міського діалекту (Butler English) в Індії. За межами кіл залишаються такі піджинізовані різновиди АМ, як, наприклад, діалект шотландських циган або камерунський

піджин.

На відміну від Т. МакАртура, М. Герлах не наполягає на тому, що міжнародна АМ в центрі його схеми є стандартом, і приналежність до того чи іншого кола деталізує склад відповідної сім'ї варіантів, але не свідчить про їхню віддаленість від центру, тобто від міжнародної АМ [2].

При всій зовнішній різниці між моделлю генеалогічного дерева П. Стревенса, з одного боку, та круговими моделями Т. МакАртура та М. Герлаха, з іншого, їх поєднують два принципи: генетичний та географічний. Будучи таксономічними моделями, ці схеми, безсумнівно, мають велику цінність для опису історичних та генетичних відносин між варіантами АМ, але не можуть пояснити соціолінгвістичну варіативність «англійських мов» сучасного світу. Глобалізація відсунула генетичний принцип на другий план, а геополітичні кордони між країнами та регіонами втратили функцію поділу та ізоляції. Нова реальність зажадала нових критеріїв, принципів та підходів.

Моделі П. Стревенса, Т. МакАртура переважно і М. Герлаха меншою мірою вже на час їх створення не могли задовольняти уявлення переважної більшості користувачів АМ неангломовних країн. Це спонукає дослідників глобальної АМ до створення нових моделей, які б включали всі можливі підрозділи АМ, які використовуються як носіями, так і неносіями.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Chee S. Beyond the Three Circles: A New Model for World Englishes. Singapore : National University of Singapore, 2009. 144 p.
2. Görlach M. The development of Standard English. *Studies in the History of the English Language.* Heidlberg : Carl Winter, 1988. P. 9–64.
3. McArthur T. The English Languages? *English Today.* 1987. № 11. P. 9–13.
4. Olagboyega K. W. Varieties of Modern English Language. *Akita University Departmental Bulletin Paper*. 2007. № 28. P. 37–47.
5. Rajagopalan, K. The rigmarole of intelligibility in world English(es). *Revista Letras e Letras*. 2010. Vol. 26. № 2. P. 477–492.

Olena Halai,
senior lecturer of English and Methodology Department,
Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University

THE PHONETICS OF THE ENGLISH LANGUAGE: UNDERSTANDING THE MELODY OF SPEECH

The study of phonetics, particularly in the context of the English language, unveils the intricate dance of sounds that shapes communication. Phonetics delves into the mechanics of speech production, exploring how sounds are articulated, perceived, and organized to convey meaning. This article aims to provide a comprehensive overview of English phonetics, drawing upon both foundational and contemporary literary sources to illuminate its nuances.

Phonetics is the branch of linguistics concerned with the physical properties of speech sounds, including their production, transmission, and reception. It encompasses the study of articulatory phonetics (how speech sounds are produced), acoustic phonetics (the physical properties of sound waves), and auditory phonetics (how speech sounds are perceived by the ear and brain).

In the English language, phonetics plays a pivotal role in shaping pronunciation patterns and dialectal variations. From the velvety vowels of Received Pronunciation (RP) to the twangy tones of American English, each accent is a testament to the rich tapestry of sounds that characterize English speech.

Articulatory phonetics:

Articulatory phonetics examines the precise movements of the speech organs involved in sound production. The pioneering work of Daniel Jones, particularly his seminal work “An Outline of English Phonetics”, remains a cornerstone in this field. Jones meticulously cataloged the articulatory gestures required for each English sound, providing invaluable insights into phonetic transcription.

For instance, the production of the English vowel sounds involves the manipulation of the tongue height, frontness/backness, and lip rounding. The contrast between tense and lax vowels, as elucidated by Jones, underscores the subtle articulatory distinctions that distinguish words like “beat”
and “bit”.

Acoustic phonetics:

Acoustic phonetics delves into the physical properties of speech sounds as they

manifest in the form of sound waves. Spectrographic analysis, pioneered by Gunnar Fant and Peter Ladefoged, enables phoneticians to visualize these sound waves and discern their spectral characteristics.

By examining spectrograms, researchers can identify fundamental frequency, formants, and other acoustic cues that contribute to speech perception. Ladefoged's work, notably “A Course in Phonetics”, serves as a comprehensive guide to acoustic analysis, offering invaluable insights into the acoustic correlates of English speech sounds.

Auditory phonetics:

Auditory phonetics explores how speech sounds are perceived and interpreted by the human auditory system. Alvin Liberman and colleagues’ groundbreaking research on phonemic restoration and categorical perception revolutionized our understanding of speech perception.

Their studies demonstrated that listeners perceive speech sounds categorically, grouping them into discrete phonemic categories despite continuous variations in acoustic cues. This phenomenon underscores the role of cognitive processes in shaping auditory perception, highlighting the intricate interplay between phonetics and psycholinguistics.

In conclusion, the study of English phonetics unveils the intricate interplay of articulatory, acoustic, and auditory processes that underpin speech production and perception. From Daniel Jones' meticulous articulatory descriptions to Peter Ladefoged's spectral analyses, literary sources abound with insights into the melody of English speech. By delving into these foundational and contemporary works, linguists continue to unravel the mysteries of phonetics, enriching our understanding of the multifaceted nature of human communication.

REFERENCES

1. Daniel J. 1918. An outline of English phonetics. Leipzig : B. G. Teubner. 233 p.
2. Liberman A. M. On the relation of speech to language. Trends in Cognitive Sciences. P. 187–196.
3. Ladefoged P. A course in phonetics. New York : Harcourt Brace Jovanovich, 1975. 296 p.

Дар'я Глобчак,
здобувач ОС «Магістр» І курсу,
факультет іноземних мов,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

АНТРОПОНІМИ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЯК ЕЛЕМЕНТИ КУЛЬТУРИ

Фонд антропонімів будь-якої мови складається з національних імен та імен, що прийшли у мову з інших культур, проте носить виразний національний відбиток: відображає історію країни, національний характер, культуру народу, є зберігачем культурної пам'яті народу і одночасно засобом об'єднання народу навколо його культурних цінностей і моральних ідеалів [2].

Символізація імен властива всім мовам тією чи іншою мірою, тому є мовною універсалією, чи точніше, лінгвокультурною універсалією. До антропонімів, які можуть зазнати символізації, належать імена відомих людей, політиків, акторів, співаків, музикантів, біблійних, міфологічних та літературних персонажів, наділених яскравими характерологічними рисами, а також деякі поширені серед носіїв мови особисті імена. Це імена, які згодом стають національно визнаними, їх зміст наповнюється певним набором ознак (характер, поведінка, зовнішність, національний, соціальний, професійний статус), асоціації стають стійкими та соціально значущими для мовного колективу. Залишаючись за формою власними назвами, такі імена втрачають значною мірою ознаки своєї категорії та стають символами тих чи інших якостей, ознак, характеристик людей.

Як показують дослідження лінгвістів-ономастів переважна більшість британських антропонімів-символів є реаліями англійської культури, в той час як інших представників Британських островів не так багато [2]. Серед них можна назвати «шотландців»: персонажі Р. Стівенсона *Long John Silver, Ben Gunn, Jekyll and Hyde,* А. Дойла *Sherlock Holmes, Moriarty, Professor Challenger*, В. Скотта *Lochinvar* та Арбетнота *John Bull*, священник *John Knox*, король *Robert the Bruce*, вчений *the admirable Crichton*, а також поширені в Шотландії

імена *Sandy (Sawney), Jock;* нечисленних «ірландців»: гарна дівчина з легенди *Deirdre*, поширені в Ірландії імена *Pat (Paddy), Mick (Micky), biddy* та ін.

Найбільший внесок у формування антропонімів-символів англійської мови внесла література та історія. І це не дивно, оскільки, на думку багатьох дослідників англійського національного характеру, любов до читання є однією з національних рис англійців. Антропоніми, що увійшли до англійської мови з англійської літератури, беруть свій початок у численних легендах і баладах, у тому числі, персонажі «артурівських легенд» *King Arthur, Lancelot, Guinevere, Merlin*, а також *Robin Hood, Deirdre* (ірланд.), *Punch and Judy , Jack* та *Gill*. XVI століття залишило англійській мові імена з творів У. Шекспіра та Е. Спенсера *Duessa, Archimago, Braggadocio; lago, Lady Macbeth, Falstaff, Othello і Desemona, Romeo і Juliet.* У XVII столітті це персонажі творів Дж. Беньяна та Б. Джонсона *Lady Would-Be, Volpone, Giant Despair, Greatheart*. З персонажів XVIII століття символами стали *man Friday* Д. Дефо, *Gulliver* Дж. Свіфта, *Lady Bountiful* Дж. Фаркера, *Lovelace* С. Річардсона та ін. Найпродуктивнішим стало XIX століття, насамперед, це спадщина Ч. Діккенса *Bob Cratchit, Oliver Twist, Fagin, Mr Pickwick, Uriah Heep, Pecksniff, Scrooge*; а також персонажі Дж. Остін, сестер Бронте, П. Шеллі, Л. Керролла, Р. Стівенсона (шотл.), А. Дойла (шотл.), У. Гілберта та А. Салівана та багатьох інших, наприклад, *Mrs Bennet, Captain Corcoran, Jane Eyre* та *Mr Rochester, Long John Silver, Sherlock Holmes.* З персонажів XX століття можна назвати *Miss Marple, Sam Spade, Gandalf, Peter Pan, Holden Caulfield*.

З історії Великобританії до англійської мови, як антропоніми-символи, увійшли імена монархів та державних діячів: *Robert the Bruce* (шотл.), *Canute, George III, Queen Victoria, Oliver Cromwell, Wellington, Robert Peel (Bobby),* діячів науки: *the Admirable Crichton* (шотл.), *Isaac Newton, Darwin, Stephen Hawking*, релігійних діячів: *John Knox* (шотл.), злочинців та розбійників: *Dirk Turpin, Guy Fawkes, Jack the Ripper*, акторів: *Boris Karloff, Little Titch, Twiggy,* письменників та мандрівників: *Ossian, Boswell George Borrow, Byron, Lawrence of Arabia* [3].

Більше половини всіх «історичних» антропонімів увійшли до англійської з історії інших країн. Серед них переважають греки, переважно давньогрецькі мислителі: *Socrates, Aristotle, Plato, Solon*, і навіть *Homer, Aspasia, Alcibiades, Herostratos*; наступні за кількістю імен-символів італійці: *Borgias, Marco Polo, St Francis of Assis, Casanova,* далі римляни, переважно державні діячі: *Caligula (Kaiser, Caesar), Nero, Brutus*; французи: *Nostradamus, John Calvin, Louis XIV, Marie Antoinette*, німці: *Einstein, Schopenhauer, Hitler*; є також кілька австралійців: *Kerry Packer, Bradman, Ned Kelly*, єгиптян: *Cleopatra, Nefertiti, Pharaoh* [3].

Серед міфологічних персонажів до англійської мови як символи увійшли, в основному, імена з грецької та римської міфології: *Aphrodite, Amazon, Apollo, Ganymede, Hercules, Sisyphus,* але є також персонажі зі скандинавської міфології: *Siegfried; Loki, Thor, Balder,* з єгипетської міфології: *Thoth, Isis and Osiris* та інші. З біблійних персонажів антропонімами-символами стали *Abigail, Adam, Cain, Judas, Lazarus, Rachel, Goliath, Herod*.

Результати дослідження елементів культури в англомовній антропонімії вкотре підтверджують той факт, що вивчення мови невіддільне від вивчення культури носіїв цієї мови. Більшість антропонімів-символів в англійській мові породжені британською культурою і це обґрунтовано, оскільки ця культура має багате культурне тло, літературну та історичну спадщину.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бардіна Н. В. Англійські антропоніми в психолінгвістичному епістемологічному просторі. *Одеський лінгвістичний вісник.* 2016. Вип. № 7. С. 13–18.
2. Зайцева К. Б. Английская стилистическая ономастика : монография. Одесса : Астропринт, 2006.
3. McKinley R. A. History of British Surnames. London / New York, 1990.

Михайло Григораш,
здобувач ОС «Бакалавр» IV курсу,
факультет іноземних мов,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

АНГЛІЙСЬКА ТЕРМІНОСИСТЕМА ДІЛОВОГО ТУРИЗМУ: СТРУКТУРНІ ТА СЕМАНТИЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ

Сфера надання туристичних послуг в Україні послуговується великою словниковою базою, запозиченою з інших мов. У силу історичних та соціальних причин у професійній сфері туризму найбільш уживаною визнається англійська мова. Мова є результатом розвитку цивілізації, засобом фіксації фактів її історії, а спеціальна лексика як сукупність лексичних одиниць спеціальних областей знань, що утворює особливий пласт словникового складу, найбільш легко піддається свідомому регулюванню та впорядкуванню. Саме у спеціальній лексиці можна прослідкувати зв'язок розвитку мови з історією матеріальної та духовної культури народу. Результатом стрімкого зростання науково-технічних знань у наші дні є той факт, що понад 90 % нових слів, що з'являються в сучасних мовах, складає спеціальна лексика.

Сучасні науковці проводять численні дослідження як загальнотеоретичних питань термінознавства (В. Даниленко, Т. Кияк, В. Лейчик, О. Суперанська), так і окремих терміносистем, зокрема, технічної (О. Литвинко, Г. Фогель, І. Южакова), спортивної (С. Богуславський), юридичної термінології (Я. Манжос) та ін. Питання термінології сфери ділового туризму вивчали Н. Біян, Т. Гриньова, О. Гурко, Н. Єфремова, проте питання і досі потребує ґрунтовного аналізу та систематизації.

Поняття Business Travel («діловий / бізнес туризм») відносно нове та вперше увійшло як самостійний та високорентабельний вид туризму в класифікацію туристичної діяльності в Європі та США у 70-80-тих роках XX століття. За результатами проведених маркетингових досліджень сфера ділового туризму набагато стійкіша до негативних впливів у періоди будь-яких економічних спадів і криз, а в деяких випадках навіть збільшує свої обсяги. Наприклад, виникнення таких актуальних на сьогоднішній день подій, такі як міжнаціональні конфлікти, веде до різкого скорочення традиційного туристичного руху та зростання частки ділових поїздок міжнародних спостерігачів, гуманітарних місій та офіційних візитів з метою проведення

політичних переговорів та консультацій [1, с. 25].

Можна констатувати, що діловий туризм – це особливий вид бізнесу, заснований на взаємодії із традиційним туризмом. Діловий туризм є невід'ємною частиною сучасного виробничого процесу та побуту корпорацій. Прийнято виділяти два напрями у діловому туризмі: корпоративна тревел-індустрія та індустрія зустрічей MICE.

Абревіатуру MICE утворюють початкові літери чотирьох англійських слів, які при розшифровці показують напрями організації цих турів [2, с. 55]:

1. Meetings (зустрічі) – переговори з партнерами, наради, тренінги та семінари для дилерів та інші варіанти бізнес-зустрічей. Правильна організація багато в чому формує імідж компанії.

2. Incentives (заохочення) – заохочувальні тури, які мають висловити подяку клієнтам, співробітникам та партнерам. Відмінно мотивують колектив, зміцнюють корпоративні цінності та позитивно позначаються на роботі.

3. Conferences (конференції) – організація семінарів, конференцій, поїздок на виставки, для яких важливим є ефективний результат.

4. Events (виставки, події) – організація виїзних корпоративних свят та турів.

Діловий туризм є необхідним компонентом життя та професійної діяльності людини. Варто відзначити, що кожне слово має свою національно-культурну властивість, яка лише не лише його семантикою, а й контекстом проживання в мові. Національна специфіка термінології туризму може бути яскравою або мінімальною залежно від особливостей системних зв'язків мовного знака в конкретній мові. Цей феномен також характерний для термінології туризму, яка піддається впливу процесів іноземного запозичення та інновацій, які збагачують її лексику за рахунок морфологічних, синтаксичних і семантичних змін, а також за рахунок використання термінів з іншими галузями. Формування терміносистеми міжнародного ділового туризму супроводжується активними процесами оновлення та адаптації термінів, а також змінами в їхньому значенні.

Підсумовуючи вищевикладене, можна зробити кілька висновків щодо термінології туризму та її використання в Україні. По-перше, виділяється значна роль англійської мови у сфері туризму, що обумовлено історичними та соціальними чинниками. По-друге, спеціальна лексика в туризмі є ключовим елементом, який не лише відображає розвиток мови, а й показує зв'язок з історією та культурою народу. По-третє, діловий туризм є важливою складовою туристичної індустрії, що підкреслюється ростом його обсягів та стійкістю до економічних криз; можливість глибшого дослідження та систематизації термінології ділового туризму в Україні залишається актуальною проблемою, особливо у зв'язку з її швидким розвитком та важливістю в сучасному світі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кифяк В. Ф. Організація туризму. Чернівці : Книги – XXI, 2008. 344 с.
2. Burkhard S., Kow N., Fuggle L. Travel Trend Report 2020. Trekksoft ebook library. 2021. 139 p.

Артем Гудзовський,
здобувач ОС «Магістр» І курсу,
факультет іноземних мов,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

МОВНІ ЗАСОБИ МАНІПУЛЯТИВНОГО ВПЛИВУ В СУЧАСНОМУ АНГЛОМОВНОМУ МЕДІЙНОМУ ДИСКУРСІ

Розвиток сучасного суспільства є аксіологічним і стрімким процесом, і разом з ним також істотно трансформується мова. Крім того, мова є ключовим компонентом у цьому процесі. Діяльність людства у всіх її проявах, усі суспільні події виділені в історії відображаються в мові. Зараз, саме англомовний медійний простір відіграє ключову роль у формуванні та поширенні ідеологій, переконань та сприйняття подій. Однак, разом з важливістю інформаційного потоку, виникає також виклик щодо визначення мовних засобів, за допомогою яких цей потік контролюється та спрямовується [3].

На тлі цього експоненціально зростає інтерес до маніпулятивних

технологій, відбувається розширення асортименту нових носіїв інформації та засобів комунікації, а також модифікація традиційних каналів зв’язку. Арсенал технологічних рішень постійно вдосконалюється і це призводить до появи нового комунікативного продукту все більш мультимодального медіатексту. Цифрова революція диктує необхідність вивчення маніпуляційних стратегій в тісному зв'язку з полікодом, інтертекстуальністю та цифровим середовищем текстів, адже цифровий медіапростір є ідеальним середовищем для реалізації наміру вплинути на суспільну свідомість [2].

Метою даного дослідження було вивчення механізмів, які використовуються у сучасному англомовному медійному просторі для маніпуляції аудиторією через мову. Через те, що медійний дискурс є важливим інструментом формування суспільної свідомості та уявлень, сучасні медійні тексти активно використовують мовні прийоми для маніпуляції аудиторією. Серед таких популярні прийоми емоційного навантаження, перекручення фактів та ефект риторичної питання.

Вивчаючи засоби маніпуляції свідомістю в ЗМІ, О. Дмитрук виокремлює маніпулятивні стратегії, у межах яких реалізуються певні тактики, зокрема:

- стратегія ухиляння від істини – включає тактики навішування ярликів, «сяючих узагальнень», перенесення та вживання неологізмів;
- стратегія викривлення інформації – тактики повторення, гіперболізації та применшення, спрощення понять, замовчування, підтасовки та фабрикації фактів, а також подрібнення цілісної картини;
- стратегія імунізації висловлювань – тактики посилання на авторитети та вживання універсальних висловлювань;
- стратегія модифікації локативної сили 20 висловлювань – тактики категоричної та некатегоричної номінації;
- стратегія групової ідентифікації – тактики інклюзивності та дистанціювання;
- стратегія структурування за принципом релевантності – тактики надання важливої інформації на початку й у кінці повідомлення та

використання структур з імплікативним потенціалом [1, с. 4–5].

Отже, лексичні та синтаксичні засоби грають ключову роль у створенні ефективного маніпулятивного впливу, зокрема через вибір слів, тон та підсилення аргументів. Застосування мовних засобів маніпуляції в медійному дискурсі може мати значний вплив на громадську думку, створюючи або підтримуючи певні стереотипи та переконання. Розуміння мовних механізмів маніпуляції дозволяє краще аналізувати та оцінювати медійний контент, що сприяє підвищенню медійної грамотності та критичного мислення. Ефективність маніпулятивного впливу через мовні засоби може бути знижена завдяки розвитку медійної грамотності та відкритості до аналізу медійного контенту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дмитрук О. В. Маніпулятивні стратегії в сучасній англомовній комунікації (на матеріалі текстів друкованих та Інтернет-видань) : автореф. дис. … канд філол. наук. Київ, 2006. 21 с.
2. Mialkovska L., Zhvania L., Rozhylo M., Yablonskyy M., Hrysiuk V. Digital tools in teaching the mass media language. *World Journal of English Language*. 2023. Vol. 13 (4). P. 43–48. DOI: https://doi.org/10.5430/wjel.v13n4p43
3. Siuta H., Mialkovska L., Ivanenko I., Syrko I., Senkovych O., Sobol L. Precedent names in the language of modern Ukrainian journalism. *Ad Alta :* Journal of Interdisciplinary Research. 2021. Vol. 11/02-XXII. P. 91–95.

Ігор Гурський,
викладач кафедри теорії та практики іноземних мов,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

ПОЛІТИЧНА КОМУНІКАЦІЯ ТА ПОЛІТИЧНИЙ ДИСКУРС ЯК ОБ'ЄКТИ АНАЛІЗУ В КОНТЕКСТІ ПАРАДИГМИ ЛІНГВОПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Сучасна лінгвістика демонструє зростаючий інтерес до вивчення феномену комунікації. Як видно з рис. 1, він є предметом дослідження різноманітних лінгвістичних галузей, серед яких чільне місце відводиться саме політичній лінгвістиці, що займається вивченням особливостей здійснення політичної комунікації та функціонального потенціалу політичної мови.

Виникнувши на перетині двох самостійних наук, – лінгвістичної та політичної – політична лінгвістика сформувалася як окремий науковий напрям лише у другій половині XX століття [14, с. 110].

Уважаємо за доцільне докладніше зупинитися на науковій еволюції політичної лінгвістики як автономної галузі лінгвістики, що пройшла чотириетапний шлях становлення як окремої галузі лінгвістичного пізнання. На зародковій стадії «зерна» політичної лінгвістики «проросли» ще в Стародавній Греції та Римі. Як стверджує український науковець О. Алексієвець, суттєвою перешкодою у становленні окресленої лінгвістичної галузі стало виникнення феодальних монархій [3]. Як видно з рис. 2, еволюційним «каталізатором» слугував розвиток демократій у Західній Європі та Північній Америці. Публікації, які заклали фундамент для розвитку політичної лінгвістики, вирізнялися вихваляннями або критичністю у контексті опису риторичної майстерності політичних діячів [1, с. 53]. На наш погляд, прогресивність цих публікацій виявлялася у тому, що причини персуазивності політичних текстів автори почали відшукувати у мовному вимірі – фонетичних, ритмічних особливостях тощо.

Візуалізовані дані за допомогою рис. 2 доводять, що період 20–50 рр. XX століття є визначальним у становленні політичної лінгвістики. Ми можемо це пояснити крізь призму історичної події, що сколихнула світ – Першої світової війни, яку в нашому дослідженні ми невипадково трактуємо як «історичний поштовх» у науковій еволюції політичної лінгвістики. Призвівши до руйнації «старого» світосприйняття, війна «відкрила двері» для формування нового світорозуміння. У цілому, трансформація світорозуміння слугувала «точкою відліку» для необхідності детального вивчення політичної комунікації. Як стверджує український науковець В. Громовенко, у післявоєнний період дослідницька увага була прикута до комплексного вивчення алгоритму формування громадської думки, політичної агітації та військової пропаганди як лінгвістичного феномену [11, с. 112].

Наступний етап, темпоральні межі якого включають 60–80 рр. XX

століття, ознаменований тим, що неабиякої дослідницької ваги набувають наукові дослідження, які фокусуються на лінгвістичних вимірах феномену маніпуляції. Як видно з рис. 3, мовна маніпуляція свідомістю соціальних верств населення слугує інструментом трансформації суспільної думки та утримання влади певною політичною силою.

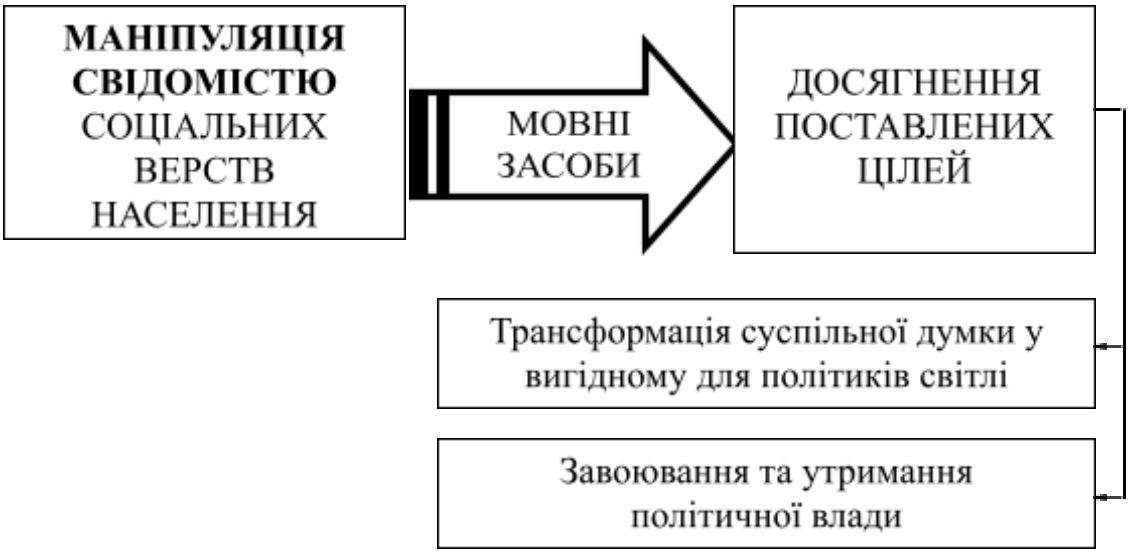

Рис. 3. Маніпуляція у лінгвістичному світлі

Огляд наукових праць, присвячених становленню політичної лінгвістики, дає підставу стверджувати, що в 70–80 рр. XX століття починають виходити закордонні монографії та підручники, які висвітлюють актуальні проблеми політичної комунікації та методологічну базу для її повноцінного наукового аналізу. У світлі вищесказаного, ми можемо зауважити, що високий рівень публікаційної активності слугував «будівельним матеріалом» для подальшої

наукової еволюції політичної лінгвістики.

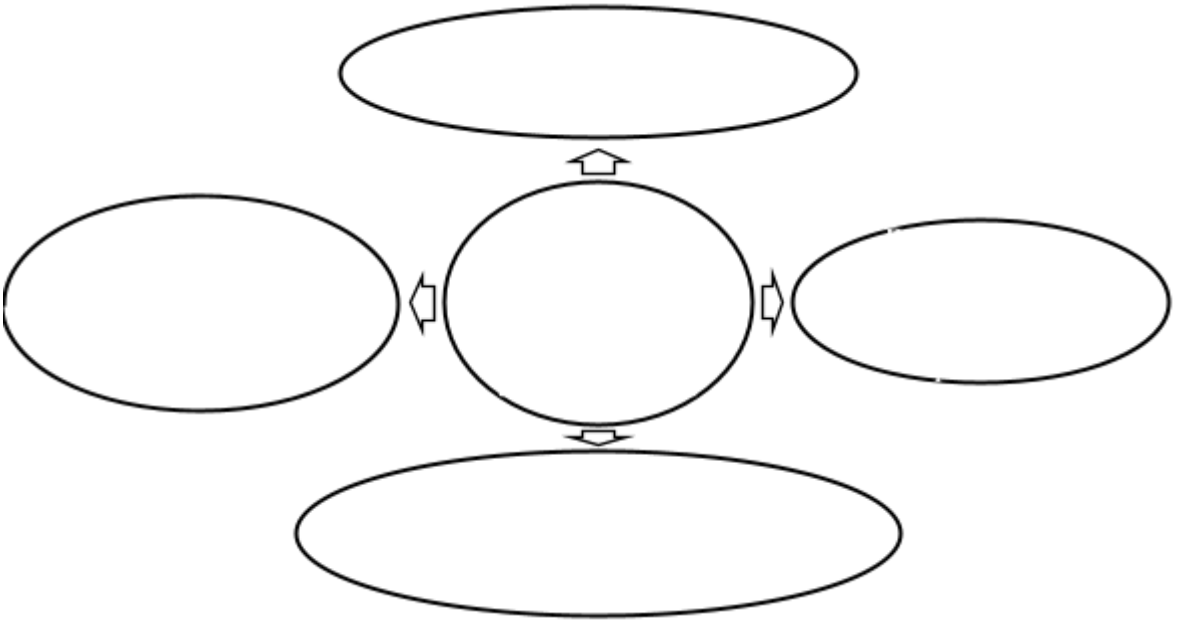

Рис. 4. Сучасний період розвитку політичної лінгвістики

Охарактеризуємо тенденції розвитку політичної лінгвістики на сучасному етапі. Як стверджує О. Акінчиць, сучасні лінгвополітичні дослідження вийшли за межі Європи та Північної Америки [4, с. 54]. У контексті сучасної парадигми досліджень є підстави вважати, що у фокусі аналізу перебувають актуальні проблеми мультинаціонального швидкозмінного світу, які раніше були недоступними для студіювання. Наприклад, дискурс тероризму, політична коректність та інші [3, с. 54].

Крім того, як видно з рис. 4, політична лінгвістика стала автономною лінгвістичною галуззю, оскільки все відчутнішою стає потреба у комплексному лінгвістичному переосмисленні політичних дискурсів лідерів держав із метою характеристики їх комунікативної поведінки, використаних тактик та стратегій у процесі здійснення політичної комунікації. Свідченням зміцнення наукового статусу політичної лінгвістики є те, що лінгвополітичні проблеми стають предметом уваги міжнародних симпозіумів, конференцій та семінарів, які уможливлюють здійснення повноцінної наукової комунікації дослідників, у ході якої знаходять відображення різні погляди на окреслені дослідницькі проблеми, дискусійні твердження, що не мають одностайної відповіді та потребують

подальшого лінгвістичного переосмислення.

На думку лінгвіста Ю. Суханова, політична лінгвістика є однією із найбільш перспективних галузей сучасної лінгвістики, про що свідчить її бурхливий розвиток на сучасному етапі. Це може свідчити про посилений інтерес соціуму до політичних процесів, які відбуваються у суспільстві, породжуючи політичну комунікацію, що слугує предметом дослідження політичної лінгвістики.

Науковець Ю. Суханов пропонує наповнити вищенаведений термін таким змістом: «… мовна діяльність, яка орієнтована на пропаганду певних ідей, емоційний вплив і спонукання громадян до політичних дій …». Візуалізовані дані за допомогою рис. 1 засвідчують те, що саме політична комунікація уможливлює перцепцію та оцінку політичної реальності між учасниками у ході її здійснення.

На думку лінгвіста Ю. Суханова (рис. 5), роль політичної лінгвістики як окремої галузі наукового пізнання полягає у висвітленні взаємовідношень між пануючим у суспільстві політичним станом, суб'єктами політичної діяльності, комунікацією, мисленням та мовою.

Мовою

ю

Рис. 5. Значення політичної лінгвістики (узагальнено автором на основі результатів дослідження Ю. Суханова)

Охарактеризуємо поняття «політична комунікація» як центральну проблему політичної лінгвістики. Як видно з рис. 6, інтерес до вивчення проблем політичної комунікації зумовлений трьома факторами. По-перше, політична боротьба між політичними силами, у ході якої здійснюється комунікативний вплив на свідомість усіх соціальних верств населення, що й зумовлює політичну комунікацію, знаходить відображення у її вербальних та невербальних жанрах. По-друге, інтенсивна політична комунікація закладає підвалини для появи лексичних інновацій та дає змогу відслідкувати тенденції зміни політичного мислення різних соціальних прошарків населення.

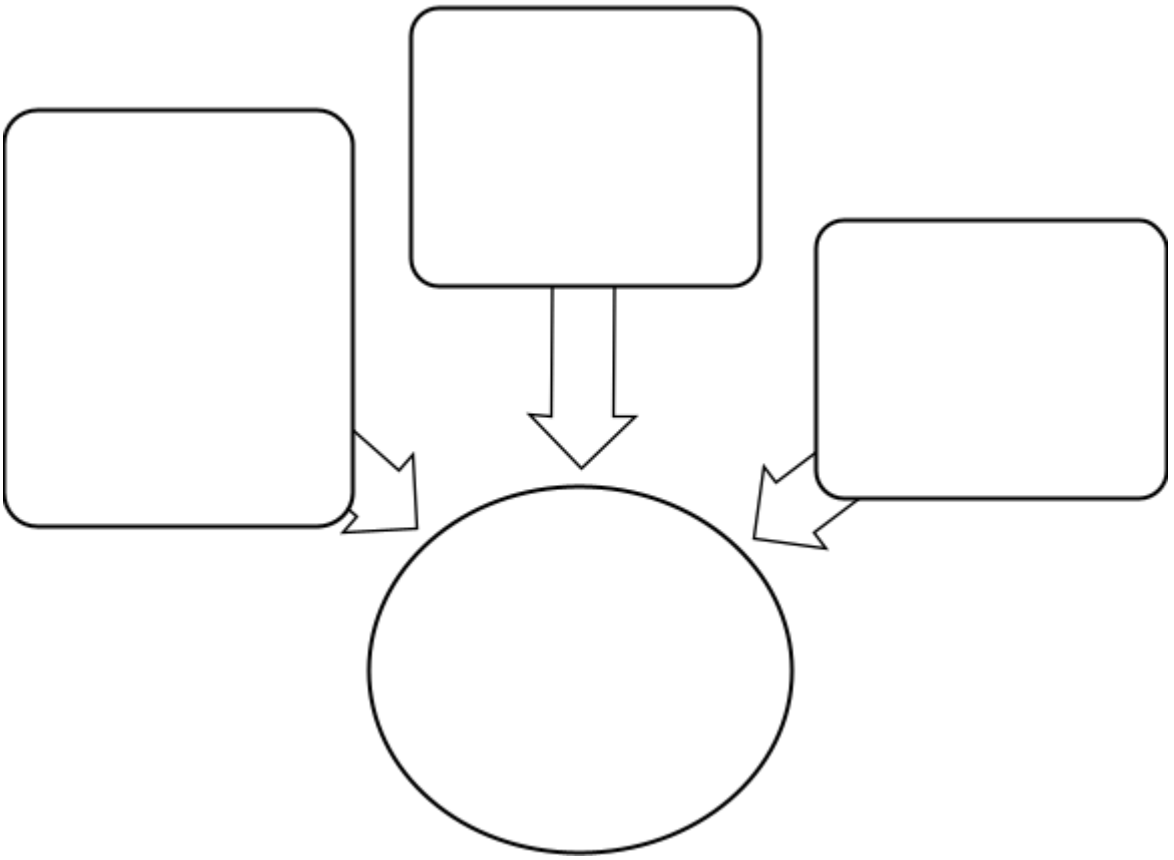

Рис. 6. Фактори, що зумовлюють посилений дослідницький інтерес до аналізу проблем політичної комунікації

Розкриємо сутність досліджуваного терміну за допомогою рис. 7. На думку науковця О. Шиманової, політичною комунікацією є процес взаємодії між органами влади, політичними партіями, посадовими особами, громадськими організаціям та соціальними верствами населення, який може здійснюватися через ЗМІ, політично організовані утворення та неформальні канали [15].

Розглядаючи детальніше рівні здійснення політичної комунікації, слід зауважити, що цей різновид комунікації може здійснюватися на п'яти рівнях [15, с. 183]. Відмінність між виокремленими рівнями виявляється у тому, які територіальні межі охоплює політична комунікація (рис. 8).

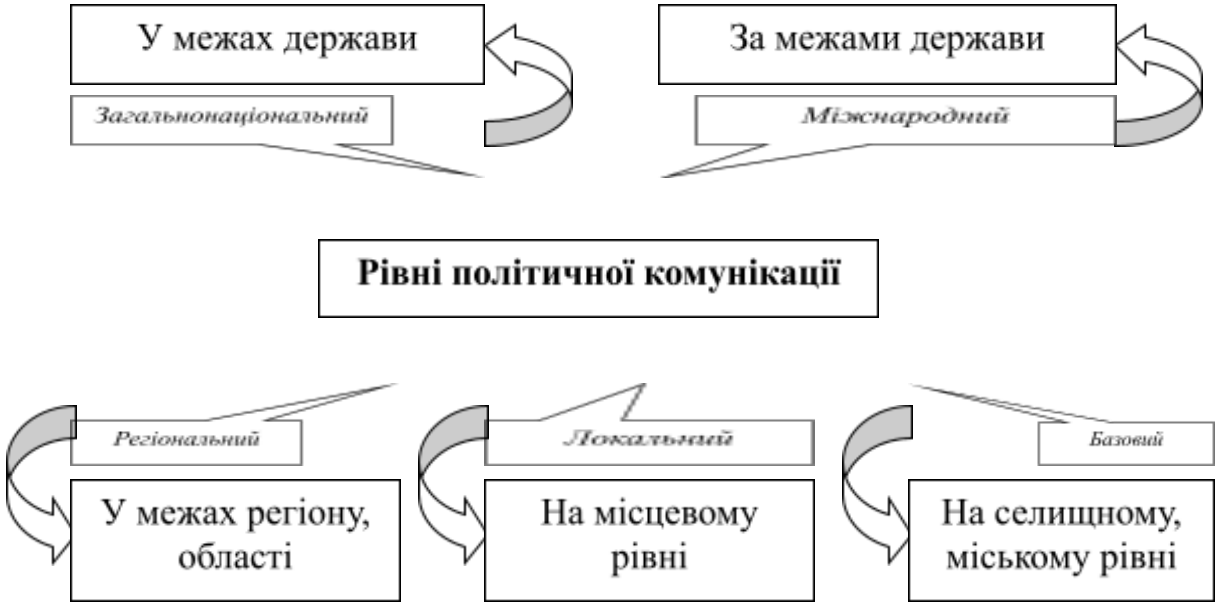

Рис. 8. Рівні політичної комунікації (узагальнено автором на основі результатів дослідження О. Шиманової [15, с. 183])

Охарактеризуємо функціональну палітру політичної комунікації. На рис. 9 бачимо, що однією із окреслених функцій є інформаційна, яка виявляється у

тому, що політична комунікація уможливлює поширення інформації про елементи політичної системи. Регулятивна функція забезпечує регулювання процесу функціонування між елементами політичної системи, системою та суспільством. Політична соціалізація передбачає окреслення норм політичної діяльності, взаємодії, тощо. Тісно переплетеними є інтеграційна та дезінтеграційна функції, які передбачають інтеграцію, або дезінтеграцію суспільної думки різних соціальних верств населення стосовно обговорюваного питання. Беручи до уваги маніпулятивну та мотиваційну функції, уважаємо за необхідне підкреслити, що невід'ємними атрибутами політичної комунікації є маніпуляція суспільною думкою та спонукання до вчинення певних дій [12, с. 217; 15, с. 183].

.

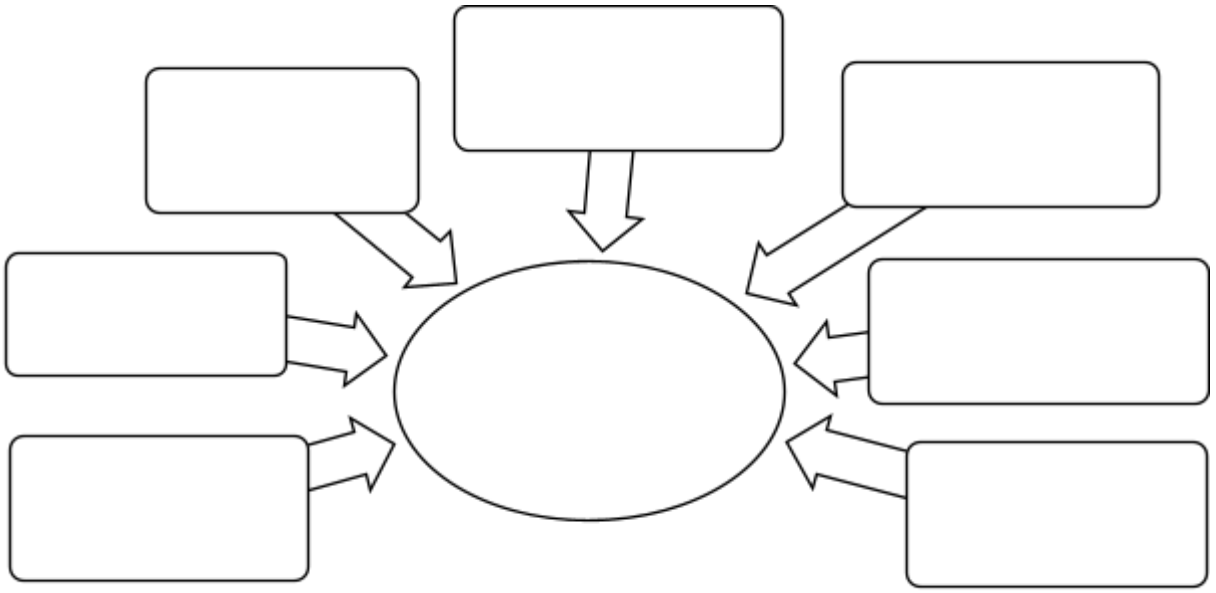

Рис. 9. Функціональна палітра політичної комунікації (узагальнено автором на основі результатів дослідження О. Шиманової [12, с. 217]; [15, с. 183])

У дослідженні науковець О. Шиманова [15, с. 181; 13, с. 162] наводить дефініцію, згідно з якою основою політичної комунікації є обмін та передача політичною інформацією, який, як видно із рис. 10, сприяє структуруванню політичної діяльності, формуванню громадської думки та соціалізує різні

верстви населення у політичному аспекті.

Рис. 10. Політична комунікація, її основа та значення

Для нашого дослідження також важливим є розглянути лінгвістичні особливості політичного дискурсу. Розпочнемо з аналізу поняття «дискурс». У контексті нашого лінгвістичного пошуку цікавим є розуміння поняття «дискурс» крізь призму дослідження лінгвіста В. Карасика, який пропонує під окресленим поняттям розуміти інтерактивну діяльність комунікантів, що уможливлює емоційний та інформаційний обмін та втілення комунікативних стратегій і практик (див. рис. 11).

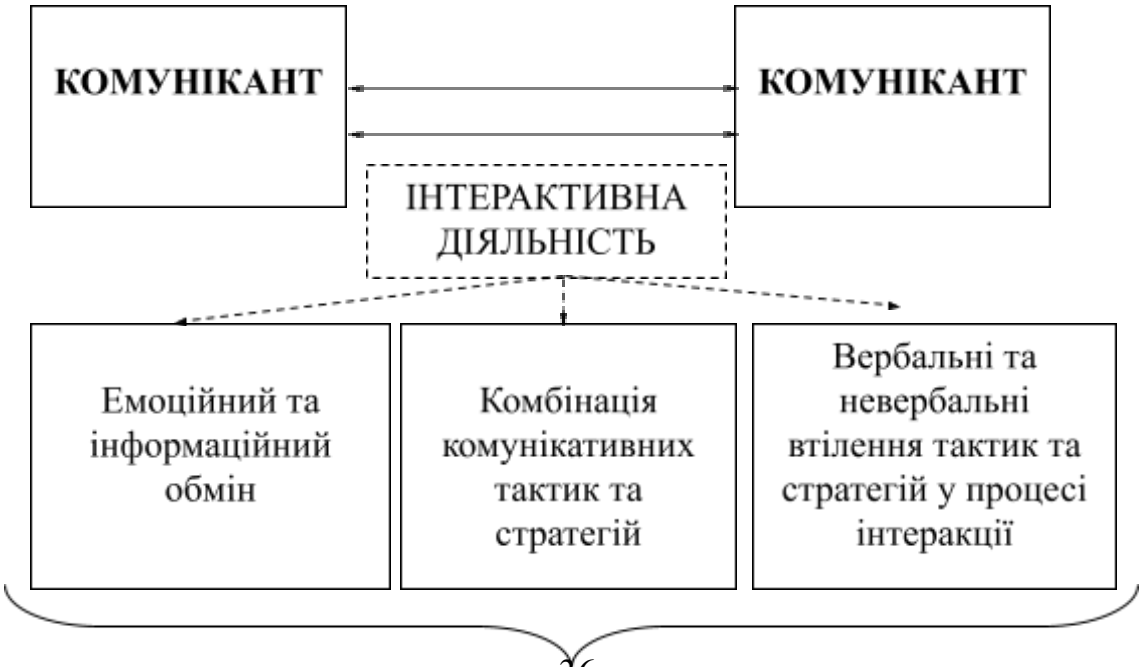

Рис. 11. Схематична візуалізація поняття «дискурс» як мультиаспектного лінгвістичного феномену (узагальнено автором на основі дослідження В. Карасика)

Далі вважаємо за необхідне докладніше зупинитися на тлумаченні аналізованого нами поняття науковцем Т. Куліш, яке знайшло полівекторне обґрунтування у її дисертаційному дослідженні на основі аналізу джерел [6; 7; 8; 9; 10]. Дискурсом є не лише текст (див. рис. 12), у якому знаходить відображення певна комунікативна подія, але й подія, яка слугувала «каталізатором» для появи схожих текстів у плані змісту, тематики [3, с. 18].

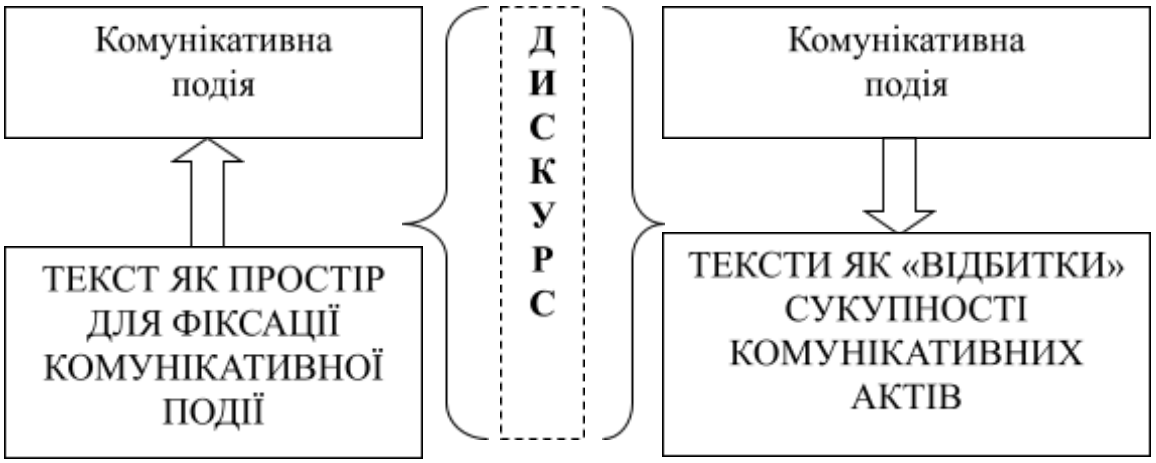

Рис. 12. Дискурс як мультиаспектний лінгвістичний феномен (узагальнено автором на основі дослідження Т. Куліш [3, с. 18])

Перейдемо до висвітлення підходів до аналізу політичного дискурсу. Візуалізувавши описані підходи та їх ключові риси в дослідженні лінгвіста Б. Шакової [2, с. 196–197] (див. рис. 13), варто звернути увагу на той факт, що кожен підхід уможливлює вивчення досліджуваного нами типу дискурсу в певному аспекті. Наприклад, якщо метою науковця є вивчення дискурсу певного політика, оптимальним варіантом уважатиметься застосування

вузького, а не широкого підходу, який передбачає аналіз будь-якого тексту, що має відношення до політики [2, с. 196]. З огляду на це, науковець Б. Шакова слушно зауважує, що симбіоз підходів до дослідження політичного дискурсу є тенденцією, яка уможливлює його полівекторний аналіз [2, с. 197].

У контексті нашого дослідження важливим кроком є аналіз дискурсивних характеристик політичної комунікації, виокремлених лінгвістом А. Чудіновим.

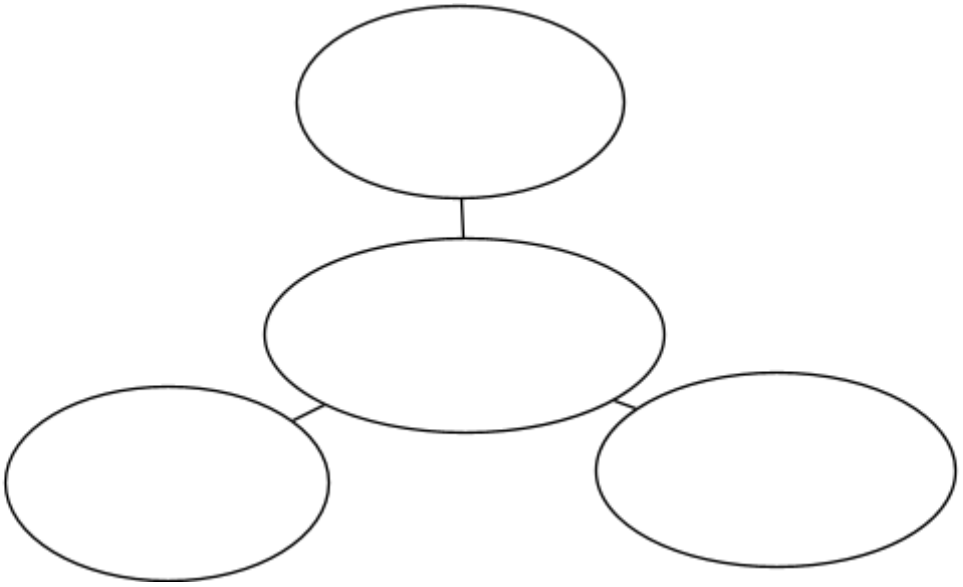

Рис. 14. Дискурсивні характеристики політичної комунікації (за А. Чудіновим [5])

Як видно із рис. 14, однією із дискурсивних характеристик є авторство політичного тексту. Дослідник А. Чудінов стверджує, що автором та промовцем може бути не одна й та сама людина. З огляду на це, політичні тексти можуть поділятися на три типи: власне авторські, без формального автора, зі зміщеним авторством [5].

Узявши до уваги адресованість політичного тексту, необхідно відмітити, що за кількісним критерієм вирізняють: індивідуального, групового, масового адресатів [5].

Уважаємо за доцільне візуалізувати за допомогою рис. 15 відмінність між термінами «комунікативна стратегія» та «комунікативна тактика», яка полягає у тому, що комунікативна стратегія сфокусована на зміну політичних поглядів

адресата, а комунікативна тактика уособлює спосіб досягнення певної стратегії.

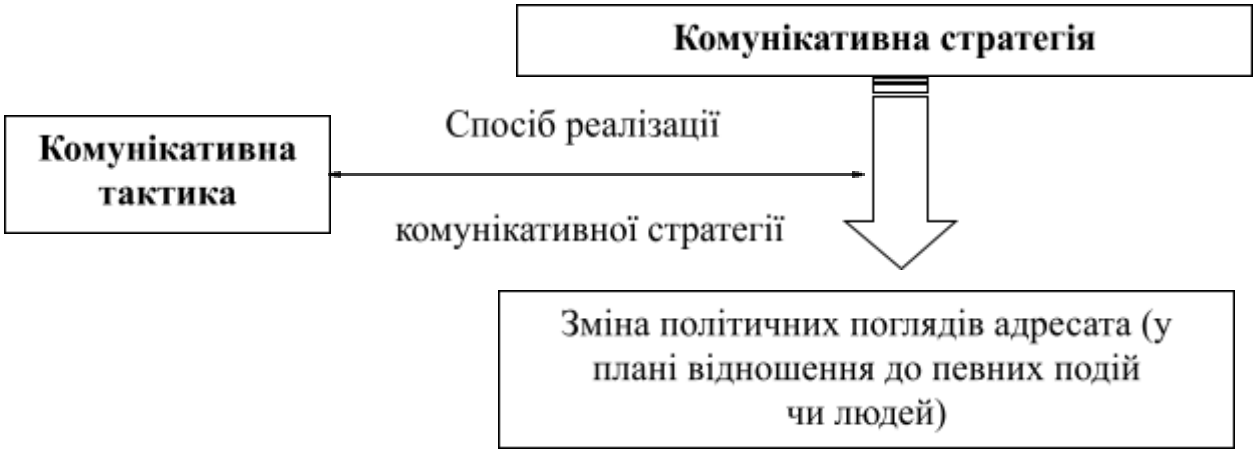

Рис. 15. Диференціація понять «комунікативна стратегія» та «комунікативна тактика»

Ми схильні до думки, що для комплексного аналізу лінгвостилістичного потенціалу промов важливим є рогляд типових властивостей політичного дискурсу та політичної комунікації, виокремлених дослідником А. Чудіновим та описаних у дослідженні лінгвіста Н. Свинаренко [5]. Як видно з рис. 16, однією із типових властивостей є ритуальність та інформативність. Слід зауважити, що для здійснення політичної комунікації дискурс як наповнена ритуальними рисами формація має бути інформативним [5]. Узагальнюючи трактування А Чудінова, вважаємо за доцільне зауважити, що представлений для аналізу текст має бути зрозумілий як спеціалістам у галузі спійчрайтингу, політикам, так і різним соціальним верствам населення. Як правило, політичний дискурс уважається інституційним, оскільки політик-промовець репрезентує певний владний інститут. Крім того, дискурс може вважатися особистісним, якщо у фокусі його пошуку тексти одного

політика. А. Чудінов переконаний, що політичний дискурс є експресивним мовним продуктом, що зумовлюється палітрою використаних художніх засобів [6].

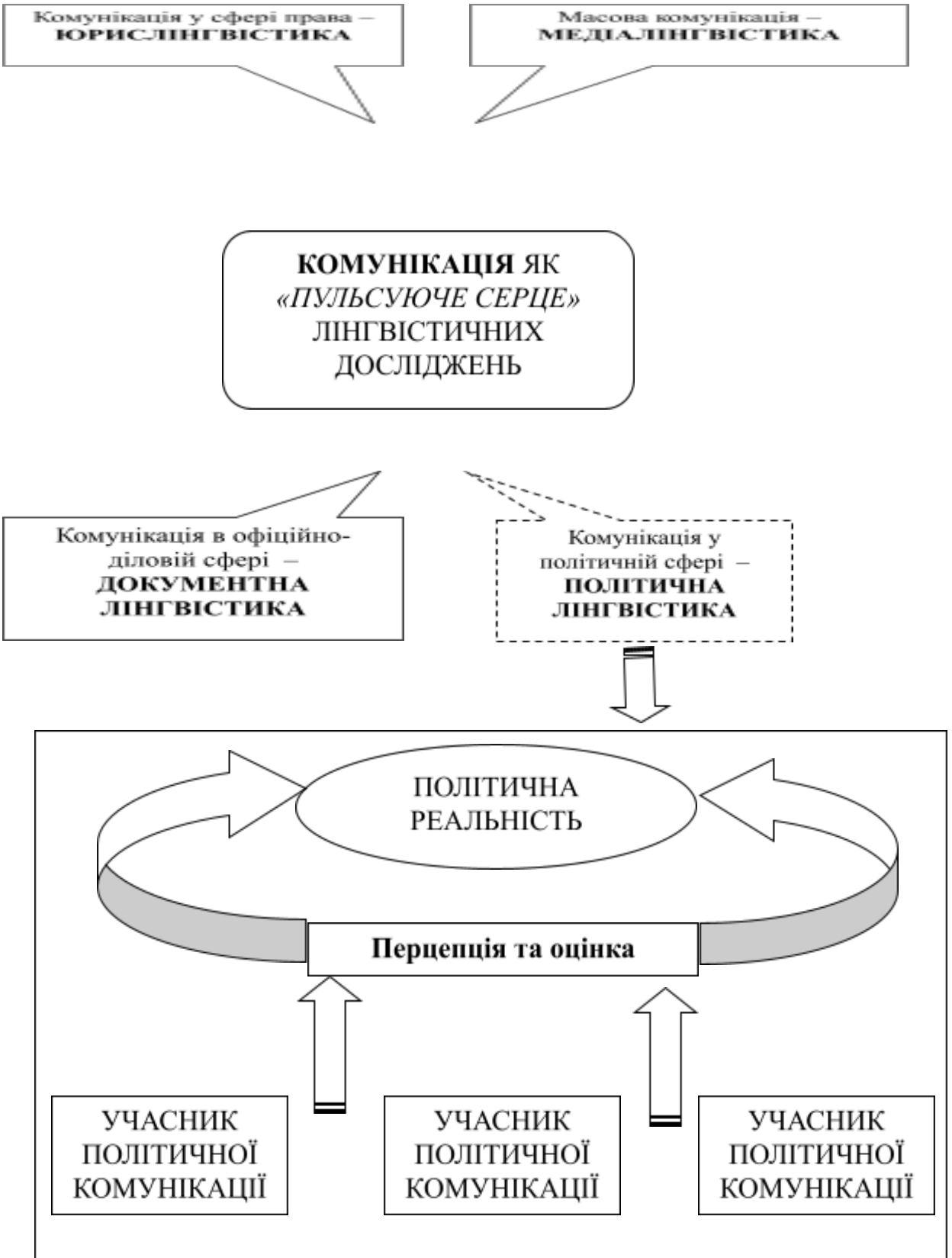

Рис. 1. Комунікація як стрижневе поняття парадигми сучасних лінгвістичних досліджень

Висвітлення традиційної комунікації крізь призму традиційної риторики та стилістики:

- вихваляючий, або критичний характер публікацій із проблематики політичної комунікації;
- розвиток демократії у Західній Європі та Північній Америці як «каталізатор», який зумовив активізацію досліджень політичної комунікації.

Виникнення і становлення політичної лінгвістики (20–50 рр. XX ст.):

- Перша світова війна як «історичний поштовх» у становленні політичної лінгвістики;
- поява і розвиток семіотики та лінгвістичної семіотики як «сприятливий грунт», із якого проросли паростки нового розуміння взаємозв' язку мови і політики.

Становлення політичної лінгвістики (60–80 рр. XX ст.):

- дослідження політичної маніпуляції у лінгвістичному вимірі;
- фокус дослідницької уваги зосереджується на таких проблемах:
  - політична комунікація;
  - політична аргументація;
  - політична комунікація.

Рис. 2. Еволюція політичної лінгвістики як системний процес (узагальнено автором на основі результатів дослідження А. Шарова)

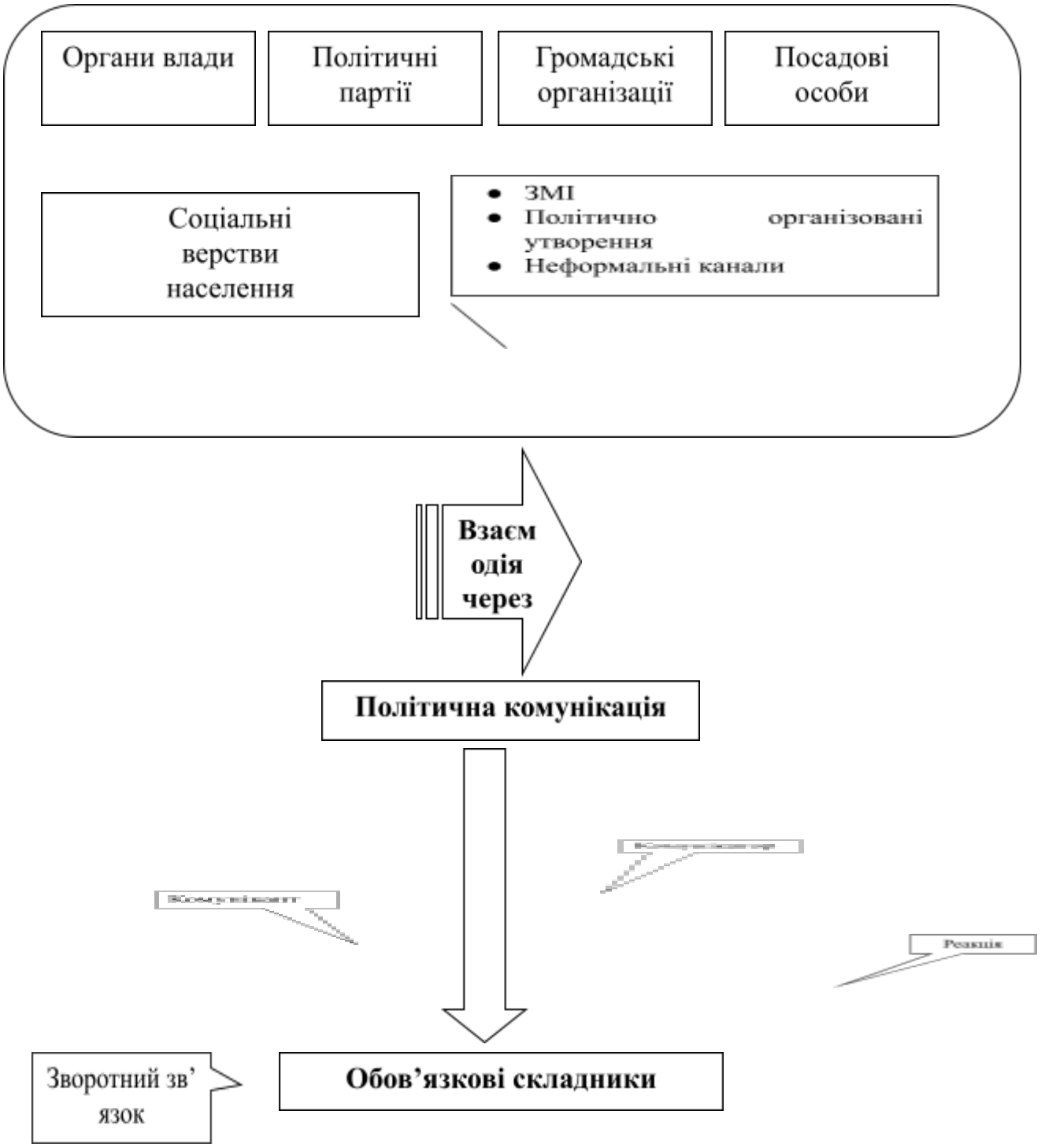

Рис. 7. Складники політичної комунікації

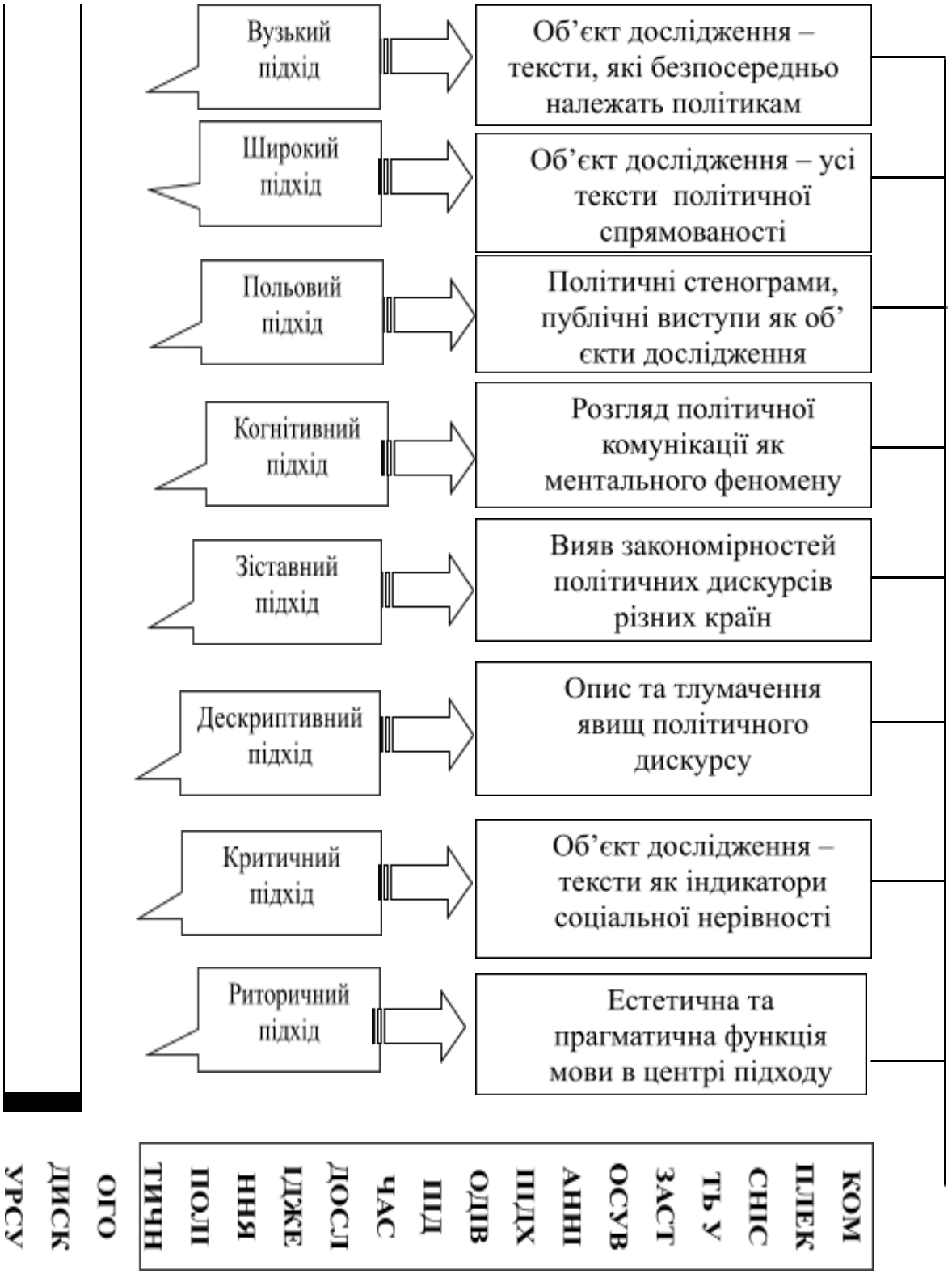

Рис. 13. Підходи до дослідження політичного дискурсу (узагальнено та візуалізовано автором на основі джерела [2, с. 196 – 197])

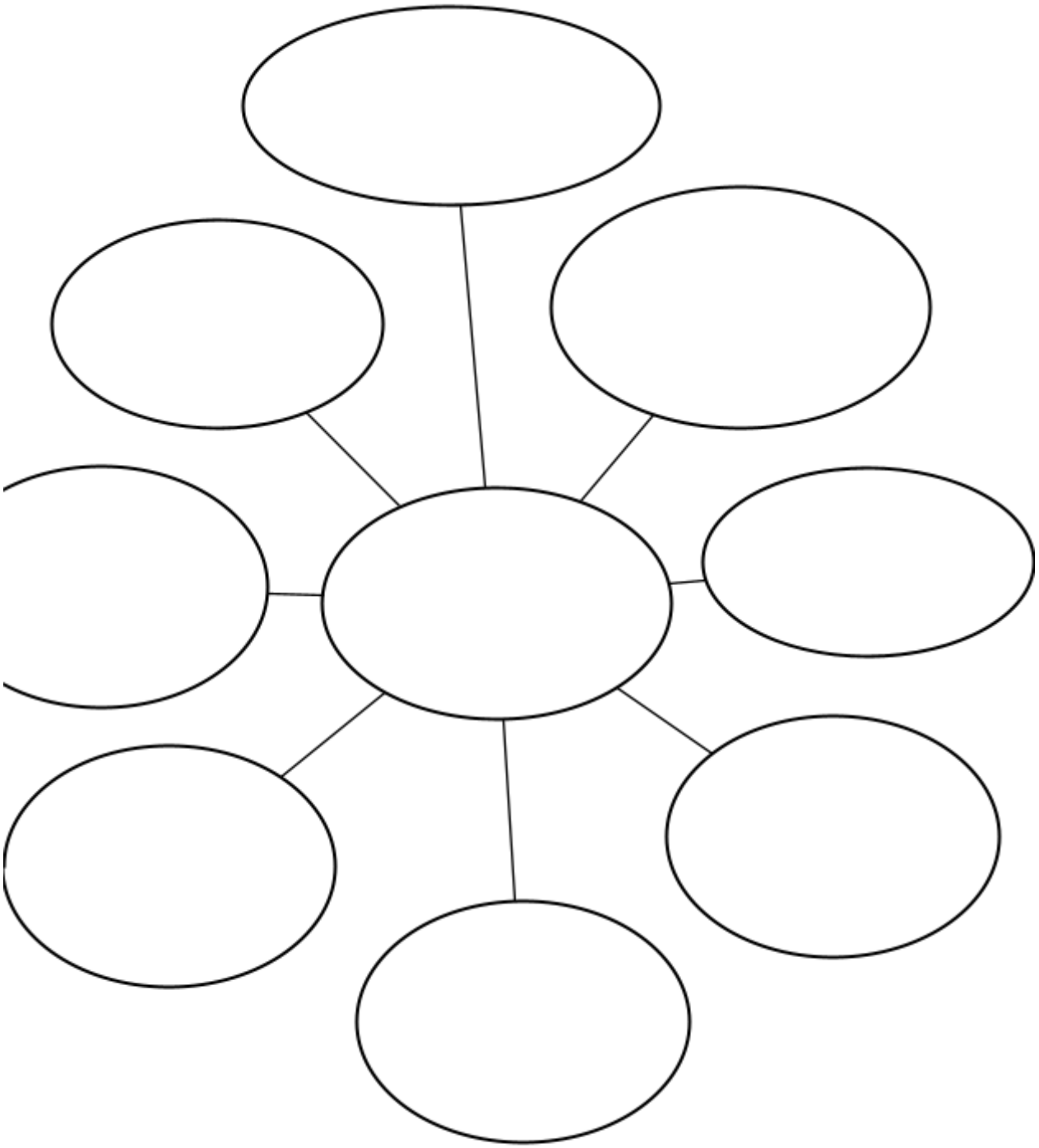

Рис. 16. Типові властивості політичного дискурсу та політичної комунікації (за А. Чудіновим)

Таким чином, для комплексного вивчення політичної реальності, яка моделюється певним політиком, важливим є звернення до його політичного

дискурсу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Акінчиць Н. Г. Розвиток політичної лінгвістики як автономної науки. *Культура народов Причерноморья*. 2007. № 120. С. 53–58.
2. Акопова Д. Р. Политический текст: понятие и жанровая специфика. *Филологические науки. Вопросы теории и практики*. 2014. № 2 (32) : в 2 ч. Ч. 1. С. 22–24.
3. Алексієвець О. Історія та сучасність політичної лінгвістики. *Україна-Європа-Світ. Міжнародний збірник наукових праць. Серія: Історія, міжнародні відносини*. 2012. Вип. 9. С. 248–255.
4. Артьомцев О. В. Специфіка відтворення концептуального та семантико-прагматичного змісту політичних промов у перекладі. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Філологічні науки.* 2013. Вип. 186 (2). С. 145–151.
5. Белова А. Д. Американизм, американский политический дискурс и идиостиль президента Теодора Рузвельта. *Вісник Харківського університету ім. Каразіна*. 1999. № 430. С. 6–13.
6. Вольфовська О. О. Ритм політичної промови як виразник риторичної майстерності мовця. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Філологічні науки*. 2012. Вип. 29 (2). С. 92–94.
7. Воробьева О. П. Текстовые категории и фактор адресата. К. : Высшая школа, 1993. 199 с.
8. Вусик Г. Л. Навмисна дисфемізація в сучасному політичному дискурсі (на прикладі промов Олега Ляшка). *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Перекладознавство та міжкультурна комунікація*. 2018. Вип. 1 (2). С. 20–24.
9. Гавриленко В. М., Тітарова Д. Ю. Лінгвостилістичні особливості політичних промов Уінстона Черчілля. *Молодий вчений*. 2017. № 4. С. 132–137.
10. Горчак О. В. Синтактико-стилістичні показники прагматичної спрямованості англомовної політичної риторики (на прикладі промов Маргарет Тетчер, Тоні Блера, Абрагама Лінкольна, Гордона Брауна, Нейла Армстронга та Нельсона Мандели). *Наукові записки [Національного університету «Острозька академія»]. Сер.: Філологічна*. 2009. Вип. 11. С. 182–187.
11. Громовенко В. В. Генезис політичної лінгвістики як самостійної науки. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*. 2014. Вип. 11 (1). С. 112–115.
12. Политический процесс: основные аспекты и способы анализа : Сборник учебных материалов / Под ред. Е. Ю. Мелешкиной. М. : Издательский дом «ИНФРА-М», Издательство «Весь мир», 2001. С. 213–223.
13. Політологічний енциклопедичний словник. К. : Генеза, 1997. С. 162.
14. Шарова А. М. Лінгвістичний вимір політичної інформації: становлення політичної лінгвістики. *Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили]. Сер.: Політологія*. 2009. Т. 110, Вип. 97. С. 110–117.
15. Шиманова О. Теоретичні основи дослідження політичної комунікації. *Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку* : Зб. наук. пр. 2007. Вип. 19. С. 179–184.

Анастасія Дука,
здобувач ОС «Магістр» І курсу,
факультет іноземних мов,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

СУТНІСТЬ ТА ЗМІСТ БАЗОВИХ ПОНЯТЬ МОВНОЇ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ КОНЦЕПТУ ПАТРІОТИЗМ В АНГЛОМОВНИХ ГАЗЕТНИХ ТЕКСТАХ

Актуальність дослідження. Дослідження вербалізації концепту ПАТРІОТИЗМ дозволяє виявити деякі національні особливості мовної картини світу, що сприяє розвитку міжкультурного спілкування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню концептів та концептосфери приділяли увагу вітчизняні дослідники, зокрема: Г. Вишневська, В. Іващенко, О. Пальчевська, А. Приходько, І. Серебрянська та ін.

Метою є дослідження сутності та змісту базових понять дослідження на тлі сучасних підходів до їх вивчення.

Завдання дослідження – схарактеризувати сутність і зміст базових понять дослідження та розглянути сучасні підходи до їх вивчення.

Результати дослідження. Термін «концепт» походить від латинського слова conceptus, що означає «поняття». Проте нині це слово означає не просто поняття, а певне загальне поняття, свого роду концентрат уявлень про предмет чи явище. А. Мартинюк зазначає, що «поняття – це сукупність пізнаних суттєвих ознак концепту», а самі концепти – «це ментальні національно-специфічні утворення, це – не будь-які поняття, а лише найскладніші та найвагоміші з них, без яких важко уявити собі певну культуру», «поняття включає суттєві та необхідні ознаки, а концепт – і несуттєві ознаки» [4, с. 56–57].

На думку І. Серебрянської, «поняття є загально-когнітивним здобутком, а концепт – лінгвокультурним, він відбиває етноспецифічне розуміння певного фрагмента об’єктивної дійсності». Тобто, не варто ототожнювати «концепт» та «поняття», а з іншого боку, вони мають багато спільного [6, с. 54].

Концепт можна трактувати як окремий сенс та як концептуальну структуру, що поєднує інші концепти та задає інші ступені абстракції. Зміст концепту складається із безлічі слів, контекстів і текстів, в яких відкривається загальне розуміння деякого факту свідомості, коментується цей факт, будується поведінка на основі певного розуміння цього факту [5, с. 162]. Внутрішній зміст концепту – це сукупність смислів, організація яких істотно відрізняється від структуризації сем і лексико-семантичних варіантів слова [1, с. 10]. Головне в концепті це багатомірність і дискретна цілісність сенсу, що існує, однак, в безперервному культурно-історичному просторі, що дозволяє називати концепт основним способом культурної трансляції та є засобом подолання дискретного характеру уявлень про дійсність і комплексом цих уявлень [2, с. 46].

В контексті нашого дослідження вважаємо за доцільне розглянути сутність поняття «патріотизм» в системі гуманітарних наук.

Патріотизм – одна з цінностей людського суспільства протягом усіх періодів історичного розвитку. Передумови формування патріотизму з'являються в первісному суспільстві та пов'язані з прихильністю до сім'ї, роду, племені, своєї землі, з шануванням родових божеств і предків. За своєю сутністю категорія «патріотизм» походить (від гр. patris – батьківщина) і означає любов до батьківщини, почуття відповідальності за її долю, готовність і здатність служити її інтересам. У різні періоди еволюції людської цивілізації патріотизм проявляється в різних країнах у найрізноманітніших формах і на різних рівнях: егопатріотизм, мікропатріотизм, мезопатріотизм, макропатріотизм [3].

Через концепт ПАТРІОТИЗМ відображається розуміння існуючого політичного ладу в країні та ставлення до способу організації політичного та соціально-економічного життя. Даний концепт виступає універсальним, його розуміння може відрізнятись в залежності від уявлень про Батьківщину, рідний дім, родину та залежати від багатьох культурних та історичних аспектів. Лінгвістичний аналіз цінностей, що входять до складу аксіологічного концепту

ПАТРІОТИЗМ – це комплексні (культурно-ментально-мовні) одиниці, що репрезентують цінності в індивідуальній та соціальній свідомості.

Висновок. Отже, вивчення мовної об'єктивації ціннісних компонентів аксіологічного концепту ПАТРІОТИЗМ дозволяє виявити цінності та їх сегменти, які є найбільш актуальними в сучасному комунікативному просторі.

Перспективи подальших досліджень. Подальшого вивчення потребують засоби вербалізації концепту ПАТРІОТИЗМ у англомовних текстах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вишневська Г. Б. Співвідношення концепту і суміжних понять. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 10: Проблеми граматики і лексикології української мови.* 2012. № 9. С. 9–14.

2. Іващенко В. Л. Типологічна диференціація концептуальних структур як одиниць ментального простору. *Мовознавство.* 2004. № 1. С. 54–61.

3. Іщенко М. П. Патріот України у системі цінностей філософії гуманізму і демократії. *Ред. Черкаси.* Україна : Видавець ФОП Гордієнко Є. І., 2021. URL: https://is.gd/5BsEcB. (дата звернення: 05.03.2024).

4. Мартинюк А. П. Словник основних термінів когнітивно-дискурсивної лінгвістики. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2011. 196 с.

5. Приходько А. М. Концепти і концептосистеми в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики. Запоріжжя : Прем'єр, 2008. 332 с.

6. Серебрянська І. М. Концепт освіта в дискурсивних вимірах : дис. ... д-ра філол. наук : 10.02.01. Київ, 2019. 525 с.

Сніжана Зінченко,
здобувач ОС «Бакалавр» IV курсу,
філологічний факультет,
Комунальний заклад вищої освіти
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

ВЕРБАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТУ HOME/HOUSE В РОМАНІ «ГОРДІСТЬ І УПЕРЕДЖЕННЯ» ДЖЕЙН ОСТІН

Джейн Остін, як перша видатна англійська жінка-письменниця, в своїх творах зображує життя дрібного дворянства і аристократії, включаючи тему сили любові та вибору шляху шлюбу.

Роман «Гордість і упередження» відображає важливість вибору шляху шлюбу через власні почуття, а не лише заради фінансового благополуччя, та акцентує на важливості слідувати почуттям свого серця [1].

У тексті Остін, через описи інтер'єрів та діалоги персонажів, вербалізує концепт "HOME/HOUSE", надаючи йому емоційне забарвлення та підкреслюючи соціальний статус персонажів.

Авторка використовує різноманітні лексичні одиниці та описи для створення образів будинків та їхнього оточення, що відображає характери власників та створює атмосферу кожного будинку.

Концепт "HOME/HOUSE" в романі слугує для підкреслення соціального статусу персонажів та вираження їхніх сімейних цінностей, а також для розвитку сюжету та створення образу персонажів.

Навіть у ідилічному образі рідного будинку, який асоціюється з теплом та затишком, Джейн Остін підкреслює нудьгу та обмеженість життя жінок, що вони відчувають у цьому просторі, відповідно до соціальних норм того часу.

Через описи будинків та обстановки в них, Остін створює образи, які допомагають читачам краще зрозуміти персонажів та їхні мотивації.

Джейн Остін в романі «Гордість і упередження» майстерно використовує концепт HOME/HOUSE також для передачі не лише фізичних аспектів житла персонажів, а й їхніх соціальних та емоційних відносин.

Використання термінів "Home" і "House" дозволяє авторці створити різницю між рідним домом, який асоціюється зі затишком і безпекою, та будинком чоловіка, що може бути сприйнятий як зовнішній облік без внутрішньої теплоти.

У творі HOME/HOUSE використовується для підкреслення соціального статусу персонажів та вираження їхніх сімейних цінностей, що додає глибини розвитку сюжету та образів.

Хоча базові значення "Home" і "House" асоціюються з позитивними характеристиками, в контексті роману вони можуть викликати різні емоції та асоціації у персонажів та читачів.

Взаємодія між термінами "Home" і "House" допомагає підкреслити глибину і складність внутрішнього світу героїв.

У контексті роману «Гордість і упередження» лексема “Home” асоціюється з емоційним затишком та родинними цінностями, тоді як “House” частіше сприймається як зовнішній облік будинку без внутрішньої теплоти.

Через мовні засоби авторка створює образи та виражає символічне значення домів для персонажів, розкриваючи їхні внутрішні конфлікти та емоційний світ.

Це твір має особливу цінність, оскільки, з одного боку, в ньому наведено винятковий приклад ідеального англійського помістя, що підтверджує перше значення базового шару лексеми “House” – умовно «будинок – окрема будівля, де проживає одна родина» [2]. З іншого боку, досліднику стає зрозуміло, що жоден із представлених у книзі будинків не має так званого «позитивного емоційного компонента», притаманного першому значенню базового шару “Home” – умовно «дім – любов, турбота, родина». Тут дім – це нудьга, побут, суєта, турботи, безнадійність, спокута і т. д. [3].

З усього сказаного випливає, що для англійців, того часу в громадських колах найбільш важливі були зовнішні ознаки будинку, тоді як внутрішній затишок, спокій, тепло і любов рідних відступали на другий план. Аналіз практичного матеріалу показав, що лексему “Home” використовували у тексті роману 66 разів, “House” – 137 разів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. A Literary Analysis of “Pride and Prejudice”. URL: https://www.bookishelf.com/a-literary-analysis-of-pride-and-prejudice/ (last accessed: 15.03.2024).

2. Англо-український словник. URL: https://vocabulary.com.ua/vocabulary/house (дата звернення: 15.03.2024).

3. Москалик К. Аналіз лексичного значення концептів “HOUSE” / “HOME”. URL: https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/123456789/13805/2/VseukrStud_20121v2_Moskalik_K-Analiz_leksychnoho_znachennia_175.pdf (дата звернення: 15.03.2024).

Вікторія Колісник,
кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри прикладної лінгвістики та перекладу,
Черкаський державний технологічний університет

РЕМАРКА У РОМАНІ ДЖЕЙН ОСТІН «ГОРДІСТЬ ТА УПЕРЕДЖЕННЯ»

Комунікація завжди була й залишається важливим елементом взаємодії між людьми. А в суспільстві без сучасних засобів зв'язку спілкування мало величезне значення, оскільки було основним джерелом інформації. То ж зрозуміло, чому в романі «Гордість та упередження» Джейн Остін використала діалог для передачі основних моментів сюжету.

Розмови персонажів займають сімдесят відсотків усього тексту й виступають основним засобом характеристики дійових осіб. Для введення діалогу авторка використала всі три види авторської ремарки: препозитивна ремарка становить 11,5 %, інтерпозитивна – 34,5 %, постпозитивна – 4 %, а інші 50 % діалогу вводяться взагалі без слів автора. То ж найбільш характерним типом є інтерпозитивна ремарка.

Наявність чи відсутність авторської ремарки обумовлена характером діалогу чи конкретної ситуації. Так, некоментований діалог твору використовується у разі абсолютно точної вказівки на співрозмовників.

Наприклад: *Lady Catherine then observed, – "Your father's estate is entailed on Mr. Collins, I think? Do you play and sing, Miss Bennet?"*

"A little."

"Oh then – some time or other we shall be happy to hear you ... Do your sisters play or sing?"

"One of them does" [1, с. 155].

Інтерпозитивну ремарку використовують для пояснення чи уточнення слів персонажу.

Наприклад: *"You can now have nothing further to say", she resentfully answered. "You have insulted me in every possible method"* [1, с. 283].

Функція препозитивної ремарки – подати попередню інформацію, ввести

читача у розмову персонажів, іноді навіть передати душевний стан осіб, який змусив їх висловитись саме таким чином. Оскільки «любов може стати джерелом як позитивних, так і негативних переживань, станів, що виражається лексичним засобами», то і підбір лексичних одиниць є відповідним [2, с. 23].

Наприклад: *As he spoke there was a sort of smile which Elizabeth fancied she understood; he must be supposing her to be thinking of Jane and Netherfield, and she blushed as she answered, – "I do not mean to say that a woman may not be settled too near her family"* [1, с. 163].

Вживання постпозитивної ремарки зумовлено прагненням автора наголосити на твердженні, висловленому персонажами. Часто за допомогою цього засобу завершується розмова, не допускаючи подальших зауважень чи заперечень із боку співрозмовників.

Наприклад: *"This was a lucky idea of mine, indeed!" Said Mrs. Bennet, more than once* [1, с. 5].

Що ж до поширення ремарок другорядними членами, слід зазначити, що вони представлені переважно моделлю P+S, де S виражено власною назвою іменника (*Elizabeth, Darcy, Lydia*) чи особовим займенником (*he, she*), а P це здебільшого дієслово говоріння (*to say, to reply, to tell, to add, to speak, to explain*). Друге місце за частотою використання посідає ядерна модель P+S+Adv.m, в якій Adv.m виражено якісними прислівниками (*impatiently, resentfully, stoutly*). Загальна кількість констатуючих дієслів твору складає 417, квалітативних – 84.

Вважаємо, що письменниця використовує непоширену ремарку досить часто, оскільки це викликано прагненням зосередити увагу читача на репліці персонажу. У той же час поширена ремарка становить лише близько тридцяти семи відсотків усієї кількості ремарок. Прикметно, що авторські ремарки не мають прямого відношення до сюжету твору, вони лише допомагають читачам найбільш точно і повно уявити певну мовленнєву ситуацію та душевний стан героїв. У романі «Гордість та упередження» Джейн Остін ставить головний акцент на психологічній характеристиці персонажів, на їхньому внутрішньому

світі, а слова автора носять другорядний характер.

Отже, Джейн Остін притаманна своєрідна манера письма. Вона намагається бути лаконічною, стриманою і не подавати зайві деталі. Водночас мова роману дуже яскрава. Це особливо виявляється у діалогах персонажів, кожен з яких при відповідному вихованні вживає англійську мову за своїми, властивими лише їм, вподобаннями. Місіс Беннет – натура вразлива й імпульсивна, тому її висловлювання представлені окличними реченнями, часто використовуються різні види повтору. Елізабет добре вихована, говорить вона правильно, тому її мова логічно побудована із дотриманням граматичних правил, хоча й вона іноді зловживає особовим займенником, описуючи свої почуття. Містер Дарсі має чудову освіту та вишукані манери, що виражається у чітких висловлюваннях, насичених дієприкметниковими зворотами та сталими виразами. Його речення правильно побудовані, грамотні і логічні. Що ж до Коллінза, то тут спостерігається тенденція до використання складних речень із великою кількістю граматичних основ. Часто співрозмовникам важко його зрозуміти, що додає персонажу негативної характеристики.

У цілому, автор подає небагато коментарів, залишаючи читачам самостійно оцінювати слова та вчинки героїв твору.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Austen J. Pride and Prejudice. London : Worldsworth Classics, 2007. 329 p.
2. Яковчук Л. Вербальне вираження образу любові в книзі Джейн Остін «Гордість і упередження». *Ricerche scientifiche e metodi della loro realizzazione* : esperienza mondiale e realta domestiche 14 maggio. Bologna, Repubblica Italiana, 2021. Tomo 2. P. 21–24.

Anhelina Kolisnichenko,
PhD in Education, Associate Professor;
Associate Professor of English and Methodology Department,
Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University

THE CATEGORY OF HUMOR IN THE DIFFERENT TYPES OF DISCOURSES

Humor is viewed in a broad sense as the perception of the comic or a reaction to it. The studies state that “the comic (Greek: komikos – funny) is a category of

aesthetics that characterizes that aspect of the aesthetic development of the world that is accompanied by laughter without compassion, fear and oppression. In a comic situation, a person intuitively comprehends the discrepancy between the inferior, imperfect content of a phenomenon and its form, which claims to be full and significant, between a high goal and unworthy means of achieving it" [2]. This is the reason why the concept of "humor" is very broad.

A complete definition of the category of humorous depends on its formal and substantive species division. Socio-cultural theories of the comic are viewed through the prism of nationally and socially specific situations that are recognized as funny by representatives of different groups of people, as well as situations that cause individual laughter reactions. Humor arises from the combination of the real and the unreal in discourse, i.e. direct lexical meanings and indirect ones. Such linguistic interaction provokes a humorous association that arises due to the duality of meanings or connotations in linguistic structures, which are caused by language play.

To study the category of humor, the method of analysis, research of previously made scientific researches and generalization of data was chosen. Humor in different types of discourses can be reproduced in different ways, using the speaker's creativity, wit, or communicative aesthetics skills in different discourses. For example, in everyday discourse, a joking speaker demonstrates his or her psychological personality type as one prone to using comic phrases. Preparation for using comic utterances of phrases is formed in several stages. In the initial stage, the speaker assesses the situation and determines the type of discourse; in the second stage, they realize the ways of developing communication and the possibilities for placing accents, which are chosen to create a derived meaning.

The play of words is an integral part of media discourse. The purpose of journalistic discourse is to reflect the objectively existing reality, to provide different points of view, and to highlight existing approaches to reality. The journalistic discourse has a considerable variety and complex structure, which helps to avoid a chaotic set of texts on different topics. Researchers note that the title itself carries significant information about the content. In particular, V. Zdoroveha proposes the

following typology of headings according to their content: informational, motivational and prescriptive, problematic, stating and descriptive, advertising and intriguing [1, p. 108–109]. In other words, the title concentrates on the main idea, the theme of the work, becoming the key to its understanding. However, to attract attention, the title should be accurate and have a semantic connotation, for which the language game is often used.

The analysis of the category of humor in different types of discourses has shown that a special ridiculous attitude to reality characterizes the use of derived meaning. Understanding the semantic subtext provided using play of words depends on the perception of this combination and the evaluation analysis of the subjective position expressed by the humor attitude. So, the main function of humor is to reduce social distance.

REFERENCES

1. Zdoroveha V. Y. Theory and methods of journalistic creativity : a textbook. Lviv : PAIS, 2004. 268 p.
2. Dictionary of literary terms. URL: http://www.ukrlit.vn.ua/info/dict/47q9k.html (last accessed: 10.03.2024).

Наталія Комісаренко,
кандидат педагогічних наук, доцент;
завідувач кафедри української та іноземних мов,
Уманський національний університет садівництва

Яна Бечко,
кандидат філологічних наук, доцент;
доцент кафедри української та іноземних мов,
Уманський національний університет садівництва

КОНЦЕПЦІЯ ІЗОГЛОС У МОДЕЛЮВАННІ МОВНОЇ ВАРІАТИВНОСТІ НА СИНХРОННОМУ РІВНІ

У теоретико-методологічному апараті сучасної лінгвістики до синхронічних концепцій моделювання мовної варіативності на синхронному рівні належать: концепція діалектів, ізоглос, соціолектів, узусу (мовного вжитку), нормування (стандартизації) мови і функціональних стилів. Ми

зосередимо увагу на теоретичних побудовах, безпосередньо пов'язаних з просторовою варіативністю мови.

Наприкінці XIX ст. з діалектології виділилася лінгвістична географія, тобто теоретична дисципліна, яка вивчає географічне, територіальне поширення мовних явищ. Ця дисципліна тісно пов'язана з ареальною лінгвістикою, але зосереджена передусім на вивченні живих говіркових явищ на всій території поширення певної мови, на підставі чого укладають спеціальні діалектологічні карти різного змісту аж до національних діалектологічних атласів (натомість ареальну лінгвістику прийнято розуміти як розділ мовознавства, який за допомогою лінгвогеографічних методів досліджує поширення мовних явищ у просторі і, крім того, у міжмовному/міждіалектному спілкуванні; одним із наслідків такого вивчення є встановлення областей взаємодії діалектів, мов і ареальних угруповань генетично неспоріднених мов з певними спільними явищами). Таким чином, ареальна лінгвістика вивчає співвіднесеність явищ сусідніх мов, напрям і ареали їхнього поширення, натомість діалектологія дає опис мови на рівні її внутрішніх територіальних варіантів [4, с. 21].

Нанесення на географічну карту значних масивів даних про різнорівневі мовні явища, поширені на просторі побутуванні певної мови показало, що їхнє поширення на мовній території не є, так би мовити, когерентним, тобто ареали окремих явищ є більш-менш відмінними. У плані лінгвогеографічної репрезентації ця різноманітність постає як набір ізоглос. Ізоглоса (від грец. *isos* «рівний, однаковий» + *glossa* «мова») являє собою лінію на карті, яка сполучає крайні пункти ареалу поширення певного мовного явища. Для різних типів ізоглос уживають спеціалізовані назви: ізофони, ізолекси, ізосеми (відповідно – фонетичні, лексичні, семантичні ізоглоси) [5, с. 398].

Зазвичай ізоглоси різних явищ, властиві для певної говірки чи діалекту, на діалектній карті не збігаються, відповідно до того, як не збігаються і реальні ареали поширення цих явищ. Проте, не з'єднуючись повністю, окремі ізоглоси проходять поблизу одна одної, утворюючи так звані пасма ізоглос. Саме такі

більш-менш виражені пасма і обмежують на карті певну область з набором більш або менш тісно пов'язаних між собою мовних особливостей, яку традиційно пов'язують із тим чи іншим діалектом. Об'єктом вивчення лінгвістичної географії є саме сукупність ізоглос на території поширення певної мови, яка утворює її «лінгвогеографічний ландшафт».

Коли унаслідок діалектологічних студій у другій половині 19 ст. виявилися факти неспівпадіння меж (тобто ізоглос) окремих мовних явищ, окремі представники романської діалектології (П. Меєр, Ґ. Паріс) зробили висновок про те, що діалекти взагалі не існують; натомість вони зазначали, що в дійсності є лише межі окремих діалектних явищ та їхні проекції на карті, тобто ізоглоси, які не утворюють жодної реальної єдності, а тому й виділення діалектів як реальних мовних утворень неможливе [5, с. 400]. Ці твердження викликали заперечення з боку італійського дослідника Ґ. Асколі і привели до впровадження систематизованого картографування мовних явищ. Згодом німецькі і швейцарські діалектологи (Ґ. Венкер, Ф. Вреде, Т. Фринґс) довели реальність діалектів, виявивши наявність у них центру (тобто максимального зосередження характерних для діалекту ознак) і периферії, тобто пограничної зони або (або, як її іще називали, «зони вібрації»), яка проектується на карту у вигляді пасма ізоглос. У виділенні визначальних ізоглос, що формують пасмо навколо якоїсь діалектної області, можна брати до уваги або лише мовні факти (синхронічний підхід), або доповнювати цей мовний фактаж за рахунок релевантних позамовних даних про відповідний ландшафт та про етнографію й матеріальну культуру відповідних носіїв діалекту [4, с. 22].

На діалектній карті окремі мови оточені найважливішими ізоглосами, а їхні діалекти й говірки – щораз менш істотними. Згідно з принципами, що їх висунув у своїх теорій хвиль Йоганн Шмідт, кожне нове мовне явище виникає у певному місці і поширюється з нього як із центру у вигляді спадної хвилі. Будь-який діалект, що згодом розвинувся у мову, належну до групи генетично споріднених мов, оточений пасмом найдальших меж таких хвиль. У разі зникнення проміжних ланок (діалектів чи мов) перепади між явищами систем

таких мов стають помітнішими й численнішими, а окремішність, індивідуальність певної мови очевиднішою. Коли ж такі проміжні ланки є наявними, то в реальній дійсності замість «переходів» між сусідніми діалектами й мовами спостерігається суцільний діалектний континуум (безперервний простір), унаслідок чого а мови, що їх кваліфікують як споріднені, фактично ніби перетікають одна в одну через суцільну низку перехідних діалектів. Саме таку картину являє собою романський діалектний масив від Ла-Маншу до Сицилії та Гібралтару: справді, тут французькі говірки спочатку плавно переходять у франко-провансальські, далі у провансальські, від яких в одному напрямку переростають в італійські, а в іншому – в каталанські, кастильські й галісійсько-португальські. При цьому їхні пізні контакти можуть особливо ускладнювати розмежування прадавніх і пізніших діалектних зв'язків [4, с. 25].

Вивчення діалектів дає безцінний і невичерпний матеріал не лише для проникнення в глибокі витоки мови, її історичне минуле, але й дозволяє оцінити і зрозуміти особливості становлення і розвитку літературної норми, різноманітних соціальних і професійних говорів, а також територіальних діалектів і мовних варіантів, які виникли за межами основної території поширення мови.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Колесников А. О. Морфологія українських південнобесарабських говірок: генеза і динаміка. Ізмаїл : СМИЛ, 2015. 676 с.
2. Колесников А. Українська мова як засіб міжнаціонального спілкування в полімовному межиріччі Дністра і Дунаю: напрямки роботи лінгвістів. *Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету* : збірник наукових праць. *Серія «Філологічні науки».* 2019. Вип. 44. С. 23–31.
3. Хібеба Н., Лєснова В. Скарби українських говорів: тексти про борщ. Львів : Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича, 2019. 320 с.
4. Bába Barbara. Sources in historical dialectology. *Dialectologia et Geolinguistica*. 2021. No. 1. P. 19–36. DOI: http://dx.doi.org/10.1515/dialect-2021-0002.
5. Bowie D. A Guided Tour of Dialectology. *American Speech.* 2019. No. 3. P. 397–401. DOI: http://dx.doi.org/10.1215/00031283-7852004.

Aliona Mukosieieva,
student,
Faculty of Philology,
the Communal Higher Education Institution
"Vinnytsia Humanitarian and Pedagogical College"

THE MANIFISTATION OF GENERAL AMERICAN IN THE FILM "THE SOCIAL NETWORK"

In the perspective of modern trends and requirements for foreign language broadcasting based on modern sources, researchers single out American films as an excellent source of truly American pronunciation. American English is now present in every sphere of the society, including media, television and social networks. Watching foreign movie we mostly hear the American pronunciation. Thus we have great opportunity to hear how native Americans produce specific sounds, word combinations to recognize some distinguishing features and main peculiarities of General American (GA) [1, p. 4].

The studies of N. Avsheniuk, W. Brasch, T. Devlin, C. Jannuzi, C. Mahnoud aimed at historical background of General American. A. Gimson, J. Kenyon, T. Knott, W. Labov, J. Lewis, R. Metruk, F. Newmeyer investigated the main peculiarities of GA. D. Crystal and A. Wilton made their contribution to the research on the globalization of the GA around the words in our modern reality.

The film "The Social Network", directed by David Fincher and scripted by Aaron Sorkin, stands as a bright exemplar of General American, showcasing how truly General American accent must sound. It focuses on Mark Zuckerberg, then a Harvard sophomore, whose innovation not only revolutionized how people interact online but also sparked controversies and debates about privacy, intellectual property and the nature of social connections in the digital age. The film's portrayal of Zuckerberg's rise to fame and fortune is a commentary on the American dream in the 21st century – a dream that is increasingly intertwined with technological innovation and digital connectivity [2].

Beside the exciting plot and important issues raised in the film, it enables us with a wide range of different features of GA. Our analysis of people`s speech in the film "The Social Network" gives us clear understanding how it should sound.

In terms of intonation patterns falling type prevails: *"I was unreachable tonight", "She can make me look like a jerk", "I was kidding, for God's sake", "It was king of a no-brainer", "Your best friend is suing you for 600$ million"*. Rising intonation can mostly be traced in questions and imperatives: *"Can you come up here?", "What`s going on?", "Could you bring me a laptop?", "Are you a moron? Are you medically stupid?", "Get the hell out of here!", "Take your pants off!"*.

However, we noted that the choice of intonation depends on a gender factor. In most situations, rising intonation patterns are heard in female speech, namely in the speech of Christy Lee and Marylin Delpy: *"You got a minute?", "Anybody try to buy it?", "You would do that for me?", "*You want a sandwich or something?*"*. In positive sentences, where falling intonation is usually provided, we may hear rising intonation patterns in Amelia`s speech: *"Stanford`s had it for, like, two weeks now",* where the structure *two weeks now* is pronounced higher in pitch. It can be explained with higher emotionality and women' expressiveness [3].

On the other hand, we hear the falling or fall-rising intonation in men's pronunciation: *"Just a second*!*", "I made a second cut", "I wasn`t wearing my contacts"*. Even in questions the men almost everywhere use falling tone: *"Are you kidding me?"*.

General American is also characterized with its linking process. A consonant match /d/ and /y/ gives the sound /dʒ/. We can remember the situation in the film during the process of interrogation of Eduardo Saverin and the lawyer: *"How* di<u>d</u> <u>y</u>ou feel the meetings went?", "*Would <u>d y</u>ou say that Mark was excited about meeting?", "What di<u>d y</u>ou talk about?"* We distinctly hear the sound /tʃ/ instead of two separate /t/ and /r/. In the conversation with a director, Mr. Winklevoss said: *"Well, sir, in the Harvard Student Handbook, which is dis<u>tr</u>ibuted to each freshman …"* [3].

In GA the contractions is always in the center of attention. Some of them are represented in the following phrases taken from the film: *"I wanna try", "What'd you*

write", "We've gotta start now", "We'd love for you", "I'm in".

Beyond that we can observe the cases where speakers contract words in a way of skipping one or more sounds like in phrases *"right and wrong"* and *"to jump out and drown"* the characters say the word *and* like /uh/. In the examples "*Ad Board", "tried dealing", "would be an issue", "told to do"* we also have consonant match of /d/ and /b/, /d/, that`s why in the film the native speakers skip one of these consonants and say it smoothly without glottal stop.

The characters in the film also skip /th/ after /n/ and, instead of "*in the way"* we hear /inn-uh-way/ making speech easier and faster. Study more examples: "*in the States", "mean the more", "in the Wall", "on the tarmac", "in the company".*

Consequently the film "The Social Network" is the remarkable example in the cinematography where various phonetic features such as intonation patterns, pronunciation of some particular letter combinations, contractions are shown through characters` speech setting General American accent apart from others. The film primary presents American pronunciation as the dominant accent due to the fact that all actors of the movie are native Americans which makes it more valuable among other examples in the cinema world.

REFERENCES

1. Тодорова Н. Globalization and the Role of the English language, 2018. 19 с.
2. Hestand R. The Art of the Biographical Film: Scripting "The Social Network". URL: https://medium.com/@robhestand/the-art-of-the-biographical-film-scripting-the-social-network-97e736ff7d50 (last accessed: 20.03.2024).
3. Netflix "The Social Network". URL: https://www.netflix.com/it-en/title/70132721 (date of access: 21.03.2024).

Дар'я Олійник,
здобувач ОС «Магістр» І курсу,
факультет іноземних мов,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

МОДЕЛІ ФРАЗЕОЛОГІЧНОЇ ДЕРИВАЦІЇ СУЧАСНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Фразеологія як сукупність засобів вираження думки – найцінніший та

найоригінальніший пласт мовотворчості окремого народу. Саме цей шар акумулює досвід світосприйняття, відбиває манеру його вербалізації, демонструє культурні засади етносу, експлікує специфіку національного колориту. Фразеологію не можна розглядати вузько, тобто як лише набір фразеологічних одиниць в синхронічному розрізі; фразеологічна підсистема мови – це і закономірності формування її складників, відношення між її компонентами, своєрідна форма рефлексії позамовної діяльності, оскільки точно передає щось абстрактне та узагальнене через конкретні мовні формули.

Кожна жива природна мова має свої закони експлікації реальної дійсності, специфіку вербалізації картини світу, оскільки є найціннішим надбанням окремого етносу. Ця думка, висловлена вперше В. Гумбольдтом не нова; вона неодноразово переосмислювалась, поглиблювалась іншими зарубіжними і вітчизняними мовознавцями минулого і сучасності (Є. Бартмінський, Ф. Боас, У. Гуденаф, Ф. Лонсбері, Е. Сепір, Б. Уорф, М. Голянич, П. Гриценко, В. Жайворонок, В. Кононенко та інші).

Слушною видається думка «Концептуальна картина світу народу немислима без його культури, тому погляд кожного представника етномовної спільноти на зовнішній світ, уявлення про нього в усій його розгалуженості (норми етики, моралі) формує націоменталітет» [2, с. 144].

Вагомий внесок у розробку питань розвитку й функціонування слов’янської та германської фразеології, поглиблення її класифікації, семантико-дериваційні процеси, сутність трансформаційних механізмів здійснили такі вітчизняні вчені, як Авксентьєв Л., Баран Я., Венжинович Н., Галинська О., Мойсієнко А. та інші.

Останні десятиліття позначені гострою проблемою переосмислення ментального та національного надбання культури, тому фразеологічні одиниці як найкращі репрезентанти скарбниці національного колориту, як дискурсивні маркери самоідентичності мовця – представника окремого народу й носія його мовної картини світу – стали об’єктом нашого наукового інтересу. Усе вищесказане й зумовило **актуальність** нашого дослідження.

Сучасна лінгвістична наука нараховує близько двадцяти визначень поняття фразеологізму, проте жодне з них не є загальновизнаним усіма мовознавцями та таким, що вичерпно й комплексно виявляє його суть. Така складність пояснюється не тільки тісним зв'язком фраземи з дискурсом, а насамперед когнітивним складником її утворення, що, в свою чергу, породжує новий зміст. На думку Б. Ажнюк, у фразеологічній одиниці лексичне значення має не кожне окреме слово, а все сполучення слів, на відміну від вільного словосполучення [1, с. 47].

Питання щодо необхідності вивчення природи фразеологізмів, шляхів та механізмів їхніх переосмислень та перетворень (семантичних, дериваційних, лінгвокультурологічних тощо) було порушено ще на рубежі XIX–XX століть, проте донині не можна стверджувати про існування лише описового підходу до фразеологічної картини світу як сукупності фразем, оскільки інтерес до таких мовних одиниць вийшов за межі лінгвістики і поширився на інші галузі знань: лінгвокультоpологію, нейролінгвістику, філософію, історію, етнолінгвістику, аксіологію, герменевтику тощо.

Довгий час було незаперечним твердження, що фраземи автоматично відтворюються в свідомості мовців через саму природу, суть якої зводиться до їхньої немодельованості. Проте саме моделювання таких одиниць стало основним напрямом дослідження фразеологічного корпусу різних мов. Фразеологічна модель є похідною, функціонує як вторинна номінація, що набула ознак стійкості у свідомості носіїв певної мови. Саме фразеологічна деривація покликана узагальнити й упорядкувати зв'язки з об'єктивною дійсністю та виробити мовні засоби образної вербалізації таких зв'язків.

Наш науковий інтерес зводиться до вивчення таких моделей фразеологічної деривації, результатом яких є поява декількох фразем.

Перша модель полягає у структурно-семантичному відокремленні компонентів фраземи. Наприклад, *Life is not all beer and skittles* (*В житті не одна лише радість*) результатом антонімічних перенесень є *beer and skittles* (*одні задоволення, розваги*).

Друга модель передбачає розширення компонентного складу фразеологічної одиниці, що призводить до появи семантичних відтінків: від *A forbidden fruit* (*заборонений плід* (ант.)) до *A forbidden fruit is sweetest* (букв. *найсолодший,* відповідник *Заборонена грушка солодка*).

Третя модель зводиться до перерозкладу структурно-семантичного складу, а й відповідно виникає фразема з іншим значеннєвим відтінком. Прикладом такої трансформації можуть слугувати *As you make your bed so you must lie on it* (*Що посієш, те й пожнеш*) → *lie in the bed one has made* (*відповідати за свої дії*).

Четверта модель окреслює різні структурні варіювання компонентів, що спричинює появу нової фраземи із семантичним зсувом: *Hoist your sail while the wind is fair* (досл. *піднімай вітрила, поки є попутний вітер*; укр. відп. *Куй залізо, поки не загасло*) → *make your sail while the wind is fair* (уходити, *піднімати якір*).

Існують моделі, за якими відбувається одночасно декілька семантико-структурних перетворень, у результаті яких на основі однієї фраземи виникає дві і більше з абсолютною семантичною зміною. Наприклад, від прислів'я *A bird in the hand is worth two in the bush* (досл. *Не обіцяй журавля в небі, краще дай синицю в руки*; укр. відп. *Краще синиця в руці, ніж журавель в небі*) утворилися такі фразеологічні одиниці: *a bird in the bush* (досл. *порожня обіцянка;* укр. відп. *Обіцянка-цяцянка, а дурному радість*) + *a bird in the hand* (досл. *надійна справа*). Трансформаційно-дериваційні механізми вислову *Die in the last ditch* (досл. *битися насмерть*) породили виникнення таких стійких штампів: a *last-ditch defence* (*запеклий опір*) + *a last-ditch fight* (*останній бій*) + *last ditch* (*остання перешкода*). Несподіваною видається поява антонімічних фразеологічних одиниць з одного прислів'я: *Old birds are not to be caught with chaff* (укр. відп. *Старого горобця на полові не обдуриш*) таких, як *an old bird* (укр. відп. *стріляний горобець*) + *to be caught with chaff* (*бути ошуканим, обдуреним*).

Наведені приклади чітко переконують, що можливості моделювання

фразеологічних одиниць породжують нові фраземи. При більш уважному розгляду можна дійти висновку, що метод моделювання дозволяє продемонструвати нерегулярні закономірності фразеологічних одиниць, простежити розщеплення семантики їхніх складників, що відбуваються не стихійно, а згідно із законами лінгвістичних механізмів певної мови. Такі процеси відбуваються малопомітно і постійно, вони еволюціонують і демонструють певну обмеженість можливостей на синхронному зрізі, оскільки торкаються не лише інтралінгвального аспекту, а й окремих культурних та психологічних явищ. Для прикладу вищесказаного можна говорити про такі фраземи: із прислів'я *birds of feather flock together* (укр. відп. *свій свояка вгадає здалека*) виник деривати *birds of feather* (укр. відп. *одного поля ягоди*), а з прислів'я *rats desert a sinking ship* (укр. відп. *корабель, що тоне, першими покидають щурі*) виокремився дериват *a sinking ship* (укр. відп. *корабель, що тоне*), який в англійській мові не набув статусу окремої фразеологічної одиниці, що фіксується відповідними словниками.

Отже, зарано стверджувати, що метод семантичного моделювання фразеологічних одиниць є універсальним та обов'язковим мовним законом.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ажнюк Б. М. Англійська фразеологія у культурно-етнічному висвітленні. Київ : Наукова думка, 1989. 134 с.

2. Шиманська В. Людина як автор і джерело брендоніма. *Людина в мові і тексті* : колективна монографія / Жила Т. І., Зелінська О. Ю., Тищенко Т. М. [та ін.] ; за заг. ред. проф. О. Ю. Зелінської ; МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини. Умань : Видавець «Сочінський М. М.», 2020. 236 с.

Леся Павлишина,
здобувач ОС «Магістр» І курсу,
факультет іноземних мов,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

АНГЛОМОВНИЙ ДИГІТАЛЬНИЙ ДИСКУРС СЕРЕД ІНШИХ ДИСКУРСІВ

Робота досліджує цифровий дискурс і різноманітні типи цієї

соціокультурної площини взаємодії. Автори стверджують, що для повного розуміння дискурсу потрібно вивчати його на різних рівнях та з різних точок зору. У статті розглядаються теоретичні аспекти представлення сучасного цифрового дискурсу в гармонійному сполученні з реальним проявом його існування. Автори розрізняють поняття «комп'ютерного дискурсу», «віртуального дискурсу» і «цифрового дискурсу» (ЦД). Особливу увагу приділено жанрам віртуального дискурсу, таким як онлайн-уроки, миттєві повідомлення та відеоігри, як ключовим лінгвальним аспектам комунікації. Автори стверджують, що цифрова спрямованість цих явищ є властивістю прагматичних інтенцій учасників дискурсу, що представлені у матриці їх компетентних характеристик. Також розглядаються спільні та відмінні риси схожих типів дискурсу, їх параметри та засоби. Автори аналізують інституційні та інституційно-типологічні риси англомовного цифрового дискурсу (АЦД), умови та способи комунікації, його соціалізаційні та комунікативні мети, гіпер- та гіпонімічні виміри, стратегії отримання та подання інформації, а також виділяють мікро-, мезо- та макрорівні АЦД [1].

Термін «цифровий дискурс» рідко зустрічається у науковій літературі. Замість цього частіше згадуються близькі, але не тотожні терміни: «комп'ютерний дискурс» (Ahern et al., 1992, p. 292; Augello et al., 2012), «віртуальний дискурс» (Chun, 2008, p. 115–167), «дискурс інформаційних технологій» (Baym 1995, p. 140; Jones et al., 2009) та інші. Спільним для них є те, що всі вони пов'язані з комп'ютерними/технологічними засобами. Визначення такого типу комунікації відрізняється двоякістю у тлумаченні – це і всі тексти, що стосуються комп'ютерів («фреймове» визначення), і багатожанровий різновид публічного мовлення, який виникає в інтернет-середовищі («сценарне» визначення). На основі аналізу досвіду, накопиченого в спеціальній літературі, ми вважаємо доцільним розуміти феномен «дискурс» як багатогранне мовленнєве явище, в межах якого відбувається вербальна комунікація в певній тематичній сфері. При цьому варто підкреслити, що дискурс і текст взаємодіють між собою як загальне і часткове

явища. У цьому контексті між ними існують ті взаємозв'язки, які мовознавство зазвичай встановлює між мовленням і мовою, звуком і фонемою, словом і словоформою, висловлюванням і реченням. Поняття «дискурс» стає конкретним лише в контексті реально існуючих текстів. Ці основні аспекти сприяють усвідомленню дискурсу як об'єктивно існуючої реальності [2].

У такому підході дискурс вважається складним мовним утворенням, в якому поєднуються та взаємодіють три основні фактори його формування - середовище, модус (режим) і стиль спілкування (Prikhodko, 2008, с. 41–42). Згідно з емпіричними спостереженнями, саме ці три константи / принципи визначають типологію дискурсів, що є загальновизнаними у лінгвістиці і визначаються типом соціальної діяльності людини, у межах якої вони виникають і мають свої цілі. Принцип середовища спілкування генетично пов'язаний з хронотопною характеристикою комунікації – тобто комунікативним простором, в якому відрізняють топос (середовище та місце існування) та хронос (період, час протікання спілкування). До цих характеристик слід додати субкультурний чинник спілкування, який впливає на різні типи чи регістри дискурсу [3].

Найбільш відомі з них включають дискурси професійних сфер (педагогічний, дипломатичний, спортивний, політичний, економічний, юридичний, медичний), корпоративні та субкультурні дискурси (банківський, релігійний, езотеричний, сакральний, кримінальний), дискурси побутового спілкування (сімейний, дитячий, молодіжний, любовний) та віртуального спілкування (казковий, комп'ютерний, форумний, чат-дискурс). Принцип режиму / модусу спілкування включає такі характеристики, як авторитарність / егалітарність, тоталітарність / демократичність, конфліктність / кооперативність, офіційність / дружелюбність, чоловічість / жіночість тощо. Цей параметр дискурсу пов'язаний з учасниками спілкування – агентами і клієнтами дискурсу – та їхніми емоціями та ввічливістю. Тут важливе значення має етика спілкування та мовленнєвий етикет.

Дигітальний дискурс є формою інституційної комунікації,

опосередкованою симбіозом мов програмування та природньої мови, що відображає цифрову мовленнєву дію, що опосередковує соціодигітальний простір сучасності у межах комунікативного патерну «Людина ↔ Машина» і є процесом та результатом використання інноваційних інформаційних технологій. Усно-письмове втілення цього дискурсу пов'язане з чітко визначеними цифровізованими текстами, які характеризуються певним соціокультурним візерунком, когнітивними рефлексіями, прагматичними настановами та відповідними лінгвальними компетенціями його учасників.

Ці висновки є перспективними для подальших досліджень дигітального дискурсу та споріднених явищ в кроскультурному та дидактичному аспектах.

Алла Паладьєва,
кандидат педагогічних наук, доцент;
доцент кафедри теорії та практики іноземних мов,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини,
м. Умань

КОМПОНЕНТНИЙ АНАЛІЗ ЗНАЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОГО ДІЄСЛОВА "TO NEGOTIATE"

Базовим концептом, що визначає інваріантний зміст поняття «переговори», є лексема "to negotiate". Ми здійснили компонентний аналіз її значення:

To negotiate – to work or talk (with others) to achieve (a transaction, an agreement, etc.)

To negotiate – intervene, talk over, mediate, transact, umpire, referee, arbitrate, arrange, settle, bargain [1; 3].

To negotiate (із лат. – to carry on business) – *to confer with another so as to arrive at the settlement of some matter,*

a) to deal with some matter or affair that requires ability for its successful handling;

b) to arrange for or bring about through conference, discussion and compromise [2; 4].

На основі означених дефініцій англійської лексеми *“to negotiate”* уможливлюється виокремлення смислових компонентів, які утворюють зміст концепту «вести переговори». При цьому, очевидними семантичними домінантами в лексемі *to negotiate* виявляються такі семантичні ознаки:

1. Обговорювати, вести переговори, переконувати *(to confer, to talk over)*;

2. Укладати угоду, торгуватися *(to transact, to bargain)*;

3. Посередництво, бути посередником, арбітром, суддею *(to mediate, to umpire, to referee, to arbitrate)*;

4. Залагоджувати, врегульовувати, вирішувати, досягати згоди *(to arrange, to settle, to achieve a transaction, an agreement).*

Представляємо семантичну модель дискурсу переговорів, візуалізовану нами на рис. 1.1.:

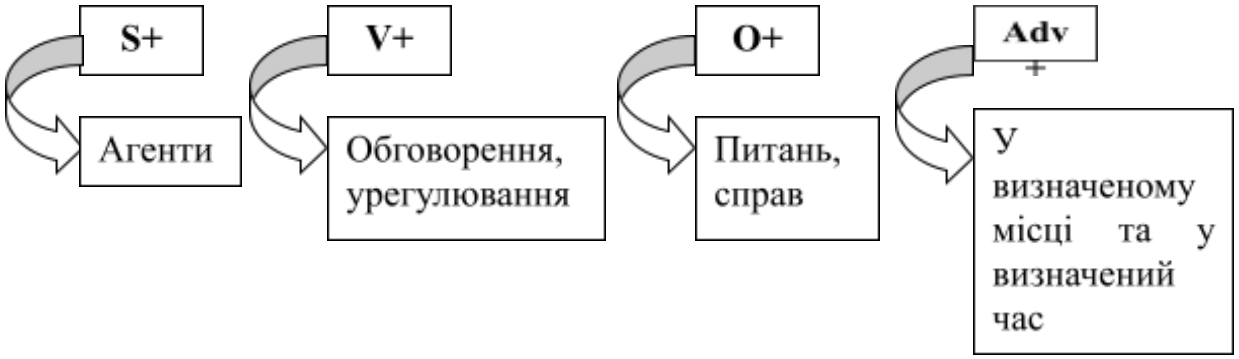

Рис. 1. Семантична модель дискурсу переговорів

На основі аналізу представлених словникових дефініцій фрейм концепту *“to negotiate”* складається із таких компонентів:

People – matter, affair – discussion, talk, exchange of views – agreement, concord, harmony of opinion, action.

Агенти – питання, справи – процес обговорення питань, справ, обмін думками – згода, гармонія думок і дій.

Таким чином, проаналізований семантичний набір дозволяє нам розглядати дискурс переговорів як процес, у якому дві або більше сторін

обговорюють ділові питання та намагаються дійти згоди за допомогою обговорень, дискусій та обміну думками.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Collins H. Collins English Dictionary. Publishers Ltd, 2000. 1785 p.
2. Freeman Ch. The Diploma's Dictionary. Washington D.C. : United States Institute of Peace Press, 1997. 459 p.
3. Longman Dictionary of English Language and Culture. Essex : Longman, 1992. 1528 p.
4. Merriam-Webster's Collegiate Dictionary. Springfield, Massachusetts, USA, 2003. 1622 p.

Ольга Паращук,
здобувач ОС «Магістр» І курсу,
факультет іноземних мов,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

КОНЦЕПТ FLOWER У ЛІНГВІСТИЧНОМУ ТА КУЛЬТУРНОМУ ВИМІРАХ

Розвиток технологій та процеси глобалізації посилили міжкультурні взаємодії. Однак вільне пересування та миттєвий зв'язок також наголошують на необхідності глибокого усвідомлення відмінностей у сприйнятті миру між різними національностями.

Дослідження в галузі когнітивної лінгвістики та культурології залишаються затребуваними, оскільки вони сприяють глибшому розумінню мови та того, як він формує уявлення про світ у його носіїв.

Одне з важливих питань у сучасній лінгвістиці – це розуміння зв'язків між мовою, якою говорять люди, і їхньою культурою. У цьому контексті одним з аспектів, що відображають національну ідентичність та її особливості, є фразеологізми, що розкривають національну специфіку через мовні вирази.

Мовна картина світу постійно змінюється: вона пристосовується до еволюції мови і суспільства, а також враховує індивідуальні зміни в досвіді мовного носія. Під час когнітивної діяльності особа формує уявлення про навколишній світ.

Концепти є необхідною складовою світогляду та відтворюють уявлення про природу та її закономірності, які сформувалися в науці.

У когнітивній лінгвістиці поняття концепту відіграє центральну роль. Відповідно до її уявлень, кожна мова включає певну систему концептів, якою носії мови здійснюють сприйняття, класифікацію та інтерпретацію інформації, що надходить з навколишнього світу.

Роль концепту “flower” в лінгвокультурному контексті доволі важлива: як у мові, так і в культурі, можна помітити наявність елементів, які або символічно, або прямо пов'язані з рослинами; багато культур відводять їм значне місце, що відображено в мовних виразах. Для англомовного населення квітка є символом, що переплітається з численними аспектами життя [1]. У структурі концепту присутня основа, ядро, яке виражається мовною семантикою слова, що представляє концепт. Ця основа виступає як термінологічний шар концепту, в якому зберігаються важливі відомості про об’єкт.

Розгляд концепту “flower” враховує значущу роль кольорів як символів, які можуть співпадати або відрізнятися в конкретних мовних картинах світу різних національностей. Основні характеристики “flower”, такі як «колір», «форма», «пелюстки», «ніжність», «краса», «аромат», стають важливими для концепту і утворюють основу, на якій розширюється набір характеристик у асоціативному рівні концепту. Культурний контекст, пов'язаний зі словом «квітка», включає характеристики, які мають ціннісну складову – те, що представляє моральну та естетичну цінність для людини (краса, приємний запах, ніжність, весна, молодість, хрупкість і т. д.) [2].

З античних часів квіти мають асоціації з райським життям, жіночою красою, а також з ідеєю тимчасовості та крихкості. Їх також порівнюють із зірками, вважаючи їх земними світильниками. Розкриття бутону у квітці вважається символом творіння, проявом енергії, що виходить з серця й розсіюється на зовнішність, схоже на прояв сонячної енергії. Квітка також асоціюється з центром та архетипом душі. Вінок, що складається з квітів та кільця, символізує удачу, родючість та обітницю. Греки та римляни часто

прикрашали свої голови вінками під час святкувань. Також вінок відображає зв'язок між двома світами, що підтверджується його використанням на похоронах. Колір квітки має велике значення: помаранчеві та жовті квіти пов'язуються з сонячною символікою, червоні – з пристрастю, а блакитні – з недосяжним, що може вказувати на містичне значення [1].

Концепт "flower" природно має в собі різноманіття символів, що можуть відрізнятися у різних культурах з точки зору ботанічних характеристик.

На основі лінгвістичної ознаки «краса» формуються культурні уявлення, такі як «пов'язаний з коханням», «пов'язаний з небесним світом», «жіночність», а також виникає асоціація з різними подіями (весілля, народження, похорони, свята і т. д.); на основі ознаки «форма» – «квітка – зірка», «має внутрішню енергію»; ознака «ніжність» породжує характеристики, такі як «скромність», «пасивність», «недовготривалість», «короткочасність буття»; різноманіття кольорів, форм і розмірів квіток стає основою для утворення концепцій «квітка – символ», «багатство, достаток»; періодичність цвітіння асоціюється з весною, початком, молодістю («весна, початок», «фазність»); особливе ставлення людини до квітки проявляється в характеристиках «приємне, що тішить людину», «душа, внутрішній світ», «антропоморфність», що пов'язують квітку з людиною та її душею [3].

Підходячи до висновку, можна підкреслити, слово "flower" є важливою лексичною одиницею в лінгвокультурній сфері, яку можна розглядати як концепт, а не лише як просте слово. Цей термін несе в собі багатошаровий сенс, включаючи загальнокультурні конотації та ціннісні аспекти. Таким чином, значущість концепту "flower" у лінгвокультурному у різних контекстах є достатньо різноманітною та значущою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Попова Т. О. Психосемантика універсальних етнічних концептів в етномовній картині світу : дис. … канд. філол. наук : 10.02.15. Київ, 2004. 194 с.

2. Євтушенко Н. Семантичні особливості фразеологізмів-кольоризмів у сучасній англійській мові. Київ, 2004. С. 1–4.

3. Internet Archive / K. Greenaway Language of Flowers. London : John Routledge and

Sons. URL: https://archive.org/details/languageofflower00gree (last accessed: 10.03.2024).

Сніжанна Рекун,
здобувач ОС «Магістр» І курсу,
факультет іноземних мов,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ, ЩО РЕПРЕЗЕНТУЮТЬ КАТЕГОРІЮ ЧАСУ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Дослідження особливостей фразеологічних одиниць залишається актуальним у лінгвістиці, адже розуміння їх лексико-семантичних особливостей допомагає краще зрозуміти світогляд народу та ідіоматичний характер мови. Вивчення фразеологізмів, що вербалізують час, може розширити розуміння когнітивних процесів, пов’язаних із сприйняттям та осмисленням часу в мові і мисленні.

Фразеологічні одиниці віддзеркалюють важливі елементи людського буття, актуалізуючи ті, чи інші предмети, явища та поняття. Оскільки час та проміжки часу можуть мати надзвичайне значення, видається закономірною наявність лексичних компонентів на позначення часу у фразеологізмах англійської мови.

На думку М. Ф. Алефіренка, фраземи співвідносяться з лексико-граматичними класами слів, тож їх можна згрупувати в такі семантико-граматичні розряди: субстантивні, ад’єктивні, дієслівні, адвербіальні та інтер’єктивні [1, с. 46]. Аналіз англійських фразеологічних одиниць, що репрезентують категорію часу, дозволив виявити всі вказані лексико-граматичні розряди, окрім останнього. За критерієм частиномовної приналежності компоненту фразеологізму виокремлено такі групи англійських фразеологізмів, що містять компонент-позначення часу:

1. ***Субстантивні***, які мають узагальнено-предметну семантику, об'єктивовану в граматичних категоріях роду, числа й відмінка, наприклад: *one-night stand* «одноразовий виступ», *blue Monday* «понеділок – день важкий», *all the time in the world* «дуже багато часу» тощо.

Семантика вищеозначених виразів доволі різна, що зумовлено особливостями походження. Приміром, ідіома blue Monday вживається для позначення найбільш депресивного дня року, який припадає на третій понеділок січня. Термін *blue Monday* (букв. «гнітючий, сумний понеділок») впровадив британський психолог Кліф Арналл 2005 року. Дослідник визначив цю дату за допомогою математичної формули, яка містить метеорологічні дані (короткий день, низький рівень сонячної енергії), психологічні (усвідомлення недотримання новорічних обіцянок самому собі) і економічні (наближаються терміни, в які потрібно сплачувати кредити, пов'язані зі святковими покупками) [3].

2. ***Дієслівні***, до яких відносяться фраземи з узагальненою семантикою процесуальної ознаки, об'єктивованою в дієслівних категоріях виду, стану, способу, особи та часу [2]. Оскільки діяльність має значний вплив на людське життя, видається закономірним, що дієслівні фразеологізми досить численні в англійській мові, наприклад: *to burn the midnight oil* «засиджуватися за книгами до пізньої ночі», *to serve time* «відбувати термін у в'язниці», *to open season on* «відкрити сезон полювання; вільно критикувати» тощо.

Розглянемо для прикладу семантику ідіоми *to burn the midnight oil* (букв. «спалювати олію опівночі»), що означає «працювати ночами, допізна засиджуватися за роботою». Внутрішня форма виразу сягає минулих часів, коли використовували масляні лампи та свічки. Вираз *to burn the midnight oil* стосується людини, яка працює допізна та змушена робити це при штучному світлі. Творцем ідіоми є англійський поет Френсіс Куорлс, який у своєму творі Emblemes (1635) використовує цей вираз для опису роботи при свічках.

3. ***Адвербіальні***, якими вважають фраземи кількісно- або якісно-обставинної семантики, які характеризуються повною відсутністю

морфологічних парадигм і виконують у реченні функції обставин [1]. До цієї групи відносяться: *in time* «вчасно», *not for a moment* «навіть ні на секунду», *from time to time* «іноді, час від часу» тощо.

4. ***Ад'єктивні***, яким притаманне категоріальне значення атрибутивності, здатність виражати статичну ознаку предметів» [1, с. 46]. Цей граматико-структурний розряд є найменшим в англійській мові, наприклад: *up in years* «дуже старий», *black as night* «чорний, як ніч», *a fly-by-night* «ненадійний».

На основі аналізу лексико-семантичних особливостей фразеологічних одиниць, що репрезентують категорію часу в англійській мові, можна зробити висновок про їх активне використання в мовленні для вираження конкретних ситуацій, почуттів або ідей, пов'язаних з поняттям плинності часу. Крім того, деякі фразеологічні вирази можуть мати глибокий культурний контекст і відображати специфічні погляди або цінності, пов'язані з уявленнями про час в англомовному соціумі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алефіренко М. Ф. Теоретичні питання фразеології. Харків : Вища школа, 1987. 135 с.

2. Троцюк А. М. Структурно-семантичні особливості дієслівних фразеологічних одиниць із соматичним компонентом «hand». *Науковий вісник Волинського національного університету ім. Лесі Українки. Серія «Філологічні науки»*. 2010. Вип. 9. С. 396–399.

3. Sengupta K. The origin of «Monday Blues'»: Colour symbolism and perception. Linkedin. 2021. URL: https://www.linkedin.com/pulse/origin-monday-blues-color-symbolism-perception-dr-kaustav-sengupta (last accessed: 13.03.2024).

Марина Саміленко,
здобувач ОС «Магістр» І курсу,
факультет іноземних мов,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

ЛЕКСИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕРНЕТ-БЛОГУ ЯК МОВЛЕННЄВО-КОМУНІКАТИВНОГО ЖАНРУ

Інтернет-блог – це форма онлайн-журналу, яка містить текстові записи,

фотографії, відео, аудіофайли та інші медіа-елементи, які публікуються з регулярністю на вебсайті або платформі. Блогери створюють контент на різноманітні теми, від особистих щоденників до професійної експертизи у певній галузі. Це спосіб вираження думок, дослідження інтересів та спілкування з аудиторією. Блог можна віднести як до оцінного, так і до інформативного різновиду мовленнєво-комунікативного жанру.

У лінгвістиці інтернет-блог як мовленнєво-комунікативний жанр досліджували Ю. Грон, Г. Капліна, О.Коваленко, В. Кузебна, Л. Пономарьова та ін.

Диференційними ознаками інтернет-блогу є:

- індивідуальний авторський стиль: блогери, зазвичай, пишуть у своєму власному стилі, що робить їх контент більш автентичним та привабливим для аудиторії;

- регулярні публікації: інтернет-блоги оновлюються записами з певною регулярністю, що дозволяє створювати постійний потік контенту та підтримувати зацікавленість аудиторії;

- взаємодія з аудиторією: блогери, зазвичай, взаємодіють зі своєю аудиторією через коментарі, соціальні мережі та інші канали зв'язку, що сприяє побудові спільноти та залученню читачів;

- різноманітність форматів: блоги можуть містити різноманітні формати контенту, такі як текст, відео, аудіо, фотографії, інфографіка тощо, що робить їх більш привабливими для різних аудиторій;

- експертність або особистий досвід: блогери можуть ділитися своїм досвідом або експертними знаннями з певної галузі, що робить їх авторитетами у своїй галузі.

Інтернет-блоги можуть використовуватися як засіб особистого вираження, спілкування з аудиторією, рекламного інструменту, платформи для ведення бізнесу тощо.

Лексичні особливості інтернет-блогу можуть залежати від багатьох чинників, таких як тематика блогу, цільова аудиторія, особливості мовлення

блогера та інші. Однак, є деякі загальні тенденції, які можуть спостерігатися у багатьох інтернет-блогах:

- інтернет-жаргон: багато інтернет-блогів використовують жаргон, що є характерним для онлайн-спілкування; це можуть бути скорочення, абревіатури, емодзі, а також нові слова або вирази, які виникають в онлайн-середовищі.

- хештеги: використання хештегів є поширеною практикою у багатьох інтернет-блогах; це допомагає організувати контент та зробити його доступним для пошукових систем та інших користувачів, що цікавляться певною темою;

- публікації з використанням медіа-елементів: багато блогів використовують відео, фотографії, аудіо та інші медіа-елементи разом із текстом, що допомагає зробити контент більш привабливим та цікавим для аудиторії;

- активне використання засобів експресії: блогери можуть використовувати різноманітні виражальні засоби, такі як гумор, епітет, метафора, іронія та ін., щоб привернути увагу та зробити свій контент цікавішим для читачів.

Отже, у кожному конкретному випадку лексичні особливості інтернет-блогу можуть відрізнятися, але загальна мета залишається – сприяти ефективному спілкуванню з аудиторією та створенню цікавого та корисного контенту.

Anastasiia Storchak,
Master student of the 1st year,
Faculty of Foreign Languages,
Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University

TERMS AS LEXICAL UNITS IN ENGLISH-LANGUAGE DISCOURSE

Terms, in the context of language, refer to specialized vocabulary used in specific fields, professions, or domains. These lexical units play a crucial role in English-language discourse, providing precision, clarity, and efficiency in communication within particular contexts. In this thesis we try to explore the nature

of terms as lexical units and their significance in English-language discourse.

The use of terms as lexical units in English-language discourse has a long history, dating back to the development of specialized fields of knowledge and professions. The evolution of terms reflects the growth of human understanding and the need for precise and efficient communication within specific domains.

One of the earliest examples of specialized terminology can be found in ancient Greece, where philosophers and scientists developed terms to describe natural phenomena and philosophical concepts. For example, the term "*atom*" was coined by the ancient Greek philosopher Democritus to describe the smallest indivisible unit of matter.

During the Middle Ages, the development of fields such as theology, law, and medicine led to the creation of new terms to describe complex ideas and practices. Latin was often used as the language of scholarship and the source of many terms that were later adapted into English.

The Renaissance and the Scientific Revolution of the 16th and 17th centuries brought about a proliferation of new terms as scholars and scientists made discoveries and developed new theories. Terms such as "*heliocentric*" (describing the sun as the center of the solar system) and "*microscope*" (a device for magnifying small objects) were coined during this period.

The Industrial Revolution of the 18th and 19th centuries further expanded the vocabulary of English with terms related to technology, industry, and commerce. Words such as "*steam engine*", "*telegraph*", and "*factory*" became common as new inventions and innovations transformed society.

In the 20th century, the rapid advancements in science, technology, and communication led to an explosion of new terms and the development of specialized fields such as computer science, genetics, and telecommunications. Terms like "*computer virus*", "*DNA sequencing*", and "*internet protocol*" became part of everyday language as these fields became increasingly important.

One key aspect of terms is their specificity and precision. Unlike common words, which may have multiple meanings depending on context, terms have

well-defined meanings within their specific domains. For example, in the field of medicine, the term "*anesthesia*" refers specifically to the loss of sensation, while in everyday language, it may have a broader meaning.

Terms also serve to streamline communication within specialized fields. By using established terms, professionals can convey complex ideas efficiently. For example, in the field of computer science, the term "*algorithm*" encapsulates a set of instructions for solving a problem, eliminating the need for lengthy explanations.

Furthermore, terms contribute to the coherence and cohesion of discourse. In academic writing, for instance, the consistent use of terms helps maintain logical connections between ideas and ensures that the text is cohesive and easy to follow.

In addition to their functional role, terms also reflect the cultural and social aspects of language use. The adoption and evolution of terms often mirror developments in technology, science, and society. For example, terms related to digital technology, such as "*download*" and "*upload*", have become widespread as digital technologies have become more prevalent in society.

Today, the use of terms as lexical units continues to evolve with the emergence of new technologies, scientific discoveries, and social changes. Terms play a crucial role in English-language discourse, providing precision, clarity, and efficiency in communication within specialized fields and reflecting the dynamic nature of language and human knowledge.

In conclusion, terms play a vital role as lexical units in English-language discourse. They provide specificity, efficiency, and coherence in communication within specialized fields. Additionally, terms reflect the evolving nature of language and society. Understanding the nature and significance of terms enhances our appreciation of language as a dynamic and adaptable system of communication.

Софія Стружко,
здобувач ОС «Магістр» І курсу,
факультет іноземних мов,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

ВПЛИВ ПАНДЕМІЇ COVID-19

НА ЛІНГВІСТИЧНИЙ ЛАНДШАФТ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ: ДИНАМІКА ТА ОСОБЛИВОСТІ НЕОЛОГІЗМІВ

Пандемія COVID-19 виявила глибокий вплив на суспільство, економіку, і, не останнє, на мову. У цьому контексті, дослідження впливу пандемії на лінгвістичний ландшафт англійської мови стає актуальним завданням. Невід'ємною частиною цього впливу є динаміка формування та особливості неологізмів, нових слів та виразів, які виникають у зв'язку з новими реаліями та викликами, пов'язаними із глобальною кризою.

Актуальність обумовлена неабияким впливом пандемії COVID-19 на всі сфери життя, у тому числі й на лінгвістичний аспект. Різкі зміни в суспільстві, пов'язані з новими реаліями та викликами глобальної кризи, неодмінно відзначаються у мовному вживанні. Осмислення цього впливу стає ключовим для розуміння еволюції мови та вирішення сучасних мовних завдань.

Мета даного дослідження полягає в аналізі динаміки та особливостей формування неологізмів в англійській мові під час пандемії COVID-19. Конкретні цілі включають вивчення нових слів та виразів, дослідження нових термінів, які виникли в мовленні під час пандемії, для з'ясування їхнього походження та лексичного значення. Аналіз змін у семантиці, як змінюються семантичні поля деяких слів та як це відображає відношення суспільства до нових явищ та ситуацій. Оцінка впливу на комунікацію, аналіз того, як створені неологізми полегшують або ускладнюють комунікацію в умовах пандемії та чому саме вони обираються для опису конкретних явищ. Вивчення того, які аспекти суспільства та культурні особливості впливають на формування нових слів та виразів.

Під час пандемії спостерігалась активна динаміка виникнення нових слів та виразів, що відображають зміни в суспільстві та нові реалії. Наприклад, терміни *"social distancing"* та *"lockdown"* стали повсякденними, відображаючи важливі концепції фізичної віддалі та обмежень. Також, з'явилися нові фрази, такі як *"quarantine fatigue",* які виражають втомленість від довготривалого самоізоляційного режиму.

Неологізми, створені в контексті пандемії, відзначаються особливостями, що роблять їх ефективними засобами комунікації. Наприклад, термін *"infodemic"* об'єднує поняття інформаційної епідемії, надаючи точний і лаконічний спосіб описати проблему великої кількості дезінформації під час пандемії. Такі неологізми стають важливим елементом мовного арсеналу для розуміння та обговорення нових явищ та викликів.

Пандемія вносить зміни не лише в самі слова, але й у їхнє лексичне та семантичне поле. Наприклад, термін *"remote work"* отримав нові відтінки значень, що відображають різні аспекти віддаленої роботи, включаючи технологічні та організаційні аспекти.

Отже, пандемія COVID-19 суттєво вплинула на лінгвістичний ландшафт англійської мови через формування неологізмів. Ці нові слова та вирази відображають не лише зміни в суспільстві та нові реалії, але і стають важливими інструментами для ефективної комунікації під час глобальної кризи. Динаміка та особливості цих неологізмів вказують на гнучкість та адаптивність мови в умовах швидких змін у світі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. URL: https://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2020/4_2020/part_2/21.pdf (дата звернення: 11.03.2024).
2. URL: https://philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2021/5_2021/part_1/26.pdf (дата звернення: 11.03.2024).

Микита Струков,
здобувач ОС «Магістр» І курсу,
факультет іноземних мов,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

АНГЛІЙСЬКА ЮРИДИЧНА ТЕРМІНОЛОГІЯ КРІЗЬ ПРИЗМУ ЛІНГВІСТИКИ

Проблеми становлення, семантики, деривації та тенденції розвитку термінології як прошарку наукової лексики дедалі частіше привертають увагу дослідників, адже відображення точності та чіткості термінологічного апарату

визначає рівень наукової комунікації і впливає на розвиток сучасних дисциплін, особливо лінгвістики. Розробка нових понять, уточнення вже існуючих термінів, а також адаптація термінології до наукового та технологічного середовища, що швидко змінюється, стають ключовими завданнями в процесі дослідження.

Вивченню різних аспектів термінознавства, його теоретичних засад та концептуальних питань, присвячено праці Т. Кияка, Т. Панько, Р. Іваницького, О. Іващишин, Р. де Богранда, Г. Фелбера, Ж. Рондо, А. Вовка та інших. Український мовознавець Т. Кияк намагається стандартизувати та уніфікувати терміни [3]. Проблемам становлення англійської юридичної термінології присвячено статті Л. Мисик.

Поняття «термін» у лінгвістиці трактують як слово або словосполучення, яке точно й однозначно визначає чітко окреслене спеціальне поняття будь-якої галузі науки, техніки, мистецтва, суспільного життя тощо, його співвідношення з іншими поняттями в межах спеціальної сфери [1]. О. С. Ісаєва та М. Ю. Шумило розглядають терміни як особливі когнітивні рамочні структури – фрейми, що потребують відповідного погодження [2, с. 23]. До основних ознак терміна відносяться: однозначність, точність, стилістична нейтральність та системність.

Англійська юридична термінологія має глибокі історичні корені, що віддзеркалюються в її складному структурному та лексичному аспектах. Багато термінів у сучасній юридичній мові мають латинське або французьке походження, що свідчить про вплив римського і норманського права на англійську правову спадщину. Протягом століть англійська юридична термінологія еволюціонувала, адаптуючись до змін у правовій системі та суспільних реаліях.

Терміни можуть утворюватися на основі рідної мови або бути запозиченими як із нейтрального термінологічного банку (міжнародні греко-латинські терміноелементи) так і з інших мов, проте в будь-якому випадку, вони повинні відображати ознаки цього поняття. За своїм

етимологічним походженням англомовна юридична термінологія поділяється на суто англійські термінологічні одиниці, а також терміни латинського, грецького, французького, німецького походження. Французькі запозичення з'явилися в англійській юридичній лексиці у другій половині XIII та в XIV століттях [4, с. 126]. У XIV столітті англійська мова стає державною, її починають застосовувати у парламенті та вводити у судочинство, тобто в ті сфери, де вона раніше не застосовувалась, тому відсутність відповідної термінології у нових сферах вживання викликала потребу в її запозиченні з французької мови: *chattel, court, domicile, estate, laches, lease, petit jury, tenant, voir dire* тощо. Порівнюючи англійські та французькі синоніми можна помітити, що перші більш точні, а другі – абстрактніші, наприклад, *freedom* та *liberty*.

Поступово спостерігається розширення значення правових французьких запозичень, яке виходить за межі юридичної термінології. Як результат, при перекладі юридичної термінології на українську мову треба, перш за все, визначити семантику цих термінів, тобто встановити їхнє значення. При цьому треба брати до уваги той факт, що не завжди є повний відповідник терміна у мові перекладу: словник, як правило, дає декілька семантичних варіантів, серед яких тільки один передає точне значення терміна мови оригіналу.

Англійські юридичні терміни за структурною характеристикою переважно є похідними, серед яких більшість становлять терміни-словосполучення. Утворення нових термінів відбувається за допомогою різних способів: суфіксації (*terminate – termination, punish – punishment*), префіксації (*nomination – denomination, convicted – unconvicted*), словоскладання (*safeguard, blackmail*). Усі терміни за своєю будовою поділяються на: 1) прості (складаються з одного слова): *legislation* «законодавство»; 2) складні (складаються з двох слів): *Supreme Court* «Верховний суд»; терміни-словосполучення (складаються із декількох компонентів): *specific performance* «реальне виконання».

Особливістю англійської юридичної термінології є наявність багатозначних понять (наприклад, *sentence* «1) вирок, рішення (судове); 2) речення, фраза (грам.); 3) сентенція, вислів) та омонімів, співзвучних із

термінами інших галузей. Приміром, термін *liability* «осудність, відповідальність, зобов'язання», в юридичній терміносистемі є омонімом економічного терміна *liability* (у множині) – «пасив».

Отже, англійська юридична термінологія відіграє важливу роль у сучасному правовому дискурсі та міжнародних відносинах. Її розвиток і еволюція відображають не лише історичні та культурні аспекти, але й технологічний прогрес та зміни у суспільних цінностях. Дослідження англійської юридичної термінології крізь призму лінгвістики допомагає розкрити її складність та важливість у сучасному правовому середовищі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / упор. Бусел В. Т. Київ : Перун, 2005. 1728 с.

2. Ісаєва О. С., Шумило М. Ю. Терміни і термінотворення як важливі компоненти професійно-орієнтованої лексики. *Наукові записки [Національного університету «Острозька академія»]. Сер.: Філологічна.* 2012. Вип. 27. С. 23–24.

3. Кияк Т. Р. Науково-технічний переклад (теоретичні та прикладні аспекти). *Іноземна філологія.* 1992. Вип. 104. С. 141–150.

4. Шило В. Генезис і становлення англійської правничої та адміністративної термінології. *Вісник Львів. ун-ту.* 2003. № 11. С. 126–132.

Ірина Таран,
здобувач ОС «Магістр» І курсу,
факультет іноземних мов,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

ВЖИВАННЯ МОВНИХ КЛІШЕ ТА ШТАМПІВ В АНГЛОМОВНОМУ МЕДІЙНОМУ ІНТЕРВ'Ю

Розвиток сучасних технологій комунікації призвів до того, що мовні контакти бізнес-представників різних культур стали можливими у медіа-просторі. Найпоширенішим способом міжнаціональної бізнес-взаємодії стає медіа-інтерв'ю, що впливає, як на формування образу компанії, так і на її успіх на світовій арені. Лінгвопрагматичні аспекти займають чільне місце у визначенні того, наскільки чітко бізнесмен може донести свої ідеї, цінності та цілі через засоби масової інформації.

Ключові концепції та методологічні принципи нашого дослідження ґрунтуються на працях відомих лінгвістів та комунікаторів. Дж. Остін у “Speech acts” вводить поняття «мовленнєвих актів» і стверджує, що мова здатна викликати зміни в соціальному середовищі. Е. Гідденс у праці «Social Structures of Behavior» вивчає «фрейми» як структури, що визначають інтерпретацію ситуацій. А. Лутц в “Rhetoric in Business Communication” розкриває роль риторики в комунікації, особливо в контексті бізнесу.

До більш сучасних можна віднести дослідження Д. Мацарелло та Е. Ваккарджіу “Communication: Inferring speaker intentions or perceiving the world? Insights from developmental research”, опубліковане у науковому журналі “Journal of Pragmatics” 2023 року. Вони визначають комунікацію як ефективний та багатий інструмент передачі інформації.

Враховуючи вище зазначене, можна стверджувати, що у сфері лінгвопрагматики було проведено чимало досліджень, що розкривають аспекти поведінки людини під час спілкування, проте питання комунікативної поведінки бізнесменів в англомовному медійному інтерв’ю досі не було детально досліджено.

У нашому дослідженні ми ставимо за мету визначити мовні кліше та штампи в англомовному медійному інтерв’ю.

Мовне кліше – це вираз, ідея або елемент художнього твору, який був перевантажений на межі втрати свого первинного сенсу [1].

Мовний штамп – це шаблонна фраза, художній прийом, повторюваний у різних творах, який не є продуктом творчості автора [2].

На відміну від мовних кліше, які є основним будівельним матеріалом мови і становлять схему, закріплену за відповідною ситуацією, мовні штампи – це стерті, колись образні вислови, зайві слова, неточні вислови, безконечні, стилістично не вмотивовані словесні повтори, які створюють негативний стилістико-смисловий ефект [2].

Мовні кліше та штампи класифікуються за різними критеріями залежно від сфери та способу їх застосування.

Дослідження було проведено на матеріалах 10-ти бізнес-медійних інтерв'ю, які відбулися у період з 2020 по 2024 роки. Під час аналізу ми послуговувались класифікацією мовних кліше за їх функціональним призначенням та тематикою.

Відповідно до класифікації кліше за мовним призначенням було виділено наступні групи: вирази для висловлення думок та почуттів: *It's very tough to say* [3], *A horrifying scenario* [3], *I do have hope* [4]; вирази для опису ситуацій чи процесів: *To get to herd immunity* [3], *Take stock of* [4], *The experience that we are seeing* [3]; вирази для висловлення критики: *It's very irresponsible* [3], *No middle course* [3].

За тематикою було виділено наступні групи кліше: економіка та фінанси: *Crash the economy* [3], *GDP growth is what really counts* [3], *Economic decline* [4]; медична та наукова сфера: *Herd immunity* [3], *Bending the curve* [3], *Recovery and rehabilitation* [5]; політика та управління: *Government complexity* [3], *Political debate* [3], *Human rights organizations* [4].

На відміну від мовних кліше, мовні штампи використовуються для вираження саме загальноприйнятих думок або ідей у процесі взаємодії з аудиторією. Прикладами штампів є: *Unprecedented time* [3], *Step up* [3], *Anybody been uncomfortable?* [5].

У світлі вищезазначеного, було зроблено наступний висновок: у англомовному медійному інтерв'ю використовуються мовні кліше для висловлення думок та почуттів; опису ситуацій чи процесів; висловлення критики. Вони можуть відноситись до таких тематичних блоків, як економіка та фінанси; медична та наукова сфера; політика та управління. Мовні ж штампи використовуються для вираження саме загальноприйнятих думок або ідей у процесі взаємодії з аудиторією.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Учасники проектів Вікімедіа. Мовне кліше – Вікіпедія. Вікіпедія. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Мовне_кліше#Класифікація (дата звернення: 19.03.2024).
2. Учасники проектів Вікімедіа. Штамп (мовознавство) – Вікіпедія. Вікіпедія. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Штамп_(мовознавство) (дата звернення: 19.03.2024).

3. Gates B., Anderson C. How we must respond to the coronavirus pandemic. TED: Ideas Worth Spreading. URL: https://www.ted.com/talks/bill_gates_how_we_must_respond_to_the_coronavirus_pandemic (date of access: 19.03.2024).
4. Liu G., Anderson C., Rodgers W. P. What the world can learn from China's response to the coronavirus. TED: Ideas Worth Spreading. URL: https://www.ted.com/talks/gary_liu_what_the_world_can_learn_from_china_s_response_to_the_coronavirus/transcript?referrer=playlist-the_ted_interview_season_4 (date of access: 19.03.2024).
5. Parker M. D., Dorsey S. Advice for leaders on creating a culture of belonging. TED: Ideas Worth Spreading. URL: https://www.ted.com/talks/melonie_d_parker_advice_for_leaders_on_creating_a_culture_of_belonging/transcript (date of access: 19.03.2024).

Viktoriia Khmeliuk,
Master student of the 1st year,
Faculty of Foreign Languages,
Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University

THE CONCEPT AS A CENTRAL LINGUOCOGNITIVE TERM

The anthropocentric paradigm has become a dominant one in the 21st century linguistics. One of important problems in the light of this paradigm is a conceptual representation of a surrounding world in people's consciousness. This paradigm presupposes the switch of researcher's interest from the object of cognition to its subject. It means that a person in language and language in a person's semantic space are the objects of analysis. In a Polish linguist Jan Baudouin de Courtenay's opinion: "The language exists only in the brains of individuals, only in souls, only in the psyche of personalities … " [7]. It justifies the main aim of the paradigm under analysis.

Each language represents unique way of the world conceptualization. It also has a special picture of the world. The language is the most important way of the formation and existence of human knowledge about the world. A person fixes the results of cognition of the objective world by means of a lexical system. The sum of knowledge is called a linguistic picture of the world, which is built on human

perception results. Concepts are mental formations that form the semantic space of language.

It is worth mentioning that studies of the deep connection between cognitive structures, language forms and conceptualized cultural schemes elucidate the attention of linguists to the analysis of the concept. The study of this term is the so-called “journey” into the depths of thinking, an attempt to analyze the experience, stored in a person’s memory into basic fragments. Such a universal task cannot have a single solution that would be suitable for all types of similar research. A common starting point in understanding the concept is that it is perceived as a complex, multidimensional sociopsychic formation that correlates with both collective and individual consciousness.

We summarized the results of our analysis of the definition of the mentioned term by means of picture 1. In modern linguistics the concept is understood as universal expressive unit that is formed by means of sensory operations to represent a verbal picture of the world.

Concepts appear as the result of the interaction between national traditions, folklore, religion, ideology, life experience, art samples, feelings, system of values and the meaning of the word. They also emerge because of collision between the dictionary meaning of the lexeme and a person’s life experience.

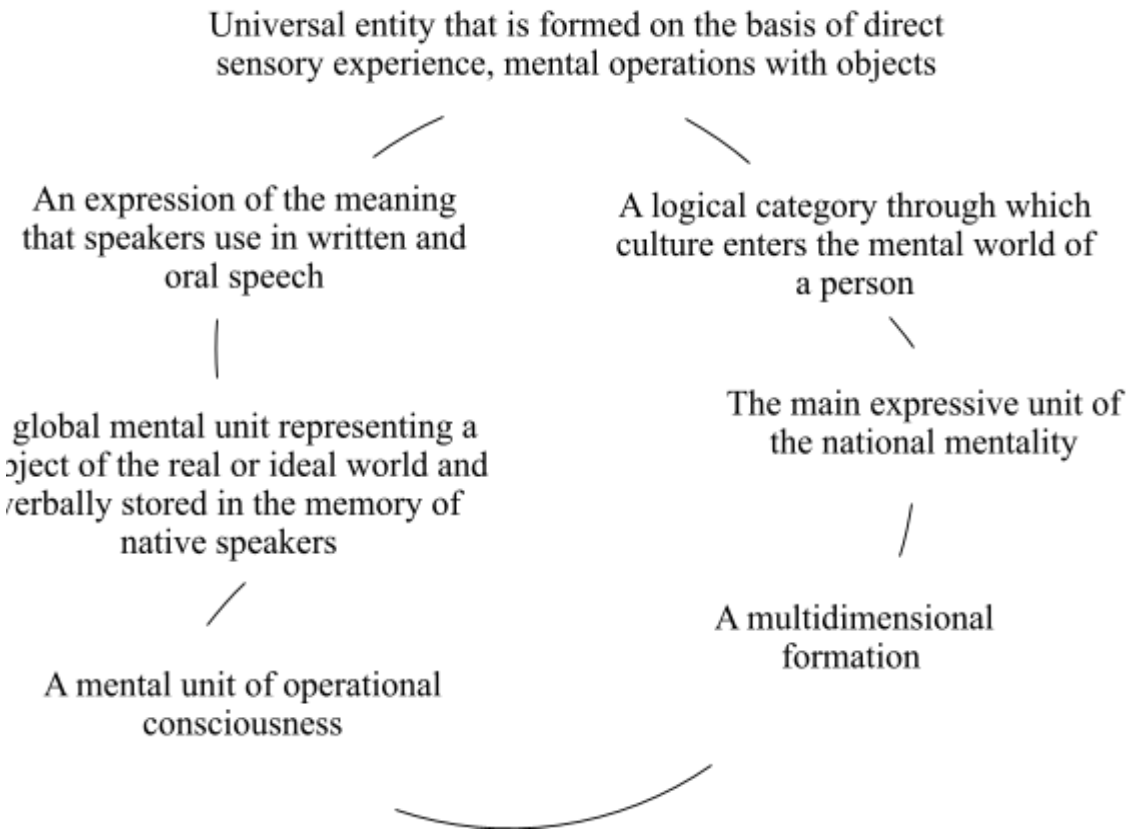

Picture 1. Approaches to the study of the term under analysis

The analysis of existing definitions shows that there is neither a single generally accepted definition of the concept nor a well-established classification of approaches to this definition.

A concept is an integral mental unit that is formed by the integration of elements that represent different theoretical justifications. It consists of conceptual features of the objective or subjective worlds reflected in the mind in different ways and differentiated by the degree of abstraction.

Having analysed the various definitions of this concept, we identified the following invariant features: a minimal unit of human experience in its ideal representation, verbalised through words and having a field structure; basic units of processing, storage and transmission of knowledge; flexible semantic boundaries; the concept is social, with the associative field determining its pragmatics; cultural labelling.

In the studies of the late twentieth and early twenty-first centuries, there is a tendency to represent the structure of the concept as a complex phenomenon in which separate interrelated parts are distinguished [22: 16]. A concept has a certain structure, although it cannot be represented as a rigid structure, like the meaning of a word. This is due to its active dynamic role in the process of thinking – it is constantly functioning, being updated in its various components and aspects, combining with and starting from other concepts. The organisation of the concept is complex and includes conceptual and cultural components: the initial form (etymology), the main content features, connotations (associations and evaluations).

A concept is formed in a person's mind from his or her sensory experience in the process of the world perception. It is born as a sensory image that gradually turns into a linguistic one. It consists of individual features of the objective or subjective world and is differentially reflected in the language.

Taking everything into account, we may conclude that a concept is an operationally meaningful unit of memory that has a certain, though not rigid, structure. It consists of components (conceptual features), i.e. individual features of objective and subjective reality. These features are differentially reflected in the content of the concept and differ in the degree of abstraction.

REFERENCES

1. Врублевська Т. Поняття «концепт» у лінгвокогнітивних дослідженнях: етимологія, основні підходи до визначення. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Філологія.* 2014. Вип. 19. С. 213–217.

2. Плотнікова Н. В. Поняття «концептосфера» та «концепт» у сучасній лінгвістиці. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації.* 2020. Т. 31. № 14. С. 91–96.

3. Приходько А. М. Концепти і концептосистеми в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики. Запоріжжя : Прем'єр, 2008. 332 с.

4. Семенюк І. С. Мовні засоби відтворення концепту ЗЛОЧИНЕЦЬ у сучасній американській художній прозі та публіцистиці : монографія. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2008. 256 с.

5. Слухай Н. В. Сучасні лінгвістичні теорії концепту як мовно-культурного феномену. *Мовні і концептуальні картини світу :* збірник наукових праць. Київ. 2002. С. 462–470.

6. Южакова О. Концепт як головна одиниця когнітивної лінгвістики в аналізі терміносистем (на матеріялі термінології холодильної техніки). *Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка». Серія «Проблеми української термінології».* 2010. № 675. С. 57–64.

7. Prosianyk O. Methodology of functional pragmatism as the merge of anthropocentrism and relationismus. *Лінгвістичні студії :* зб. наук. праць / Донецький нац. ун-т ім. Василя Стуса ; гол. ред. А. П. Загнітко. Вінниця : ДонНУ ім. Василя Стуса, 2018. Вип. 35. С. 9–13.

СЕКЦІЯ 2
РОМАНСЬКІ МОВИ

Діана Кульбіда,
кандидат філологічних наук,
старший викладач кафедри теорії та практики іноземних мов,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

ДВОМОВНІСТЬ НА АМЕРИКАНСЬКОМУ ТЕЛЕБАЧЕННІ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XX – НА ПОЧАТКУ XXI СТ.

Згідно із результатам останнього перепису U.S. Census Bureau, латиноамериканське населення США (Hispanic and Latino) нараховує 63.66 млн осіб і є другою за чисельністю етнічною групою в країні після білих американців (White Americans). Це на 28 мільйонів більше, ніж у 2000 р. Каліфорнія, Техас, Флорида, Нью-Йорк та Арізона увійшли до п'ятірки штатів, де проживало найбільше латиноамериканського населення у 2022 р. [4]. Мексиканці становлять найчисленнішу іспаномовну групу. Далі слідують пуерториканці, сальвадорці, кубинці, домініканці та ін.

Останні результати дослідження компанії Civic Science демонструють, що телебачення є найпопулярнішою американською розвагою у 2022 р.
У середньому 55% американців проводять від однієї до чотирьох годин на день перед телевізором [1]. Однак ефірне телебачення перестало бути абсолютним лідером медіаспоживання кінопродукції (75% (2014) vs. 47% (2022)). Стримінгові сервіси все більше набирають популярності замість класичного супутникового чи кабельного телебачення. Так, станом на 2022 р. 53% американців перейшли на послуги лише потокового мультимедіа (стримінгу), що на 28% більше, ніж у 2014 р. [1]. Телевізор (82%) залишається найпопулярнішим пристроєм для перегляду ТБ і фільмів, але смартфони (25%), комп'ютери (20%) та планшети (16%) стали альтернативними способами перегляду. З-поміж американських стримінгових провайдерів з найбільшим річним зростанням (відсоткова зміна з квітня 2021 р. до квітня 2022 р.) є Peacock (20%), Paramount+ (20%), Max (19%), Hulu (13%), YouTube Premium (13%).
Ринок потокового передавання постійно розвивається, з кожним роком з'являються нові провайдери, а щодня створюється новий контент.

Телебачення посідає значне місце у популяризації мистецтва кіно. У наш час кінематограф займає провідні позиції щодо ступеня впливу на аудиторію, відтіснивши літературу. Оскільки сучасній людині, що пристосувалася до

швидкого темпу урбаністичного життя, менш енергозатратно сприймати півтора- чи двогодинний аудіовізуальний твір кінематографії. Двомовність – це одна з особливостей американського кіно. Двомовні стрічки зберігають мовні особливості обох мов, оскільки дублювання і субтитрування певною мірою змінюють текст оригіналу.

¿Qué Pasa, USA? (1977–1980) є першим двомовним американським ситкомом, створеним для PBS. Його записували у Флориді і транслювали на станціях-членах PBS по всій країні. Комедійний телесеріал правдиво показує реальну дійсність кубино-американської сім'ї, яка проживає в районі Маленька Гавана, Маямі, і долає труднощі в новому мовному і культурному середовищі.

З 1959 року майже два мільйони кубинців (політична та економічна еміграція) залишили рідні домівки й стали вимушеними втікачами, здебільшого у США. У деяких районах штату Флорида вони є найбільшою національною меншиною. Крізь призму двомовних англо-іспанських серіалів глядачі пізнають досвід різних поколінь латиноамериканської міграції в США, віднайдення нової ідентичності та свого місця в новій країні [2].

До прикладу, американський ситком Netflix і Pop TV "One Day at a Time" (2017–2020) розповідає про життя трьох поколінь кубино-американської сім'ї, які в побутовому спілкуванні постійно використовують англо-іспанське перемикання кодів. Лідія, найстарша в родині, навчає свою дочку та онуків пишатися мовно-культурною спадщиною своїх предків, та наполягає на тому, щоб вони знали іспанську. Елена, одна з онуків, погано знає іспанську, тому що народилася і виросла в Америці [3]:

Lydia: You need to do something about this little *sinvergüenza*.

Elena: What does that even mean?

Lydia: It means…that you do not know enough Spanish to know that I am insulting you. *Oye*, *tu hermana no sabe la palabra sinvergüenza*.

Alex: *Oye, ¡qué tonta!*

Elena: *Abuelita*, I'll learn more Spanish when you learn English.

У субтитрах до серіалу іспанські слова виокремлюються курсивом в

тексті.

Персонажі оригінального серіалу Netflix “Gentefied” (2020–2021) дуже пишаються своїм мексиканським походженням і регулярно розмовляють один з одним іспанською, особливо коли вони спілкуються зі своїм дідусем та іншими літніми жителями міста. Серіал також торкається питання про те, що деякі мексикано-американські сім'ї не навчають своїх дітей іспанської мови, через що їм важко комунікувати з усіма іншими родичами.

Американський комедійний телесеріал Gordita Chronicles (2022), прем’єра якого відбулася на потоковому сервісі Max, порушує питання використання двомовності на академічному рівні. Головній героїні, яка має домініканське походження, дорікає учитель за використання спенгліша на занятті.

Отже, важливим чинником збереження першої (рідної) мови білінгвів є її сильна комунікативна потужність. Оскільки міграційні хвилі з країн Латинської Америки в США досі є активними, питання англо-іспанської двомовності принаймні ще декілька десятиліть буде актуальним, зокрема і в американських мас-медіа.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Civic Science. Consumer Analytics Platform. URL: https://cutt.ly/uw3N6eF6. URL: https://shorturl.at/cwx89 (last accessed: 12.03.2024).
2. Gonzales L. Linguistic diversity in Hispanic/LatinX media: leveraging your skills. *LatinX Voices: Hispanics in Media in the U.S.* 2018. UK: Taylor & Francis. URL: https://cutt.ly/Qw3N7E6W (last accessed: 12.03.2024).
3. One Day at a Time. Season 1, episode 1. URL: https://shorturl.at/jmnHI (last accessed: 12.03.2024).
4. Statista. The Statistics Portal. URL: https://cutt.ly/yw3N5Fxs (last accessed: 12.03.2024).

Інна Лаухіна,
кандидат педагогічних наук, доцент;
доцент кафедри теорії та практики іноземних мов,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

ФРАНЦУЗЬКІ СУБСТАНДАРТНІ МОРФОЛОГІЧНІ МОДЕЛІ УТВОРЕННЯ АВТОРСЬКИХ НЕОЛОГІЗМІВ У РОМАНАХ САН-АНТОНІО

Субстандартні морфологічні моделі словотворення індивідуально-авторських неологізмів (ІАН) Сан-Антоніо утворюються за допомогою афіксів та усічення основ твірних слів. Афіксальний тип морфологічного способу представлений трьома підтипами – суфіксацією, вербалізацією, префіксацією.

Суфіксально утворені ІАН Сан-Антоніо можна умовно поділити на дві групи – похідні одиниці, утворені за допомогою французьких просторічних або арготичних суфіксів з пейоративним значенням, які надають ІАН образливого відтінку [4, с. 157].

У досліджуваних романах виявлено низку ІАН Сан-Антоніо з такими просторічними суфіксами:

- *-os*: *peinard* → *peinardos* «безтурботний» [5, с. 189];
- *-ot: chacale* → *chacalot* «шакалисько» [8, с. 21];
- *-zingue*: *pompe* → *pompezingue* «помпа» [7, с. 33];
- *-on: crochet* → *crocheton* «зубик» [5, с. 50].

Арготичні суфікси, які беруть участь у формуванні ІАН Сан-Антоніо, більш численні, виразні й експресивні. У сучасному французькому субстандарті, зокрема в арго, одним із найбільш продуктивних є суфікс *-ard,* який надає твірним словам відтінку неповаги. Однак серед ІАН Сан-Антоніо виявлено тільки два приклади з таким афіксом: *gosier* → *gosiard* «глотка» (заміна суфікса *-ier* зі збереженням першого голосного звука) [8, с. 158]; *fraîche* «свіжа» → *fraîchouillard* «свіжачок» (подвійна суфіксація шляхом приєднання арготичного суфікса *-ouill-*) [5, с. 139].

Інші арготичні суфікси беруть участь в утворенні більшої кількості ІАН Сан-Антоніо:

- *-oche*: *Arménoche* «вірменчик» [8, с. 61] (заміна суфікса – *ien*/*jar)*; *dinoche* «садівничок» [6, с. 69] (заміна суфікса *-ier*); *pédoche* «гомік» [там само,

с. 253] (заміна суфікса -*é*); *naphtaloche* «кокаїнчик» [там само, с. 27] (заміна суфікса -*ine*); *Iglésioche* «Іглесіасик» [5, с. 189] (заміна елемента -*as*); *irlandoche* «ірландський, ірландчик» [там само, с. 94] (заміна суфікса -*ai*s);

- -*ass*e: *moulasse* «придурок» [6, с. 43], *robasse* «платтячко» [5, с. 153], *vieillasse* «старість» [там само, с. 29] (заміна суфікса -*esse*), *ternasse* «бліднячок» [6, с. 277], *veuvasse* «вдовиця» [7, с. 25];
- -*ouille*: *bisouille* «поцілуночок» [5, с. 32], *japonouille* «япончик, японшка» [6, с. 87] (заміна суфікса -*ais*), *larfouille* «гаманець, гаман» [5, с. 28] (заміна елемента -*euil*);
- -*(a/é)ga*: *fuméga* «димище» [там само, с. 188], *roulaga* «зроблений нашвидкуруч» [6, с. 153];
- -*ouse/-ouze*: *cravetouze* «краваточка» [там само, с. 170] (заміна кореневого голосного [a] на *e-muet* для полегшення вимови);
- -*uche*: *poiluche* «волосся на тілі» [там само, с. 126], *larbinuche* «прислужник, холуй» [5, с. 152] (деназалізація й заміна кінцевого звука твірного слова шляхом приєднання суфікса);
- -*oune*: *chattoune* «вульвочка» [там само, с. 171];
- -*aille*: *jupaille* «спідничина» [там само];
- -*anche*: *respiranche* «дихання, дихалка» [там само, с. 173] (заміна суфікса -*ation*);
- -*osse*: *chouettosse* «здорово, класно» [7, с. 38];
- -*ingue*: *cosmopolingue* «космополіт» [8, с. 61] (заміна суфікса -*ite*);
- -*aresse*: *chamboularesse* «вражений» [7, с. 104] (заміна суфікса -*é*).

ІАН Сан-Антоніо, утворені за допомогою субстандартних суфіксів французької мови, зазнають додаткових трансформацій, аналогічних до механізмів стандартної суфіксації:

- заміна суфікса: *roulé* → *roulaga* «зроблений нашвидкуруч» [6, с. 153], *bravoure* → *bravoche* «хоробрість, відвага» [7, с. 201];
- збереження першого голосного звука суфікса твірного слова: *rombière* → *rombiasse* «важлива дама, тітка» [5, с. 133] (заміна суфікса - *ière*);

- заміна в основі твірного слова відкритого голосного звука на закритий: *crochet* → *crocheton* «зубик» [8, с. 88];
- деназалізація й заміна кінцевого приголосного твірного слова: *larbin* → *larbinuche* «прислужник, холуй» [5, с. 152];
- збереження кінцевого *e-muet* твірного слова: *pompe* → *pompezingue* «помпа» [7, с. 33];
- заміна в основі твірного слова відкритого голосного звука на *e-muet*: *cravate* → *cravetouze* «краваточка» [6, с. 170];
- заміна роду похідного слова шляхом приєднанням суфікса: *boyau* → *boyasse* «кишка» [7, с. 154] (заміна чоловічого роду на жіночий);
- подвійна суфіксація: *fraîche* → *fraîchouillard* «свіжачок» [5, с. 139].

У деяких прикладах відбувається заміна одного просторічного або арготичного суфікса іншим: *limouse* → *limouille* «сороченція» [6, с. 249]; *virón* → *virouse* «нетривала подорож» [7, с. 203].

Кількість похідних одиниць, утворених шляхом приєднання субстандартних суфіксів, складає 8,5% від загальної кількості всіх ІАН Сан-Антоніо.

Субстандартне формування індивідуально-авторських дієслів підпорядковується загальним дериваційним законам вербалізації французької мови. Ми опиралися на критерій наявності в стандарті аналогів, від яких індивідуально-авторські дієслова відрізняються тільки інтерфіксами – французькими просторічними й арготичними суфіксами зі значенням приниження, ослаблення чи посилення дії [3, с. 397]. Відповідно в досліджуваних романах були виявлені такі лексичні одиниці з інтерфіксами:

- *-ass-*: *grouillasser* «поспішати» [8, с. 71], *existasser* «вести жалюгідне існування» [5, с. 94], *fouinasser* «усюди сунути свого носа» [8, с. 41], *miaulasser* «нити, нарікати» [6, с. 134], *ignorasser* «не знати, ігнорувати» [7, с. 104], *passasser* «проводити» [6, с. 80];
- *- av-*: *emmerdaver* «набридати» [7, с. 27];
- *-ach-*: *pleuracher* «пхикати» [5, с. 137];

- *-och-*: *se grumelocher* «запікатися» [там само, с. 135].

Загальна кількість індивідуально-авторських дієслів субстандартного типу утворення (11 одиниць) складає 1,9% від усіх ІАН Сан-Антоніо.

Серед ІАН письменника виявлено одиниці з особливими, відмінними від стандартних префіксальними елементами, які надають похідному слову більшої експресивності. Ці лексеми можна поділити на дві групи. До першої входять ІАН з префіксами інтенсивності, які здебільшого використовуються у французькому субстандарті:

- *archi-*: *archinoué* «наднеприродний» [5, с. 35], *archicon* «архіпридурок» [6, с. 126];
- *super-*: *supercoriace* «супержорсткий» [7, с. 164], *superbraque* «надлегковажний» [6, с. 241];
- *extra-*: *extrabidon* «супербрехня, блеф» [7, с. 69];
- *sur-*: *surmembré* «надмірно розтягнутий» [6, с. 273].

Другу групу ІАН Сан-Антоніо цього типу творення складають одиниці з французьким префіксом *re-*, при цьому твірною лексемою є дієслово: *rebanaliser* «знову опошлити» [там само, с. 211], *rebâiller* «знову позіхнути» [там само, с. 75], *recongratuler* «знову привітати» [8, с. 69], *refarder* «заново підфарбувати обличчя» [6, с. 276], *retartiner* «намастити ще один шматок хліба» [там само, с. 144], *relourder* «знову зачинити двері» [там само, с. 38].

Серед ІАН Сан-Антоніо з префіксом *re-* також виявлено два приклади вторинної префіксації для посилення дії, яке передається твірними дієсловами й має комічний ефект [2, с. 183]: *rerentrer* «знову повернутися» [6, с. 241], *rerécouter* «знову послухати» [5, с. 195]. Кількість префіксально утворених ІАН Сан-Антоніо субстандартного типу формування, серед яких переважають одиниці з префіксом *re-*, складає 2,4% від кількості всіх індивідуально-авторських одиниць, виявлених у досліджуваних романах.

Процес абревіації ІАН Сан-Антоніо субстандартного типу формування представлений усіченням початкової (афереза) і кінцевої (апокопа) частини твірної лексеми [1, с. 411]. Варто зазначити, що при утворенні таких ІАН

Сан-Антоніо усікатися може будь-яка кількість букв і складів твірної лексеми незалежно від правил її поділу на склади: *margoule(tte)* «глотка» [5, с. 203], *méno(pause)* «менопауза» [6, с. 262], *(a)nomalie* «аномалія» [8, с. 187], *(é)rotisme* «еротизм» [7, с. 126], *(in)terlocuteur* «співрозмовник» [5, с. 53].

У процесі усічення твірної лексеми відбуваються додаткові зміни:

- поява кінцевої *e-muet*: *supposition* → *suppose* «припущення» [6, с. 243], *allusion* → *alluse* «натяк» [там само, с. 71], *proposition* → *propose* «пропозиція» [там само, с. 118], *réputation* → *répute* «репутація» [там само, с. 230], *scoumoune* → *scoume* «невдача» [там само, с. 226], *nostalgie* → *nostalge* «ностальгія» [5, с. 115], *pyjama* → *pyje* «піжама» [7, с. 52];
- поява *accent grave* над складом, який став після усічення наголошеним: *devoir* → *dève* «домашнє завдання» [6, с. 43] (поява кінцевої *e-muet*);
- подвоєння приголосного [s], який став після усічення кінцевим: *atavisme* → *ataviss* «атавізм» [7, с. 134];
- зміна й назалізація звука, який став після усічення кінцевим: *avoisinant* → *avoisin* «прилеглий» [5, с. 67];
- оглушення дзвінкого приголосного звука з його заміною: *anniversaire* → *annif* «роковини» [6, с. 49].

При усіченні ініціальної частини твірного слова, тобто при аферезі, такої трансформації не виявлено: *aujtomobile* «автомобіль» [5, с. 39], *aujtomobiliste* «автомобіліст» [там само, с. 23], *effectivement* «насправді» [там само, с. 82], *contemporain* «сучасний» [8, с. 42]. Кількість ІАН, утворених шляхом усічень, складає 5,6% від усіх індивідуально-авторських одиниць Сан-Антоніо, виявлених у досліджуваних романах.

Таким чином, при аналізі ІАН Сан-Антоніо, утворених за субстандартними морфологічними моделями, виявлено тенденцію, аналогічну до тенденції морфологічного способу творення індивідуально-авторських одиниць стандарту, зокрема: аналітичні моделі представлені значно меншою кількістю прикладів, ніж синтетичні. Суфіксація є найбільш продуктивним

способом субстандартного формування ІАН Сан-Антоніо порівняно з іншими типами субстандартної деривації французької мови. Далі в порядку зменшення прикладів ІАН Сан-Антоніо цих моделей утворення слідують апокопа, префіксація, афереза, вербалізація.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Bacquet P. Le vocabulaire anglais. Paris : PUF, 1982. 127 p.
2. Caradec F. Dictionnaire du français argotique et populaire. Paris : Larousse, 2006. 297 p.
3. Cohen M. Histoire d'une langue: le français (des lointaines origines à nos jours). Paris : Editions sociales, 1973. 513 p.
4. Pottier B. Linguistique générale. Théorie et description. Paris : Editions Klincksieck, 1974. 339 p.
5. San-Antonio. Bouge ton pied que je voie la mer. Paris : Editions Fleuve Noir, 1982. 223 p.
6. San-Antonio. Cocottes-minute. Paris : Editions Fleuve Noir, 1990. 288 p.
7. San-Antonio. De A jusqu'à Z ... Paris : Editions Fleuve Noir, 1997. 224 p.
8. San-Antonio. San-Antonio chez les gones. Paris : Editions Fleuve Noir, 1996. 192 p.

Таміла Філіппович,
викладач кафедри теорії та практики іноземних мов,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

КАТАЛОНСЬКА МОВА У СИСТЕМІ ОСВІТИ ІСПАНІЇ

Каталонія завжди чітко усвідомлювала, що каталонська мова є найбільш очевидною ознакою її ідентичності як народу чи національності. Саме з цієї причини каталонська мова використовувалася протягом усієї історії Каталонії, зберігаючи її «живою», принаймні як засіб спілкування.

Згідно з опитуванням, у закладах середньої базової освіти Автономної спільноти Каталонії використання каталонської мови займає 62,1% навчального дня, іспанської − 33,1%, а англійської та інших мов − 4,7% у початковій освіті. В ESO (середня школа) каталонська мова використовується 60,6% навчального дня, іспанська − 32,9%, а англійська та інші мови − 6,4%. Каталонська мова має більшу присутність у класі як мова спілкування (мова, що використовується для викладання та взаємодії між вчителем та учнями в класі): 70,2% навчального дня в початковій школі та 64,4% в ЗЗСО (ESO). Іспанська мова використовується в класі 22% у початковій школі та 28,2% в ЗЗСО, а англійська та інші мови − 7,5% у початковій школі та 7,4% в ЗЗСО. Більший чи менший

рівень використання двох офіційних мов також залежить від соціолінгвістичного середовища школи [5].

Лише три з 2 422 каталонських шкіл, які оприлюднили свій мовний проєкт, включають іспанську мову викладання поряд з каталонською. Ще 11 шкіл оголосили себе тримовними − з каталонською, іспанською та англійською мовами викладання. Решта, 2 406 шкіл, декларують, що каталонська є єдиною мовою викладання. Це один з основних висновків дослідження Асоціації двомовних шкіл щодо мовного режиму в каталонських державних і напівдержавних школах [3].

Дослідження, засноване на мовних проєктах шкіл, які є обов'язковими відповідно до Каталонського закону про освіту (LEC) від 2009 року [2], також показує, що лише 155 шкіл викладають будь-які немовні предмети іспанською мовою. І лише п’ять з них роблять це комплексно з предметів, які можна визначити як базові, основні або з великим навчальним навантаженням, як того вимагає прецедентне право, встановлене Вищим судом правосуддя Каталонії (TSJC).

Закон «Про освіту» передбачає, що кожна школа може вільно змінювати свій мовний режим відповідно до соціолінгвістичного середовища.[2] Але згідно з дослідженням Асоціації двомовних шкіл (AEB), соціальна реальність має дуже незначний вплив на це рішення. У 70,66% шкіл каталонська є єдиною мовою викладання немовних предметів, а в школах з іспаномовною більшістю ця цифра зростає до 74 % у тих самих предметах [1].

За результатами дослідження 1 511 освітніх центрів, які надали інформацію про рідну мову учнів, іспанська мова (кастильська) є рідною для 51 % учнів, а каталонська − для 37 %. Іспанська є рідною мовою більшості учнів у Барселоні та її передмісті, а також у Таррагоні. Каталонська мова є рідною для більшості учнів у Террес-де-л’Ебре, Лериді, Центральній Каталонії та Жироні. Особливо показовими є цифри для регіону Байш-Льобрегат, де лише 4,55 % учнів зазначають каталонську мову як мову спілкування у сім'ї. З іншого боку, в Террес-де-л’Ебре лише 1,64 % учнів вважають іспанську рідною мовою.

Незважаючи на ці дані, 91,95 % шкіл планують здійснювати письмове спілкування з сім'ями та учнями лише каталонською мовою, а 79,02% шкіл планують використовувати лише каталонську мову для усного спілкування, згідно з їхніми мовними проєктами. Цей факт наводить на думку, що ці мовні проєкти дають не педагогічні підстави для занурення виключно в каталонську мову, а ідеологічні. Так, 48,67% пояснюють вибір каталонської як єдиної мови навчання статусом «власної мови» Каталонії. 33,7% досліджених шкіл захищають цей варіант з огляду на винятковість каталонської мови як мови спілкування, як фактор соціальної згуртованості, тоді як 6,86% посилаються на педагогічні причини, а 10,69% – на інші причини.

Асоціації двомовних шкіл (AEB) робить висновок, що Департамент освіти Женералітату Каталонії «не має ані найменшого інтересу до знання рідної мови або мови сім'ї учнів», оскільки на жодному етапі освітнього процесу він офіційно не запитує про це. Звіт також вказує на те, що «мотивом проєктування мовного режиму є фактор ідентичності, а не педагогічний, незважаючи на пишномовні заяви керівників освітніх адміністрацій» [1]. Вони додають, що дослідження «описує ситуацію без оцінки наслідків цієї моделі, яка, безумовно, не є успішною, як показав нещодавній звіт PISA–2022». Згідно з цим звітом, який досліджує математичні, читацькі та природничо-наукові компетенції учнів 4-го року ESO, за десять років каталонські школярі втратили один рік з математики (24 бали), майже два роки з читання (38) і майже один рік з природничих наук (15) [4].

Опираючись на вищезазначені дані, можна зробити висновок, що роль каталонської мови, як однієї з 4-х державних мов Іспанії, є вагомою в освітній системі цієї країни, оскільки згідно Конституції Іспанії, мовне багатство Іспанії – це її культурне надбання, яке завжди було і буде знаходитись під особливою увагою і захистом іспанської держави. Але, аналізуючи сьогоднішній стан справ, стає очевидним, що мовну ситуацію цього регіону використовують як один із інструментів для сепаратистських рухів в Іспанії та в економічних і політичних цілях.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. URL: https://www.aebcatalunya.org/es/documentacion/documentos-aeb (дата звернення: 01.04.2024).
2. URL: https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2009-13038 (дата звернення: 01.04.2024).
3. URL: https://www.elindependiente.com/espana/cataluna/2023/12/14/solo-tres-centros-en-cataluna-tienen-el-castellano-como-lengua-vehicular/ (дата звернення: 01.04.2024).
4. URL: https://www.eltriangle.eu/es/2023/12/05/cataluna-se-hunde-en-el-informe-pisa-2022/ (дата звернення: 01.04.2024).
5. URL: https://www.lavanguardia.com/vida/20220321/8140608/catalan-emplea-mas-aula-castellano-33.html (дата звернення: 01.04.2024).

СЕКЦІЯ 3
ПОРІВНЯЛЬНЕ МОВОЗНАВСТВО В ЛІНГВОКУЛЬТУРНІЙ ОПТИЦІ

Людмила Асаржи,
здобувач ОС «бакалавр» IV курсу,
філологічний факультет,

Комунальний заклад вищої освіти
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

ОСНОВНІ ВІДМІННОСТІ АМЕРИКАНСЬКОЇ ТА БРИТАНСЬКОЇ ВАРІАНТІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Англійська мова, як одна з найпоширеніших мов у світі, має декілька основних варіантів, серед яких американська та британська англійська. Ці два варіанти мають багато спільних рис, але також виявляють певні відмінності.

Америка і Великобрнитанія мають різні культурні контексти, і це впливає на мову. Вивчення відмінностей допомагає лінгвістам, перекладачам і викладачам англійської мови враховувати культурні особливості при роботі з текстами, перекладами та викладанням мови.

Американська і британська культури впливають на глобальні масові комунікації, такі як кіно, телебачення, музика та література. Дослідження відмінностей у використанні мови в цих контекстах може допомогти зрозуміти вплив кожного варіанта мови на глобальну культуру.

Зважаючи на те, що англійська мова є основною мовою бізнесу та науки, вивчення відмінностей між американським і британським варіантами корисне для людей, які планують працювати або навчатися в конкретному культурному середовищі.

Взаємодія між цими факторами створює широкий спектр можливостей для дослідження відмінностей американського і британського варіантів англійської мови, що може бути корисним для лінгвістів, культурологів, викладачів, студентів і всіх, хто цікавиться англійською мовою і культурою [4].

Впродовж тривалого часу лінгвістика та літературознавство обговорювали відмінності між американською та британською варіантами. Проблема відмінностей між цими двома варіантами була предметом активних наукових пошуків зарубіжних (J. Algeo, P. Baker, R. Butters, D. Crystal, J. Hannah, E. Hansson, M. Hurtig, R. King, M. Levin, C. Mair, R. Quirk, W. Schneider, G. Tottie, P. Trudgill) та вітчизняних учених (О. Бабенко, Є. Христенко, Ю. Зацний, Р.

Кріцберг, О. Швейцер, Ю. Жлуктенко).

Отже, розглянемо головні відмінності американської та британської варіантів англійської мови.

- Орфографічні відмінності: в цілому з'явилися завдяки Ною Вебстеру, який увів в американський варіант практику написання -er замість -re, -or замість -our (*labor – labour, canceled – cancelled, catalog – catalogue, theater – theatre, analyze – analyse, check – cheque, program – programme).*

- Фонетичні відмінності: в американському варіанті завжди вимовляється кінцевий [r], а в британському тільки перед наступним голосним звуком; довга і коротка вимова літери “a”: (*ask* – [æsk] в американському та [a:sk] в британському варіанті); відмінності в наголосі (*advertisement* в Америці звучатиме ['æd vз: r taɪzmənt], а у Великобританії [əd'vз: t smənt].

- Граматичні відмінності: в американській розмовній мові Present Perfect практично не вживають, а використовують натомість час групи Simple (*He just got a promotion VS He has just got a promotion).*

Багато британських англійських неправильних дієслів в американському варіанті стали правильними (*burn – burned, dream – dreamed, lean – leaned, learn – learned, smell – smelled, spell – spelled, spill – spilled, spoil – spoiled*). Безумовно, існують і інші відмінності між британською та американською англійською, які спрямовані на спрощення мови, але, як правило, вони вживаються в розмовній мові [2].

- Лексичні відмінності: в основному відносяться до області сленгу і до тих слів нормативної мови, які позначають суто американські або суто британські реалії в соціальній, економічній, політичній, технічній і художній сферах [1].

В особливу групу слід виділити ті лексичні одиниці, які називаються без-еквівалентною лексикою, тобто ті слова, які використовуються в США і не мають словникових еквівалентів в британському варіанті англійської мови (*drugstore, feel like two cents, junior high school*).

У лексичному складі ми знаходимо значну кількість розбіжностей між

американським та британським варіантами англійської мови (*biscuit VS cookie, coach VS bus, autumn VS fall, lorry VS truck*).

Часто можна зустріти слова, які пишуться абсолютно однаково, але мають різні значення в Америці і Великобританії. Наприклад, у Лондоні, якщо вам буде потрібно скористатися підземним транспортом і ви запитаєте у перехожого: “Could you tell me the way to the nearest subway station?”, шанси потрапити в підземку дорівнюють нулю, так як британці під словом *subway* мають на увазі лише підземний перехід. А ось метро у них – *underground* [3].

Отже, американська та британська англійська мови мають багато спільних рис, але також виявляють різні відмінності в орфографії, лексиці, вимові та граматиці. Розуміння цих відмінностей може виявити нові тенденції, які стають актуальними в мовленні обох варіантів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Американська і британська англійська: головні відмінності. URL: https://justschool.me/uk/blog/amerykanska-i-brytanska-anglijska-golovni-vidminnosti/ (дата звернення: 14.03.2024).
2. Британська та американська англійська. URL: https://www.britishcouncil.org.ua/blog/uk-us-english#:~:text (дата звернення: 14.03.2024).
3. Відмінності британської англійської від американської. URL: https://englishprime.ua/uk/otlichiya-britanskogo-anglijskogo-ot-amerikanskogo/ (дата звернення: 14.03.2024).
4. Хохлова Є. Різниця між американським та британським варіантами англійської та чому варто вивчати британську англійську. URL: https://enguide.ua/magazine/raznica-mezhdu-amerikanskim-i-britanskim-angliyskim-i-pochemu-stoit-uchit-britanskiy (дата звернення: 14.03.2024).

Наталя Гут,
кандидат філологічних наук, доцент;
доцент кафедри іноземних мов,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

ЛІНГВІСТИЧНІ ЗАСОБИ ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ НАУКОВОГО ТЕКСТУ

Основне призначення текстів наукового стилю – пояснювати наукову ідею, об'єктивувати наукові відомості і представляти результати аналітико-синтетичної переробки даних, тобто відображати досвід та рефлексії його автора у презентованому дослідницькому проєкті. Роль автора наукового тексту, в першу чергу, полягає в тому, аби брати відповідальність за результати свого дослідження чи аналіз використаних даних, зроблені висновки та їхню інтерпретацію, новаторство ідей, концепцій чи теорій тощо. Створене ним висловлювання не повинне суперечити нормам академічної доброчесності, містити достатні докази, аби підсилити певні твердження та унікальну точку зору. Авторський ідіостиль в таких текстах, на відміну від художніх (де, для змалювання художньої дійсності автор, опираючись на норму літературної мови (мову-стандарт), користується численними засобами індивідуалізації, як от: тропи, стилістичні фігури, звукопис, маркована, оказіональна лексика [Іванишин, 28]), важче простежити, оскільки жанри наукового стилю (монографії, дисертації, статті тощо) характеризуються стислістю, точністю, логічністю викладу матеріалу, тяжіють до стандартизації мовленнєвих структур, використання загальноприйнятої термінології тощо.

Сучасне трактування індивідуальності, яке склалося в результаті розвитку антропологічних наук та багатовікової розробки різними філософськими школами питання сутності буття конкретного індивіда, що пізнає навколишній простір, існуючи у своєму унікальному світі, зумовлює і розуміння індивідуальності будь-якого результату його діяльності. Хоча лінгвістичні дослідження вказують на те, що мовна особистість автора нівелюється знеособленим викладом матеріалу [2, 4], можна знайти докази того, що будь-який науковий текст – це продовження особистості автора, який має право на урізноманітнення свого мовлення, особливо, якщо йдеться про власний підхід до теми, своєрідну інтонацію, «прагнення уникати канцелярщини, сухості, словесних штампів» [3, с. 260].

З одного боку, автор повинен опиратися на нормативно-прагматичні та

раціонально-логічні особливості наукового тексту, пов'язані з традиціями наукового викладання, із установленими канонами, щоб залишатися в рамках стилю та досягати очікуваних результатів, а з іншого – здійснювати добір мовних одиниць для створення тексту, керуючись своїми індивідуальними уподобаннями, цільовою аудиторією, досвідом і творчим підходом. «В ученого має бути своє стильове обличчя. Він може не володіти художнім даром, але літературною мовою, зокрема засобами індивідуалізації, володіти повинен» [Селігей, 260].

Досліджуючи наукові тексти одного і того ж автора, можна помітити, що попри об'єктивне та несуперечливе відображення інформації, такі структури відображають особливості у будові речень та їх організації в абзацах (коли перевага надається, наприклад, складним реченням з кількома підрядними частинами), подібний спосіб підходу до аргументації та опису фактичного матеріалу, а частотність вживання тих, чи інших фраз та виразів буде вищою в порівнянні з іншими. Автор наукового тексту вербалізує реальність, обираючи найвдаліші варіанти лексико-граматичних конструкцій для її представлення, а отже, вони вказуватимуть на вираження авторської особистості. Тож, як засоби індивідуалізації в тексті функціонують: *термінологічні одиниці*, характерні для певної галузі знань, що дозволяє автору чітко і точно виражати свої ідеї та підходи за допомогою вживання синонімів, перефразувань; *логічні поєднувачі*, що вказують на послідовність та етапи організації тексту, а також упорядковують і маркують аргументи, ідеї, вказують на зміну тем; *пояснювальні та уточнювальні конструкції*, що перефразовують вже наявну, чи відсилають до нової інформації в тексті, сприяючи кращому розумінню задуму, ідеї та аргументації автора, а також відображаючи авторське сприйняття початкових знань читача [5, с. 88–89]; *авторські коментарі та рефлексії*, які допомагають читачам збагнути авторську позицію; *покликання на використані в тексті джерела*, праці інших авторів, що підкреслює важливість цитованого автора або інформації [4, с. 170–173] тощо.

Отже, вивчення лінгвістичних засобів індивідуалізації наукового тексту

дозволяє зрозуміти, яким чином автор може впливати на сприйняття своїх праць та формування власного стилю в академічній сфері. Варіативність мовних засобів дозволяють йому виразити свою унікальну точку зору та інтерпретацію досліджуваної теми, а вибір лексики, ступінь формальності висловлювань, а також загальний тон тексту відображають багатогранність авторської ідентичності, сприяють формуванню унікального стилю викладу та розвитку наукового дискурсу в цілому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Іванишин В. П., Іванишин П. В. Пізнання літературного твору : методичний посібник для студентів і вчителів. Дрогобич : Відродження, 2003. 56 с.
2. Непийвода Н. Автор наукового твору: спроба психологічного портрета. *Мовознавство.* 2001. № 3. С. 11–23.
3. Селігей П. До проблеми авторської індивідуальності в науковому стилі. *Studia Ucrainica Varsoviensia*. 2016. № 4. С. 249–262.
4. Чемпоєш В. В. Засоби вираження авторської особистості у текстах науково-навчального підстилю. *Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Філологічні науки»*. 2015. № 1 (9). С. 170–175.
5. Celiešienė V., Vaičienė I. Text-organising metadiscourse markers in academic texts. *Journal of Language and Cultural Education.* 2023. № 11 (2). С. 86–103.

***Ігор Ніколіч**,*
викладач кафедри прикладної лінгвістики,
зарубіжної літератури та журналістики,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

СИНОНІМІЯ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ КІБЕРБЕЗПЕКИ

Кібербезпека є однією з найактуальніших тем у сучасному цифровому світі. З кожним днем зростає значення заходів безпеки в інтернет-просторі, що вимагає належного розуміння та використання відповідної термінології.

Кібербезпека є відносно новою галуззю яка активно розвивається. Очевидно, що терміносистема кібербезпеки є синтетичною за своєю природою, адже система понять, яку вона покриває, перебуває на перетині кількох галузей, зокрема інформаційних технологій, юриспруденції, служби державної безпеки та ін. У межах тематичних груп кібербезпеки диференціюються

лексико-семантичні парадигми: класифікаційні, синонімічні та антонімічні. Виявлення таких зв'язків допомагає проаналізувати номінацію понять кібербезпеки, тенденції розвитку та назвоутворення в певних тематичних групах. Однак українська термінологія кібербезпеки не завжди є однозначною через наявність синонімів, що може створювати плутанину та ускладнювати сприйняття інформації. Синонімія в термінології відрізняється від синонімії в загальновживаній лексиці. Незважаючи на те, що синонімія є природним виявом законів розвитку мови, в термінології вона вважається явищем небажаним, адже термін повинен бути симетричним у плані співвідношення знака та значення. У процесі роботи з термінологією (укладання словників, стандартів, редагування текстів) дуже часто виникають проблеми з вибором одного терміна з двох або кількох можливих відповідників. Специфіка галузі і загальні вимоги до терміна визначають, якому термінові віддати перевагу. Вибраний термін повинен найточніше, найповніше характеризувати поняття, адже він, крім номінативної, виконує ще й дефінітивну функцію. В основі номінації, як правило, лежить певна ознака (оскільки весь зміст поняття у плані вираження репрезентувати неможливо), вона і визначає внутрішню форму слова. З наявних синонімів відбирається той, що має найінформативнішу внутрішню форму [3; 4]

Синонімію в термінології (і в термінології кібербезпеки зокрема) зумовлено і лінгвальними, і екстралінгвальними чинниками: 1) неуніфікованістю термінології; 2) постійним розвитком наук, що супроводжується появою нових понять та бажанням дати кожному поняттю найточнішу номінацію; 3) наявністю застарілих назв, які функціонують з новими; 4) відродження вдалих термінів, які з певних причин не використовувалися протягом певного часу; 5) паралельне вживання запозиченого й автохтонного термінів; 6) необхідністю мовної економії, що породжує синонімію різних структурних рівнів; 7) номінацією того самого поняття різними науковими школами чи вченими; 8) необхідністю номінації за кількома номінативними типами [5, с. 47].

У сфері кібербезпеки точне розуміння та використання термінології має вирішальне значення. Це стосується не лише фахівців у цій області, а й широкого загалу користувачів, оскільки неправильне використання термінів може призвести до непорозумінь та навіть до серйозних наслідків у сфері кібербезпеки. Точна та узгоджена термінологія сприяє ефективнішому обміну інформацією, розробці стратегій та заходів забезпечення безпеки.

Наведемо приклади синонімії в українській термінології кібербезпеки.

Кіберзахист та кібербезпека. Обидва терміни вживаються для позначення заходів та стратегій, спрямованих на захист інформації від кіберзагроз. Однак *кібербезпека* ширше поняття, яке охоплює всі аспекти захисту інформації та інформаційних систем від будь-яких загроз, які можуть виникнути в кіберпросторі. *Кібербезпека* включає в себе заходи для запобігання несанкціонованому доступу, втрати або знищенню даних, викраденню конфіденційної інформації, а також для забезпечення цілісності та доступності інформаційних ресурсів. *Кіберзахист* натомість конкретна стратегія або набір заходів, спрямованих на захист інформаційних ресурсів від кіберзагроз. *Кіберзахист* фокусується на конкретних технічних і організаційних заходах, які призначені для запобігання втратам, втручанню та іншим формам кібернападів. Отже, *кібербезпека* є більш загальним терміном, який охоплює весь спектр заходів і політик, що спрямовані на забезпечення безпеки в кіберпросторі, в той час як *кіберзахист* є конкретними діями або стратегіями, які використовуються для досягнення цієї мети

Інформаційна безпека та кібербезпека. *Інформаційна безпека* поняття яке визначається більш широко і охоплює всі аспекти захисту інформації, включаючи заходи для контролю доступу, забезпечення цілісності та конфіденційності даних, а також відновлення після виникнення подій, що порушують безпеку. *Кібербезпека* специфічно зосереджена на заходах безпеки в кіберпросторі. Термін включає в себе заходи для захисту комп'ютерних систем, мереж та даних від кіберзагроз, таких як зловмисні програми, хакерські атаки, витоки даних тощо.

Кібермоніторинг та кібервпорядкування. *Кібервпорядкування* – термін більш зорієнтований на реактивні дії та керівництво. Він охоплює стратегічне планування, розробку політик та процедур, вирішення інцидентів та впровадження заходів щодо підвищення рівня кібербезпеки. *Кібервпорядкування* фокусується на організаційних та адміністративних аспектах захисту інформації. А *кібермоніторинг* вказує на активне стеження, виявлення та аналіз потенційних загроз інформаційній безпеці. *Кібермоніторинг* включає в себе використання спеціалізованих інструментів та технологій для виявлення аномальних дій, вторгнень або інших зловмисних дій в мережі. Він, зазвичай, підтримується системами інтелектуального аналізу даних та реагування на події в реальному часі. Тобто *кібервпорядкування* більше пов'язане з управлінням та стратегією, тоді як *кібермоніторинг* акцентується на нагляді та виявленні потенційних загроз. Обидва аспекти є важливими для ефективного забезпечення кібербезпеки в організації чи державному секторі.

Отже, синонімія в термінології кібербезпеки може створювати плутанину та ускладнювати комунікацію між фахівцями та звичайними користувачами. Це може призвести до непорозумінь, помилкового розуміння заходів безпеки, а також до недостатньої уваги до певних аспектів кібербезпеки. Для усунення цих проблем необхідна науково обгрунтована термінологічна нормалізаторська практика.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кочан І. Слова з компонентом кібер- у сучасній українській мові [У:] *Вісник Львівського університету. Серія філологічна*. № 63. С. 277–285.
2. Лісовська Ю. П. Кібербезпека: ризики та заходи : навч. посібник, [У:] Видавничий дім «Кондор», 2019. 272 с.
3. Селігей П. О. Сучасне термінотворення: симптоми та синдроми [У:] *Мовознавство.* 2007. № 3. С. 48–61.
4. Симоненко Л. Формування української біологічної термінології. [У:] *Наукова думка*, 1991. 149 с
5. Цимбал Н. Сучасна українська термінологія органічної хімії [У:] РВЦ «Софія», 2007. 135 с.

Валерія Пилипчак,
здобувач ОС «Бакалавр» І курсу спеціальності 024 «Хореографія»,
Тульчинський фаховий коледж культури

Наталія Шляхтун,
викладач іноземної мови,
Тульчинський фаховий коледж культури

УКРАЇНСЬКО-АНГЛІЙСЬКІ МОВНІ ПАРАЛЕЛІ. АНГЛІЦИЗМИ. МОЛОДІЖНИЙ СЛЕНГ, ЗАПОЗИЧЕНИЙ ІЗ-ЗА КОРДОНУ

Кожна епоха розвитку людства має свої культурні особливості, які відповідають загальнолюдським цінностям будь-якого народу. Як відомо, основним засобом міжкультурного спілкування є мова. Мова безпосередньо пов'язана з різними сферами людської діяльності. Докорінні зміни в суспільному житті зумовили значні перетворення у словниковому складі сучасної літературної мови, так як мова є динамічною системою, яка постійно розвивається.

Немає жодної мови, яка не мала б у собі запозичень. Сьогодні запозичення англійських слів часто застосовується представниками ЗМІ та молоддю.

Процес запозичення завжди був неоднозначним у своїй оцінці – знаходились прибічники та противники вживання в українській мові слів – запозичень. Так, Іван Нечуй-Левицький, Борис Грінченко та Іван Огієнко виступали проти вживання іншомовних слів, пропонували замінювати їх на українські відповідники. Іван Франко, натомість, був одним із перших, хто підтримав необхідність чужомовних запозичень.

Сьогодні, мабуть, кожен із нас, у своєму повсякденному житті, зустрічає та використовує слова, що походять з англійської мови – англіцизми.

Англіцизм – це різновид мовного запозичення: слово, його окреме значення, вислів які запозичені чи перекладені з англійської мови, а також утворені за її зразком.

Спочатку слід роз’яснити, чому як джерело більшості запозичень сьогодні

виступає саме англійська.

Слова запозичені з англійської стали з’являтися у багатьох мовах світу тому, що люди стали більше подорожувати, з'явився Інтернет, розвиваються зв'язки між країнами, посилився культурний обмін, англійська стає міжнародною мовою спілкування. Успіх і прогрес сьогодні говорить саме англійською.

Англійська мова стала справді світовою мовою. Нею володіє близько півтора мільярда осіб. Вісімдесят відсотків наукових досліджень у світі вперше публікується англійською. На її частку припадає приблизно половина з 10 000 щоденних газет. Англійська мова є рідною для 12 націй із 350-мільйонним населенням, включаючи Великобританію, Канаду, Австралію, Гренаду, Барбадос, Ямайку, Багами, Тринідад та інші, а також її словниковий запас. містить півмільйона слів.

Велика кількість англіцизмів української мови – це слова, пов’язані з технологіями, політикою, економікою та торгівлею чи культурою та спортом

Бізнес, імідж, маркетинг, сервіс, бриф, бейдж, спікер, стартап … важко знайти сферу життя, де б сьогодні не було запозичених слів з англійської мови.

За моїми спостереженнями, широковживаними стали абревіатури, за прикладом: *VIP – клас, FM-станція, PC – особистий комп’ютер*, а також бренди міжнародних корпорацій – *Apple, Converce, Michael Kors, Calvin Klein, Bentley* чи *Land Rover.*

Зовсім звичними у розмові стали запозичення:

Брифінг – зустріч.

Буккросинг – книгообмін.

Булінг – цькування.

Гаджет – пристрій.

Кеш – готівка.

Отримавши пропозиції роботи сьогодні, ви можете просто не зрозуміти сенсу запропонованих вакансій *(хендмейкер, іміджмейкер, мерчендайзер, супервайзер, ріелтор).*

У сфері культури є численні запозичення, пов’язані з величезною популярністю масової культури західних країн. Англіцизми відіграють вирішальну роль у передачі інформації з точністю та деталізацією в рекламі та оголошеннях.

Андеграунд – офіційно невизнане мистецтво.

Бестселер – книга видана великим тиражем; фільм, що користується найбільшою популярністю.

Блокбастер – високобюджетний художній фільм.

Мейнстрим – основний напрям у мистецтві.

Перформанс – сучасний різновид авангардного мистецтва, що включає в себе музику, пантоміму, фотографію, балет, поезію тощо.

Ремікс – новий варіант, переробка старої мелодії, пісні.

У суспільстві вплив англійської можна спостерігати у різних сферах життя, включаючи молодіжний сленг. Слова та висловлювання з англійської мови активно проникають в український сленг молоді, створюючи різноманітні мовні конструкції та естетичні уподобання. Процес асиміляції англіцизмів у молодіжному сленгу протікає активно та швидко. Англіцизми виконують функцію спілкування, самовираження та створення свого мовного коду. Вони збагачують словниковий запас молодіжного сленгу та є важливими компонентами у формуванні ідентичності молоді. Це пов'язано з бажанням молоді виділитися із суспільної маси та підкреслити свою причетність до світової молодіжної культури.

Величезну колекцію англіцизмів можна знайти в інтернет-сленгу. Швидке зростання комп’ютерних технологій і популярність соціальних мереж та відеоігор призвели до сплеску створення нової лексики в комп’ютерному сленгу. З появою персональних комп’ютерів та Інтернету ця галузь спонукала багатьох людей засвоїти та вдосконалити комп’ютерний словниковий запас. Молодий вік фахівців, які працюють у цій галузі, і поширеність використання комп’ютера серед молодих людей зі схильністю до ненормативної лексики, визначили моду на нові англіцизми серед користувачів.

У сфері комп'ютерних технологій і відеоігор є кілька термінів, які заслуговують на увагу. До них належать *i-net* (походить від англійського слова *Internet)*, *Google* (походить від *Google-браузер*), *Windows* (від англ. *Windows* – комп'ютерна програма), *ban* (адаптовано від англійського дієслова *to ban,* що означає забороняти), *bro* (походить від англійського слова *Brother,* яке часто використовують підлітки для позначення друга), *friend* (походить від англійського слова *Friend,* що означає друг, компаньйон), *Whats App* (від фрази *What's up* – що трапилося?), *user* (від англ. *User* – користувач).

Серед студентської молоді популярні такі англіцизми: *тічер* – викладач; *брейк* – перерва; *Ок* – все добре; *сенкс* – дякую; *хай* – привіт; *камін пліз* – швидше, будь ласка; *комент* – коментар; *лузер* – невдаха.

У студентському середовищі стали дуже популярні звернення один до одного: *мейти* (від *group-mate), фели, феловери* (від *fellow), френд* (від *friend).*

Використовують ці слова у своїх розмовах студенти для того щоб бути більш модними і не відставати від сучасних тенденцій. В розмові, таким чином, вони виражають свої ідеї та враження, показуючи ,тим самим, що крокують у ногу з часом.

При вживанні англіцизмів необхідно знати їх переклад, грамотне використання цих слів це теж тренд про який потрібно пам'ятати.

За результатами спостереження за однолітками в коледжі, а також вивчивши такі популярні серед молоді мережі як *Instagram* та *TikTok*, мною відібрано 20 найпопулярніших англіцизмів, які використовуються молоддю у повсякденному мовленні:

Агритись – від англ. *angry* – «злий».

Блогер – від англ. *blog/weblog* – «мережева павутина + журнал».

Гамати – від англ. *game* – «гра».

Гуд – від англ. *good* – «хороший».

Ігнорити – від англ. *ignore* – «ігнорувати».

Ізі – від англ. *Easy* – «легко».

Крейзі – від англ. *crazy* – «божевільний».

Лузер – від англ. *Loser* – «лузер».

Лук – від англ. *look* – «зовнішність».

Паті – від англ. *Party* – «вечірка».

Фейк – від англ. *fake* – «підробка».

Форева – від англ. *forever* – «назавжди».

Фрік – від англ. *Freak* – «дивний».

Хай – від англ. *Hi* – «привіт».

Отже, мова кожного народу функціонує й розвивається в контексті мов світу й під впливом цього контексту. Країни та їхні громадяни беруть участь у постійних економічних, політичних, наукових і культурних взаємодіях. Включення іноземних слів у нашу мову має неоднозначний вплив на її з розвиток. З одного беку запозичення покращують українську мову, з іншого - витісняються її оригінальні елементи.

Наявність англіцизмів в нашій мові має важливе значення , однак варто пам'ятати, що надмірне їх використання може призвести до виснаження та збідніння нашої рідної мови. Вкрай важливо, щоб ми підтримували звичаї нашої літературної мови та використовували ці фрази в певних соціокультурних контекстах, де вони найбільше доречні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Архипенко Л. М. Англіцизми в українській мові: причини, наслідки, перспективи запозичування. *Вчені записки ТНУ ім. В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. 2021. Т. 32 (71). № 5. Ч. 1. С. 1–6. URL: http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/27225 (дата звернення: 13.03.2024).

2. Гудима Г., Слодиницька Ю. Англомовні запозичення в сучасній українській мові. *Молодий вчений.* 2012. № 6. С. 26–29. URL: https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/714 (дата звернення: 13.03.2024).

3. Ірклій Є. Іншомовний молодіжний сленг: історія і сучасність. *Дивослово.* 2012. № 12. С. 35–37.

4. Мартинова Т. І., Кукушкін В. В. Англіцизми у сучасній українській мові. *Закарпатські філологічні студії*. 2023. Вип. 28 (1). С. 56–59. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/trphst (дата звернення: 13.03.2024).

5. Панченко О. Сучасні англіцизми в мовленні українців та їхні українські відповідники. *Теорія і практика викладання української мови як іноземної.* 2023. Вип. 17. С. 208–215. URL: http://publications.lnu.edu.ua/collections/index.php/ukrinos/article/view/3930 (дата звернення: 13.03.2024).

6. Пилипенко І. О. Варіативність англомовних запозичень у сучасних українських ЗМІ. *Мова і культура*. 2017. Вип. 20. Т. IV. С. 131–136. URL:

https://library.vspu.net/jspui/bitstream/123456789/5681/1/ (дата звернення: 13.03.2024).

Олександр Черевченко,
кандидат філологічних наук, доцент;
доцент кафедри прикладної лінгвістики,
зарубіжної літератури та журналістики
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

РЕКОНСТРУКЦІЯ ЛІНГВОКУЛЬТУРЕМИ «МІСТО» У ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ПОЕТИЧНОМУ МОВЛЕННІ ПОЧАТКУ XX СТ.

Осмислюючи феномен міста в контексті сучасної світової культури та літератури, розглядаючи його як результат історичного розвитку людства, маємо достатньо підстав вважати, що покликана ним до життя література бере дієву участь у процесах накопичення, зберігання, передачі буттєвої інформації та цивілізаційного досвіду наступним поколінням. Окрім того, література має унікальну можливість відтворювати колективні настрої та інтегрувати свідомість міського соціуму. Процеси урбанізації впливають також на соціокультурний потенціал суспільства в цілому, тому не випадково вони стали предметом усебічного дослідження соціологів, істориків, філософів, економістів тощо. Особливе місце посідає художня література, присвячена місту як носієві історичного прогресу, її дослідження неможливе без урахування здобутків урбаністичної культури.

Актуальність теми зумовлена відсутністю у вітчизняному мовознавстві цілісного ґрунтовного аналізу урбаністичної лексики у європейській літературі початку XX століття. Незважаючи на публікації В. Агеєвої, А. Білої, Л. Кавун, І. Кравченка, С. Павличко, І. Матковської, М. Тарнавського, М. Ткачука та інших урбаністична література означеного періоду залишається маловивченою.

Ґенеза теми міста в художній літературі простежується з часів античності, коли місто розглядалось як “космос-соціум” (В. Глазичев). Уже в давньогрецькій літературі з’являється мотив цілісного сприйняття міста та мешканців, що дозволяє порівнювати міста на основі зображуваних подій. Дихотомія *село – місто* наявна вже у творах Горація. Характеристики міста в

античних зразках, в основному, мають лаконічний, функціональний характер. Твердження О. Шпенглера, що справжнім критерієм розвитку «всесвітньої історії», є те, що «всесвітня історія – це історія міської людини» [1, с. 73], є актуальним для аналізу тенденцій розвитку сучасного літературного процесу.

До інноваційних досягнень української літератури кінця XIX – початку XX ст. слід, разом з мовними і характерологічними новаціями, віднести контекстуальну переорієнтованість на Європу і європейськість. Відбувався рішучий розрив із довготривалою одностайністю у ставленні до безлічі проблем, породжуваних науково-технічним прогресом, процесами урбанізації. На початку XX ст. в українську поезію потужним струменем влилась урбаністична лексика: *вулиці, автомобілі, ліхтарі, трамваї, алеї, кінотеатр, кабаре, міський сад, панель, ілюзіонні фойє,* назви міського побуту та ін. Актуалізація урбаністичної лексики у поезії була самоцінним явищем з огляду на її естетичну новизну; вона органічно вписувалася в мовно-образну модель світу поезії 10–30 рр.

Мегаобраз *міста* в українській поезії аналізованого періоду увібрав типові риси, властиві символістській поезії Верхарна, Рільке, Блока, серед яких насамперед привертає увагу опис *міста* через уявлення містичного урбанізму. У поезії ранніх символістів та поетів з яскраво вираженою урбаністичною тематикою (М. Бажан, В. Сосюра, М. Семенко, Є. Плужник та ін.) актуалізується потужний лексико-семантичний ряд, що віддзеркалює просторово-часові координати міського буття і побуту, урбаністичні реалії і навіть специфічну ауру міського розмовного мовлення. Урбаністичні мотиви виявляються не тільки в узагальнено-поетичних картинах, а й у моделі *місто-людина* нерідко з печаттю своєрідного мовного смаку доби: «*В моїй душі стільки болі і ран роз'ятрених*, / *Як* ***на Хрещатику*** *електричних* ***лямп****», «****В шклянці кави*** *я перемішав усі віки* / *І всі людські душі*», «*по моєму тілу пробігали* ***автомобілі****»* (Сем.), «***тротуарна*** *душа*» (Хв.), «*Моя* ***душа****, мов* ***залита асфальтом*** *земля*, / *і кожне необережне слово вгрузає в ній*, / *як закаблуки моєї коханої на розпеченім грунті площі Рози Люксембург*» (Сос).

Образно-семантичне збагачення урбаністичної лексики рельєфно виявляється в мікрообразах, що передають експресію тривоги, нервової напруги, викликану сприйняттям міських реалій. Українська поезія початку XX ст. засвоїла типову для західноєвропейського символізму формулу «смерть у місті». Емотивну палітру образу *міста* на власне українському мовно-поетичному тлі визначають суперечливі емоції і оцінки, мотивовані неоднозначним ставленням до феномена міста з боку селянина, що покинув „свої стріхи“ і занурився у міську культуру. В емотивному плані «чужинності» привертає увагу лексична опозиція *город-місто*, у якій актуалізується семантична домінанта „любов і ненависть до міста“ [2, с. 213], яка в українській белетристиці 20-х років була визначальною для урбаністичної тематики.

Отже, утвердження в українській поезії урбаністичної тематики вимагало від письменників та поетів використання нових мовно-виражальних засобів. Особливе місце у мовотворчості митців займають лінгвістичні експерименти зі словом, які мали на меті формальне (і змістове) оновлення традиційного поетичного лексикону. За продуктивністю конструювання авторських неологізмів у 20–30-і роки чільне місце посідають поетичні твори М. Семенка та П. Тичини, не менш вагомим був творчий доробок київських неокласиків та представників модерністської літератури. Українські митці збагатили словник поезії великою кількістю оригінальних новотворів, що й досі віддзеркалюють і неповторний дух епохи, і програмні настанови модернізму, і філологічне обдарування авторів, які були людьми освіченими, ерудованими, з різнобічними літературно-мистецькими зацікавленнями.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Біла А. Український літературний авангард: пошуки, стильові напрямки : моногр. / Анна Біла. 2-ге вид., доп. і перероб. Київ : Смолоскип, 2006. 464 с.
2. Кавун Л. «М’ятежні» романтики вітаїзму: проза Вапліте. Черкаси : Брама-Україна, 2006. 328 с.

СЕКЦІЯ 4
ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВО

Євген Долинський,
доктор педагогічних наук, професор;
професор кафедри германської філології та перекладознавства,
Хмельницький національний університет

НЕОЛОГІЗМИ, ЩО ВИНИКЛИ ВНАСЛІДОК ПАНДЕМІЇ COVID-19: ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ АСПЕКТ

Як відомо, термін *coronavirus* вже існував в XX столітті в медичному дискурсі і був загальним найменуванням для серії вірусів специфічної будови. У зв'язку з пандемією 2020 р. слово *coronavirus* переживає процес семантичного звуження на тлі виходу в загальновживаний сектор побутування мови і частіше вживається не як родове позначення, а переважно для іменування одного різновиду вірусу – *coronavirus SARS-CoV-2*. Практично одночасно входить в широкий обіг абсолютно нове найменування *COVID-19* (скорочено *COVID*) – ця абревіатура з'явилася на базі поєднання "*coronavirus disease 2019*", де *CO* – корона, *VI* – вірус, а *D* – хвороба).

Багато раніше відомих слів були переосмислені і стали дуже популярними в щоденному спілкуванні. Термін "*social distance*" – «соціальна дистанція вперше зафіксований у 1957 році і позначав швидше відчуженість від решти людей. Зараз під ним мають на увазі фізичне дистанціювання, щоб уникнути зараження. Абревіатура *PPE* – від англ. *Personal protective or protection equipment* або ЗІЗ – засоби індивідуального захисту, з'явилася в 1977 році, але вживалася переважно медичними працівниками. Найпродуктивнішим засобом словотворення для цих неологізмів виявився блендінг. Можна виділити групу нових складних слів, що з'явилися в результаті *blending* (складання двох слів). Отже, в нашій вибірці ми віднайшли такі неологізми, що утворилися внаслідок

епідемії: *covidiot, moronovirus, cornteen, coronababies, coronials, quaranteens, covidivorce, quarantini, coronacation*.

Одне з таких слів стало популярним нещодавно у носіїв англійської мови – *covidiot*. Воно утворено шляхом складання двох слів: *coronavirus* – коронавірус та *idiot* – ідіот. Першим слово зафіксував словник міського сленгу *Urban Dictionary*. І згідно з поясненням у цьому словнику, *covidiot* – це людина, яка провокує паніку серед суспільства, скуповуючи продукти з полиць магазинів.

Досить цікавими є останні два неологізми, зареєстровані словниками англомовного сленгу – лексеми *moronovirus* та *cornteen*. Перша з них утворилася в результаті кореневого словоскладення слів *moron* і *virus*, і збігається у значенні з лексемою *covidiot*. Неологізм *cornteen* є власне спотвореним варіантом написання лексеми *quarantine*. Причому семантичний зміст нової лексеми змінюється – неологізм *cornteen* отримує значення карантин саме під час епідемії *COVID-19*, а також негативне конотативне забарвлення: лексема використовується для опису нудьги та розчарувань, пов'язаних із самоізоляцією під час карантину [1, с. 83].

Лексеми, що описують дітей та майбутнє покоління молоді, народжене під час карантину, – *coronababies* та *coronials* – утворилися від бленду лексем *coronovirus* і *babies* та *coronavirus* і *millennials* відповідно. *Everyone born after Jan 1, 2020 will forever be known as* ***Coronials*** *not Millenials due to the covid-19 virus* [2, с. 20]. У зв'язку з пандемією COVID-19 усі люди, які народилися після 1 січня 2020 року, назавжди запам'ятаються як представники покоління ***короніалів***, а не міленіалів.

Quaranteens (quarantine+teens): діти, які народилися між 2001 та 2007 рр., які стають тінейджерами в період коронавірусу 2020-2021 рр. Також в цей період кількість розлучень збільшилась і такому явищо дали назву *covidivorce*. Цей неологізм було утворено за допомогою телескопії та перекладено калькуванням. Оригінал: *Couples whose marriages are fraying under the pressures of self-isolation could be heading for a* ***covidivorce*** [3, с. 120]. Переклад: Пари, чиї

шлюби руйнуються під тиском самоізоляції, можуть опинитися на шляху до ***ковідорозлучення.***

Під час локдауну всі бари та паби зачинені, населення, яке любить вживати алкогольні напої, вирішило створювати коктейлі в домашніх умовах. Часто в такого роду коктейлях, окрім алкоголю, використовували вітамін *C* та лимон. Для цього напою також придумали свою назву – *quarantini*. Створено неологізм внаслідок об'єднання частин слів quarantine та martini та перекладено транскодуванням. Оригінал: "*A* ***Quarantini*** *is simple! It's made with whatever you've got in your kitchen, mixologists say*" [4, с. 18]. Переклад: *Зробити* ***Карантіні*** *просто! За словами барменів, його можна приготувати з усього, що є у вас на кухні.*

Лексема *coronacation* є результатом бленду лексем *coronavirus* і *vacation*: тривалий період вдома від одного з типових місць роботи, студії, etc. *viewed as obligatory holiday imposed by stringent COVID-19 obligations*, має значення: *вимушена відпустка під час карантину, пов'язаного з COVID-19; тривале перебування далеко від звичайного місця роботи або навчання з метою боротьби з епідемією коронавірусу.*

Висновки. Таким чином, можна зробити висновок про те, що при передачі англійських неологізмів українською мовою основним завданням для перекладача є з'ясування їх змісту та підбір кращого прийому для адекватного перекладу. Це дозволить зберегти вкладені в неологізм конотації, стилістичне забарвлення та передати реалії у випадку з лінгвокультурними особливостями.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Весна Т., Телецька Т. Лексичні інновації періоду коронавірусної пандемії. *Записки з романо-германської філології*. 2020. Вип. 1 (44). С. 82–89.

2. Козубай І. В., Хаджи А. Ю. Дослідження структурно-семантичних особливостей новоутворень сучасної англійської мови. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. Філологічні науки.* 2020. № 3 (334). С. 19–26.

3. Maryah Khalfan, Huma Batool, Wasima Shehzad. Covid-19 Neologisms and their Social Use: An Analysis from the Perspective of Linguistic Relativism. *Linguistics and Literature Review.* 2020. No. 6 (2). P. 117–129.

4. Tan K., Woods P., Azman H., Abdullah I., Hashim R., Rahim H., Idrus M., Said N., Lew R., Kosem I. Covid-19 Insights and Linguistic Methods. *The Southeast Asian Journal of English Language Studies*. 2020. №26 (2). P. 1–23.

Дар'я Левицька,
здобувач ОС «Бакалавр» І курсу,
кафедра германської філології та перекладознавства,
Хмельницький національний університет

Євген Долинський,
доктор педагогічних наук, професор;
професор кафедри германської філології та перекладознавства,
Хмельницький національний університет

СПОСОБИ ПЕРЕКЛАДУ НЕОЛОГІЗМІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ, ЩО ВИНИКЛИ ВНАСЛІДОК СВІТОВОЇ ПАНДЕМІЇ COVID-19 УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Найактуальнішими причинами появи неологізмів у ЗМІ є такі: 1) потреба в позначенні нової реалії; 2) існування реалій, які не мають раніше відповідного позначення; 3) більш зручне позначення реалії; 4) необхідність підкреслити зміну соціальної ролі предмету. Переклад неологізмів є однією із найскладніших проблем, з якими стикаються перекладачі. Очевидно, що англійські словники не можуть відразу зареєструвати нові слова, словосполучення та оказіоналізми. В результаті перекладач повинен спиратися на контекст і намагатися передати значення неологізмів на мову перекладу.

Загалом існують чотири основні способи перекладу неологізмів: 1) підбір еквівалента в цільовій мові, 2) транслітерація та транскрипція, 3) калькування, 4) описовий переклад. Перший спосіб є найпростішим. Якщо слово зафіксовано у словниках, зазвичай немає проблем з пошуком еквівалентів. Особливо важливо перевіряти їхнє значення при використанні прийому описового перекладу. Цей прийом вважається найбільш продуктивним в англо-українському перекладі через абсолютно різну природу засобів вираження у цих двох мовах.

Розглянемо докладніше приклади неологізмів, які перекладаються з

допомогою **транскрипції** та **транслітерації**: *Coronapocalypse (coronavirus+apocalypse)*: коронаапокаліпсис – кінець світу, спричинений епідемією Covid-19 (транслітерація); *Coronaphobia (coronavirus + phobia)*: коронафобія – страх перед коронавірусом (транслітерація); *Quarantech (quarantine+technologies)* – карантек – гаджети та програми, що допомагають вбити час у самоізоляції (транскодування).

The day after taking office, Mr Biden signed 10 executive orders as part of a sweeping "wartime" ***Covid action plan*** [1]. *Уже наступного дня після вступу напосаду пан Байден підписав 10 виконавчих розпоряджень як частину масштабного* ***плану дій спрямованих проти Ковіду.*** *Covid action plan* передано аналогом в українській мові із застосуванням транслітерації для передачі неологізму *Covid* [3].

Як видно з прикладів, за допомогою прийомів транскрипції та транслітерації перекладаються неологізми, утворені у різний спосіб: словоскладанням, зрощенням, афіксацією, редуплікацією. Однак цей спосіб перекладу навряд чи є ефективним для таких новоутворень, як зрощення, адже україномовному читачеві, швидше за все, будуть незрозумілі такі слова, як *блук (blog + book = blook – книга, написана блогером) або влог (video + blog = vlog – відеоблог).*

Серед власне перекладних способів в окрему гілку виділяється **калькування**, яке займає проміжне положення між повністю перекладними і частково перекладеними способами передачі неологізмів. «*Безперекладність*» калькування проявляється у збереженні постійної внутрішньої форми слова. Звідси випливає, що калькуванню зазнають лише неологізми складного слова. Наприклад, слово *greenaudit* складається з *green* і *audit*, обидва окремо можуть бути перекладені як «*зелений*» та «*аудит*», при їх складанні виходить «*зелений аудит*». Перевагою прийому калькування є стислість і простота еквівалента, що отримується з його допомогою, і його однозначна співвіднесеність з вихідним словом, що доходить до повної оборотності відповідності. *The first confirmed* ***coronavirus infections*** *in Europe and the United States, discovered in January, did*

not ignite the epidemics that followed, according to a close analysis of hundreds of viral genomes [3]. *Перші підтверджені* ***коронавірусні інфекції*** *в Європі та США, виявлені в січні, не призвели до подальших епідемій, згідно з пильним аналізом сотень вірусних геномів.* Так, в цьому прикладі використаний прийом калькування при передачі українською мовою ***coronavirus*** *infections*.

Описовий переклад полягає у передачі значення англійського слова за допомогою більш менш поширеного пояснення. ***Long Covid*** *is a very debilitating condition with serious cognitive conditions, says researcher* [2]. ***Тривале захворювання на Ковід*** *це дуже виснажливий стан із серйозними когнітивними розладами, – каже дослідник. Find out what causes* ***maskne*** *and how you can help prevent it* [4]. *Дізнайтеся, що викликає* ***почервоніння на шкірі внаслідок носіння маски*** *і як ви можете цьому запобігти.*

Висновки. Пандемія коронавірусу спричинила появу значного пласту неолексем, що репрезентують нові мовні тенденції та поняття – неоковідизмів, оперування якими стало інтегральним для функціонування мовного колективу в новій нормальності. Продуктивними моделями творення лексем неоковідокону, на наше спостереження, є телескопія, афіксація та словоскладання, що зумовлюють множину підходів до їхнього перекладу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Tan K., Woods P., Azman H., Abdullah I., Hashim R., Rahim H., Idrus M., Said N., Lew R., Kosem I. Covid-19 Insights and Linguistic Methods. *The Southeast Asian Journal of English Language Studies*. 2020. No. 26 (2). P. 1–23.
2. Al-Melhi Abdullah, Busabaa Najat Ahmed. Language and New Words and Phrases Related to Coronavirus Among Saudi Arabian Students: Awareness, Knowledge, and Use. *Theory and Practice in Language Studies*. Vol. 12. No. 2, P. 221–229.
3. Chaiuk T., Dunaievska O. Producing the Fear Culture in Media: An Examination on Coronavirus Discourse. *Journal of History Culture and Art Research*. 2020. No. 9 (2). P. 184–194.
4. Khalfan Maryah, Batool Huma, Shehzad Wasima. COVID-19 Neologisms and their Social Use: An Analysis from the Perspective of Linguistic Relativism (October 10, 2020). *Linguistics and Literature Review.* No. 6 (2). P. 117–129.

Артем Мікаєлян,
здобувач ОС «Магістр» І курсу,
факультет іноземних мов,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНЕ ВІДТВОРЕННЯ ІРОНІЇ В ПЕРЕКЛАДАХ

Іронія на лексико-семантичному рівні створюється організацією засобів мови як у структурі авторського оповідання, так і в мовленні персонажів і передається у вигляді широкого діапазону стилістичних прийомів (каламбура, метафори, уособлення, образного порівняння, оксюморона, гіперболи, зевгми, алюзії). Причина віднесення перерахованих прийомів до іронічно маркованих полягає, насамперед, у здатності створення певних відтінків модальності, тобто виявлення негативного ставлення автора до чинників дійсності. Було помічено, що в цьому випадку іронія менш прямолінійно реалізує ставлення контекстуального значення слова до предметно-логічного.

Критеріями для відбору іронічно маркованих стилістичних засобів є: 1) здатність до створення другого плану, що контрастує з першим; 2) контраст між предметно-логічним та контекстуальним значенням; 3) наявність емоційно-оцінного компонента. Важливим є той факт, що можливість до створення іронічного ефекту не є системно закріпленою за лексичною одиницею (одиницями) характеристикою. У зв’язку з цим першорядне значення слід надавати контекстуальним умовам реалізації іронії, які враховують і лінгвістичні та екстралінгвістичні фактори, що є проявом функціонального підходу у вивченні іронії [1, с. 125].

Очевидно, що засоби та прийоми можуть бути менш або більш спеціалізовані для вираження авторського іронічного ставлення до викладеного (так, каламбур, оксюморон, гіпербол традиційно вивчаються як засоби створення іронічного ефекту); часто чи рідко вживатися; входити в систему інших засобів та прийомів або з’являтися ізольовано. До останнього випадку, зазвичай, належить вживання чистого антифразису (12,9 % всіх випадків реалізації іронічного сенсу). Протягом тривалого часу іронія була потужним (і найчастіше єдиним) знаряддям реконструкції не лише для художників, але й всієї мислячої частини, а згодом – і сучасного суспільства; одним із небагатьох гідних методів поводження з тоталітарним культурним простором і свого роду

анестезуючим засобом, що дозволяв протистояти кошмару радянських буднів, не впадаючи у відчай та істерику. У ході більш ніж двохтисячолітньої історії досліджень іронії уявлення про цей феномен значно змінювалися і поповнювалися, включаючи до своїх дослідників не тільки філологів і філософів, а й літературознавців, культурологів, психологів, психоаналітиків. І хоча визначення, вперше дане цьому явищу ще Аристотелем («висловлювання, що містить глузування над тим, хто так дійсно думає»), у загальному вигляді не втратило своєї актуальності, все ж таки сучасні науковці в галузі мовознавства так і не виробили єдиної думки ні про глибинну сутність цього феномена, ні про його характеристики [2, с. 69–73].

Лінгвістами було запропоновано такі рекомендовані правила перекладу іронії:

1. Повний переклад з незначними лексичними чи граматичними перетвореннями застосовується у випадках, коли це дозволяють як словесний, так і граматичний склад іронічного звороту у вихідному тексті, за умови збігу соціально-культурних асоціацій.

2. Розширення вихідного іронічного звороту застосовується у випадках, коли зміст іронічного слововживання неочевидний для іншомовного культурного середовища. У таких випадках частина компонентів іронії, що маються на увазі, одягається в словесну форму у вигляді дієприкметникових або дієприслівникових зворотів, розширених атрибутивних конструкцій тощо [3, с. 295].

3. Антонімічний переклад, тобто переклад із протилежним граматичним чи лексичним значенням, застосовується тоді, коли прямий переклад ускладнює перекладну структуру в силу відмінності граматичних або лексичних норм і тим самим затемнює або взагалі не передає сенсу іронії.

4. Додавання смислових компонентів застосовується у тих випадках, коли потрібно зберегти вихідні лексико-граматичні форми (наприклад, цитати) в умовах інформаційної недостатності аналогічних форм у мові перекладу.

5. Культурно-ситуативна заміна застосовується у тих випадках, коли пряме відтворення способу вираження іронії неможливе, оскільки він не буде сприйнятий перекладаючою культурою, а сама іронія має бути передана, оскільки становить істотну частину авторського способу вираження [4, с. 183–226].

На сучасному етапі розвитку лінгвістичної науки дослідницька думка прямує від об'єкта дослідження до контекстів існування останнього, що розширюються. Не стала винятком і іронія. В останні роки принципово змінилося, ускладнилося та збагатилося уявлення про іронію; як об'єкт дослідження вона послідовно включається в дедалі більш ускладнені і взаємодіючі системи, виводиться за межі свого конкретного функціонування, у глобальному контексті – як прояв закономірностей систем дедалі вищого рівня. Реалізація основних принципів сучасної лінгвістики в процесі вивчення іронії переконливо демонструє зростання інтересу до цього мовного явища, що характеризується комплексним синтезуючим підходом. Відомо, що лексико-семантичний рівень розглядає функціонування різновидів іронії, але й досі у науково-теоретичних дослідженнях не повною мірою всебічно висвітлено функціонування іронії як мовної одиниці у художньому тексті. Іронічне оцінювання стає необхідним щодо антропоцентричного переосмислення лінгвістичних ідей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Калита О. М. Засоби іронії в малій прозі (кінець XX – початок XXI століття) : монографія. К. : Видавництво НПУ імені М. П. Драгоманова, 2013. 238 с.

2. Линтвар О. М. Вираження елементів комічного в художньому тексті. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Філологічні науки.* 2013. № 14 (3). С. 69–73.

3. Sperber D., Wilson D. Irony and the use-mention distinction. New York : Academic Press, 1981. P. 295–318.

4. Wilson D. Irony and Metarepresentation. Metarepresentations: A Multidisciplinary Perspective. OUP, USA, 2000. P. 183–226.

Оксана Олійник,
кандидат філологічних наук, доцент;

доцент кафедри перекладу, прикладної та загальної лінгвістики,
Центральноукраїнський державний університет
імені Володимира Винниченка

АНГЛІЙСЬКА ЛЕКСИКА НА ПОЗНАЧЕННЯ КІБЕРЗЛОЧИНІВ: МОВНИЙ І ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ АСПЕКТИ

У сучасному глобалізованому світі злочини з використанням інформаційно-телекомунікаційних технологій є однією з найдинамічніших груп суспільно небезпечних правопорушень як у розвинених країнах, так і в Україні, де кіберзлочини складають п'ятий за обсягом вид економічної злочинності [1, с. 15]. На часі цей відносно новий вид правопорушень активно досліджується українськими фахівцями з права, однак у зв'язку з тим, що англійська мова є основною мовою інтернету й мовою оригіналу ключових міжнародних нормативно-правових актів (НПА) з проблем кіберзлочинності, надзвичайно **актуальною** постає проблема опису й перекладу лексичних новотворів на позначення кіберзлочинів українською мовою. Корпус матерілу спостереження в нашому дослідженні складають *юридичні терміни на позначення кіберзлочинів*, які за темпоральною ознакою вважаємо *лексичними інноваціями* на тій підставі, що правопорушення в кіберпросторі ввійшли до юридичної практики в останню чверть XX століття й на часі інтенсивно видозмінюються, а отже назви цих злочинів є порівняно новим мовленнєво-мовним явищем.

Теоретичною основою угрупування лексичних одиниць з компонентом-назвою кіберзлочину слугує положення, згідно з яким лексико-семантична система мови має польовий характер [2, с. 214] і складається з лексико-семантичних полів і мікрополів (далі – ЛСМП), тобто сукупності «парадигматично повязаних лексичних одиниць, які об'єднані спільністю змісту, і відображають поняттєву, предметну або функціональну подібність позначуваних явищ» [2, с. 211]. Для нашого дослідження важливим є те, що «склад і структура лексико-семантичних полів у різних мовах не

збігаються» [2, с. 212], звідси робимо припущення, що ЛСМП “Cybercrime” в англійській мові та ЛСМП «Кіберзлочини» в українській мові вміщують безеквівалентні й неповно еквівалентні елементи, які можуть скласти труднощі перекладу.

Для відбору матеріалу спостереження ми брали до уваги окремо взяте лексичне значення слова з властивою йому інтегральною ознакою «злочин, здійснений із використанням комп’ютера або в кіберпросторі». Полем функціонування нашого емпіричного матеріалу обрано тексти двох типів – *нормативно-правові акти* про кіберзлочини, які є *фаховими* юридичними текстами, а також *мережеві нефахові* тексти, присвячені тематиці кіберзлочинності. Такий підхід обгрунтовуємо тим, що номінації кіберзлочинів є лексичними інноваціями-юридичними термінами, які ще не знайшли свого повного відображення в юридичних словниках, а вживаються у фахових і нефахових текстах, до того ж юридичний текст вважається відносно стабільним середовищем об’єктивації значення юридичних термінів [4, с. 35–36].

Використовуючи низку параметрів для аналізу юридичних термінів [3, с. 331–337], представимо характеристики компонентів ЛСМП “Cybercrime”. За вузькосистемною детермінованістю означені терміни відносимо до семантичної категогії *дія/діяння*. За дефінітивністю досліджені терміни є як *визначеними*, так і *невизначеними* (їхні дефініції не зафіксовані в лексикографічних джерелах), тобто вони виявляють різний ступінь дефінітивності. За специфікою *моносемії/полісемії* у семантичній структурі номінації кіберзлочинів виявляють як *інтенсіональний* тип значення, так і *екстенсіональний*, означені назви інкорпорують значний пласт термінологізованої загально вживаної лексики, яким властива *полісемія*. Семантико-кореляційні характеристики термінів охоплюють явища *гіпонімії, синонімії,* причому основні поняття зазвичай виражаються за допомогою *родових* термінів, у більшості випадків ці терміни виражені окремими словами, а *видові* – терміносполученнями. За функційно-діяльнісною навантаженістю особливе значення має

концептуально-моделююча функція терміну як вербалізатора концепту CYBERCRIME/КІБЕРЗЛОЧИН.

Отже, за темпоральним критерієм тлумачимо англійські назви протиправних кібердіянь *лексичними інноваціями* ЛСМП “Cybercrime”, які є елементарними номінативними одиницями підмови кримінального права – *юридичними термінами,* що позначають юридичне поняття кіберзлочину й володіють певним набором термінологічних характеристик. У зв’язку з незбіганням лексико-семантичних полів у різних мовах англійські терміноодиниці ЛСМП “Cybercrime” можуть не мати відповідників в українській мові, що зумовлює труднощі їхнього перекладу, при цьому 65% ключовиих перекладацьких трансформацій, за нашими підрахунками, складають калькування й транслітерація.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кіберзлочинність та електронні докази : навч. посібник; за ред. канд. юрид. наук, доц. Ольги Денькович, д-р права, проф. Габріеле Шмельцер. Електрон. вид. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2022. 298 с.

2. Кочерган М. П. Вступ до мовознавства : Підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих закладів освіти. 2-ге видання. К. : Видавничий центр «Академія», 2006. 368 с.

3. Олійник О. С. Юридичні терміни як вербальні репрезентанти правового концепту. *Наукові записки КДПУ ім. В. Винниченка. Серія: Філологічні науки (мовознавство)* [гол. редактор О. Семенюк]. 2018. Вип. 165. С. 331–335.

4. Wagner A., King Kui Sin, Le Chen. Cultural Transfer and Conceptualization in Legal Discourse. *The Ashgate Handbook of Legal Translation* / Ed. by Anne Wagner, King Kui Sin, Le Chen. New York : Routledge, 2016. P. 27–42.

Наталія Цимбал,
кандидат філологічних наук, професор;
професор кафедри теорії та практики іноземних мов,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ НАУКОВО-ТЕХНІЧНИХ ТЕКСТІВ

Науково-технічний переклад – це спеціалізована галузь перекладу, яка займається передачею інформації, що стосується науки, техніки, технологій та інженерії, між мовами. Ця галузь перекладу включає в себе переклад наукових статей, технічних документів, розробок, інструкцій з експлуатації, патентів,

специфікацій, технічних звітів та інших текстів, які мають технічну або наукову спрямованість. Проблеми науково-технічного перекладу висвітлено у працях таких науковців, як В. Карабан, А. Коваленко, M. Olohan, О. Ребрій, Л. Черноватий, Л. Яровенко та ін.

Науково-технічний переклад вимагає від перекладача глибоких знань у відповідній галузі, оскільки текст може містити важкозрозумілу термінологію та складні концепції. Перекладач також повинен мати високий рівень технічного розуміння, щоб правильно відтворити технічну інформацію. Багато текстів у цій галузі також можуть супроводжуватися графічними зображеннями, схемами, діаграмами, таблицями тощо, які також потрібно враховувати та адаптувати у перекладі.

Основними характеристиками науково-технічного перекладу є точність, чіткість, відповідність термінології, а також врахування особливостей технічного стилю та форматування документів. Крім того, важливо враховувати міжнародні стандарти та вимоги до документації в різних галузях науки та техніки.

Найпоширенішими проблемами науково-технічного перекладу є:

1. **Складна термінологія.** Наукові та технічні тексті містять велику кількість спеціалізованої термінології, яка може бути складною для перекладу. Відсутність відповідних термінів або неоднозначність перекладу може призвести до неадекватності перекладу.

2. **Специфіка стилю.** Наукові тексти часто мають формальний стиль, зокрема використовуються складні граматичні конструкції та довгі речення. Перекладач повинен зберегти цей формальний стиль, але при цьому зробити текст зрозумілим для цільової аудиторії.

3. **Точність і правильність.** У наукових та технічних текстах надзвичайно важлива точність і правильність перекладу, оскільки навіть найменші неточності можуть призвести до неправильного розуміння інформації.

4. **Великий обсяг інформації.** Наукові тексти часто мають великий обсяг

інформації, який може бути складним для ефективного перекладу без втрати змісту та урахування специфіки контексту.

5. **Особливості технічної документації.** Технічна документація часто містить таблиці, схеми, формули та інші графічні елементи, які також потрібно адаптувати та перекласти.

Особливу увагу у процесі перекладу науково-технічних текстів варто приділяти термінології. У лінгвістиці проблеми наукової термінології досліджували С. Булик-Верхола, М. Вакуленко, А. Д'яков, Т. Кияк, І. Кочан, А. Крижанівська, Т. Панько, П. Селігей, Л. Симоненко, В. Широков та ін.

Для перекладацької практики важливо пам'ятати, що деякі концепти або терміни можуть бути унікальними для певної мови або культури і не мати прямого еквіваленту в іншій мові. Також значна частина термінів є багатозначними, тобто терміни можуть мати декілька значень або використовуватися в різних контекстах з відтінками значень. При перекладі важливо правильно вибрати та ідентифікувати контекст, щоб уникнути сплутування.

Швидкий технологічний прогрес спричинює виникнення нових термінів або зміну значення наявних. Перекладачам потрібно бути в курсі новітніх розробок у відповідних галузях, щоб забезпечити актуальність та достовірність перекладу. Деякі терміни можуть мати культурні або соціальні аспекти, які важко передати чи відтворити у перекладі. Наприклад, поняття етики та відносин між працівниками організацій і підприємств можуть мати відмінності в різних країнах.

На нашу думку, першочерговим завданням перекладача, зокрема науково-технічного тексту, є вибір специфічних перекладацьких стратегій, найважливішими з яких є перекладацькі трансформації, які використовуються для передачі спеціалізованої технічної інформації між мовами. Назвемо найпоширеніші трансформації:

1. **Транслітерація та транскрипція,** які використовуються для перекладу термінів, які не мають прямого еквіваленту в мові призначення. У цьому

випадку перекладачі можуть вирішити залишити оригінальний термін, але записати його у вигляді букв або звуків, зрозумілих для мови призначення.

2. **Переформулювання** як стратегія використовується для передачі складних або технічно зорієнтованих концепцій більш зрозумілою мовою. Перекладач може переформулювати речення або терміни так, щоб вони були доступні для цільової аудиторії.

3. **Уточнення.** Перекладач може додати додаткову інформацію або пояснення для кращого розуміння концепту або терміну, особливо якщо оригінальний текст недостатньо конкретний.

4. **Глосарій і термінологічна уніфікація.** Важливим елементом науково-технічного перекладу використання глосаріїв та термінологічних словників, що містять стандартизовані терміни і їхні відповідники у мові призначення. Це допомагає уникнути неоднозначності та забезпечити послідовність у використанні термінології.

5. **Адаптація до культурних відмінностей**. Перекладачі також повинні враховувати особливості менталітету і культури носіїв мови призначення та відповідно адаптувати текст для місцевої аудиторії, уникати неприйнятних або неоднозначних виразів.

Загалом, перекладачам рекомендується мати глибокі знання як мови оригіналу, мови призначення, так і тематичної галузі, а також використовувати спеціалізовані словники та довідкові матеріали. Також важливо проводити перевірку та коригування перекладу, залучаючи фахівців з відповідної галузі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Вінниця : Нова книга, 2002. 564 с.
2. Яровенко Л. С. Посібник з перекладу науково-технічної літератури. Одеса, 2007. 60 с.
3. Olohan M. Scientific and Technical Translation. Routledge, 2015. 262 p.

Ольга Яловенко,
кандидат філологічних наук, доцент;

доцент кафедри англійської мови та методики її навчання,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

ПРИНЦИП «ПРИХОВАНОГО ПЕРЕКЛАДУ» (FOREIGNIZATION) У ТЕКСТАХ СУЧАСНОГО АНГЛОМОВНОГО ДИСКУРСУ

Проблема мови, письма та лінгвістичного бар'єру продовжує залишатись основним лейтмотивом сучасного англомовного дискурсу. Переклад художніх текстів з інтерпретацією етнокультурних реалій виконує декілька функцій: збагачення лексики; лінгвокультурна трансляція, донесення до читача аромату/колориту іншомовної культури; розширення власних культурних кордонів; збагачення духовних цінностей; формування міжкультурної компетентності. Не менш важливою функцією перекладу у цьому контексті є культурна, яка полягає в інтерпретації особливостей, притаманних певній культурі.

Явище, яке у науковій літературі розуміють під неперекладністю, найчастіше означає складність підбору аналогу в мові перекладу, що відповідає цим етнокультурним реаліям. Неперекладність може означати недостатній рівень підготовчої (соціокультурної, психолінгвістичної) інформації перекладача. Саме тому важливо окреслити прийоми поводження перекладача з художнім текстом, визначити базову стратегію підходу до нього, за якою у будь-якому випадку будуть елементи невизначеності, непорозумінь, прихованих смислів тексту, те, що часто називають "hindered communication".

Зауважимо, що код культури та ментальність народу максимально проявляються у мові художньої літератури. Особливо яскраво це демонструють мови, яким вдається зберегти «чистоту». Існує така лексика, яка не перекладається і не має аналогів іноземною мовою, оскільки у вихідній мові охоплює цілу систему поглядів на речі. Лексичні одиниці чи висловлювання, які неможливо перекласти, називають лакунами або екзотизмами. Лакуни не означають неможливість перекладу, вони вказують на відсутність у мові перекладу повного еквівалента, що враховує етнічні, соціальні, культурні та історичні особливості. Особливо важкими для перекладу є така група лакун як

художня література. Таким чином, для досягнення рівноцінного мовного впливу перекладач повинен пристосувати створюваний текст до іншого етнокультурного сприйняття.

На прикладі сучасних порубіжних текстів спостерігаємо поляризацію деяких понять. Можна сказати, що перекладаність/неперекладність – це етнолінгвістична адекватність перекладу, що включає інтелектуальну, психолінгвістичну, філософську і, не менш важливу, культурну складові. Учасниками процесу виступає письменник як автор оригіналу та носій певної культури (азійської, японської), а також перекладач як інтерпретатор та транслятор інформації. Тому основне завдання перекладача полягає у «відчутті» авторського стилю, епохи та її продуктів, а також у детальному аналізі окремих елементів культури (наприклад, важливими є окремі елементи невербальної комунікації, що відрізняються залежно від культурного походження). Відбувається не переклад із мови на мову, а здійснюється такий важливий контакт двох культур.

Основними причинами перекладності/неперекладності є несхожість мов, їх асиметричність (граматична, семантична, стилістична, лексична), а також «дух народу», що міститься у кожній мові та є індикатором ідентичності, способом формування національного менталітету. Сюди відносимо і недостатній рівень попередньої інформації, необхідний адекватній всебічній передачі тексту оригіналу, важливість передачі тимчасової дистанції (інколи переклад повинен нести відбиток далеких часів), рис відповідного літературного напрямку, передачу індивідуального стилю автора.

У процесі перекладу художнього твору зустрічаються декілька принципів (теорій): неможливість перекладу (втрата вихідної інформації під час перекладу, відсутність можливості об’єктивної передачі тексту оригіналу), лінгвістична відносність (поняття, цінності та мислення визначаються конкретною мовою, носієм якої є людина), повна перекладність (теорія лінгвістичних універсалій, коли реальна дійсність приблизно однакова для всіх народів і тому більш-менш відображена у всіх мовах). У художній літературі зустрічаємо також термін

«буквалізм», який сприймає мову, як механічну систему слів. При перекладі порубіжних текстів «буквалізм» втілено за допомогою транслітерації або використання словесних екзотизмів, що також збагачує лексичний запас як перекладача, так і читача.

Теоретик перекладу Л. Венуті зауважує про стратегію *"foreignization"*. Цей принцип «прихованого перекладу» закладено в естетичну організацію тексту деяких письменників порубіжжя [1, с. 255]. Однак численні письменники-білінгви роблять це несвідомо, водночас уможливлюючи переклад творів не лише з однієї мови на іншу, але й з однієї культури на іншу. Такий тип перекладу прийнято називати «псевдоперекладом». У таких творах стилістично актуалізовано не зовсім точний добір слів, використання третьої особи замість другої у діалогах, завелика, як на англійську, кількість пауз в розмовах, численні повтори, що справляють враження недосконалого володіння мовою. До вище зазначених рис можна ще додати стриману тональність тексту, відсутність в ньому просторових описів. Бажаючи підкреслити «іншомовність» оповіді, автор може вводити ряд невербальних прийомів, таких як «ввічливі паузи», поклони та напівпоклони, ввічливі покашлювання, що зовсім не властиві англійцям. Знаходимо також елементи кінесики (жестові рухи), запахи, що трактуються як важливі концептуальні метафори і культурні коди.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Усенко О. Проблема культурного та мовного реімпорту ранніх романів Кадзуо Ішіґуро в Японію. *Мовні і концептуальні картини світу*. 2013. Вип. 45. С. 255–260.

СЕКЦІЯ 5
КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ ТА МИСТЕЦЬКА РЕЦЕПЦІЯ РЕАЛІЙ ДОБИ ВІЙНИ КРІЗЬ ПРИЗМУ ЛІТЕРАТУРИ. ЛЕКСИЧНІ ІННОВАЦІЇ ДОБИ ВІЙНИ

Світлана Тіхоненко,
кандидат філологічних наук, старший викладач
кафедри германських мов, зарубіжної літератури
та методик їхнього навчання,
Центральноукраїнський державний університет
імені Володимира Винниченка;
вчитель зарубіжної літератури
Комунального закладу «Ліцей «Мрія» Кропивницької міської ради»

ХУДОЖНІЙ СВІТ РОМАНУ МАРКУСА ЗУЗАКА «КРАДІЙКА КНИЖОК»

Роман Маркуса Зузака «Крадійка книжок» – твір глибокий та багаторівневий, у тексті розкривається як доля німецького народу під час ІІ світової війни, страшні поневіряння євреїв, так і порушуються складні філософські питання: що є життя і смерть, яка роль Книги в житті людини, проблема духовного росту та деградації особистості. Окрім того, роман містить безліч літературних алюзій та ремінісценцій.

У нашій літературній розвідці спробуємо розглянути ключові аспекти для розуміння особливості художнього світу твору та смислового поля тексту.

Перше, що викликає здивування в тексті є автор-оповідач – Смерть. Саме смерть розповідає про долю своїх підопічних, що живуть в умовах війни [2, с. 9]. Автор постійно підкреслює, що не смерть приносить страждання та віднімає життя, а людські ницість, жорстокість та бажання вбивати і катувати. Окрім того, автор подає більш глибоке трактування образу Смерті. Сам наратор, описуючи свою зовнішність, радить смертним просто подивитись у дзеркало: кожна людина носить смерть у собі, ця думка перегукується з позицією австрійського поета-модерніста Р. М. Рільке. Можна згадати його поезію «Орфей. Еврідіка. Гермес»:

«Вона в собі вся скупчилась, посмертям
наповнена по вінця.
Як плід вбирає солодощі й тьму,
вона ввібрала в себе смерть велику,
таку нову, що й не збагнути їй.» [6].

У тексті Смерть забирає душі людей, «визволяє» від тіл для небесної дороги, для чогось нового. Недарма великого значення у тексті набуває опис неба, воно огортає героїв, постійно нагадуючи їм про швидкоплинність існування та про війну, що охоплює весь світ: *«Востаннє. Це багряне небо…»* [4] (порівняємо у Г. Аполлінера *«І сонце ранене в траві /На багрянистім горизонті»* [1]*)*. Смерть тих, кого так любила головна героїня, дівчинка на ім’я Лізель, теж приходить з неба. Символічною є назва вулиці де живуть головні герої: Небесна вулиця. Тим більше, що майже всі жителі вулиці «пішли на небо», загинули у страшному бомбардуванні. Окрім того, смерть є поняттям не тільки фізіологічним, а й філософським, вічним [5, с. 2]. Отже, те, про що піде мова у розповіді є не тільки історія ІІ світової війни, а, скоріш історія людства в його кривавих пориваннях. Та, водночас, ця історія про вічні цінності: родину, любов, дружбу та силу мистецтва, силу слова.

Художній хронотоп тексту представлений вигаданим містечком Молькінг

та Небесною вулицею. Місто є авторською моделлю Німеччини за часи II світової війни. Великого значення у тексті набуває простір будинку, в якому живуть Губерманни, особливо підвал. Це місце, в якому для Лізель відкрилася Книга, де зародилася дружба з Максом, де страшна зброя пропаганди – «Майн капф» Гітлера перетворилася у книгу відкритих сердець та любові. Саме у підвалі Мізель почала писати свою книгу, саме підвал її і врятував. Простір підвалу дуже символічний, адже у страшних умовах тоталітарної системи творчість і свобода неминуче опиняються в підпіллі, в духовному андеграунді. Хронотоп дороги в тексті стає уособленням усіх «шляхів війни», символічно передає жахливу долю єврейського народу та людських жорстокості та милосердя.

У місті живуть люди, ті, які заражені пропагандою нацизму і ті, які не піддалися оманливим гаслам. І ті, і інші люблять, страждають, хвилюються за своїх дітей, страшенно бояться загинути від бомби. Образ Гітлера усюди в місті – його зображення у крамниці солодощів, на домашньому одязі дружини мера, у привітаннях жителів Молькінгу, у мареннях Макса. Автор прямо звинувачує фюрера в мільйонах смертей та скалічених доль, проте не знімає провину і з тих, хто захворів на його ідеї. Автор переконаний, що духовна смерть страшніша, ніж фізична: Гітлер знищує душі людей своїми словами. Тому така важлива місія Лізель, яка забирає ці страшні слова-гасла, слова-ідеї і перетворює цю нищівну зброю на щось прекрасне [3].

Яскравою художньою особливістю смислового поля тексту роману є те, що окрім «Mein Kampf» Гітлера, всі книги вигадані. Проте, ці неіснуючі твори містять ключі до розуміння авторської позиції – віру в силу словесного мистецтва, його ролі у найтемніші часи людської історії. Твір «Собака на прізвисько Фауст» (цю книгу прийомні батьки подарували дівчинці на день народження) ніколи не існував, але філософська поема «Фауст» Й. В. Ґете є символом німецької культури та шедевром німецької національної літератури. А те, що вічний образ літератури Фауст перетворився на собаку – гірка іронія автора, натяк на те, що нацисти вбили значення та велич німецької культури в

очах світу.

У тексті роману переважають білі, чорні, коричневі, червоні (криваві), сірі кольори: білий сніг, як мертве ніщо, чорні фігури людей, що викликають відчуття неминучої смерті, відчаю, безвиході. Окремою групою можна виділити небесні очі та світле (руде) волосся арійців. Білий сніг, білі папери замальованого «Майн кампф» Гітлера. Коричневий – офіційний колір нацизму Гітлера, карі очі евреїв як антитеза блакитним арійців. Сіре небо, «сірий – колір Європи», сірі очі Ганса як символ протистояння системі зсередини, сірий одяг, сірий попіл – характеристики тоталітарної держави, що розв'язала світову війну. Червоні спалахи бомбардувань, кров убитих та поранених, як страшні наслідки нацизму. Всі кольорі об'єднуються в моторошну картину чорного світу, в якому, як не дивно (і це дивує самого наратора) люди люблять, дружать, рятують один одного, в якому панує Слово і Книга, і в цьому світі героїня проходить шлях від безграмотної заляканої дівчинки через Читача до Творця, до берегині Слова. Саме Книга і Творчість врятували дівчинку, вона єдина вижила.

Отже, у нашій науковій розвідці ми спробували збагнути смислові ключові акценти художнього світу роману М. Зузака «Крадійка книжок». Система образів, художній хронотоп твору, кольорова символіка виводять текст за межі твору про війну, надають рис притчевості, екзистенційності розповіді. Автор створює художню модель людства у «межовій» ситуації, і, водночас, дає надію на духовне відродження, на те, що Слово, що несе світло, неодмінно подолає темряву.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аполлінер А. Зарізана голубка й водограй. URL: https://www.ukrlib.com.ua/world/printit.php?tid=92 (дата звернення: 10.03.2024)
2. Артеменко Ю. Лінгвокогнітивні кореляції між метафорами у романі Маркуса Зузака «Крадійка книжок» і його українському перекладі. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Перекладознавство та міжкультурна комунікація*. 2017. Вип. 1. С. 8–12.
3. Жорнокуй У. Багатовекторність концепту смерті у романі Маркуса Зусака «Крадійка книжок». *Актуальні питання сучасної філології :* матеріали міжнар. науково-практичної конф, 24-25 жовтня 2014 р. Київ ; Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2014. С. 34–36.

4. Зузак М. Крадійка книжок. URL: https://uabooks.net/reader/104/ (дата звернення: 10.02.2024).
5. Ліхоманова Н. Смерть як наратор у романі М. Зузака «Книжковий злодій». *Таврійські філологічні читання :* матеріали міжнар. науково-практичної конф., 2015. С. 25–27.
6. Рільке Р. М. Орфей. Еврідіка. Гермес. URL: https://www.ukrlib.com.ua/world/printit.php?tid=88 (дата звернення: 15.03.2024).

СЕКЦІЯ 6
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНА ПАРАДИГМА ПІДГОТОВКИ ФІЛОЛОГА ТА ВЧИТЕЛЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ НУШ В ДОБУ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ: ОРІЄНТИРИ, ВИКЛИКИ, СТРАТЕГІЇ

Ганна Апалат,
кандидат філологічних наук, доцент;
доцент кафедри германських мов, зарубіжної літератури
та методик їхнього навчання,
Центральноукраїнський державний університет
імені Володимира Винниченка

КОМУНІКАТИВНИЙ ПІДХІД У РОЗВИТКУ ІНШОМОВНОЇ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Граматична компетентність є важливою складовою іншомовної комунікативної компетенції вчителя іноземних мов. Комунікативні підходи у навчанні граматики іноземної мови знайшли висвітлення в працях багатьох дослідників: М. Т. І. Путра [6], Р. Елліс [2], Д. Ларсен-Фрімен [3], Дж. К. Річардс [7]. Проте, актуальним залишається питання інтеграції складних

граматичних структур із комунікативним підходом до навчання англійської мови та розробка практичних завдань для формування і розвитку іншомовної граматичної комунікативної компетентності.

Наразі, головними підходами до навчання граматики є дедуктивний (експліцитний) та індуктивний (імпліцитний). Експліцитний підхід знаходить відображення в традиційному (перекладному) методі навчання граматики. Перекладний метод є ефективним для формування рецептивних навичок, але не дає можливості застосовувати іноземну мову комунікативно: в говорінні та письмі.

Комунікативний метод навчання граматики ґрунтується на індуктивному підході, коли студенти не знайомляться із правилом, а мають вивести його самі, із контексту ситуації. Комунікативне навчання мови – це навчання мови для комунікативних цілей [4]. Маючи на меті заохотити студентів користуватися іноземною мовою, викладач створює атмосферу, яка дозволяє залучити студентів до комунікації. В результаті, викладач не концентрується на виправленні помилок, а виступає модератором інтерактивного, студенто-центричного завдання.

Неефективність комунікативного підходу може зумовлюватися тим, що студентам іноді бракує чіткого розуміння граматичних структур [1]. Студентам з аналітичним складом розуму більше підходить експліцитний метод навчання граматики: такі студенти краще засвоюють граматику, якщо бачитимуть правила [4]. Дилему експліцитного навчання граматики (form focused instruction) та імпліцитного навчання (meaning focused instruction) вирішує «слабка» версія комунікативної граматики [8], яка не заперечує формо-центричний підхід до навчання граматики й розглядає його як додатковий.

Для покращення ефективності навчального процесу можливо поєднувати обидва підходи [6] – застосовувати «слабку» версію комунікативної граматики. Заняття, спрямоване на навчання граматики в контексті, не мусить обов’язково починатися із контексту [8]. «Слабка» версія комунікативного підходу дозволяє

розпочати заняття із граматичного правила та прикладів, а потім продемонструвати те, як граматична структура використовується в контексті. Досвід показує, що обираючи яким чином представити граматичну структуру – від контексту до правил чи навпаки, потрібно брати до уваги рівень володіння мовою студентами, їх попередній досвід навчання та рівень складності граматичного матеріалу.

Комунікативна граматика дозволяє студентам засвоювати граматичні структури в контексті. Інтерактивні та студенто-центричні види діяльності дозволяють засвоювати граматичні форми та структури зважаючи на їх семантичний та прагматичний аспект.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Çiftci H., Özcan M. A. Contrastive Analysis of Traditional Grammar Teaching and Communicative Language Teaching in Teaching English Grammar and Vocabulary. *International Online Journal of Education and Teaching.* 2021. No. 8 (2). P. 709–729. URL: https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1294310.pdf (last accessed: 25.03.2024).

2. Ellis R. Understanding Second Language Acquisition. (2nd ed.) Oxford, UK : Oxford University Press. 2015.

3 Larsen-Freeman D. The Grammar of Choice. *School for International Training. Brattleboro, Vermont*. 2014. URL: https://clie.org.uk/wp-content/uploads/2023/06/Larsen-Freedman-The-Grammar-of-Choice.pdf (last accessed: 25.03.2024).

4. Ostafiychuk O. D. Teaching Grammar Communicatively. *Інноваційна педагогіка.* 2023. Вип. 58. Том 2. С. 97–101. URL: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2023/58/part_2/20.pdf (дата звернення: 25.03.2024). DOI: https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/58.2.20

5. Pavlovych A. V., Ivanova O. O. Communicative Approach in Grammar Teaching. *Journal of the National Technical University of Ukraine "KPI": Philology and Educational Studies*, 2016. No. 8. P. 85–89. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/60160/1/95315-201112-1-10-20170310.pdf (last accessed: 25.03.2024).

6. Putra M. T. I., Maulina M., Muthmainnah Asrifan A., Apriani E., Resueňo, P. C. et al. Teaching Communicative Grammar: A Literature Review. *An International Multidisciplinary Double-Blind Peer-reviewed Research Journal.* 2021. No. 3 (2). URL: https://www.researchgate.net/publication/355077987_Teaching_Communicative_Grammar_A_Literature_Review (last accessed: 25.03.2024).

7. Richards J. C. Communicative Language Teaching Today. Cambridge University Press, 2006. P. 1–30.

8. Roeder R., Araujo-Jones D., Miller E. R. Grammar in Communicative Language Teaching: Teacher Beliefs About Theory Versus Practice. *International Journal of English Language Teaching.* 2020. Vol. 8. No. 4. P. 45–64. URL: https://www.eajournals.org/wp-content/uploads/Grammar-in-Communicative-Language-Teaching.pdf (last accessed: 25.03.2024).

Віта Безлюдна,
доктор педагогічних наук, професор;
завідувач кафедри іноземних мов,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

ДО ПИТАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ В ДОБУ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Ще до початку російсько-української війни використання онлайн-технологій у сфері освіти розділило навчальне середовище на аудиторне та дистанційне освітнє середовище, які залишаються значною мірою відокремленими, оскільки спираються на різні засоби подачі інформації та націлені на задоволення потреб різних аудиторій. Водночас імплементація сучасних інформаційних технологій і поява нових підходів до процесу навчання дає змогу викладачам впроваджувати найоптимальнішу методику для розвитку й набуття комунікативної компетентності студентами – змішане навчання, яке вдало поєднує онлайн навчання з присутністю викладача в аудиторному форматі [1].

Нині у зв'язку з ситуацією, яка склалася в Україні, в умовах російсько-української війни, змішане навчання стало пріоритетним напрямом роботи закладів вищої освіти більшості областей України. З огляду на реальну загрозу життю та здоров'ю учасників освітнього процесу (студенти, викладачі, працівники закладів вищої освіти) внаслідок збройної агресії й оголошення в Україні воєнного стану, було обговорено Наказ МОН України «Про деякі питання організації роботи закладів фахової передвищої, вищої освіти на час воєнного стану» від 07.03.2022 № 235 [2].

Як зазначає Ірина Мичак, закладів вищої освіти (ЗВО) мають самостійно визначитися і прийняти рішення щодо дати початку і формату навчання (онлайн, змішаний або офлайн) в залежності від безпекової ситуації у кожному регіоні та готовності закладу забезпечити захист студентів і працівників [2].

Серед переваг використання змішаного навчання виокремлюють такі: гнучкість навчання, тобто коли й де ви хочете; індивідуальне навчання, в якому студенти можуть стежити за власним темпом і зосереджуватися на точках, де в них виникають труднощі; постійна доступність навчальних матеріалів та, як результат, легкий доступ до них. Однак таке навчання має й недоліки, основними з яких є: самодисципліна та відповідальність, що вимагаються від самих студентів під час навчання; проблеми, спричинені низькою якістю підключення до Інтернету і брак бажання та/або мотивації студентів навчатися вдома онлайн. Проте, за винятком гнучкості, зазначеної як перевага, жоден інший аспект не розглядається більш ніж у 50 % проаналізованих досліджень.

Аналіз позитивних та негативних сторін упровадження дистанційного навчання під час російсько-української війни, проведений М. Чикаловою та Н. Юхно [4], дозволив їм зробити такі висновки:

- найбільш ефективним форматом надання освітніх послуг в умовах, що склалися, виявився змішаний формат, оскільки він поєднує класичні (традиційні) форми роботи з використанням віртуальних платформ;
- одним із методів мотивації до навчання можуть слугувати й спільні проєкти закладів навчання різних типів акредитації, коли учні можуть отримати інформацію про свою майбутню спеціальність від студентів, так би мовити «з перших рук»;
- перспективи подальших наукових розвідок доцільно пов’язати з підготовкою викладацького складу до роботи у змішаному форматі та використанням інноваційних інтерактивних методів навчання;
- значну роль у процесі такої освітньої діяльності відіграє і аспект наставництва, коли педагог забезпечує чітку ефективну комунікацію зі студентами та надає необхідну підтримку; освітяни повинні стимулювати діалог, обговорення та спільну роботу студентів за допомогою відповідних онлайн-інструментів та платформ.

Нині, змішане навчання має значний потенціал для покращення якості освіти у ЗВО та забезпечення гнучкості навчання під час російсько-української

війни. Однак змішане навчання потребує не тільки планування роботи, а й підготовки та вдосконалення самих учасників освітнього процесу, успіху в організації змішаного навчання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Безлюдний О. І., Безлюдна В. В., Щербань І. Ю., Комар О. С. Досвід використання змішаного навчання на заняттях з англійської мови у закладах вищої педагогічної освіти. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2019. Вип. 73 (5). С. 86–100.

2. Безпека під час навчання – надважливе завдання для кожного закладу вищої освіти. URL: https://www.kmu.gov.ua/news/iryna-mykychak-bezpeka-pid-chas-navchannia-nadvazhlyve-zavdannia-dlia-kozhnoho-zakladu-vyshchoi-osvity (дата звернення: 01.03.2024).

3. Про деякі питання організації роботи закладів фахової передвищої, вищої освіти на час воєнного стану : наказ Міністерства освіти і науки України від 07.03.2022. № 235. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0235729-22#Text (дата звернення: 01.03.2024).

4. Чикалова М., Юхно Н. Особливості освітнього процесу в умовах повномасштабних бойових дій. *Український Педагогічний журнал*. 2023. Вип. 3. С. 13–22. DOI: https://doi.org/10.32405/2411-1317-2023-3-13-22

Yevheniia Bezrozhenko,
4th-year student,
Faculty of Foreign Languages,
Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University

THE ROLE OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES IN TEACHING ENGLISH

In today's rapidly evolving digital landscape, the integration of information and communication technologies into education has become increasingly prevalent. Among many subjects benefiting from this technological revolution, the English language education stands out as an area where information and communication technologies are particularly transformative due to the global significance of English as a lingua franca, the widespread demand for English proficiency in academia and

the workplace, and the inherent communicative nature of language learning.

Information and communication technologies (ICT) are powerful educational tools that include both hardware tools such as laptops, smart phones, projectors, and software tools like email, Skype, Facebook, and YouTube [1, p. 104]. Various language learning online/offline software, platforms, and the methodological innovations like computer-assisted learning have made the acquisition of knowledge and skills easier and more effective.

As Viatonu and Kayode state, communicative method for learning languages combines high-quality content with flexible and interactive multimedia technology [2]. A variety of skills can be developed through a wide range of activities. As well as teaching support to formal courses, this comprehensive language learning method can act as a total solution for self-teaching. For example, in teaching phonetics, English sounds can be written down using the International Phonetic Alphabet. With the help of software or by using CDs, learners can practise exercises on minimal pairs.

The usage of computers at English lessons significantly increases the intensity of the educational process. Interactive training with the help of educational computer programs contributes to the implementation of a whole range of methodological, pedagogical, didactic, psychological principles, makes the learning process more interesting. Nevertheless, it is important to realize that a computer cannot replace a teacher in the learning process. It requires careful time management while working with a computer.

Information and communication technologies provide the possibility for students to access the contents and materials all the time from everywhere. Students who live in secluded and distant places may participate in the educational process avoiding the possibility of being excluded. Another key advantage of ICT based learning is flexibility in the personalization of the training process according to the students' learning styles, competencies and the definite objectives each is to achieve. With the help of particular software, teachers have the opportunity to supervise the results of the students' work, the level achieved by each and the possibility to update their online documents such as notes, images, and videos.

It is impossible to analyse ICT without accounting for the use of the Internet as a collaborative means through which a teacher can set up virtual communities for English language teaching and learning. Learners can exchange useful information in English on different topics with the help of online forums, chat rooms, discussion groups, audio and videoconferences, etc. As a rule, a forum moderator makes sure that the exchange of various opinions and beliefs does not go outside the set objectives and topics. It is also beneficial to compile the results of group plans and discussions so that they can be downloaded.

The advantage of ICT is that they bridge geographical barriers, granting learners access to authentic English language resources from around the world. Online libraries, digital archives, and multimedia repositories offer a wealth of literary works, articles, videos, and podcasts in English. Social media platforms and online communities provide opportunities for language exchange and interaction with native speakers, fostering cultural exchange and linguistic competence. Additionally, digital language proficiency assessments and certification programs enable learners to benchmark their skills and pursue academic or professional opportunities.

Learners can perform project activity thanks to ICT. Students can choose the theme of their creative work independently, use various sources of information, and select the way to demonstrate it. In addition, using the project method, students are given a great opportunity to use English in everyday communication situations. Project activity contributes to improving the students' skills of working with a computer and other modern technical means. Learners master electronic versions of dictionaries, reference books, encyclopedias; expand linguistic knowledge; increase the level of practical use of English.

Taking into account the abovementioned information, ICT contribute to the achievement of the main goal of modern education that is improving the quality of education, increasing the accessibility of education, ensuring the harmonious development of an individual who is orientated in the information space, attached to the information and communication capabilities of modern technologies and has an information culture.

Information and communication technologies are revolutionizing the landscape of the English language education, offering unprecedented opportunities for both teachers and students. By harnessing the power of digital tools and resources, English teachers can create dynamic and engaging learning environments that cater to diverse needs and preferences. As technology continues to advance, embracing innovation in English education is crucial to prepare students for success in an increasingly interconnected and multilingual world.

REFERENCES

1. Poudel A. P. Information and communication technology in English language teaching: Some opportunities and challenges. *Journal of Comparative & International Higher Education.* 2022. Vol. 14, Is. 4. P. 103–116.

2. Viatonu O., Kayode E. T. Improving the teaching and learning of English language through the use of information and communication technology: Prospects and challenges. *ICT for Language Learning :* International conference, 2012. URL: https://conference.pixel-online.net/conferences/ICT4LL2012/common/download/Paper_pdf/38-IBT104-FP-Viatonu-ICT2012.pdf (last accessed: 03.03.2024).

Daria Bilopolska,
4th-year student,
Faculty of Foreign Languages,
Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University

MOTIVATING SECONDARY SCHOOL STUDENTS TO ENHANCE THEIR SPEAKING SKILLS

The motivation factor plays a key role in learning. In today's world, English is on the top languages for communication, indispensable for academic and social progress. However, mastering English can be challenging especially for those who face barriers such as limited exposure to English-speaking environments, insufficient support, etc.

Understanding the motivations that drive students to learn and speak English is crucial for teachers and learners alike, as it not only influences educational outcomes but also shapes attitudes towards language acquisition.

Richard M. Ryan and Edward L. Deci mention that: "To be motivated means to be moved to do something. A person who feels no impetus or inspiration to act is thus characterized as unmotivated, whereas someone who is energized or activated toward an end is considered motivated" [3, p. 54]. Motivating students involves more than just providing external rewards or punishments. It requires understanding their interests and individual needs. Additionally, teachers must create a supportive and stimulating learning environment where students feel valued. This can be achieved through different procedures, such as setting clear objectives, giving valuable input, etc.

Certainly, understanding motivation also consists of realizing exactly what type it is, that is, what exactly can direct a student to the development of speaking skills or other ones. There are two types of motivation. One of them is "intrinsic motivation, which refers to doing something because it is inherently interesting or enjoyable, and extrinsic motivation, which refers to doing something because it leads to a separable outcome" [3, p. 55]. I believe that foremost, cultivating intrinsic motivation is essential for students to develop their English speaking abilities. When students are intrinsically motivated, they are driven by their own genuine interest in speaking rather than other rewards or pressures. This type of motivation is crucial because students with internal motivation won't stop even in the most difficult challenges. If they are guided by what is inside, they will probably achieve their goals because they will strive for it despite everything.

Teachers play significant role in developing this motivation because they can create a supportive and encouraging learning environment where students feel valued and empowered. They can provide opportunities for self-expression, such as class discussions, group speaking and presentations. This will allow students to develop their English speaking skills while also fostering a sense of autonomy over their learning.

“Internal factors are factors that influence someone from himself whereas external factors are factors that affect someone from outside or his environment” [4, p. 34]. This sort of factors may include a great passion for effective communication, a desire for self-improvement or an intrinsic enjoyment derived from the act of speaking. These internal motivators emanate from inside the individual person and serve as powerful driving forces that fuel maintained engagement and commitment to skill development.

Extrinsic motivation also plays a great role in the development of English speaking skills for students. This form of motivation is like external rewards or incentives. Extrinsic motivation provides noticeable markers of progress and achievement. It offers rewards such as praise, grades or other stimulus, with which students receive immediate feedback on their speaking skills. In addition, extrinsic motivation helps students set clear and achievable goals. Harmer (2007) said that “Extrinsic motivation is the result of any number of outside factors” [2, p. 48]. Whether it is aiming for a high grade, winning a speaking competition, or something else, external motivators provide students with specific goals to endeavor towards.

Besides, extrinsic motivation plays an essential part in mitigating the fear and anxiety that is often associated with public speaking. For many students, the speaking in front of an audience can be embarrassing or confusing. However, the promise of external rewards from teacher or parents can serve as an effective support to overcome these fears.

One more significant external factor within the school environment is the role of teachers and educators. “The surrounding physical and social environment also affects students to varying degrees. For many students, study motivation is formed in the learning environment” [1, p. 46]. Teachers play a pivotal role in shaping students’ motivation by providing encouragement, feedbacks, and guidance to student's needs. When teachers foster a supportive and nurturing learning atmosphere, students are more likely to feel comfortable and motivated to develop their speaking skills and speak in front of class. Peer dynamics also exert a considerable influence on students' motivation to develop speaking skills. Classroom interactions and group activities

make opportunities for students to engage with their peers, exchange ideas, and practice their speaking in a social context.

In conclusion, the development of speaking skills is heavily influenced by motivational factors, both intrinsic and extrinsic. Understanding and fostering motivation is essential for English teachers because the can make environment for students to develop their speaking skills. Overall, a holistic approach that addresses both intrinsic and extrinsic motivators, along with internal and external factors, is essential for effectively nurturing students' speaking abilities.

REFERENCES

1. Boström L., Bostedt G. What about Study Motivation? Students' and Teachers' Perspectives on What Affects Study Motivation. *International Journal of Learning, Teaching and Educational Research*. 2020. Vol. 19, No. 8. P. 40–59. URL: https://doi.org/10.26803/ijlter.19.8.3 (last accessed: 07.03.2024).
2. Harmer J. The Practice of English Language Teaching. Third edition. Longman Pearson Education Limited, 2001. 370 p.
3. Ryan R. M., Deci E. L. Intrinsic and Extrinsic Motivations: Classic Definitions and New Directions. *Contemporary Educational Psychology*. 2000. Vol. 25, No. 1. P. 54–67. URL: https://doi.org/10.1006/ceps.1999.1020 (last accessed: 07.03.2024).
4. Sartika S., Muhammad A. What contributes to students' success in learning to speak English. *JEELS (Journal of English Education and Linguistics Studies)*. 2014. Vol. 1, No. 1. URL: https://doi.org/10.30762/jeels.v1i1.34 (last accessed: 07.03.2024).

Людмила Веремюк,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри теорії та практики іноземних мов,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

ВПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ ПРИ ФАХОВІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ НУШ ПІД ЧАС ВІЙНИ

З початком війни в нашій державі майже всі заклади вищої освіти з метою збереження життя і здоров'я здобувачів та викладачів перейшли на дистанційну форму навчання. Змішану форму навчання використовують заклади вищої

освіти, які розташовані на більш безпечних територіях. Саме цим зумовлено актуалізацію дослідження використання новітніх он-лайн технологій при навчанні майбутніх вчителів німецької мови в умовах війни. На нашу думку, правильно підібрані засоби та технології навчання, забезпечать дієвий результат у навчанні здобувачів під час війни.

С. Тадіян вирізняє кілька напрямків фахової підготовки майбутніх учителів:

- перший напрямок – це виявлення зв`язку сфери особистості із особливостями структури діяльності (знання, уміння, навички);

- другий напрямок – це формування розвитку мотивів, інтересів, особливостей емоційно-вольової сфери, професійно важливих якостей фахівця у конкретній професійній діяльності протягом її опанування [3].

Науковець вважає, що становлення особистості професіонала визначається формуванням складних психічних систем регуляції діяльності та особливостей поведінки. Кожна професія впливає на розвиток схожих рис особистості, мотиваційної сфери та відповідної системи цінностей. У своєму розвитку особистість засвоює основні особливості професії, і саме ці характеристики починають проявлятися в інших сферах життєдіяльності. Це притаманно тим особам, що зацікавлені професійною діяльністю та відчувають задоволення від практичної роботи, такі фахівці характеризуються високим рівнем ідентифікації зі своєю професією [3].

С. Данилюк запропонував систему вправ із використанням інтернет-технологій з урахуванням таких критеріїв, як «специфіка прийняття інформації в Інтернеті» й «домінантна роль формованої компетенції» у процесі формування професійної компетентності майбутніх фахівців [1].

На сьогодні у дистанційному просторі представлені різноманітні додатки та застосунки для проведення он-лайн занять: Google Meet, MOODLE, Google Classroom, Zoom, Google Hangouts, Microsoft Teams, Kahoot, CiscoWebEx та ін. Студенти можуть користуватися будь-якими додатковими ресурсами, які допоможуть їм у навчанні, а саме блоги, підкасти, Твіттер, YouTube, мобільні

додатки, освітні веб-сайти, які являються одночасно і засобами навчання і засобами розвитку мотивації.

Робота з граматичним матеріалом у методиці викладання німецької мови поділяється на три основних етапи: етап ознайомлення й первинного закріплення, етап тренування та етам використання граматичної структури у мовленнєвій діяльності. Найчастіше головною проблемою у процесі навчання граматики німецької мови є набуття уміння застосовувати граматичні факти у процесі комунікації. Ефективність вивчення німецької мови дуже залежить від об'єму тренувань і мовленнєвої практики, які допомагають оволодіти граматичною структурою на рецептивному і продуктивному рівнях [2].

Другий етап роботи з граматичною структурою – тренування граматичного явища, яке вивчається. Це перелік різних вправ, які спрямовані на виконання аналогічних дій, і таким чином, на автоматизацію граматичної навички. Застосування дистанційної платформи сприяє оптимізації аудиторного навантаження, оскільки частина роботи переходить на самостійне виконання. Он-лайн платформи дозволяють більш раціонально використовувати аудиторний час й присвятити його поясненню граматичного матеріалу та, що є найскладнішим в безпосередній мовленнєвій практиці [2].

У своїй практичній роботі зі здобувачами вищої освіти під час дистанційного навчання в умовах війни ми застосовуємо наступні алгоритми: синхронне навчання – студенти та викладачі зустрічаються одночасно он-лайн за допомогою віртуальних навчальних платформ Google Meet або Zoom; асинхронне навчання не передбачає зустрічей із викладачем у певний час; студенти працюють в автономному режимі та виконують завдання у встановлений викладачем термін. Виконана робота подається в електронному вигляді. Студенти працюють самостійно над завданнями у власному темпі, викладачем надається зворотний зв'язок; самостійне навчання – закріплення інформації відбувається в будь-який зручний для студента час та місце за допомогою виконання завдань на платформі MOODLE.

Отже, в ході застосування дистанційного навчання при навчанні німецької мови, виявлено певні недоліки при навчанні майбутніх вчителів у дистанційному режимі, зокрема нестійкий інтернет-зв'язок, різниця у часі зі здобувачами, котрі виїхали за кордон. Однак дистанційне навчання дозволяє самостійно опрацьовувати матеріал, виконуючи це у зручний для здобувачів час. Та потрібно зауважити, що дистанційне навчання не лише німецької мови, а й будь-якої іноземної може бути лише додатковою формою навчання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Данилюк С. С. Використання системи вправ у процесі формування професійної компетентності майбутніх фахівців засобами Інтернет технологій. *Інформаційні технології і засоби навчання.* 2014. № 44 (6). С. 182–193.

2. Худа Н., Гупка-Макогін Н., Кочмар Д., Будз І., Поченюк Я. Фахова підготовка майбутніх вчителів англійської мови під час військових дій в Україні. *Вісник науки та освіти :* журнал. 2023. № 2 (8). С. 158–169.

3. Тадіян С. В. Проблеми формування професійної свідомості фахівця ДПО в умовах ВНЗ. *Формування та розвиток особистості в умовах вищих навчальних закладів МНС України :* матеріали першої міжвузівської науково-практичної конференції (Харків, 19 грудня 2003 року). Харків, 2003.

Mariia Halai,
4th-year student,
Faculty of Foreign Languages,
Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University

Aliona Solodchuk,
PhD in Education, Associate Professor;
Associate Professor of English and Methodology Department,
Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University

EFFECTIVENESS OF TEACHING ENGLISH TO KIDS USING INTERCULTURAL APPROACHES

The effectiveness of teaching English to children through intercultural approaches represents a vital exploration into how pedagogical methods can transcend traditional language teaching paradigms, fostering not only linguistic skills but also cultural awareness and global citizenship from an early age. This thesis is inspired by post-school practice with students in grades 5 to 7, a period crucial for developing cognitive, emotional, and social faculties. By integrating intercultural approaches into English language teaching, this work aims to examine how exposure to diverse cultural contexts and practices enhances students' engagement, motivation, and language acquisition. This study is predicated on the hypothesis that intercultural education can significantly impact language learning, promoting a more inclusive, empathetic, and comprehensive understanding of global cultures. Drawing on firsthand observations and pedagogical theories, this thesis seeks to contribute to the evolving discourse on the role of intercultural competence in education, particularly within the realm of English as a foreign language. Through a detailed analysis of teaching strategies, classroom interactions, and student outcomes, this work endeavors to highlight the transformative potential of intercultural approaches in shaping the next generation of learners, capable of navigating and contributing to an increasingly interconnected world.

This thesis explores the effectiveness of intercultural approaches in teaching English to students in grades 5 through 7, based on observations and experiences from post-school practice. It begins by setting the theoretical foundation for intercultural learning, highlighting key pedagogical theories underpinning intercultural approaches and their practical application in teaching younger students. The methodology section describes the data collection and analysis techniques employed to assess the impact of intercultural methods on English language learning, drawing on firsthand data gathered during post-school practice.

A significant focus is placed on how the development of intercultural competence serves as a pivotal element in increasing students' motivation towards learning English. This is supported by an analysis of how intercultural activities and

materials influence students' interest and motivation, using specific examples from practice. The thesis also presents practical examples of intercultural approaches implemented during the educational process, evaluating their effect on learning outcomes.

During the post-school practice with 5th to 7th grade students, intercultural exercises such as cultural exchange projects, role-playing, and interactive storytelling were utilized to enhance English language learning. These exercises, embedded within the teaching strategy, aimed to deepen students' understanding of diverse cultures while improving their linguistic skills. Through direct engagement with culturally rich content and interactive communication exercises, students were encouraged to explore various aspects of global cultures, thereby fostering a more inclusive and empathetic approach to learning English. This thesis will explore how such intercultural activities contribute to a more engaging and effective language learning experience, promoting not only language acquisition but also global awareness and cultural appreciation among young learners.

Additionally, the challenges and barriers to integrating intercultural methods into the school curriculum are discussed, based on the experiences encountered during post-school practice. This includes an examination of potential difficulties faced by educators in incorporating intercultural approaches and suggestions for overcoming these obstacles.

The thesis assesses the impact of intercultural methods on the development of linguistic and communicative skills among students, concluding that intercultural learning not only enhances language proficiency but also fosters empathy, cultural awareness, and global competence. Recommendations for curriculum development and teacher training are proposed, emphasizing the need for comprehensive strategies that enable the effective application of intercultural approaches in English language teaching. The study concludes with reflections on the significance of intercultural teaching methods in preparing students to navigate a diverse and interconnected world, suggesting directions for future research in the field of intercultural language education.

REFERENCES

1. Choi I. The effectiveness of intercultural education in EFL teaching: A comparative study. *Language, Culture and Curriculum*. 2018. No. 31 (1). P. 64–78.
2. Lee H. H. Exploring the effectiveness of intercultural communicative competence in teaching English as a second language to Korean students. *TESOL Journal*. 2017. No. 8 (4). P. 837–849.

Anna Holovchenko,
4th-year student,
Faculty of Foreign Languages,
Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University

Yuliia Kazak,
PhD in Education, Associate Professor;
Associate Professor of Foreign Languages Theory and Practice Department,
Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University

FOUNDATIONS OF ENGLISH VOCABULARY ACQUISITION: A THEORY OVERVIEW

Vocabulary plays an important role in the acquisition of four English skills' acquisition. A rich vocabulary empowers learners to grasp spoken language, express themselves clearly, and understand written materials. Without it, comprehending listening and reading activities, and producing clear speaking and writing become significantly more challenging.

Vocabulary knowledge is an essential part of literacy skills [5]. It is also referred to as lexical knowledge and word knowledge [1]. Vocabulary research by Nation, Laufer, and Ravenhorst-Kalovski [2; 3; 4] has shown that there is a close connection between a learner's second language (L2) vocabulary size and the ease in which that learner will have in coping with written and spoken texts. In other words, the more L2 vocabulary a learner knows, the more likely they will be able to understand the target language.

Nation proposes that learners focus L2 vocabulary study on the small group of words that they are most likely to encounter in written and oral forms: high frequency vocabulary [3]. It is not only important which vocabulary items will be studied, but how they will be studied. He has estimated the number of times a learner needs to

encounter a particular word in a general range of 6 to 15 in order to successfully learn it. This raises the question of how teachers can ensure learners encounter high-frequency vocabulary on a regular basis. There are many strategies for learning and reviewing vocabulary, from extensive reading to rote memorization drills. This paper focuses on defining particularly effective approaches that target high-frequency vocabulary learning.

Researchers suggest that knowing a word involves knowing the knowledge of the spoken and written form, morphological knowledge, knowledge of word meaning, collocational and grammatical knowledge, connotative and associational knowledge, and the knowledge of social or other constraints in use.

There are some indicators that learners can master vocabulary. They are as follows: the learners are able to recognize vocabulary in its spoken and written forms; to recall it at will; to relate the vocabulary to the real object or concept; to pronounce words, and they can use those words with good pronunciation; the learners can spell the vocabulary correctly; the learners know in what ways it can combine with other words to build correct sentence.

This overview provides valuable insights for structuring vocabulary teaching and avoiding possible difficulties encountered during intervention. Furthermore, it underscores the importance of aligning vocabulary selection with learners' inherent motivations. Words considered relevant and useful by the learner are demonstrably more likely to be retained and actively employed.

REFERENCES

1. Laufer B., Goldstein Z. Testing vocabulary knowledge: Size, strength, and computer adaptiveness. *Language Learning.* 2004. Vol. 54, No. 3. P. 399–436.

2. Laufer B., Ravenhorst-Kalovski G. C. Lexical threshold revisited: Lexical text coverage, learners' vocabulary size and reading comprehension. *Reading in a Foreign Language.* 2010. Vol. 22, No. 1. P. 15–30.

3. Nation I. S. P. Teaching vocabulary in another language. Cambridge University Press. 2001.

4. Nation P. How large a vocabulary is needed for reading and listening? *The Canadian Modern Language Review.* 2006. Vol. 63, No. 1. P. 59–82.

5. Pulido D., Hambrick D. Z. The virtuous circle: Modeling individual differences in L2 reading and vocabulary development. *Reading in a Foreign Language.* 2008. Vol. 20, No. 2. P. 164–190.

Bohdan Hontar,
4th-year student,
Faculty of Foreign Languages,
Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University

THE USE OF MOBILE PHONES TO ENHANCE SPEAKING SKILLS IN ENGLISH LESSONS

Speaking fluency becomes essential for students who learn English as a foreign language because it's one sign that they've mastered the language. Speaking is an interactive process of creating meaning that involves information production, reception, and processing. However, researcher Brown asserted that when social engagement is involved in interactive language function, it's not just what people say that matters, but also how they say it and the non-verbal cues they convey through gestures, eye contact, and other body language. Different strategies have been used to improve students' proficiency in speaking English as a foreign language. It is important to support students when teaching speaking [1].

Students must learn grammar in order to form proper phrases and discussions, but pronunciation results in articulation that is simple to understand. According to Derakhsan, Khalili and Behesti (2016), speaking proficiency includes both fluency and correctness [2]. Gaining proficiency in vocabulary, which involves using the right words in the right situations, also contributes to accuracy. Students occasionally use phrases or words that have varied meanings depending on the context. Additionally, students ought to be able to employ phrases and expressions appropriately as a result. In many communicative language classes, accuracy is attained by letting students focus on phonology, syntax, and discourse in their spoken output, even though fluency is the main objective. It is implied by the statement that speaking accurately and fluently are both important.

Regretfully, there are certain problems with the teaching-learning process. There are still a lot of students who struggle with communication. The lack of words caused the kids to remain mute. They struggle to vocally convey their thoughts and

opinions because they are self-conscious about their English language skills and fear of making mistakes. Scientists Yundayani and Kardijan (2018) indicated that students also take too long to compose their sentences and speak slowly. They were still struggling with certain English terms. After that, they spoke in English with multiple grammatical and lexical mistakes. The kids were bored and disinterested in the learning session because the teacher simply asked and answered questions. This resulted in a lack of enthusiasm [4].

In order to solve the above mentioned problems educators should pay more attention to the use of mobile phones. The teacher should employ every tactic at their disposal, including media use, to assist students in developing their speaking abilities. An internet-connected smartphone can assist students with their assignments both inside and outside of the classroom. It can be used for a variety of functions, including emailing, web surfing, video chatting, and more. It has benefits as well as drawbacks. Numerous learning methods are possible with smartphones, such as audio, brief text messages, graphical displays, data, internet searches, and the usage of the camera and video clips. Time restraints, classroom setup, or a deficiency of language use in day-to-day activities could be the cause.

Mobile devices, such as smartphones, are very important in education. They serve as a variety of educational resources, including videos on YouTube, electric dictionaries, and more. They have the power to inspire and encourage pupils to get better at English. Because of this, it is anticipated that students will be able to comprehend and improve their smartphone usage skills during the teaching and learning process. Smartphones have advantages as well as disadvantages. When a smartphone has internet access, it can search through thousands of webpages with a high level of accuracy for the user. They almost eliminate the need for reference books and save time and effort when going to the library. While mobile phones can be useful for obtaining information for tasks in the classroom, some parents and teachers may not want their kids to use them there.

In this digital age of time, today millions and millions of students worldwide have mobile phones. Students use mobile phones in different educational and social

settings including restaurants, public transportation, movie theatres, streets and classrooms. Despite the importance of mobile phones in learning English its use is still limited. Students like to use them but teachers do not encourage them to do so fearing that this digital device will be a big distraction for both teachers and students alike. Also, despite the fact that mobiles manifest themselves as a good learning tool, they still need to proof for educationists, practitioners, teachers and decision. Mobile phones are effective if students handle them wisely.

REFERENCES

1. Brown H. D. Principle of learning and Teaching. USA : Pearson Education. 412 p.
2. Derakhshan A., Khalili A. N., Beheshti F. Developing EFL Learner's Speaking Ability, Accuracy and Fluency. *English Language and Literature Studies*. 2016. Vol. 6, No. 2. P. 177. URL: https://doi.org/10.5539/ells.v6n2p177 (last accessed: 07.03.2024).
3. Yundayani A., Kardijan D. Improving students' oral presentation performance through the use of visual media in small group discussion. *Journal of English Language and Literature (JELL)*. 2018. No. 3 (2). P. 103–114.

Yaroslava Dykun,
4th-year student,
Faculty of Foreign Languages,
Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University

INTEGRATING MOVIES FOR AUTHENTIC LEARNING AND SPEAKING PRACTICE IN THE MIDDLE SCHOOL EFL CLASSROOM

The ubiquity of English in today's globalized world necessitates educators' focus on fostering students' appreciation for its significance, particularly in regions where English usage is not prevalent. Proficiency in English serves as a key that unlocks doors to international commerce, advanced academic pursuits, and participation in global scientific endeavours.

Within Ukrainian context, acquiring English language skills is recognized as a means to bridge linguistic and geographical boundaries, facilitating communication across these divides. While all language skills – reading, listening, writing, and speaking – hold inherent value, research suggests that speaking serves as the cornerstone of authentic interaction (Arroba & Acosta, 2021).

Although proficiency in writing, listening, and reading is critical for

comprehension, speaking empowers learners to actively demonstrate their ability to utilize the language in real time. However, developing fluency, spontaneity, and grammatical accuracy in spoken English presents a substantial challenge, requiring sustained practice over time. Furthermore, learners necessitate extensive exposure to the target language in everyday contexts to grasp the subtle nuances and cultural underpinnings of its usage.

Overall, speaking is a complex productive skill in language learning that involves the coordinated use of various linguistic, cognitive, and social abilities. It encompasses the ability to articulate sounds and words to form sentences and utterances, while simultaneously drawing on grammatical knowledge, critical thinking, and social awareness to communicate effectively in different contexts.

In this context, movies emerge as a valuable resource for facilitating English language acquisition. They offer a window into real-life conversations unfolding in natural settings, allowing students to witness authentic language use first-hand. Beyond everyday speech, movies frequently showcase diverse speaking styles, encompassing everything from formal academic presentations to informal slang (Kinasih & Olivia, 2022). This exposure provides learners with a valuable glimpse into the multifaceted nature of English language use in various situations.

Drawing upon the information above, here are some specific recommendations for implementing movie integration effectively within the middle school EFL classroom:

For teachers:

- *Maximize practice time.* Research suggests teachers often dedicate only half an hour to speaking and listening activities. Consider dividing the session time equally to provide more practice opportunities.
- *Movie selection and preparation.* Before presenting a movie, ensure it aligns with student interests and needs. Familiarize yourself with the content beforehand to facilitate discussions and answer questions effectively.

- *Differentiated instruction.* Recognize that students have varying speaking abilities. Provide extended wait time for those needing more time to formulate their responses in the target language.
- *Interactive activities.* Supplement movie viewing with engaging activities like games, role-playing, and simulations that build upon the movie content and maximize learning benefits.

For students:

- *Actively engage with native English.* Develop awareness of the importance of learning from native speakers. Watching movies can help you understand natural pronunciation and word usage.
- *Expand English language use.* Integrate English into your daily life beyond the classroom. Movies offer a wealth of authentic expressions that can be applied in real-world interactions.
- *Genre selection.* Choose movie genres that can specifically improve your speaking skills. For example, comedies might encourage light-hearted conversation practice, while documentaries can spark discussions on more serious topics.
- *Embrace classroom participation.* Recognize the value of classroom interaction for speaking skill development. Actively participate in discussions and group activities.
- *Overcome shyness.* Work through inhibitions by actively interacting with others, both inside and outside the classroom.
- *Practice beyond the classroom.* Seek opportunities to use English in everyday life to further enhance your speaking skills.

In conclusion, movie integration holds promise as a valuable tool for enhancing speaking skills in the middle school EFL classroom. By implementing the recommendations outlined here, educators can capitalize on the engaging nature of movies to create a dynamic learning environment that fosters speaking practice, vocabulary acquisition, and overall English language proficiency development for their students.

REFERENCES

1. Arroba J., Acosta H. Authentic digital storytelling as alternative teaching strategy to develop speaking skills in EFL classes. *LEARN Journal: Language Education and Acquisition Research Network.* 2021. Vol. 14, No. 1. P. 317–343.
2. Kinasih P. R., Olivia. An analysis of using movies to enhance students' public speaking skills in online class. *JOLLT Journal of Languages and Language Teaching.* 2022. Vol. 10, No. 3. P. 315–328.

Yevheniia Zbarzhyvetska,
4th-year student,
Faculty of Foreign Languages,
Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University

Olha Sushkevych,
PhD in Philology, Associate Professor;
Associate Professor of English and Methodology Department,
Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University

BOOSTING VOCABULARY ACQUISITION: THE POWER OF GRAPHIC ORGANIZERS

Vocabulary, as one of the knowledge areas in language, plays a great role for learners in acquiring a language. Vocabulary knowledge is often viewed as a critical tool for second language learners because a limited vocabulary in a second language impedes successful communication.

M. Alqahtani claims that many learners see second language acquisition (SLA) as essentially a matter of learning vocabulary, and therefore they spend a great deal of time on memorising lists of target words and rely on their bilingual dictionary as a basic communicative resource. As a result, language teachers and applied linguists now generally recognize the importance of vocabulary learning and are exploring ways of promoting it more effectively [1].

Both teachers and students agree that acquisition of the vocabulary is a central factor in teaching a language. Teaching vocabulary is one of the most discussed parts of teaching English as a foreign language. When the teaching and learning process takes place, problems would appear to the teachers.

In this context, learning new words can be reinforced with different

teaching/learning resources because they stimulate, motivate as well as focus learners' attention for a while during the instructional process. Visual aids are defined as those instructional aids which should be used in the classroom to encourage the process. Visual aids are those instructional devices which are used in the classroom to encourage learning and make it easier and motivating. Also, the use of visual aids encourages the body movement, and it may strengthen the control.

According to H. B. Kansızoglu graphic organizers, also named as visual maps, enable the use of skill areas of the brain entirely, help overcome the information load and allow the information and resources to be collected in one place. Besides, they increase creativity, providing flexibility in thinking and help the individuals perceive the information entirely. These tools combine linguistic forms like words and phrases with non-linguistic forms like symbols and arrows which show relationships [3].

Q. Wu states that students, on the one hand, can use graphic organizer as a learning tool to better understand vocabulary meanings and then assess or review, for a test, any new vocabulary items learned in a subject area. Teachers, on the other hand, can use graphic organizer prior, during or following teaching a topic to organize the notions taught. Suitable graphic organizers can be designed or chosen by teachers alone, students alone, or both, to teach or learn a certain set of vocabulary [4, p. 303].

After conducting research on the impact of using graphic organizers for word-learning on the emotional state of students, I. Ilter concludes that the use of the different graphic tools leads to learning new words, as well as promoted positive activity and outcome emotions (such as enjoyment, pride, and hope). It may be deduced from that these positive emotions proved to be beneficial for the students' word-learning process. The results suggest that the use of different graphic organizers in vocabulary instruction can help sustain positive emotions in learning new words, can also reduce negative emotions related to failure (such as hopelessness, shame, anger and anxious) in educational settings. Finally, the results of his study demonstrated that graphic organizers are powerful predictors and pedagogical tools for fostering vocabulary development and inducing achievement emotions that

positively enhance as a result of the treatment [2, p. 58].

Moreover, graphic organizers are tools for self-learning. Students who use graphic organizers in the classroom develop their ability to use them independently as study tools for note-taking, planning, presentation, and review. In other words, graphic organizers are beneficial to students' learning inside and beyond classrooms.

In conclusion, by presenting information mostly visually, these organizers are particularly beneficial for visual learners, who thrive on charts, diagrams, and mind maps. On the other hand, the support to auditory learners can be provided through teachers' content explanation accompanying the graphic organizers, enabling these students to process information through spoken words. By incorporating hands-on activities and interactive elements, organizers engage kinaesthetic learners, making the vocabulary perception process more dynamic.

REFERENCES

1. Alqahtani M. The importance of vocabulary in language learning and how to be taught. *International Journal of Teaching and Education*. 2015. Vol. 3, No. 3. P. 21–34.
2. Ilter I. The power of graphic organizers: effects on students' word-learning and achievement emotions in social studies. *Australian Journal of Teacher Education.* 2016. Vol. 41, No. 1. P. 42–64.
3. Kansızoglu H. B. The effect of graphic organizers on language teaching and learning areas: A meta-analysis study. *Education and Science*. 2017. Vol. 42, No. 191. P. 139–164.
4. Wu Q. Learning ESL vocabulary with smartphones. *Procedia – Social and Behavioral Sciences.* 2014. Vol. 143. P. 302–307.

Олександр Коваленко,
старший викладач кафедри англійської мови та методики її навчання,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

МОДЕРНІЗАЦІЯ ЕЛЕКТРОННОГО КУРСУ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ (НА ПРИКЛАДІ КУРСУ «ТЕОРЕТИЧНА ФОНЕТИКА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ»)

Навчальний процес у вищому закладі освіти неможливий без створення та використання глобального освітнього середовища. Необхідність створення такого середовища вперше було викликано потребами саме дистанційного навчання. Зазначається, що впровадження електронної навчальної платформи MOODLE (Modular Object Oriented Distance Learning Environment) в наявний навчальний процес відкриває багато нових можливостей та позитивно сприймається як студентами, так і викладачами [1].

Вивченню можливостей навчальної платформи MOODLE приділили увагу багато вітчизняні науковців серед яких Б. А. Демида, С. І. Сагайдак, С. О. Сисоєва, К. П. Осадча, В. С. Височанський, Л. М. Клакович, П. Б. Кущак.

Аналіз останніх досліджень та публікацій засвідчує, що платформа MOODLE має широкі можливості зокрема і щодо електронного тестування, але й має деякі обмеження. Суттєвий поштовх для модернізації електроних навчальних курсів надали умови викладання в умовах пандемії та військового стану, коли виникла необхідність перейти на дистанційі форми роботи в асинхронному та змішаному режимах. Наявний досвід викладання теоретичних дисциплін свідчить про необхідність модернізовувати та вдосконалювати традиційні завдання та формулювання запитань, щоб виключити списування та передачу банальних теоретичних положень, які легко запозичити з джерел. Було помічено, що в дистанційному режимі багато видів традиційної мотивації працюють не так ефективно, як в очній школі.

Положення про атестацію електронного навчального курсу на рівні ВНЗ та МОН України визначає, що кожний ЕНК, розміщений на навчальному порталі, повинен мати ресурси трьох типів: 1) інформаційні; 2) діяльнісні; 3) комунікаційні [2]. Слід зазначити, що в процесі розробки курсу доцільно фокусуватися спочатку на інформаційних, а потім на діяльнісних та комунікаційних ресурсах. Всі три типа ресурсів потребують необхідної модернізації.

На рівні теоретичного навчального матеріалу запропоновано лекційний матеріал в трьох версіях: повній, скороченій та мінімальній, що дає можливість

студентам відібрати лекійний матеріал за своїм рівнем та академічними інтересами.

Більшість семінарів передбачає перегляд відео чи прослуховування відео, вказаних в завданнях, з наступним пошуком та аналізом фонетичних явищ. Питання здебільшого мають проблемний характер і сформульовані таким чином, щоб заохочувати студента до критичного мислення, виявлення індивідуального ставлення, розвитку педагогічної інтуіції. Зазначимо, що деякі питання мають нетривіальний, а подекуди й контраверсійний характер. Вони пропонуються для написання есе чи творів. У завданні вказується форма та обсяг повдомлення. Наведемо деякі типові завдання: Що на вашу думку робить оволодіння вимовою успішною? Які причини ваших невдач в оволодінні фонетикою? Чи помічали Ви свої проблеми в невербальній комунікації? Які саме? Чи ви вважаєте використання жестів корисними при викладанні фонетики та граматики? Які жести? Чи бачите ви необхідність застосування жестової мови при викладання фонетики? Які ваші особисті помилки у вимові звуків, у наголошенні слів, інтонування речень? Як ви дізналися чи усвідомили недоліки своєї манери мовлення/вимови? Як ви реагували чи реагуєте на зауваження чи виправлення? Які недоліки у англійській вимові типові для українців? Які проблеми комунікації іноземців відзначені у відео? Чи вони вас здивували? Чи ви згодні з таким аналізом? Чому на вашу думку з'являються розвиваються різні акценти? В якій мірі інтоніція англійського мовлення відрізняється від української інтоніції? В чому викладання мови як іноземної відрізняється від викладання рідної мови (включно з аспектом навчання вимови)? Наскільки успішним може бути ваше викладання української мови як іноземної? До викладання якого варіанту англійської мови ви готові, а до якого ви мотивовані? Чому? Відмінності акцентів важливі при начанні вимови чи аудіюванні? Який варіант вимови слова ви як вчитель будете намагатись реалізувати в класі?

Було модернізовано й ІНДЗ щоб запропонувати творче та професійно спрямоване завдання, що поєднує академічну та практичну направленність: укласти 12–15 речень для уявної співбесіді при прийомі на роботу,

транскрибуючи свій текст як в британському так і в американському варіантах англійської мови. Студентам пропонується наступна опція: зробити фонозапис свого тексту в одному з варіантів.

В результаті проектування та розроблення ЕНК, а також його модернізації та застосування ми дійшли до наступних висновків: 1) платформа MOODLE є дієвою та ефективною для розміщення навчальних матеріалів в межах електронного навчального курсу; 2) в умовах дистантного навчання наявність якісного ЕНК є гарантією якісного отримання знань та формування навичок з курсу, зокрема з теоретичної фонетики; 3) використання ЕНК в сучасних умовах потребує модернізіції та розробки декількох паралельніх завдань.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Moodle. URL: https://moodle.org. (дата звернення 01.04.2024).
2. Положення про атестацію електронного навчального курсу на рівні ВНЗ та МОН України. URL: https://www.mnau.edu.ua/files/moodle/PologAtDistKurs.pdf (дата звернення 01.04.2024).

Tetiana Kolisnyk,
4th-year student,
Faculty of Foreign Languages,
Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University

Yuliia Kazak,

PhD in Education, Associate Professor;
Associate Professor of Foreign Languages Theory and Practice Department,
Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University

GAME-BASED LEARNING FOR ENGLISH: ENGAGING ACTIVITIES THAT BOOST COGNITIVE SKILLS

Game-based learning (GBL) has gained significant attractiveness in Western countries, with scholars emphasizing the inherent educational value and enjoyment associated with playing. This aligns with the definition of "game" found in the New Webster's Dictionary, which describes them as interactive experiences that teach through goals, rules, adaptation, problem-solving, and social interaction, often presented within a narrative framework [3]. Games fulfil our basic need to learn by providing a platform for enjoyment, engagement, structure, motivation, and emotional connection, all while facilitating learning itself. This appeal, coupled with mental and physical stimulation, makes games a powerful tool for enhancing the learning experience.

To understand the impact, it's crucial to analyse the concept of cognitive functions in the language learning. These are essentially the mental abilities students need to acquire in school, encompassing concentration, memory, processing speed, logic, auditory perception, visual processing, and more. Extensive research has established cognitive skills as a key factor in learning ability, differentiating "good learners" from those who struggle. In essence, strong cognitive skills facilitate faster and easier learning, while weak skills present a significant challenge. Effective reading, writing, thinking, analysis, comprehension, memory, and problem-solving all rely on the smooth interplay of these cognitive skills.

Educational games leverage the inherent qualities of regular games – engagement, enjoyment, and interactivity – to create learning experiences relevant to various academic subjects, including language acquisition. As Michael and Chen define them, educational games are a subset of "serious games" – those with a primary focus on learning, not just pure entertainment [4]. These games can be applied across a wide range of domains, from history and engineering to biology,

maths, and languages. The popularity of educational games has grown exponentially in research and industry since the 1990s.

Further supporting the value of game-based learning, Gardner's theory of multiple intelligences posits that individuals learn best when information is presented in ways that resonate with their dominant intelligences. Gardner identifies eight intelligences, including "bodily-kinaesthetic" and "interpersonal". Educational games, particularly those incorporating role-playing or group activities, can cater to strong students in these areas by providing opportunities for physical movement and social interaction [2]. This aligns with Armstrong's suggestion that board games, for example, can be a valuable teaching strategy for students with strong interpersonal intelligence [1]. By incorporating a variety of games into the learning environment, educators can cater to diverse learning styles and maximize the chances of reaching all students in the classroom.

General research highlights numerous benefits associated with educational games. These include:

- *reduced anxiety* as games can create a less stressful environment, facilitating language acquisition;
- *motivation and engagement*, which supported by the inherently fun and engaging nature of games, fostering a positive learning experience, particularly for shy students who may feel more comfortable expressing themselves in this context;
- *unique learning opportunities* as games can create novel experiences within the foreign language, simulating real-world situations that might not be possible in a typical lesson;
- *enhanced memory* as the relaxed atmosphere created by games that can contribute to improved information retention;
- *practical language application* as a game provides a model for real-world language use, promoting practical language skills;
- *appreciation for the language* because games can help students develop a deeper appreciation for the beauty of the foreign language, moving beyond the initial learning challenges.

In general, by incorporating game-based learning, educators can create a more engaging and effective learning environment for language acquisition.

REFERENCES

1. Armstrong T. Multiple intelligences in the classroom. Association for Supervision and Curriculum Development. 2000.
2. Gardner H. The Development and Education of the Mind: The selected works of Howard Gardner. Routledge. 2006.
3. Grolier. New Webster's Dictionary. Librairie Larousse. 1992.
4. Michael D., Chen S. Serious Games: Games That Educate, Train, and Inform. 2006.

Denys Komar,
4th-year student,
Faculty of Foreign Languages,
Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University

TECHNIQUES FOR IMPROVING WRITING SKILLS OF SCHOOLCHILDREN

The ability of writing well is not a choice for the young learners, it is a medium for interpreting academic excellence and also a basic necessity for achieving success in the civic life and global economy. Though the definition of language literacy consists of all the four language skills (Listening, Speaking, Reading and Writing), poor writing skills in the students at school level might cause a severe literacy crisis.

However, reading and writing are two complementary skills which move in parallel and they should go hand in hand at the elementary level of English language learning. Many students who are in the school level seem to be good in reading but they have severe difficulty in writing. Writing skills are different from reading ones. Reading can form an intellectual vision of thoughts written by someone else while writing is the ability to formulate one's thoughts, arrange them in a sequential manner and create a record of them using the exact structure of language. Reaching highest English language proficiency level is a challenging goal for the students in the high school. The objective is really a tough task especially in the domain of writing. For the students who belong to a country where English is treated as a second language, exposure to the language is limited because the common people communicate only in their mother tongue. Besides, the beginner learners have limited scope of vocabulary;

they find difficulty in writing coherent and cohesive contents and also are unable to apply correct grammatical structure. The role of language teachers is very crucial in this scenario for transforming the learners to better writers. The language teachers who teach English as a second language face many challenges when they teach writing skills in the elementary level classrooms.

One of the most important means of assessing students is their writing skills whereas most of the students from the non-native English countries experience a great challenge with academic writings. Some of the teaching and learning strategies are aimed to help the non-native students improve their academic skills for achieving success in the tertiary level education scenario. Some students find difficulty in writing longer paragraphs and assignments even in their mother tongue. Paragraph writing is the primary way of presenting information in the fundamental education system. A typical paragraph can be written only after analyzing various sources, collecting information and arranging in a coherent form. Students have to pass through various academic expectations in the schools and a variety of written assignments should be done by them. These assignments include preparing reports, taking notes, case studies, writing project work and so on.

However, in a rich technology, English language learners can become better readers and writers if they are involved into collaborative and autonomous learning. When a variety of tasks are presented to the learner in which some can be accomplished but some others cannot be, the learning strategy is known as collaborative learning. The tasks are given to the learners so that they can accomplish them only by peer view exchange and group participation. The level of success can be increased by using this technique as it encourages learning through communications and interactions with others. The researcher Gokhale says that "Individuals are able to achieve higher levels of learning and retain more information when they work in a group rather than individually" [1]. This type of learning helps to sharpen the critical thinking ability of the learners.

The ability of taking charge of one's own learning can be termed as autonomous learning. The concept of this type of learning was referred by Holec and

according to Hurd, «Independence, autonomy and the ability to control learning experience have an important role to play in the language education» [2]. Learner autonomy is considered as a short term goal.

Writing is the most significant productive skill among four language ones and there are so many challenges in achieving it. The teachers of English face numerous difficulties when students learn it as a second language. English as an additional language was hampered in the school level standards because of scarcity of study materials, lack of planning and lack of trained instructors. Students should be motivated to understand their needs and play an important role in developing their writing skills.

REFERENCES

1. Gokhale A. A. Collaborative Learning Enhances Critical Thinking. *Journal of Technology Education.* 1995. Vol. 7, No. 1. URL: https://doi.org/10.21061/jte.v7i1.a.2 (last accessed: 07.04.2024).
2. Hurd L. Language learning strategies in independent settings. Bristol, UK : Multilingual Matters, 2008. 352 p.
3. Koyalan A. The Challenge of Teaching Documented Essay Writing. *Journal of International Social Research*. 2019. No. 3 (10), 401-408. Retrieved from: https://web.b.ebscohost.com (last accessed: 07.04.2024).

Roman Krochak,
4th-year student,
Faculty of Foreign Languages,
Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University

Iryna Postolenko,
PhD in Education, Associate Professor,
Associate Professor of English and Methodology Department,
Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University

METHODS OF TEACHING ENGLISH TO THE 7TH GRADE LEARNERS

The development of different methods along with new directions of language teaching differ in the way they address fundamental concepts of language teaching such as the goal of language teaching, understanding of the basic nature of language, selection of the target language content, the role of the native language following an

approach, the role of a teacher, principles concerning the memory, and, besides other things, also the individual circumstances of each target group of learners.

The method of Total Physical Response is based on learning by doing. The language is presented as a set of instructions and commands that are always accompanied by active behaviour as instructed. As a result, the memory is activated. Students do not speak at the beginning. Their understanding of the language is to be developed first. The students listen to the teacher speaking in the target language who gives them commands while performing the command as an illustration to facilitate the understanding. Pupils observe the action and then perform the command with their own bodies. The teacher repeats and renews the commands until the students reach proficiency high enough to give the commands themselves [1, p. 104].

The Silent Way uses the partial similarity among different languages to its benefit. The method uses these similarities to help the learner to create a base for further learning of the target language. Therefore, the language instruction should work with similarities between the target language and the first language of the students at the beginning. In such case, the language learners proceed from known to unknown. highlights the importance of silent awareness and active trial. In Harmer´s words students take responsibility for their own learning while the teacher takes responsibility to organize the process of learning. The teacher despite being silent most of the time is very active [2, p. 35].

Suggestopedia is built up on the beliefs and theories of the Affective-Humanistic Approach and same as the approach is concerned with the environment of teaching and well- being of the learner. The aim is to make learners feel comfortable and relaxed in order to lower their affective filter. All actions taken are in order to desuggest the learner's barriers to learning and to evoke positive emotions. By doing so, they will be able to use more of their mental capacity. Suggestopedia aims to reach the best outcomes of learning by working with positive feelings and by desuggesting any possible limitations or negative associations with studying [3, p. 108].

The target group of learners is 7th grade students. The factor of age plays an important role in the decisions about what and how to teach in the class and therefore also the choice of teaching methods, procedures, and techniques. A teacher must know about the specification of the target group of learners and take that into consideration. This age group of learners has a great disposition for learning. Apart from a superior ability to learn pronunciation they are much better at understanding and absorbing the language than young learners mainly because of their increased cognitive skills and abstract thinking. They are able to operate in abstract concepts, which is very important in terms of language learning as for example in understanding grammar rules or understanding abstract terms. Their attention span is significantly longer and on that account, the teacher does not have to change activities that often as with young learners.

REFERENCES

1. Mart C. T. The Grammar-translation Method and the Use of Translation to Facilitate Learning in ESL Classes. *Journal of Advances in English Language Teaching.* 2013. No. 1 (4). P. 103–105.
2. Warwick E. Conclusion: What have we learned? *International Journal of Educational Research*. 2021. P. 35.
3. Setiyadi Ag. Bambang Teaching English As A Foreign Language (2nd Edition). In: Teaching English As A Foreign Language (2nd Edition). Graha Ilmu, Yogyakarta, 2020. P. 1–163.

Anastasiia Leshchenko,
4th-year student,
Faculty of Foreign Languages,
Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University

THE USE OF VISUAL AIDS AND MULTIMEDIA MATERIALS TO ENHANCE ENGLISH LANGUAGE ACQUISITION

English language acquisition is a multifaceted process that involves not only linguistic proficiency, but also communicative competence and cultural understanding. In recent years, the integration of visual aids and multimedia materials has been developed as a powerful strategy to enhance the effectiveness of English language acquisition. Visual aids such as illustrations, diagrams, videos, and

multimedia materials including audio, video, and interactive elements offer dynamic and engaging ways to facilitate language learning.

The use of visual aids and multimedia materials in the English language classroom has become increasingly prevalent due to their ability to deal with diverse learning styles, engage learners of all age and create immersive learning experiences. As shown in Noha Halwani's research (2017), students' reading and writing skills increase when teachers employ multimedia and audio-visual aids. It helped students grasp the material and become more engaged in the classroom without worrying that they would struggle due to shyness [3, p. 54]. Daniel (2013) discussed the benefits of employing visual aids when teaching English to students. They become more interested in learning, it saves time because it explains the concept clearly and concisely. It lessens the teacher's workload, they can enhance their own English proficiency, it offers students new experiences, it makes learning English simple, and it aids in keeping students' attention during the lesson [2, p. 120].

The cornerstone of successful implementation lies in aligning the chosen visuals with specific learning objectives. For instance, vocabulary acquisition can be facilitated by the strategic use of high-quality photographs. Consider employing pictures depicting a grocery store layout, with each item clearly labeled in the target language. This approach provides a concrete visual reference, fostering the formation of strong mental associations between the word and its real-world counterpart. Similarly, for the presentation of complex grammatical structures, consider leveraging infographics. By employing color-coded sections and clear diagrams, these resources can visually represent abstract concepts like verb conjugations or sentence formation, promoting a deeper understanding [1, p. 215].

Maintaining student engagement necessitates diversification in the types of visual aids employed. Beyond static photographs, incorporating illustrations, charts, and graphs should be considered. They cater to a wider range of learning styles. Visual learners benefit from the clear and concise representations, while kinesthetic learners can engage with realia, manipulating 3D objects to solidify their comprehension. For instance, when introducing prepositions of place, physical

objects like miniature furniture can be used to represent spatial relationships between them.

However, the mere presentation of visuals is insufficient. To truly enhance learning, educators must design interactive activities centered around these resources. Encourage students to actively engage with the visuals by providing them with tasks that require them to describe what they see in their own words. Alternatively, have them label various sections of a diagram or chart, ensuring comprehension of the information conveyed [1, p. 213]. Consider more creative activities as well, such as having students create their own visuals to represent a particular concept. It not only deepens understanding, but also encourages students to move beyond passive reception and actively participate in the learning process.

The rise of educational technology has opened a vast array of possibilities for integrating multimedia resources into language instruction. Online platforms offer a plethora of interactive exercises, polls, and quizzes that can be built upon video clips or images. Language learning apps and websites frequently incorporate multimedia elements providing students with additional practice opportunities beyond the classroom setting.

To bridge the gap between theoretical knowledge and real-world application, consider integrating authentic materials like advertisements, movie clips, or social media posts. It exposes students to the language as it is used in everyday contexts, while simultaneously introducing them to cultural nuances. For example, a humorous commercial can be used to explore informal greetings in the target language, while a news clip can serve as a springboard for practicing summarizing current events. These authentic materials enhance the relevance of language learning and prepare students to navigate real-life scenarios with confidence [4, p. 12].

In conclusion, the effective integration of visual and multimedia resources requires a well-defined strategy that aligns with specific learning objectives, utilizes a variety of visual formats, and incorporates interactive activities. By using online tools, integrating authentic materials, and empowering students to create their own content, educators can transform these resources from passive supplements into

dynamic tools that actively contribute to the language acquisition process. This multifaceted approach fosters deeper engagement, promotes a more comprehensive understanding of the target language, and ultimately leads to a more successful and enriching learning experience.

REFERENCES

1. Al-Ajmi N. H., Aljazzaf Z. Factors Influencing the Use of Multimedia Technologies in Teaching English Language in Kuwait. *International Journal of Emerging Technologies in Learning (iJET)*. 2020. Vol. 15. No. 05. P. 212–234. URL: https://doi.org/10.3991/ijet.v15i05.12277 (last accessed: 28.03.2024).

2. Burgin X., & Daniel M. C. Exploring English Language Teaching in an Ecuadorian Urban Secondary Institution. *GIST – Education and Learning Research Journal*. 2017. No. 14. P. 107–134. URL: https://latinjournal.org/index.php/gist/article/view/407 (last accessed: 28.03.2024).

3. Noha H. Visual Aids and Multimedia in Second Language Acquisition. *English Language Institute , King Abdul Aziz University, Jeddah, Saudi Arabia.* 2017. Vol. 10. No. 6. URL: https://www.researchgate.net/publication/317211242_Visual_Aids_and_Multimedia_in_Second_Language_Acquisition (last accessed: 28.03.2024).

4. Thomas M., Keinders H. Task-based language learning and teaching with technology. London ; NewYork : Continuum, 2010. URL: https://www.researchgate.net/publication/274668624_Task_based_language_learning_and_teaching_with_technology (last accessed: 28.03.2024).

Віктор Литвиненко,
старший викладач кафедри теорії та практики іноземних мов,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ЗНАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Вивчення будь-якої іноземної мови розкриває перед нами нові можливості, робить багатшим наш духовний світ. Володіючи іноземною мовою, людина автоматично переходить на вищий соціальний ступінь, оскільки стає конкурентоспроможним претендентом на високооплачувану посаду. Адже, як відомо, престижні організації, зазвичай, або самі є представниками іноземних фірм, або ведуть з ними активну партнерську діяльність. А там без знання іноземної мови не обійтися. Іноземні мови покращують якість нашого життя у всіх його сферах.

В умовах сьогодення знання іноземних мов є не тільки запорукою успішної кар’єри, а й показником освіченості людини, можливістю спілкуватися

з іноземцями та знаходити друзів з усіх куточків світу. Крім того, людина також пізнає звичаї та традиції країни, мову якої вивчає, знайомиться з її історією та культурою. Недарма кажуть: «Нова мова – новий світ». Отож вивчайте іноземні мови, не бійтеся робити кроки до самовдосконалення, бо перед освіченою людиною відкривається безліч дверей та зникає безліч перешкод.

Знання іноземної мови – важлива конкурентна перевага, і не лише для окремо взятої людини, але і для країни в цілому. Згідно з дослідженням, що було проведене компанією Education First у понад п'ятидесяти країнах світу, існує пряма залежність між рівнем володіння англійською та станом економіки. Знання іноземних мов – це ключ до успіху в сучасному світі, де спілкування іноземними мовами та обробка величезних обсягів інформації набуває все більшого значення.

В рейтингу, складеному тією самою Education First, перші 11 рядків займають європейські країни, для європейців хороша індивідуальна англійська – можливість більше подорожувати і вільно спілкуватися, доступ до престижних вакансій у великих багатонаціональних компаніях, в сфері сучасних технологій.

Зовсім недавно вчені з Лондонського університету шляхом проведення великого статистичного та наукового дослідження прийшли до висновку, що люди, які вчать іноземні мови, мають більш гнучке і оригінальне мислення. Цей висновок базується на тому, що вчені науковим шляхом підтвердили прямий зв'язок між активністю сірої речовини і знанням кількох мов.

Надзвичайно важливим є знання англійської мови для фахівців у сфері IT, чимало об'яв про вакансії для програмістів високої кваліфікації не лише містять вимогу про знання англійської мови, вони взагалі складені англійською. Тим більше потрібно володіти англійською, якщо ви плануєте співпрацювати з зарубіжними замовниками або розраховуєте отримати контракт за кордоном. Ви можете працювати на німецьку, корейську або американську компанію, в будь-якому разі для спілкування з роботодавцем вам знадобиться саме

англійська, сьогодні це мова міжнародного спілкування, в діловому світі індивідуальна англійська на хорошому рівні – норма для кожного.

Загалом людина, яка володіє мовами, – різнобічно розвинута особистість, володіє кращими здібностями до вивчення нового, вільніша та більш впевнена у спілкуванні з людьми.

Так, наприклад, англійська мова – це офіційна мова міжнародного бізнесу та торгівлі, Інтернету і техніки, науки і мистецтв. 80% ділового мовного простору займає саме вона. Кожен з нас все частіше стикається з нею у спілкуванні з партнерами по роботі і на відпочинку. Англійська мова використовується при заповненні анкет, складання резюме, у діловому та приватному листуванні.

Володіння англійською мовою – вже не дивовижна навичка, а необхідність. Нині її навчають у дитячих садках, школах, вузах, не кажучи вже про численні курси та тренінги. А в деяких країнах навіть математика і деякі інші предмети шкільної програми викладають англійською мовою.

Німецька мова – це мова техніки і фінансів. За останні п'ять років попит на неї значно виріс, з'явилося багато німецьких партнерів та інвесторів. Інтенсивно імпортуються товари з Німеччини, наприклад, меблі, електроніка, автомобілі. А отже, потрібні люди, які можуть з цими імпортерами спілкуватися. Знання німецької мови також вітається в представництвах німецьких банків.

У той же час складно сказати, яку роль відіграє у світі італійський бізнес. Стало модно носити одяг і взуття від італійських дизайнерів, купатися в італійських джакузі та обідати за столом виробництва Італії. Завдяки тим, хто зміг знайти спільну мову з іноземними партнерами, культура Італії надовго проникла в нашу країну.

Очевидно також, що стрімко набирає обертів актуальність японської та китайської мов. Багато східних фірм відкривають філії в інших країнах і шукають фахівців, які добре володіють мовою. А знайти таких поки не просто. Крім того, що вивчення японської (як і китайської) — неймовірно складний і

трудомісткий процес, займатися цим марно, не маючи абсолютного слуху і хорошої зорової пам'яті.

Варто згадати і про французьку мову. Навряд чи вона вам знадобиться, якщо ви не працюєте у французькій компанії. Але якщо вже буде можливість її застосувати, французька допоможе легко заручитися симпатією і вічною дружбою французів.

Стара приказка говорить: «Скільки мов ти знаєш, стільки раз ти людина». Тобто, чим більше мов на сьогодні ти знаєш, тим краще. Адже, кожна мова – це ключ, який відкриває двері до чогось свого, до чогось нового.

Інтерес до вивчення мов традиційно великий, бо перефразовуючи відомий вислів, можна сміливо сказати, що той, хто володіє мовами, володіє світом.

Вивчення будь-якої іноземної мови розкриває перед нами нові можливості, робить багатшим наш духовний світ. Володіючи іноземною мовою, людина автоматично переходить на вищий соціальний ступінь, оскільки стає конкурентоспроможним претендентом на високооплачувану посаду. Адже, як відомо, престижні організації, зазвичай, або самі є представниками іноземних фірм, або ведуть з ними активну партнерську діяльність. А там без знання іноземної мови не обійтися! Іноземні мови покращують якість нашого життя у всіх її сферах.

Кожен, хто бажає вивчити іноземну мову може вибрати доступний і самий оптимальний варіант для того, щоб вивчити, ту мову, яка йому більше подобається. Правда іноді вибирати особливо не доводиться, і треба вивчити якусь конкретну мову в силу якихось об'єктивних причин, це може бути і бажання поїхати в якусь конкретну країну або ж працевлаштування на роботу, де однією з умов є знання конкретної мови.

Немає значення, наскільки вміло людина пише іноземною мовою, відмінює дієслова, чи складає тест на слововживання. Для того, щоб вчитися, покращувати свій рівень, та дійсно застосовувати мову оригіналу, нам потрібно розмовляти.

Вивчаючи мову крок за кроком, ви побачите свої здобутки та напрацювання. А коли видно результат, є бажання рухатись далі, вдосконалювати свої знання та вміння, вивчати щось нове, всебічно розвиватись та долати мовні бар'єри.

Vladyslav Mazur,
4th-year student,
Faculty of Foreign Languages,
Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University

Iryna Postolenko,
PhD in Education, Associate Professor,
Associate Professor of English and Methodology Department,
Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University

GRAPHIC ORGANIZERS FOR LEARNIN ENGLISH

Graphic organizers which are specifically designed for facilitating learning and instruction of the context are visual and spatial symbols which describe content, structure and the key conceptual relationships of the text using lines, arrows and circles. Graphic organizers are tools which combine linguistic forms like words and phrases with non-linguistic forms like symbols and arrows which show relationships. Appearance of these tools is based on learning theories provided in "The Psychology of Meaningful Verbal Learning" published by Ausubel in 1963. Ausubel emphasizes the difference between rote learning and meaningful learning in this work. He asserts that rote learning enables keeping information in memory for a short time but it does not include integration of new information with the existing concepts [1, p. 140].

Multiple studies have found that graphic organizers significantly increase student learning in comparison to traditional-style notes. The unique types of spatial representation found in all types of graphic organizers engage students more deeply than traditional-style notes and fulfill their need for a non-traditional way in which they can organize, explore, and practice content. Furthermore, traditional-style note taking often limits students to rote memorization while graphic organizers require

students to study the content in more creative methods. Additionally, students' conceptual understanding improves more with the use of graphic organizers than traditional-style notes [2, p. 103].

Studies have evidenced that integrating graphic organizers increases student engagement because students have not been overexposed to them. Choudhary & Bano (2022) found that the use of graphic organizers consistently increases student engagement in the learning process. This finding is not surprising, as after numerous years in the classroom students often tire of the traditional note-taking style or the traditional oral presentation of information. Choudhary & Bano noted in their research that when teachers give timely feedback on the graphic organizers the feedback increases student engagement as students are able to reflect on their work more deeply. Choudhary & Bano concluded that the use of graphic organizers in a collaborative setting was an excellent way to improve peer idea exchange. Graphic organizers deepen student learning [4, p. 157].

Several studies have found that graphic organizers are the superior format for notetaking in educational settings due to how they engage students in deeper learning than traditional-style notes. The integration of non-linguistic representations (e.g., diagrams, pictures, symbols) in graphic organizers increase student learning. They noted that graphic organizers are an essential component of high-quality teaching and learning. They shared that providing an expression of an idea in a way that does not include words is an essential component with many students' learning. Many students are visual learners and often learn and retain information better when they can utilize non-linguistic representation, which is often lacking from traditional-style notes.

It has been found that the use of graphic organizers helps students move past the stage of simply recalling concepts into the stage of developing their ability to create new ideas based on unrelated concepts [3, p. 147]. The researchers found that moving to the latter stage is essential for critical thinking and setting students up for success to build upon their knowledge as their learning progresses. Integrating graphic organizers into lessons helps students develop interrelationships, create meaning schemes, and construct knowledge bases, all of which deepen learning.

REFERENCES

1. Kansizoglu H. B. The Effect of Graphic Organizers on Language Teaching and Learning Areas: A Meta-Analysis Study. *Education and Science*. 2017. No. 42. P. 139–164.
2. Kernan W. D., Basch C. H. & Cadorett V. Using Mind Mapping to Identify Research Topics: A Lesson for Teaching Research Methods. *Pedagogy in Health Promotion*. 2018. No. 4. P. 101–107.
3. Landøy A., Popa D. & Repanovici A. Teaching Learning Methods. In Collaboration in Designing a Pedagogical Approach in Information Literacy. *Springer Texts in Education*. Cham: Springer, 2020. P. 137–161.
4. Choudhary F. & Bano R. Concept maps as an effective formative assessment tool in biology at the secondary level. *Journal of Education & Educational Development*. 2022. No. 9 (1). P. 157–175.

Віта Неізвестна,
викладач-стажист кафедри іноземних мов,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ОСВІТИ

В умовах реформування освітньої системи в Україні а також європейської інтеграції особливо актуальним питанням являється підготовка майбутніх вчителів іноземної мови в системі нових освітніх трансформаційних змін. Реалізація цього стратегічного завдання зумовлена також глибинними змінами в системі й структурі загальної середньої освіти а також у закладах вищої освіти та необхідністю інтеграції національної освіти в європейський освітній простір.

Реформування освітньої системи створили передумови щодо щодо якісно нових змін в системі професійної підготовки вчителя нової генерації, тобто формування високопрофесійних вчителів з урахуванням якісно-особистісних характеристик майбутнього педагога, який відповідатиме законодавчим нормам стратегіям з урахуванням досвіду Європейських країн, реалізація цього питання є можливим за рахунок підвищення якості освіти у закладах вищої освти (далі ЗВО) а також застосування нових методик якісної професійної підготовки майбутніх вчителів у процесі навчання.

Як зазначено у Концепції «Нова українська школа» (2016) [3], держава потребує підготовки вчителя, здатного працювати в умовах інноваційних змін,

що відбуваються в освітній сфері, адекватно реагувати на виклики часу.Тому перехід на нові освітні стандарти вимагає від закладів вищої освіти адаптованих змін саме в організації навчального процесу, в тому числі – і для підготовки педагогічних кадрів.

Згідно наукових досліджень професійна підготовка майбутніх учителів не є вузько предметно-спрямованим освітній вектором, а таким що забезпечує соціально-культурно-професійний взаємозв'язок, самоусвідомлення можливостей у широкому соціальному і професійному контексті» [1].

Професійна підготовка вчителів іноземної філології складається з нормативної частини, яка включає наступні складові :

1. Теоретико-методологічна
2. Психолого-педагогічна,
3. Науково-дослідна підготовка
4. Інваріантна.

Теоретико-методологічна підготовка орієнтована на оволодіння теоретичними знаннями педагогічної професії, тобто основами конкретних наук, пов'язаних із даною професією, поняттями й категоріями професійної компетентності.

Психолого-педагогічна підготовка майбутніх учителів-філологів передбачає оволодіння новітніми методиками освітнього процесу, в системі педагогічної і психологічної культури.

Науково-дослідна підготовка не лише забезпечує набуття студентами теоретично обґрунтованого уявлення про професійну компетенцію вчителя-філолога, але й розширює можливості його самореалізації, розкриваючи особистісний потенціал майбутнього вчителя.

Інваріантна складова, яка містить фундаментальні знання з філософії, психолого-педагогічних та методичних дисциплін, технологічні знання та професійно-педагогічні вміння» [2, с. 81].

Отже, підготовка майбутніх вчителів являється вкрай актуальним питанням сьогодення яке потребую дослідження в майбутньому, у зв'язку з

реформуванням освітньої галузі в цілому та інтеграції освітньої діяльності в європейський освітній простір.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Безлюдна В. В. Професійна підготовка майбутніх учителів іноземних мов у вищих педагогічних навчальних закладах України (1948–2016): теорія і практика : монографія. Умань : Візаві, 2017. 342 с.

2. Липчанко-Ковачик О. В. Особливості підготовки майбутніх бакалаврів-філологів у вищих навчальних закладах. *Педагогічні науки :* збірник наукових праць. Херсон : Херсонський державний університет, 2017. Вип. LXXVI. Т. 2. С. 81–85.

3. Концепція НУШ МОН. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf (дата звернення: 27.10.2016).

Вікторія Павлюк,
кандидат педагогічних наук, доцент;
доцент кафедри іноземних мов,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ НУШ ДО РОБОТИ З ДІТЬМИ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ

На початку XXI століття мовна освіта пережила сучасні тенденції, спрямовані на світові стандарти, оновлення цілей і навчальних програм викладання та вивчення іноземних мов, зокрема у закладах середньої освіти. Значні вимоги до освітян висуває європеїзація мовної освіти, яка є ключовим аспектом вдосконалення української системи освіти. Її головною метою є підготовка нового покоління професіоналів, які можуть взаємодіяти у мультикультурному та лінгвістично різноманітному середовищі. Отже, професійна підготовка майбутніх учителів іноземної мови визначена першочерговим завданням.

Л. Калініна та І. Самойлюкевич вважають, що специфіка функціонування зазначених умінь і використання необхідних знань повинна знайти адекватне відбиття і в системі професійної підготовки вчителя іноземних мов. Вони виокремлюють чотири основні модулі формування професійної компетенції:

Модуль І – загальнометодична підготовка майбутнього вчителя іноземної

мови – забезпечує набуття студентами теоретично обґрунтованого уявлення про професійну компетенцію вчителя іноземної мови (ІМ); про методику викладання іноземних мов, її дослідницький апарат і зв'язок з іншими науками; про цілі, зміст і засоби навчання іноземної мови; про систему вправ для формування іншомовної комунікативної компетенції.

Модуль ІІ – професійна підготовка майбутнього вчителя іноземної мови до роботи в початковій школі – закладає методичні основи навчання ІМ учнів молодшого шкільного віку з урахуванням їх психофізіологічних особливостей, цілей, завдань, змісту і принципів навчання ІМ у 2–4 класах, специфіки імітативно-ігрового методу, який домінує у навчанні дітей іноземної мови.

Модуль ІІІ – професійна підготовка майбутнього вчителя ІМ до роботи в основній школі – передбачає теоретичне вивчення питань розвитку всіх видів мовленнєвої діяльності, серед яких домінує усне мовлення, з подальшою апробацією власних практичних наробок студентів.).

Модуль IV – професійна підготовка майбутнього вчителя ІМ до роботи в старшій школі – є завершальним у процесі оволодіння професійною компетенцією вчителя іноземних мов [2, с. 131].

Розглядаючи питання підготовки вчителя іноземних мов нуш до роботи з дітьми з особливими потребами, О. Казачінер підкреслює, що під час вивчення іноземної (англійської) мови учнями з обмеженими можливостями ефективними є такі інтерактивні технології навчання, як робота в парах, трійках, змінювані трійки, «Карусель», «Акваріум», «Велике коло», «Мікрофон», незакінчені речення, «Мозковий штурм», аналіз проблеми, «Мозаїка», коло ідей, розігрування ситуації у ролях (рольова гра, імітація), дискусія, ток-шоу тощо. Дослідниця зазначає, що інтерактивні види роботи дають учням з особливими потребами можливість переносити набуті раніше знання, сформовані вміння й навички на нові види діяльності та ситуації мовленнєвої взаємодії, що сприяє вдосконаленню комунікативного досвіду. Під час застосування різних форм інтерактивної діяльності учні з особливими потребами працюють у групі однолітків, де вони можуть досить вільно висловити свої думки, мобілізувати

знання, проявити творчий, організаторський та лідерський потенціал. До роботи залучається ще й подвійна мотивація: мотив прояву особистості та самоствердження у групі та мотив досягнення колективної мети. Отже, більш продуктивно відбувається процес саморозвитку особистості учнів з особливими потребами [1, с. 165].

О. Казачінер вважає, що вчителів іноземних мов НУШ треба навчати того, як ефективно застосовувати специфічні форми, методи та прийоми навчання іноземної мови дітей з особливими освітніми потребами, серед яких арттерапія та її різновиди, зокрема казкотерапія, музикотерапія, використання образотворчої діяльності, техніка квілінг, логопедична ритміка, робота з інтерактивною книгою, білінгвістичний метод навчання, проведення роботи із закритою картиною та використання нових інформаційних технологій у навчанні - невербальних засобів спілкування, використання наочних, словесних та практичних методів навчання іноземної мови, різних видів дидактичних ігор (зокрема мовленнєвих), проведення нетрадиційних уроків тощо [1, с. 167].

Таким чином, оцінка професійної підготовки майбутніх вчителів іноземних мов відповідно до європейських стандартів виявляє кілька загальних закономірностей, які можуть підвищити професіоналізм та інтелектуальний ріст учнів з особливими потребами, що включає в себе виховання почуття відповідальності за результати навчання, встановлення нових освітніх цілей, впровадження сучасних освітніх технологій, заохочення індивідуального розвитку та когнітивних стилів, а також ефективний контроль за набуттям професійних знань і навичок.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Казачінер О. С. Навчання іноземних мов дітей з особливими освітніми потребами. *Інноваційна педагогіка*. 2019. № 11. С. 164–167.

2. Калініна Л. В., Самойлюкевич І. В. Професійна підготовка майбутнього вчителя іноземних мов у контексті європейський вимог. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка.* 2004. № 19. С. 129–133.

3. Шумаєва С. Підготовка вчителів іноземних мов до роботи з дітьми з особливими освітніми потребами у штаті нью-джерсі. *Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи*. 2020. Вип. 1 (7). С. 122–130. DOI: https://doi.org/10.31499/2706-6258.1(7).2022.261217

Valentyna Parashchuk,
PhD in Philology, Associate Professor;
Associate Professor at the Department of Germanic Languages,
World Literature and their Teaching Methodology,
Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University

CHECKING FOR UNDERSTANDING TALK MOVES IN EFL TEACHER CLASSROOM COMMUNICATION

Educators virtually always have "understanding" as a basic goal of their teaching.

Gary H. Jeffery, 1984.

Given that teacher classroom talk is actualised in various genres depending on the function of communication, *checking for understanding* can be viewed as a separate teacher talk genre with its units and means of verbalisation. *Speech acts* (purposeful intentional speech actions verbalizing paticular illocutionary aims) are considered to be the minimal units of verbal interaction in classroom discourse [1, p. 186]. In dialogic interaction, *talk move* is the key functional unit that typically consists of one or more speech acts in the speaker's turn, the choice of which is defined by the dominant purpose of discourse development [2, p. 153]. This research aims at the description of EFL teacher talk moves that are utilised with the communicative purpose of checking for understanding.

In their book "Understanding by Design", Wiggins and McTighe claim that learners prove they "understand" if they can: 1) explain; 2) interpret; 3) apply; 4) have perspective; 5) empathize; 6) have self-knowledge [5, p. 182]. According to their theory, teachers are "not mere purveyors of content knowledge, skill, or activity, but are coaches of understanding" [op. cit.] that is made up of six 'domains' or 'facets', namely, explanation, interpretation, application, perspectives, empathy, and self-knowledge that can serve as indicators of understanding. Let us discuss the facets mentioned above in greater detail.

Explanation aims at students' explicating the study material in their own words, at their ability of making connections, demonstrating reasoning, offering

translations that provide meaning. *Interpretation* asks students to make sense of stories, art works, data, situations, or claims. *Application* requires students to use knowledge in new situations with a real or simulated audience, purpose, settings, etc. *Perspective* means that students can see things from different points of view, and take a critical approach. *Empathy* enables students to get inside another's feelings and worldview and to appreciate classmates who think and act differently. *Self-knowledge* gives students insight into how accurate their views are of the tasks, and how their performance meets the academic requirements and standards.

Rosenshine in his "Principles of Instruction" emphasises that "checking for understanding at each point can help students learn the material with fewer errors" [3, p. 16]. At the same time, he cautions how not to check for understanding, i.e. by asking "*Is it clear? Have you understood? Does it make sense?"* Instead of asking *if,* teachers should ask *what* students have understood.

Sherrington, & Goodwin [4] described the following five ways teachers can apply while checking for understanding, each of them being realised with specific talk moves that constitute the repertoire of checking for understanding genre: 1) "**summarise what you've understood, so far**" talk move: the teacher stops at key moments of their explanation to ask a student to summarise the main ideas of the learning material that is being explicated (e.g. *Ok, let's stop here and try to summarise the key points*). It is thought of as a good thinking task for the student-summariser; 2) "**repeat instructions**": while giving instructions for a task, the teacher can ask one or two students to repeat them to check that the students understood the details (e.g. *Can you tell me what you must do now? You must finish Exercise 1, right. What will you write down? Words, correct. When you have finished, who will you talk to?*); 3) "**agree or disagree**": while using this talk move, teachers check for listening and understanding, and at the same time make students form their opinions (e.g. *That's an interesting point, A! Do you agree, B? Why do you think so?)*; 4) **"think aloud as you plan**" talk move helps explore students' thinking which largely occurs privately, in the hidden way. When teachers encourage students to think aloud, they check the way how learners are going to approach the task (e.g.

Let's look at the task. How would you go about solving it? Let's plan what we're going to do. OK, let's hear your thoughts); 5) "**explain or defend your position**": when students produce an initial response, the teacher should probe further, asking them to defend their position (e.g. *What makes you think so*? *That's one way to say it, but is it always so?*).

Checking for understanding is a genre of teacher classroom talk that is actualised at the lesson with a repertoire of talk moves the acquisition of which should constitute an integral part of EFL teacher professional communication education.

REFERENCES

1. Нікітіна А. В. Одиниці педагогічного дискурсу вчителя-словесника як лінгводидактичні поняття. *Філологічний часопис*. 2015. Вип. 1. С. 182–191.
2. Селіванова О. О. Методологічні проблеми дослідження діалогу. *Одеський лінгвістичний вісник.* 2013. Вип. 1. С. 144–158. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/olinv_2013_1_16
3. Rosenshine Barrack. Principles of instruction research-based strategies that all teachers should know. *American Educator.* 2012. URL: https://www.teachertoolkit.co.uk/wp-content/uploads/2018/10/Principles-of-Insruction-Rosenshine.pdf
4. Sherrington Tom, & Goodwin David. Five Ways. A series of short posts summarising some everyday classroom practices. URL: https://teacherhead.com/2021/12/02/five-ways-to-check-for-understanding/
5. Wiggins G., & McTigue J. Understanding by design. Upper Saddle River. NJ : Pearson, 2006.

Tetiana Pelyno,
4th-year student,
Faculty of Foreign Languages,
Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University

Iryna Postolenko,
PhD in Education, Associate Professor,
Associate Professor of English and Methodology Department,
Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University

WORKING ON ERRORS WHEN LEARNING ENGLISH

Accuracy is the main reason and the main skill in English. Working on mistakes allows you to improve your vocabulary, grammar and pronunciation. Not

knowing about a mistake, a student can make it not only during school, but also in further activities in life. Accordingly, this is reflected in the perception of the interlocutors or readers of the text with an error written by a former student. Paying attention to the correction is the main tool in accuracy.

Clarity helps the student to reliably convey information and the teacher and classmates to reliably perceive it. In a few words, to be reliable is of great importance. In secondary school, students already begin to express their opinion, refer to personal experience and express their competence in certain topics. Therefore, it is worth turning to the clarity of the expression of thought or simply to a clear answer to the task. These skills are also honed while working with errors [1, p. 178].

Encouragement and confidence. Correction can cause false emotions, such as disorientation and discouragement. After all, a student can lose faith in his abilities. But working on mistakes is the opposite of instilling the teacher's confidence and support. The student improves and sharpens his knowledge.

Growth is the acceptance of corrections, it indicates the growth and development of the student on the way to learning English. English class in high school is not about monotonous learning of words, sharpening grammar and listening to texts. The English lesson in high school is about the creativity of the teacher in presenting the material using information on any topic. The topics correspond to the age characteristics and needs of students, this is provided by the program of English language lessons in grades 5–9 from the Ministry of Education and Science of Ukraine. And awareness of these topics gives great confidence and ease in the future. The process of growth helps to master the language better.

Promotion of Continuous Improvement. Feedback promotes a culture of continuous improvement, where learners are encouraged to learn from their mistakes, seek out opportunities for growth, and strive for excellence in their language skills. By fostering a growth mindset and a commitment to lifelong learning, feedback empowers learners to reach their full potential and become proficient users of English [2, p. 73].

Based on the previous information, error analysis is varied and evaluated in different categories. Practical activity proves that the direct type of error correction is perceived more effectively by students. They are more comfortable when the teacher discusses their mistakes in the process. Error correction deepens and improves students' knowledge. Working on mistakes leads to a better result. Students become more confident and motivated in class. In addition, the teacher offers them to note down mistakes, while not emphasizing them, but on the contrary encouraging them to improve [3, p. 75].

We would like to highlight the advantages of working on mistakes in the English language lesson:

- It can help learners to identify and rectify mistakes in grammar, vocabulary, pronunciation, and usage, leading to increased accuracy in English language skills.
- Learners can improve their ability to express themselves clearly and effectively in spoken and written English, thus enhancing their overall communication skills.
- Effective error correction, provided in a supportive and encouraging manner, can boost learners' confidence by demonstrating progress and empowering them to tackle challenges in their English language learning journey.
- Prompts learners to think critically about language rules and structures, fostering analytical skills and deeper understanding of English language patterns.
- Helps learners internalize correct language forms and structures, facilitating the process of language acquisition and enabling them to progress to higher levels of proficiency in English.
- Encourages learners to reflect on their language use, identify areas for improvement, and become more self-aware of their linguistic strengths and weaknesses.
- Involves explanations of cultural nuances and conventions in English language usage, thereby enhancing learners' understanding of English-speaking cultures and promoting intercultural competence.

- Helps learners reinforce their understanding and retention of English language structures, leading to more durable learning outcomes over time.

REFERENCES

1. Purnama S. The impact of listening phonological errors on speaking. *International Journal of Innovation, Creativity and Change*. 2019. No. 9 (6). P. 175–188.
2. Ramasari M. Students' pronunciation error made in speaking for general communication. *Journal of Linguistics, English Education and Art (LEEA).* 2017. No. 1 (1). P. 45–47.
3. Safrida. Grammatical errors: An analysis in speaking produced by EFL undergraduate students. *Research in English and Education (READ) Journal.* 2016. No. 1 (1). P. 71–80.

Veronika Petlovana,
4th-year student,
Faculty of Foreign Languages,
Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University

CREATING A DYNAMIC LEARNING ENVIRONMENT: MEDIA, GAMES, AND ACTIVITIES FOR EFFECTIVE L2 SPEAKING

The ability to communicate effectively in English is a crucial skill for success nowadays. Communication is the process and the result of modern English Language Teaching (ELT). It is the goal of language teaching and part of the learning process. Creating an environment where students feel comfortable using English (L2) in the classroom can be a challenge.

In English language teaching, the learners need to master four language skills that are reading, listening, writing, and speaking. Researchers focused on speaking ability among the skills since it allows students to convey their ideas, emotions, and feelings orally in a foreign language. U. Adrianty mentioned that the primary goal of English language teaching is to prepare learners with the ability to communicate effectively and appropriately in English [1]. Speaking is probably the most important skill there because people who know a language are referred to as speakers of that language. This indicates that using a language is more important than just knowing about it. In turn, R. Amumpuni and B. Rahmasari stated that students must practice other skills in daily activities in order to develop their speaking [2]. As a result,

teachers are to provide more opportunities for students for speaking practice. It can be ensured by providing additional activities, examples, and media that allow them to participate in real-world communication.

Previous research has shown that there is a direct relationship between students' confidence and their speaking behaviour in L2. For example, students may feel anxious and hesitant to speak English due to a lack of confidence. The anxiety can make them reluctant to participate in conversations. They might struggle with expressing themselves orally, especially in front of the class [3, p. 286]. To overcome this trouble, K. Nuraini suggested helping students see the value of clear communication in achieving their goals [5]. The teacher can boost their intrinsic motivation. This means focusing on getting the message across effectively, even if there is no focus on accuracy.

The students' native language is the most influential factor affecting their speaking. The L1 can be a problem in teaching speaking English [5]. According to the monolingual approach to English instruction, L2 lessons are to be conducted only in the target language. This approach demands both the teacher and students to use L2 in whole activities in the classroom. The main reason for this is the exposure to the target language. The more exposure to the target language is convinced, the faster students to master the target language. The use of L1 in learning target language is seen as something disapproved because it is convinced as an impediment of target language development [6, p. 166].

Once it comes to substituting L1 concepts, the media plays an important role in assisting the learning process. U. Adrianty stated that a medium is a communication vehicle (as media for teaching instruction). The goal of media is to make communication easier (instruction) [1]. The tangible object used to transport learning materials such as books, films, and videos is referred to as media. Moreover, tools that deliver a message and excite students' cognitive, emotional, and motivational processes are critical to the English learning process. Graphics, charts, cartoons, radio, tape recorders, overhead projectors, television, and even everyday objects can be used as media in today's world. Visual aids are one of the media that can be used

by the teacher.

In terms of lack of engagement during traditional teaching, F. Liu et al. claimed that educational games have a potential to increase students' desire and willingness to learn and communicate in classrooms in all levels and from different interests [4]. As a matter of fact, learners want active, fun, and interesting enough activities to get motivated to learn more. The research revealed that by using games, students learn the target language appropriately and enthusiastically. In addition, games increase their willingness to communicate when the topic of the lesson is interesting. On the contrary, students do not prefer to talk when the teacher plays games with them [4].

In addition, there are many reasons to use pair and group work in the language classroom, but perhaps of greatest significance is the fact that they provide opportunities for interaction in the L2, which is important in acquiring a new language. Pair and group work significantly increase the amount of speaking practice students have in the language classroom, and as such are much more efficient for language practice than student-teacher interaction alone [7].

REFERENCES

1. Adrianty U. M. The effect of teaching English using realia media on students' speaking ability. *Proceeding of International Conference on Language Pedagogy (ICOLP)*. 2021. Vol. 1, No. 1. P. 218–227.
2. Amumpuni R. S., Rahmasari B. S. Enhancing students speaking ability by using realia. *JPE (Jurnal Pendidikan Edutama)*. 2019. Vol. 6, No. 1. P. 59-64.
3. Giantari K., Kurniawan E., Suherdi D. Factors affecting students' reluctance to speak English in classroom interactions. *TELL-US JOURNAL.* 2023. Vol. 9, No. 2. P. 285–300.
4. Liu F., Vadivel B., Rezvani E., Namaziandost E. Using games to promote English as a foreign language learners' willingness to communicate: Potential effects and teachers' attitude in focus. *Frontiers in Psychology*. 2021. Vol. 12.
5. Nuraini K. The barriers of teaching speaking English for EFL learners. *ELLITE: Journal of English Language, Literature, and Teaching.* 2016. Vol. 1, No. 1.
6. Nursanti Y. Students' perception of teacher's bilingual language use in an English classroom. *Journal of English and Education*. 2016. Vol. 4, No. 1. P. 159–176.
7. Sowell J. Pair and group work in the language classroom. International *Journal of English: Literature, Language & Skills.* 2018. Vol. 7, No. 2. P. 79–90.

Ольга Побережник,
викладач кафедри теорії та практики іноземних мов,

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ПРИ РЕАЛІЗАЦІЇ СУЧАСНОЇ ТЕОРІЇ ПЛЮРАЛІНГВІЗМУ

Важливість вивчення іноземних мов у сучасному світі a priori не викликає сумніву. Зазначимо, що вдосконалення мовних компетентностей є пріоритетом політики Європейського Союзу, яка спрямована на досягнення такого рівня освіти в країнах ЄС, за якого кожний громадянин, крім рідної мови, буде досконало знати ще дві іноземні [1].

Незважаючи на те, що досить тривалий час Україна тримає напрямок на євроінтеграцію, у жодному нормативно-правовому документі не зазначено пріоритетним завданням подолання мовного бар'єру. На відміну від європейських країн, рівень знання хоча б однієї офіційної мови ЄС громадянами України є досить низьким. Це стає перешкодою на шляху до залучення нашої країни до європейського комунікативного простору та загалом перешкоджає євроінтеграційним прагненням України.

Отож питання розробки українських державних програм мовної політики, які спрямовані на подолання мовного бар'єру між Україною та ЄС стає нагальним [2].

У 2005/06 навчальному році Міністерство освіти і науки України виступило з ініціативою ввести до навчальних планів, починаючи з 5 класу, другу іноземну мову. З 2013/14 навчального року вивчення другої іноземної мови стало обов'язковим у всіх загальноосвітніх навчальних закладах, але нині має факультативний характер [4].. Існує декілька проблем, які сьогодні ускладнюють процес уведення ІМ2 у системі шкільної освіти: перша – відсутність кадрів потрібної кваліфікації, учителів з двома іноземними мовами на однаковому рівні.

У контексті сучасного підходу до визнання ролі іноземної мови в усіх сферах соціально-культурної та професійної діяльності людини значно підвищуються вимоги до навчальних закладів, які повинні сформувати у учнів

та студентів уміння використовувати іноземну мову у комунікативних цілях, що є метою вивчення дисципліни «іноземна мова», а в останні роки і дисципліни «друга іноземна мова».

Навчання студентів ІМ2 має на практиці реалізувати принципи контрастивного підходу, який в кожному конкретному випадку в значній мірі залежить від фактору «паралелі» мов, з яких одна вивчається, як ІМ1, інша – в якості ІМ2, бо саме міжмовний контакт конкретних двох мов, спільне і відмінне в мовах на всіх рівнях створює потенційну основу для позитивного перенесення і інтерференції, яка потім конкретизується і обмежується зазначеними вище факторами. Для раціоналізації процесу навчання ІМ2 з урахуванням вищезазначеного особливо актуальним є питання вибору іноземної мови в якості ІМ2 і, як похідне від групи результату контрастивного порівняння ІМ1 і ІМ2, відбір змісту навчання, методичних прийомів і системи мовних і комунікативних вправ для навчання другої іноземної мови.

В той же час актуальним на сьогодні є питання вивчення факторів, які сприяють оптимізації вивчення не лише першої, але другої, а іноді і третьої іноземної мови, що є проявом реалізації сучасної теорії плюралінгвізму.

Актуальним є питання вибору іноземної мови в якості ІМ2 та ІМ3 для застосування методу контрастивного порівняння ІМ1, ІМ2 та ІМ3 [5].

Треба визнати, що у 90% у якості ІМ1 виступає англійська мова. Зазвичай і вчителі, що мають двомовну кваліфікацію у якості першої, або другої іноземної мови є англійська. Отож більш ретельно треба обирати спорідненість ІМ2 та ІМ3.

Наприклад, італійська гілка індоєвропейських мов через латину є пращуром французької, іспанської, італійської, португальської та румунської мов, що відомі як романські мови. Німецька гілка індоєвропейських мов породжує німецьку та англійську мови германської групи, які у спілкуванні використовують понад 550 мільйонів людей. Безумовно, що вищезазначені мови мають подібні явища у своїй морфологічній, синтаксичній та лексичній системі, що сприяє адекватному

добору мовних пар.

Серед основоположних засад сучасної вітчизняної Концепції загальної середньої освіти (2002 р.) одне із провідних місць займають ідеї культуротворчої спрямованості освіти XXI століття, полікультурності, комунікативної і соціальної компетентностей. У цьому сенсі вагомо посилюється розвивальне, практичне і виховне спрямування мовно-літературної освіти, в тому числі іншомовної, бо учитель іноземних мов виступає носієм культурного, духовного змісту освіти, а не просто викладачем певного навчального предмета [3]. Цьому сприяє викладання латини на філологічних факультетах, граматичні та лексичні явища якої надзвичайно доцільно використовувати у якості міжлінгвістичного порівняння.

У контексті сучасного підходу до визнання ролі іноземної мови в усіх сферах соціально-культурної та професійної діяльності людини значно підвищуються вимоги до навчальних закладів, які повинні сформувати у учнів і студентів уміння використовувати іноземну мову у комунікативних цілях, що є метою вивчення дисципліни «іноземна мова», а в останні роки і дисципліни «друга іноземна мова».

На сьогодні володіння двома і більше іноземними мовами передбачає ріст професійної кар’єри випускників, а також дозволяє постійно удосконалювати компетенції в уже вивчених іноземних мовах і в подальшому самостійно вивчати нові мови. Не секрет, що знання англійської мови в сучасному суспільстві не є достатнім критерієм освіченості людини в галузі іноземних мов.

Володіючи досвідом вивчення першої іноземної мови, студенти схильні порівнювати граматичні і лексичні особливості мов, знаходити розбіжності і аналогії і робити власні узагальнення на основі спостережень. У цьому випадку завдання викладача полягає в заохоченні і розвитку навичок позитивного переносу, в підборі такого навчального матеріалу, який давав би можливість зіставляти мови. Інтерференція може охопити всі аспекти мови (фонетику, лексику, граматику, орфографію), але в різному ступені. Все залежить від того,

наскільки спорідненими є між собою перша і друга іноземні мови. Таким чином, володіння однією іноземною мовою створює в цілому сприятливі умови для засвоєння другої мови.

Використання зіставного підходу, порівняння системи двох іноземних мов на всіх мовних рівнях з урахуванням особливостей взаємодії двох іноземних мов в рамках ІМ1 та ІМ2, а також фактів позитивного і негативного впливу ІМ1, яка в системі взаємодії двох мов виступає як домінуюча за критерієм досвіду. Рівень володіння іноземною мовою, тобто попередній лінгвістичний досвід студентів з ІМ1, його домінантна роль більш відчутна на першому етапі навчання ІМ2, тому саме на цьому етапі використання зіставного підходу має бути кероване і мотивовано. На старшому етапі вивчення ІМ2 перенесення лінгвістичного досвіду з ІМ1 носить більш автоматичний характер [5].

Значною є роль мовної здогадки при вивченні іноземної мови – це процес, коли ви намагаєтесь зрозуміти або використовувати нові слова, фрази або конструкції, використовуючи свої попередньо набуті знання і мовну інтуїцію. Це може бути корисним в тих випадках, коли вам не відоме точне значення або правильне вживання деякого вислову, і ви спираєтеся на свої знання мови для того, щоб здогадатися, що це може означати.

Безсумнівним є позитивний вплив уже вивчених мов на вивчення наступної іноземної мови. Але в цьому контексті не слідзабувати також і про те, що наявний лінгвістичний потенціал можетакож здійснювати й негативний вплив на засвоєння подальших мов. Інтерференція може охоплювати всі аспекти мови (на рівні лексики, граматики, фонетики, синтаксису), але не однаковою мірою [4, с. 186]. Це залежить від декількох факторів: від того, наскільки схожі відомі мови на нову іноземну, чи є вони спорідненими, наскільки сформованою є іншомовна комунікативна компетенція в кожній із відомих мов, адже малорозвинена компетентність у першій іноземній мові при вивченні другої є радше перешкодою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Мовна політика Європейського Союзу. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki (дата звернення: 01.04.2024).
2. Мовна політика Європейського Союзу. URL: http://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/journalism/article/view/10014 (дата звернення: 01.04.2024).
3. Мисечко О. Є. Розвиток культурологічного компоненту в змісті професійної підготовки майбутнього вчителя іноземної мови. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка.* 2005. № 24. С. 97–101.
4. Навчання другої іноземної мови у системі загальної освіти в Україні: проблеми та перспективи. URL: https://dspace.nau.edu.ua/bitstream/NAU/15412/ (дата звернення: 01.04.2024).
5. Ружин К. М. Реалізація зіставного підходу при вивченні другої іноземної мови в загальноосвітніх навчальних закладах. *Вісник Запорізького національного університету*. 2011. № 3 (16). С. 69–74.
6. Специфіка вивчення другої іноземної мови. URL: http://naub.oa.edu.ua/2014/spetsyfika-vyvchennya-druhojiinozemnoji-movy-u-vyschij-shkoli/ (дата звернення: 01.04.2024).
7. Цвяк Л. В**.** Особливості навчання другої іноземної мови у вищому правоохоронному навчальному закладі. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2011. Вип. 22. С. 185–188.

Iryna Postolenko,
PhD in Education, Associate Professor,
Associate Professor of English and Methodology Department,
Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University

THE WAYS OF IMPROVING VOCABULARY LEARNING

A general aim in education today is that a competence-based approach emplies an essential shift in methodology and understanding content in language need to be based on a common philosophy of teaching and this implies a certain continuity and coherence in methodology.

Achieving communicative competence in second language can be enhanced by developing vocabulary learning and teaching. Similarly, problems in vocabulary learning and teaching can have serious negative effects on learner's success in second language learning [1].

It is generally acknowledged among language teachers and learners that vocabulary is considered by both first-language and second-language researchers as an essential factor in language competence. Any learner of a foreign language knows

very well that words are essential, and the lack of them leads to difficulties in communication situations. It is generally accepted that vocabulary is 'the heart in learning a second language', but the acquisition of a large number of vocabulary items may be one of the most difficult aspects of learning a second language for most learners [2, p. 132].

Vocabulary is a very essential component of any language as well as the core of language learning and communication. Although vocabulary has always been a crucial part of language learning and teaching and communication, it is said that vocabulary teaching has not been receptive to problems in the area, and most language teachers have not fully recognized the great communicative advantage in developing an extensive vocabulary.

As we can see in Ukrainian schools it is important and useful for both language teachers and learners because it will highlight the use of vocabulary learning strategies, shed light on the conceptions of vocabulary learning, and reflect upon the beliefs regarding strategies for learning and acquiring vocabulary minimum. Language teachers may be able to make use of the findings to improve their vocabulary teaching and they may also be able to help change their approach to vocabulary learning of their students. Moreover, language learners can consider different vocabulary learning strategies that can appropriately improve their knowledge of vocabulary.

Language classroom is a special place where teachers and pupils gather together with the purpose of interaction. The teacher who prefers learning in natural settings is the professional who wants the students to be competent users of the language.

Groups can be formed to solve a problem or pose a question. The facilitator can organize these groups whenever he wants to check on the students' understanding of the material, to give students an opportunity to apply what they are learning, or to provide a change of pace. Moreover, group work is responsible for making learners autonomous. It is stated that the collaborative work tends to culminate in:

- greater accomplishments,

- better long-term memory,
- constant use of higher order thinking,
- imaginative problem-solving,
- an eagerness to take on difficult tasks and persist in working toward a common goal,
- higher motivation (an urge to participate),
- unambiguous learning situations, and greater time spent on the task.

It is necessary to clarify that group work in the classroom is used to inspire and encourage students to participate in their own learning. It can help learners realize their potential together with other students and can help improve their language development together [3, p. 87].

Group work is said to be one of the significant factors to improve students' communicative skills. It is well-known that in group work, students learn to listen to different ideas, learn to discuss and to negotiate. They participate in equally and sometimes they feel comfortable to experiment and speak the language. Every member has more opportunities for independence and they can have some learning decisions.

Group work is one of the teaching strategies available for teachers attempting to make their teaching more effective. Some teachers use it in their classroom, but there is considerable variation in the extent and nature of such work.

However, many teachers seem to be very concerned about students learning English only through writing, speaking, and reading tasks that are practiced individually. Although individual work allows pupils to concentrate on their own work and to practice, for example, writing out the same words in their notebooks, they need the social interaction within group work so that learners can speak about what they know, as well as, listen to how their peers speak English.

Teachers' perspectives on group work and the ways in which they accommodate group work for students' help develop and enhance students' language, and overall, learning skills. We all know that English language learners master

English for social integration in schools and community, and for their well-being throughout their later years in life.

REFERENCES

1. Tracy B. How to improve your vocabulary for writing & speaking success. Retrieved from: https://www.briantracy.com/blog/
2. Paige D. D., Smith G. S. Academic Vocabulary and Reading Fluency: Unlikely Bedfellows in the Quest for Textual Meaning. *Educ. Sci.* 2018. No. 8 (1). P. 131–148.
3. Afzal N. A Study on Vocabulary-Learning Problems Encountered by BA English Majors at the University Level of Education. *Arab World English Journal*. 2019. No. 10 (3). P. 81–98.

Mykyta Pukh,
4th-year student,
Faculty of Foreign Languages,
Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University

THE IMPORTANCE OF ENHANCING SCHOOL STUDENTS READING SKILLS

In today's fast-paced and information-driven world, the ability to read effectively is more critical than ever, especially for middle school students. Enhancing reading skills not only impacts academic success but also plays a significant role in shaping students' overall development and future opportunities.

First and foremost, improving reading skills opens up a world of knowledge and information to students. As they strengthen their reading comprehension abilities, students can engage with a wide range of texts, from textbooks to literature to online resources, expanding their understanding of various subjects and perspectives.

Moreover, proficient reading skills are essential for academic achievement across all subjects. Whether students are solving math word problems, analyzing historical documents, or conducting scientific research, the ability to comprehend complex texts is a fundamental skill that underpins success in every area of study.

Beyond academic benefits, strong reading skills also foster critical thinking and analytical abilities in students. By engaging with diverse texts, students learn to

evaluate information, draw connections between ideas, and form well-reasoned opinions. These skills are invaluable not only in the classroom but also in real-world situations, where the ability to think critically is essential for making informed decisions.

Furthermore, enhancing reading skills can ignite a lifelong love of learning and exploration in students. When students can read fluently and with comprehension, they are more likely to seek out reading materials that interest them, leading to continuous intellectual growth and personal enrichment.

If students want to get the most out of the materials they are assigned, they have to learn to read critically or analytically. The idea here is that when we read something, the purpose is to try to understand what the intention is. When dealing with reading, we encounter two layers of reality: one that we can see and one that we cannot see. Therefore, the purpose of reading is to make the invisible layer, the underlying meaning, visible and clear). Teele asserts that the goal of all readers should be to understand what they read [3, p. 92]. Research shows good readers are actively involved with the text, and they are aware of the processes they use to understand what they read. Teachers can help improve student comprehension through instruction of reading strategies. Predicting, making connections, visualizing, inferring, questioning, and summarizing are strategies shown by research to improve reading comprehension [1]. It is important to teach the strategies by naming the strategy and how it should be used, modelling through the think-aloud process, group practice, partner practice, and independent use of the strategy [2].

In conclusion, the importance of improving reading skills for middle school students cannot be overstated. By investing in developing strong reading abilities, educators empower students to succeed academically, think critically, and embrace a lifelong journey of learning and discovery.

REFERENCES

1. Block C., Israel S. Reading first and beyond: The complete guide for teachers and literacy coaches. Thousand Oaks, CA : Corwin Press, 2005. 224 p.

2. Duke N. K., Pearson P. D. Effective practices for developing reading comprehension. 2005. 27 p. Retrieved from: https://faculty.washington.edu/smithant/DukeandPearson.pdf
3. Teele S. Overcoming barricades to reading a multiple intelligences approach. Thousand Oaks, CA : Corwin Press, 2004. 232 p.

Veronika Rozghon,
4th-year student,
Faculty of Foreign Languages,
Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University

Oksana Levchuk
PhD in Philology, Associate Professor;
Associate Professor of English and Methodology Department,
Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University

THE WAYS TO INCREASE STUDENTS' MOTIVATION TO LEARN ENGLISH THROUGH GOAL SETTING

As a rule, teachers realize the value of goal setting and are constantly encouraging their students to set goals. A teacher should help the learners find their motivation, set up a plan, and identify supports. Otherwise, learners are likely to forget about their goals, get distracted, and lose drive.

Identifying motivation to learn English is of vital importance for students. As mentioned by Cole, the notion of motivation means an internal state that instigates, directs, and maintains behaviour [1]. In the language-learning context, motivation means learners' orientation with regard to the goal of learning a second language. This notion is also defined as an individual state that is influenced by different factors such as beliefs, interests, goals, and wishes that demand an effort from students.

Spolsky states that the concept of motivation implies the amount of time a learner is prepared to spend on learning tasks [4].

According to Lai, motivation refers to the reasons determining person's behaviour that is characterized by willingness and volition [3]. The existence of different definitions of this term confirms the difficulty in describing motivation and its role in the process of learning a foreign language. Summing all them up it can be stated that motivation is the combination of desire and attempt; it gives the reasons for people's actions and needs to achieve the objectives of learning; it encourages students to freely devote their time to a specific activity.

There are different types of motivation. Some scholars differentiate integrative and instrumental motivation. The first type implies students' desire to become a part of the culture related to the language they are studying. Learners may identify themselves with the values and features of the culture that represents the language. Thus, they might want to learn English in order to live in an English-speaking country, work or study there, interact with people who speak this language, and so forth. Instrumental motivation is connected with the idea of learning a language that will be used as a tool for different purposes. The language is not the students' goal but their means to a higher purpose, such as studying, reading, or promoting. Students with instrumental motivation think that English will be helpful for them, but they have no real interest in the language itself.

In Deci and Ryan's opinion, students can be intrinsically or extrinsically motivated [2]. Intrinsic motivation is explained as the choices people make for their own sake without considering any external component. In this respect, it is related to students' interests and goals, so learners develop a skill for a task because it is their will. In contrast, extrinsic motivation consists of external stimuli that influence students' behaviour regarding the language.

Here are the ways to increase students' motivation to learn English through goal setting.

Identifying a goal is the first step in goal setting. A teacher should help students select a goal that is challenging yet attainable. The feeling of

accomplishment and success with the first few goals learners set is important to help them feel ready to set bigger goals in the future. To start with, a teacher can suggest discussing different areas in which they can set goals (academic, behavioural, social, etc.). The teacher must explain the difference between short and long-term goals. Making a foldable or fortune teller is a fun way for students to share and discuss their goals.

Visualizing results in the next step. It is important for students to visualize their future and imagine themselves meeting their goals. A teacher can encourage them to get specific by asking what it will look like and how they will feel when they meet their goal. Drawing pictures can be useful at this stage. Besides, students can image themselves speaking English fluently. A teacher can suggest them making dialogues with imaginary celebrities to try new skills.

Planning backward with a smart goal-setting plan presuppose taking actionable steps toward achieving the goal. Students need to look at all of the small steps and make a clear plan. This includes using time management skills, planning backward and prioritizing. A teacher should explain these notions. After that, students fill out a planning backwards map by writing their end date and identifying milestones on the way.

In conclusion, goal setting is a powerful tool for increasing students' motivation to learn English. By setting clear and attainable goals, linking them to personal interests, providing feedback and monitoring progress, breaking goals into smaller tasks, encouraging self-reflection, promoting goal sharing and accountability, offering rewards and incentives, using visual aids, creating a positive learning environment, and modelling goal setting behaviours, teachers can effectively engage students in their language learning journey. Implementing these strategies can both enhance students' motivation and foster a sense of ownership and achievement, ultimately leading to more successful language acquisition outcomes.

REFERENCES

1. Cole G. A., Kelly P. Management theory and practice. Hampshire, UK : Cengage

Learning, 2015. 487 p.
2. Deci E. L., Ryan R. M. Intrinsic and extrinsic motivations: Classic definitions and new directions. *Contemporary Educational Psychology*. 2000. Vol. 25, Is. 1. P. 54–67.
3. Lai R. E. Motivation: A Literature Review. Pearson Research Report, 2011. URL: https://www.studocu.com/row/document/modibbo-adama-university-of-technology/measurement-and-instrumentation-lab/motivation-review-final/3674883
4. Spolsky B. Anniversary article: Language motivation revisited. *Applied Linguistics*. 2000. Vol. 21 (2). P. 157–169.

Yuliia Skichko,
4th-year student,
Faculty of Foreign Languages,
Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University

Yuliia Kazak,
PhD in Education, Associate Professor;
Associate Professor of Foreign Languages Theory and Practice Department,
Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University

STRATEGIES FOR EFFECTIVE VOCABULARY ACQUISITION FOR YOUNG LEARNERS

Vocabulary comprehension and usage are a central focus for educators and researchers designing language learning methodologies because of its importance. Teachers continuously explore innovative strategies to introduce and solidify vocabulary within their lesson plans.

Effective teaching for young learners necessitates an awareness of their unique psychological characteristics. J. Piaget proposes a view of children as active learners and thinkers who learn best through hands-on experiences. Their knowledge is actively constructed, not passively received. They possess vivid imaginations, a natural curiosity, and a strong propensity to learn from peers, family, and media.

Additionally, they enjoy verbal interaction, games, and imitating the behaviour of others [2].

S. McLeod emphasizes the social nature of children. Language equips them with new tools to interact with the world [1]. Young learners often engage in self-talk, organizing their thoughts through “inner speech”. As they develop, this internal dialogue becomes less vocal. Initially, children use single words to convey complex ideas (e.g. “juice” might signify “I want more juice” or “My juice spilled”) [1]. Learning occurs within a social context, with adults acting as mediators who introduce new concepts and make the world accessible to children.

To promote effective vocabulary acquisition in young learners, this article proposes the implementation of several learner-centred strategies applicable within and beyond the traditional classroom environment.

The first strategy recommended involves the utilization of **word maps**. Derived from the Frayer Model, these graphic organizers offer a visually stimulating approach to learning new vocabulary. By associating a new word with its antonyms (opposites), synonyms (words with similar meaning), and by crafting their own definitions or using the word in a sentence, students engage in a multifaceted exploration of the word’s meaning and function. This multi-pronged approach not only deepens comprehension but also encourages students to make connections between the new word and existing vocabulary within their knowledge base. Word map activities foster critical thinking skills and pave the way for the development of strong vocabulary networks.

Another innovative strategy involves a shift in focus from simply memorizing definitions to exploring the power of **root words**. Many English words are derived from these root words, which carry core meanings that can be combined with prefixes and suffixes to create new words. By equipping students with the knowledge of these fundamental building blocks, educators empower them to unlock the meaning of unfamiliar words they encounter in the future. For example, understanding the root word “graph” (meaning “to write”) can equip students to decipher the meaning of words like “telegraph” or “biography” even if they have not encountered these

specific terms before. This approach fosters a sense of self-efficacy in learners, allowing them to tackle new vocabulary with confidence and a strategic mindset.

We underscore the importance of fostering student ownership in the vocabulary acquisition process. Instead of solely relying on pre-determined word lists, educators can empower students to **build their own vocabulary inventories**. As students navigate their daily reading materials and classroom discussions, they will inevitably encounter new words that spark their curiosity or challenge their understanding. Encouraging students to identify these words and add them to their personalized vocabulary lists fosters a sense of agency and intrinsic motivation to learn. This personalized approach caters to individual learning styles and interests, ensuring that vocabulary teaching remains relevant and engaging for each student.

Finally, we emphasize the effectiveness of **contextual tasks** in promoting long-term vocabulary retention. This instructional approach involves presenting students with reading passages or sentences that embed new vocabulary words within a meaningful context. By encouraging students to infer the meanings of these words based on the surrounding clues, educators promote critical thinking skills and active engagement with the language. This process of deciphering meaning through context fosters deeper comprehension and strengthens memory retention, ensuring that students not only understand the meaning of a new word but also develop the ability to apply it effectively in various communication situations.

In conclusion, by incorporating these strategies, educators can transform vocabulary instruction from a tedious chore into a stimulating and rewarding learning experience. By fostering a love for language learning and empowering young students to become active participants in their vocabulary development, teachers can pave the way for a more confident and successful journey towards language acquisition.

REFERENCES

1. McLeod, S. Vygotsky's sociocultural theory of cognitive development. *Simply Psychology*. 2024. URL: https://www.simplypsychology.org/vygotsky.html

2. Piaget J. Piaget's stages: 4 stages of cognitive development & theory. *Simply Psychology*. 2024. URL: https://www.simplypsychology.org/piaget.html

Ariadna Smahlo,
4th-year student,
Faculty of Foreign Languages,
Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University

Oksana Levchuk
PhD in Philology, Associate Professor;
Associate Professor of English and Methodology Department,
Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University

ERROR CORRECTION STRATEGIES IN THE ENGLISH LANGUAGE CLASSROOM

Error correction is an essential aspect of teaching and learning English as a foreign or second language. While correcting errors made by English language learners, it is crucial to do so in a constructive and supportive manner that promotes learning without causing discouragement.

Dealing with errors is a double-edged sword. Correcting for perfection can stifle fluency and cripple motivation. Nevertheless, to strive for growth and improvement, everyone must be able to seek and identify errors, not ignore them. A teacher should explain the students that "to make mistakes is human, to admit it, superhuman" (Doug Larson). Thus, to make mistakes is not only human, it's an integral part of language acquisition. All the babies will fall countless times before they learn to walk. An invention is hardly ever successful from the first try. Language acquisition is not an exception. That is why, teachers should be careful not to overcorrect, they must help learners acknowledge and correct mistakes, giving them the opportunity to, as Doug Larson states, become "superhuman".

The role of correcting students' mistakes in foreign language teaching and learning has been studied by many researchers. According to Brown and Hanlon [3], error correction and explicit teaching of rules are not relevant to language acquisition. Caretakers and native speakers can modify their utterances addressed to acquirers to help them understand, and these modifications are thought to help the acquisition

process.

The process of error correction starts with identifying and analysing them. Most teachers usually detect learners' mistakes without great difficulty because their students are prone to particular mistakes. In fact, learners tend to use linguistic resources in predictable ways that does not mean the teacher can identify all learners' errors [2].

While describing and classifying students' mistakes in linguistic terms, a teacher may discover those features of the new language, which are causing serious learning problems among learners. In this context, Corder suggested that we should analyze those errors that occur repeatedly. This way, only systematic errors would be taken into consideration. Concerning this issue, Ellis stated that classifying errors in those ways could help teachers diagnose learners' learning problems at any stage of their development.

The next step which follows is an explanation stage [3]. Once errors have been identified and described, they need to be explained and finally evaluated. Sometimes, identifying the cause of an error can be highly problematic. The same error can be analysed from various points of view. Hence, it is difficult to determine whether a particular error was caused by mother tongue interference or because of the confusion of the rules of the target language.

Next, a teacher should classify the errors. There are a number of problems in classification as well. The main problem is that one particular error can be classified in several ways. The fact is that it is not always possible to assign an error to only one level of description. Errors may be classified according to the level of language: phonological errors, lexical errors, syntactic errors and so on. From linguistic data alone, it is often impossible to determine what kind of error a learner is making [1].

The main error correction strategies are the following:

1. ***Modelling.*** A teacher should repeat the learner's sentence (including the error) and then reformulate the incorrect sentence in a way that is accurate. It may be followed by the question, "Is that what you meant to say?" This allows students to hear the correct form without explicitly pointing out the error.

2. ***Slightly Delayed Correction.*** Sometimes, it is better to allow learners to complete their thoughts or sentence before jumping in to correct them. This may allow them to realise their error and self-correct before a teacher has to. This method helps students maintain their confidence and fluency while still addressing errors.

3. ***Clarification Questions.*** Clarification questions or concept and information checking questions enable self-correction and/or further explanation. For example, "Did you mean to say...?" or "Can you clarify what you meant by...?" It is then easier to point out and explain the correct form.

4. ***Peer Correction.*** It means elicit feedback from around the class. For example, "Did that sound right to you? Did anybody notice a mistake? Can anybody suggest a better way to say that?" A teacher should encourage learners to correct each other's mistakes. This fosters a collaborative learning environment and reinforces understanding.

5. ***Positive Feedback.*** Teacher's task is to balance error correction with positive feedback. Even while pointing out errors on the spot, the teacher should try to highlight and praise what students did correctly as well.

To sum up, the best way to correct students' errors is to create a classroom environment that expects and enjoys mistakes. It is of vital importance to preserve the students' dignity and self-confidence while correcting their grammar, lexical or phonetic mistakes. Besides, a teacher should try to infuse humour into learning and highlight mistakes that make the participants of teaching and learning process laugh. One more important thing is to praise every achievement of each student.

REFERENCES

1. Bocanegra A. et al. English for Specific Purposes. *Studies for Classroom Development and Implementation.* Cadiz : Servicio de Publicaciones de la Universidad de Cadiz, 2007. P. 319–329.

2. Freiermuth M. R. L2 Error Correction: Criteria and Techniques. *Second Language Studies.* 1998. Is. 21 (1). P. 128–142.

3. Schoneberger T. Three Myths from the Language Acquisition Literature. *The Analysis of Verbal Behaviour.* 2010. Vol. 26 (1). P. 107–131.

Альона Солодчук,
кандидат педагогічних наук, доцент;
доцент кафедри англійської мови та методики її навчання
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичин

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ АКТИВІЗАЦІЇ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ УЧНЯМИ МОЛОДШОЇ ШКОЛИ

Пріоритетним напрямком сучасної державної політики є впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в освітню систему України та формування єдиного інформаційно-освітнього простору

Поняття інформаційно-комунікаційні технології у науковій літературі визначається як сукупність методів і технічних засобів збору, організації, збереження, опрацювання, передачі й подання інформації, що розширює знання людей і розвиває їхні можливості щодо керування технічними і соціальними проблемами. Ці технології можуть застосовуватись в різних сферах життєдіяльності людини та, безумовно, стали складовою частиною технології навчання.

Розглянемо детальніше диджіталізацію в навчальному процесі. Диджіталізація (цифрова форма інформації) спростила вивчення іноземної мови завдяки запровадженню різноманітних засобів. Період широких можливостей доступу до великого обсягу диджітального контенту диктує потребу в організації навчання з урахуванням нових пріоритетів.

Для навчання варто використовувати засоби медіанавчання. Освітня інформація у такому форматі сприяє формуванню навичок та розвитку навичок застосовувати отримані знання для вирішення практичних завдань, використовувати їх для перевірки набутих знань, умінь і навичок. Стало можливим впровадження в навчальний процес технічних засобів навчання для раціонального використання часу та зусиль вчителя та учнів. [3].

Цифрові засоби збереження і відтворення аудіовізуальних даних також за останні роки суттєво змінилися [2, с. 16]. Розвиток засобів навчання зумовлює і розвиток нових методів навчання, відродження тих методів, які не могли бути

реалізовані без застосування комп'ютеризованих засобів навчання. Такими стали методи «інтерактивного навчання».

Сучасна модель викладання іноземних мов за допомогою технічних засобів навчання полягає в тому, що в центрі процесу навчання перебуває учень. Основа навчання – тісна взаємодія: вчитель – медіазасоби – учень. Роль педагога криється в навчанні школярів навчитися, використовуючи технічні засоби й здібності дітей до самоосвіти [1, с. 104].

Вивчення іноземних мов у ранньому шкільному віці корисне всім дітям, адже позитивно впливає на розвиток пам'яті, уваги, мислення, уяви, стимулює загальні мовленнєві здібності, позитивно впливає на володіння рідною мовою.

Поява інноваційних інформаційних та комунікаційних технологій в педагогіці не є випадковістю. Ця наука вже давно шукає шляхи досягнення якщо не абсолютного, то високого й стабільного результату в роботі з класом у школі. Проте, певна адаптація школи до цифрового століття необхідна. Єдиної ж думки про те, якою вона повинна бути, не існує.

Новітні технічні засоби навчання відкривають учням доступ до нетрадиційних джерел інформації, підвищують ефективність самостійної роботи, дають цілком нові можливості для творчості, дозволяють реалізувати принципово нові форми і методи навчання тощо.

Розвиток засобів навчання зумовлює і розвиток нових методів навчання, відродження тих методів, які не могли бути реалізовані без застосування комп'ютеризованих засобів навчання. До таких методів, яким дали нове життя засоби навчання нового покоління, належать методи «інтерактивного навчання».

Сучасні засоби спрощують роботу вчителю. Насамперед для досягнення дидактичної мети застосовувати як окремі види навчальної роботи, так і будь-який їхній набір, тобто моделювати навчальне середовище. Це дозволяє оперативно поновлювати зміст навчальних і контролюючих програм відповідно до появи нових знань і технологій. Педагог одержує додаткові можливості для підтримки та спрямовування розвитку особистості учня, творчого пошуку й організації їхньої спільної роботи.

Урок іноземної мови є основною організаційною одиницею навчального процесу. Перша і основна вимога до нього – мовленнєва діяльність. Для цього кожен урок повинен мати конкретні практичні цілі, спрямовані на формування мовленнєвих навичок та вмінь; мовленнєва діяльність означає комунікативний характер вправ.

Використання комп'ютера дозволяє акцентувати увагу учнів на значних моментах інформації та створювати наочні ефектні образи у вигляді ілюстрацій, схем, діаграм, графічних композицій, слайдів, колажів. Це дозволяє впливати відразу на кілька видів пам'яті: зорову, слухову, емоційну, іноді – моторну.

У цьому випадку можна ефективно адаптувати навчальний матеріал під особливості учнів. Посилення інтерактивності за допомогою ІКТ призводить до більш інтенсивної участі в процесі навчання самого учня, що сприяє підвищенню ефективності сприйняття та запам'ятовування навчального матеріалу.

Таким чином, при навчанні іноземної мови педагогу слід пам'ятати про сензитивний період, оскільки він дає ряд переваг, пов'язаних із навчанням. Також варто застосувати відповідні психолого-педагогічні умови, за яких можливе формування лексичних компетенції в учнів із використанням ІКТ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Білоусова Л. І. Електронні дидактичні ресурси у сучасній системі засобів навчання. *Гуманітарні науки :* науково-практичний журнал. 2012. № 1 (23). С. 100–106.
2. Гуржій А. М., Коцур В. П., Волинський В. П., Самсонов В. В. Візуальні та аудіовізуальні засоби навчання : навчальний посібник. К., 2003. 173 с.
3. Гарачук Т. Засоби навчання у процесі вивчення іноземної мови молодшими школярами. *Проблеми та інновації в природничо-математичній, технологічній і професійній освіті :* матеріали IV Міжнародної науково-практичної онлайн інтернет-конференції, м. Кропивницький, 10–21 квітня 2017 р. / За заг. ред. М. І. Садового, О. В. Гурянової, Д. В. Гриня, О. М. Трифонової. Кропивницький : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2017. С. 56–57.

Anna Solovei,
lecturer of English and Methodology Department,
Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University

NEW TENDENCIES IN TRAINING FOREIGN LANGUAGE TEACHERS IN TERMS OF EUROINTEGRATION OF UKRAINIAN EDUCATION

In recent years, Ukraine has been making changes, in its education sector to bring it in line with European standards and enhance the approach to language teaching. A major focus of these reforms is integrating principles into the training of foreign language instructors within the New Ukrainian School, which embodies these changes and emphasizes modernization, innovation and alignment with norms. In this context the Eurointegration paradigm has become an aspect of preparing foreign language teachers.

The Eurointegration paradigm highlights the importance of aligning practices with standards and promoting a deeper understanding of European values, languages and cultures. In language education this paradigm encourages the development of skills, intercultural communication abilities and proficiency in foreign languages – all crucial for successful integration into the European society.

When it comes to training foreign language teachers the Eurointegration paradigm acts as a guiding framework, for designing curricula teaching methods and professional development programs. By incorporating notch practices and methodologies educators can better equip students to navigate through an increasingly interconnected world that values multilingualism.

A key tenet of the Eurointegration paradigm is advancing multilingualism and celebrating diversity. The focus on teaching languages like English, German, French, Spanish and more in the New Ukrainian School highlights a commitment to exposing students to diverse cultures. This approach aims to nurture a perspective on language learning that's inclusive and globally oriented.

Furthermore, the Eurointegration paradigm emphasizes the importance of experiential learning and real-world applications of language skills. Through study abroad programs, language immersion experiences, and partnerships with European institutions, students have the opportunity to apply their language skills in authentic contexts and gain a deeper appreciation for cultural diversity.

The integration of the Eurointegration paradigm into the preparation of foreign language teachers also involves the incorporation of European standards and benchmarks into curriculum design and assessment practices. By aligning educational outcomes with European frameworks such as the Common European Framework of Reference for Languages, educators can ensure that students' language proficiency levels are internationally recognized and comparable across European countries.

In conclusion, the Eurointegration paradigm plays a crucial role in shaping the preparation of foreign language teachers in the New Ukrainian School. By embracing European values, methodologies, and standards, educators can better equip students with the linguistic and intercultural competencies needed to succeed in an increasingly interconnected and multicultural world.

REFERENCES

1. Аношкова Т. Інноваційні тенденції у викладанні іноземної мови в контексті євроінтеграції. *Сучасні дослідження з лінгвісики, літературознавства і міжкультурної комунікації :* матеріали II Міжнародної наукової конференції. Івано-Франківськ : Видавець Кушнір Г. М, 2015. С. 352–355.
2. Іщенко О. Вивчення англійської мови в умовах вступу України у європейський освітній простір. *Вісник Львівського університету*. 2009. № 25. С. 353–357.
3. Підготовка вчителя іноземної мови (англійської) для Нової української школи : колективна монографія / Мілютіна О. К., Лавриченко Н. М., Заремська І. М. та ін. ; за заг. ред. Н. М. Лавриченко. Суми : Видавничо-виробниче підприємство «Мрія», 2018. 280 с.
4. Розвиток іншомовної освіти майбутніх педагогів у контексті стратегічних документів ради Європи / І. І. Оніщук, А. І. Петрова, Н. І. Тонконог, Н. В. Партико, Д. А. Кочмар, О. М. Ванівська. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15: Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) :* зб. наук. праць. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2021. Вип. 3 (133). С. 88–95.
5. European profile for Language Teacher Education. A Frame of Reference. URL: https://docenti.unimc.it/antonella.pascali/teaching/2019/21160/files/european-profile-for-language-teacher-education

Hryhorii Tereshchuk,
4th-year student,
Faculty of Foreign Languages,
Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University

THE EFFECT OF SONGS AND CHANTS ON DEVELOPING STUDENTS` ENGLISH SPEAKING SKILLS

From the birth of humanity to religion and science, music has been an integral part of the existence of mankind. Music, whether natural or man-made, has undeniable impacts on the psyche and the overall wellbeing of an individual. It is only natural that in the field of learning too, music can have an impeccable influence. In almost every sphere of life, we can feel the presence and importance of music. Language, like music, is a mirror of culture and society. Additionally, it evolves with time while capturing diverse aspects of cultures and civilizations. Since speech functions and music functions depend on each other, it becomes fairly obvious, that music impacts neural pathways in the human brain, thus influencing human's ability to communicate.

Music and language are vibrational in nature. Musical hearing is essential for acquiring, processing and producing language. A lot of essential skills can also be developed among learners. Students with certain learning disabilities can enormously benefit from learning English through music too.

It is stated that songs for children are the center of communication and interaction [1]. Songs provide pleasure and add vocabulary to students. In addition, it can be seen that songs are also one way children develop English communication skills and make it easier for them to understand many things. With the tone, melody and harmony in the song will stimulate and improve the ability of children in listening to stories, remembering and reciting new vocabulary so that the vocabulary of children increases and makes them confident to talk about the stories they have heard and confident also to speak in various other opportunities.

Most people learn song lyrics faster than words and melodies tend to store easier in the memory even though the meaning of the words might not be clear. Through the use of songs, rhymes and music, children are able to retain much larger amounts of information [2]. Music tends to leave a deep trace in our memories, which is possible due to the fact that it is related to factors that are affective and unconscious as well as possibly less energy-demanding because musical perception starts before birth [3].

Music contains a variety of vocabulary that can easily be adjusted to the appropriate age or level of learning. It is full of phrases and expressions that will prepare children for using genuine language. It teaches grammar and many songs can be used as grammar exercises, especially for adolescents since in order to make a grammar lesson effective, beneficial, and interesting a teacher should use some well-developed and fascinating techniques in the classroom [4].

In developing students' English speaking skills, learning activities used by teachers attract children's attention and foster children's interest in language. One of the learning activities that can support the English teaching process of teachers and children is the use of songs. If teachers involve song singing during their practice, their speaking ability increased rapidly. These children are not only able to communicate well but are also able to imitate the proper pronunciation. Children who are accustomed to singing and listening to songs will slowly increase their vocabulary and find some speech patterns, which will make it easier for them to understand such songs in the future.

REFERENCES

1. Niland A. Exploring the Lives of Songs in the Context of Young Children's Musical Cultures. *Min-ad: Israel studies in musicology online.* 2012. No. 10. P. 27–46.

2. Sigurðardóttir D. Language learning through music. 2011. URL: https://skemman.is/bitstream/1946/12591/1/B.Ed.%20Thesis.%20Language%20learning%20through%20music.%20Dr%C3%ADfa%20Sigur%C3%B0ard%C3%B3ttir.pdf (last accessed: 07.03.2024).

3. Mora C. Foreign language acquisition and melody singing. *ELT Journal*. 1999. No. 54 (2). P. 146–152. Retrieved from: http://203.72.145.166/ELT/files/54-2-5.pdf

4. Saricoban A., Metin E. Songs, Verse and Games for Teaching Grammar. *(TESL/TEFL). The Internet Tesol Journal.* 2000. Retrieved from: https://ru.scribd.com/document/354489260/Saricoban-Metin-Songs-Verse-and-Games-for-Teaching-Grammar-TESL-TEFL

Kateryna Yaremchuk,
4th-year student,
Faculty of Foreign Languages,
Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University

Alla Hembaruk,

PhD in Education, Associate Professor;
Associate Professor of English and Methodology Department,
Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University

STRATEGIES TO REMOTIVATE STUDENTS IN THE ELT CLASSROOM AFTER DISTANCE LEARNING

Before distance learning, the classroom environment offered a space for interaction, collaboration, and dynamic learning experiences. However, the remote learning environment often lacked these elements, potentially impacting students' engagement and fostering a sense of isolation. This can lead to difficulties readjusting to the traditional classroom, characterized by increased control on the teacher's part and potentially less autonomy for students. Studies by A. H. Pratama, M. A. Primary, N. S. Dewi [3] and E. Iftanti, I. Imelda, W. Yunita [2] highlight the negative impact of factors like lack of interaction, technical difficulties, and self-regulation challenges on student motivation in a distance learning setting. In turn, K. Csizer and Z. Dornyei define motivation as a concept that explains why people behave as they do, rather than how successful their behaviour will be [1].

Paying attention to enhancement of students both general engagement and after online learning, we suggest considering several remotivational strategies.

The first strategy is recommended for building relationships and community within the classroom. For this purpose, we suggest using icebreaker activities. When the initial classroom sessions are dedicated to light-hearted activities, it promotes interaction, classroom ease and relaxation. For instance, games, surveys about interests, or "two truths and a lie" exercises can promote social connections and create a more welcoming environment. Also, acknowledging student achievements, highlighting progress, motivates students and reinforces positive academic behaviours. Public praise, or small rewards showcasing their accomplishments, can foster a sense of pride and community. In this respect, offering students some control over their learning could involve providing options for writing prompts, research topics, or presentation formats. Catering to diverse learning styles through differentiated teaching demonstrates respect for their individual needs.

Re-establishing classroom routines and clear expectations stands as another motivational strategy. For example, regularly review of learning objectives, opportunities for clarification, predictable routines and established guidelines create a sense of security and promote focused learning. Moreover, to bridge the gap between distance learning and in-class interaction, the teacher can design activities that help students readjust to the classroom environment and reactivate prior learning. This could involve reviewing key concepts learned online, collaborative brainstorming sessions on specific topics, quizzes, or quests for checking understanding. Importantly, incorporating such technologies in classroom activities as online polls, collaborative whiteboards, or interactive games can add a captivating element to lessons. However, it is crucial to maintain a balance between technology and traditional methods to avoid distractions.

The third recommended strategy is personalizing learning and making it relevant. Conducting surveys or interest inventories early on allows the teacher to understand student preferences and tailor lessons accordingly. This can employ incorporating topics, news articles, or videos related to students' interests. Furthermore, a students' needs inquiry can identify areas necessitating additional support and differentiation. By language learning connection to real-world scenarios through role-playing customer service situations, researching current events, or creating presentations on hobbies or travel plans, the teacher can demonstrate the practical application of English. In this case, implementing project-based learning activities that require collaboration, research, and culminating products allows students to take control of their learning, explore topics in greater depth, and display their progress. In general, project-based learning fosters creativity, collaboration, and communication skills, making learning more meaningful.

Last, the strategy of creating a fun and engaging learning environment, recommends incorporating a variety of activities in each lesson to cater to diverse learning styles and avoid monotony. This could involve a sequence of games, discussions, presentations, written exercises, and audiovisual materials. A dynamic learning environment keeps students engaged and actively participating. Also, when

using humour and playful activities such as relevant English jokes, word games, and funny images (memes), the teacher creates a light and relaxed atmosphere. As a result, a positive and enjoyable learning setting will reduce stress and encourage active participation. Another important element of this strategy is including movements and kinaesthetic learning. Acting out, role-plays that require physical actions, and movement breaks between activities can help students release accumulated energy and improve focus.

In conclusion, by selecting and implementing a combination of these recommended strategies, educators can cultivate a dynamic learning environment, effectively promoting student motivation in the ELT classroom.

REFERENCES

1. Csizer K., Dornyei Z. The internal structure of language learning motivation and its relationship with language choice and learning effort. *The Modern Language Journal*. 2005. Vol. 89, No. 1. P. 19–36.
2. Iftanti E., Imelda I., Yunita W. Uncovering EFL learners' demotivation towards English online learning during the Covid-19 pandemic in Indonesia. *Studies in English Language and Education*. 2023. Vol. 10, No. 1. P. 96–116.
3. Pratama A. H., Primary M. A., Dewi N. S. N. Demotivated students during online English learning in Covid-19 pandemic: voices from Indonesian students. *JELITA*. 2022. Vol. 1, No. 2. P. 79–93.

СЕКЦІЯ 7
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ЯК КВІНТЕСЕНЦІЯ РОЗБУДОВИ ДЕМОКРАТИЧНОГО УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА. ЧАТ-БОТ "CHATGPT" – ПОШУК «Я» У СЮРРЕАЛІСТИЧНОМУ СВІТІ «ШВИДКОЇ» ТВОРЧОСТІ

Галина Авчіннікова,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри теорії та практики іноземних мов,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

ІНСТРУМЕНТИ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ДЛЯ ПЕРСОНАЛІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

Диференціація навчання, адаптація матеріалів, врахування потреб, можливостей і темпу роботи здобувачів освіти однозначно зробили значний

внесок у якість підготовки кожного учасника освітнього процесу та рівень опанування іноземними мовами. Єдиним недоліком залишається збільшення навантаження на викладачів, адже вони повинні забезпечувати виконання основної програми, а також бути готовими запропонувати дещо спрощені або складніші завдання для того, щоб зустріти кожного здобувача освіти на рівні, на якому він / вона перебуває. Проте стрімкий розвиток штучного інтелекту (ШІ) пропонує щоразу нові можливості в різних сферах нашого життя, і вивчення іноземних мов не є винятком. Саме ШІ може допомогти викладачам німецької мови у плануванні, урізноманітненні та підготовці занять та при цьому значно заощадити час.

Протягом 2023–2024 рр. спостерігаємо стрімке зростання кількості інструментів ШІ та, відповідно, кількості досліджень, публікацій, вебінарів тощо. Беззаперечно, це свідчить про жвавий інтерес та бажання вивчати нові можливості, які інтенсивно розвиваються. Тож далі розглянемо, що саме робить використання ресурсів ШІ доцільним, у чому полягають можливості його використання на заняттях з німецької мови та які переваги ШІ саме у персоналізації навчального процесу.

Готові навчальні матеріали – такі як тексти, вправи, відео та аудіо ресурси, які допоможуть здобувачам освіти покращити свої навички читання, письма, говоріння та аудіювання.

Інтерактивні вправи, ігри – можливість вчити мови через взаємодію та практику; допомога ШІ у створенні ігрових сценаріїв для вивчення мови, які роблять навчання більш захопливим та ефективним.

Відстеження прогресу – можливість для викладачів відстежувати прогрес здобувачів освіти, оцінювати їхні результати та забезпечити індивідуальний підхід до кожного.

Доступність – можливість використання матеріалів на різних пристроях, що дозволить вчитися у будь-який зручний час та в будь-якому місці.

Персоналізоване навчання – можливість адаптуватися до потреб кожного здобувача освіти; ШІ може створювати індивідуалізовані навчальні

плани, що дозволяє кожному вчитися у власному темпі.

Автоматичний переклад – можливість швидко перекладати тексти з німецької мови на іншу та навпаки, що полегшує їхнє опрацювання та розуміння.

Автоматизована оцінка – можливість автоматично оцінювати виконані завдання, що зменшує навантаження на викладача та дозволяє швидше отримувати зворотний зв'язок для здобувачів освіти.

Віртуальне асистування – можливість ШІ функціонувати як віртуальний асистент для здобувачів освіти, відповідаючи на їхні питання та надаючи додаткові пояснення та матеріали для вивчення.

Отже, ці та інші переваги свідчать про доцільність, ефективність та навіть необхідність вивчати можливості ШІ для навчання та вивчення німецької мови. Далі пропонуємо ознайомитися з безпосередніми способами використання ШІ.

Chat GPT має ряд можливостей для занять з німецької мови, серед інших це підготовка вправ, переклад текстів, спілкування, ідеї для дискусій та пошук аргументів «за» / «проти», творчі завдання, навчальні ігри, тести (які також можна потім надіслати здобувачам освіти на платформу Kahoot!) тощо [1].

ChatPDF уможливлює роботу з PDF документами. Можна ставити питання до змісту документу або генерувати завдання на основі змісту, наприклад створювати роздаткові матеріали, тести тощо [2].

Designer може генерувати зображення до будь-якої теми, наприклад – для занурення в тему, опису картинок, повторення лексики з німецької мови [3].

Perplexity працює як і **Chat GPT**, але з прив'язкою до Інтернету. Ресурс допоможе знайти потрібну інформацію та зазначить джерело, звідки її було взято. Це є перевагою, адже в **Chat GPT** ми не отримуємо посилання [4].

SlidesGPT може створювати презентації зі слайдами до будь-якої теми, що може значно скоротити час на підготовку до занять та зменшити навантаження на викладачів. Проте варто розуміти, що й здобувачі освіти можуть використовувати цей інструмент та виконувати завдання за лічені хвилини [5].

To teach заслуговує на особливу увагу, адже він є переможцем у конкурсі ***Didacta. Startup des Jahres 2023***. Серед запропонованих навчальних предметів на платформі є англійська, німецька, французька, іспанська та інші мови, до яких розроблено понад 500 готових завдань, наявно чимало варіантів співпраці [6].

Також такі інструменти ШІ **як DeepL, DeepL Write** (для перетворення тексту в аудіо)**, ElevenLabs** (для перетворення тексту в аудіо), **Fliki** (генерування відео з тексту), **Language Tool** (для перевірки та перефразування текстів), **Suno** (генерування пісень) та інші допоможуть персоналізувати навчання німецької мови, зробити його більш цікавим та ефективним.

Отже, інструменти ШІ можуть бути корисними для персоналізації навчання та для самостійного використання здобувачами освіти у ході вивчення мови. Нами окреслено лише деякі можливості, ряд переваг можна продовжувати.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. ChatPDF. URL: https://www.chatpdf.com (last accessed: 29.03.2024).
2. Designer. URL: https://designer.microsoft.com/image-creator (last accessed: 29.03.2024).
3. Perplexity. URL: https://www.perplexity.ai/ (last accessed: 29.03.2024).
4. SlidesGPT. URL: https://slidesgpt.com/l/SGyE (last accessed: 29.03.2024).
5. To teach. URL: https://to-teach.ai (last accessed: 29.03.2024).

Tetiana Kapeliushna,
PhD in Education, Associate Professor;
Associate Professor of English and Methodology Department,
Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University

THE USE OF CHATGPT IN THE EFL CLASSROOM

ChatGPT (Generative Pre-trained Transformer) models in the EFL classroom can offer several benefits and opportunities for both students and teachers. However, using ChatGPT in teaching and learning language activities should be wise as it

potentially has positive and negative impacts, especially on students and teachers. It is essential for teachers to apply ChatGPT wisely as a medium or learning material; meanwhile, for students, ChatGPT is highly recommended to be utilised as a reference for learning to maximise the positive impacts and minimise the negative impacts [2, p. 41].

ChatGPT use has the following advantages for learning English:

1. Language Practice (can allow students to practice their English language skills in various contexts. Students can engage in text-based conversations with GPT models to practice speaking, listening, reading, and writing skills).

2. Personalized Learning (can adapt responses based on individual student inputs, providing personalized feedback and guidance tailored to each student's needs and proficiency level. This personalized approach can help students progress at their own pace and focus on areas for improvement).

3. Immediate Feedback (can provide instant feedback on students' language use, helping them identify and correct errors in grammar, vocabulary, pronunciation, and sentence structure in real time. This immediate feedback can facilitate faster learning and reinforce correct language usage).

4. Language Exploration (can generate various language samples, including dialogue, stories, essays, and more. Teachers can use these samples to introduce new vocabulary, grammar concepts, cultural references, and idiomatic expressions, sparking students' curiosity and encouraging exploration of the English language).

5. Language Production (can serve as writing prompts, encouraging students to generate their responses, stories, or essays based on the prompts provided by the model. It can help students develop their creativity, critical thinking, and writing skills in English).

6. Supplemental Resource (can complement traditional language learning materials and activities in the classroom. Teachers can incorporate GPT-based exercises, quizzes, or interactive simulations to provide additional practice and reinforcement of language concepts).

7. Accessibility (GPT models are available online and 24/7, allowing students to practice English language skills anytime and anywhere with an internet connection. This accessibility can accommodate diverse learning styles and preferences, enabling students to conveniently engage with English language learning).

8. Motivation (can make language learning more engaging and interactive for students, fostering motivation and interest in learning English. The novelty of interacting with an AI-based language model can inspire students to explore the language further and stay motivated to improve their English proficiency) [1].

Despite the positive impact of ChatGPT use in ELT, it should be considered that it cannot provide real-time interaction, emotional support, or personalized feedback on spoken English based on individual learners' specific needs, learning styles, proficiency levels, etc.

It is also necessary to mention the negative impacts of ChatGPT use in learning. It potentially decreases the students' creativity and their analytical and critical skills development. Sometimes, learners rely on ChatGPT answers to do their homework, and it can possibly involve plagiarism.

GPT models can complement traditional language teaching methods. However, to maximize their benefits in the EFL classroom, one must be aware of their limitations and use them thoughtfully.

REFERENCES

1. ChatGPT. URL: https://chat.openai.com (last accessed: 15.03.2024).

2. Irzawati I., Unamo A., Agnes A., & Angelika V. The Use of Chat GPT in ELT. *International Journal of Education, Language, Literature, Arts, Culture, and Social Humanitie.* 2024. Issue 2 (1). P. 32–44.